

ФРЕДЕРИК ФОРСАЙТ

ЧЕТВЪРТИЯТ ПРОТОКОЛ

Превод от английски: Владимир Германов, 1992

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ

1.

Човекът в сиво реши да пипне колекцията от диаманти „Глен“ в полунощ. При положение че още са в сейфа и обитателите на апартамента ги няма. Дали е така, той трябваше да научи. Така че наблюдаваше и чакаше. В седем и половина търпението му бе възнаградено.

Голямата широка лимузина излезе от подземния паркинг, мощна и изящна, както подсказваше името ѝ. Спря за момент на изхода на подземието, докато шофьорът оглеждаше улицата за минаващи коли, след това зави и се насочи към Хайд парк Корнър.

Седнал в наетото волво комби, облечен в наета шофьорска униформа, точно срещу луксозния жилищен блок, Джим Ролингс въздъхна с облекчение. Без да го забележат, беше видял от другата страна на Белгрейвиа стрийт това, което се беше надявал да види — на волана беше съпругът, а до него жена му. Моторът и отоплението на колата му вече работеха, за да прогонват студа. Той включи лоста на автоматичните скорости и леко се измъкна от редицата паркирани коли. Тръгна след ягуара.

Беше свежа и светла сутрин. Над Грийн парк на изток се виждаше бледо сияние и уличните лампи още светеха. Ролингс беше заел позицията си още от пет часа и въпреки че доста хора минаха по улицата, никой не го забеляза. В Белгрейвиа, най-богатия район от лондонския Уест Енд, един униформен шофьор в голяма кола не привлича вниманието на хората, особено когато отзад има четири куфара и голяма кошница и е тридесет и първи декември сутринта. Много от богатите обикновено се готвят да напуснат столицата, за да прекарат празниците в имененията си в провинцията.

При Хайд парк Корнър караше на около петдесет метра зад ягуара и остави един камион да се вмъкне между тях. Нагоре по Парк Лейн го обзе моментна тревога — там имаше клон на банка „Каутс“ и той се обезпокои да не би двойката от ягуара да реши да спре и депозира диамантите в сейф.

При Мраморната арка отново въздъхна облекчено. Лимузината не зави покрай нея в обратна посока по Парк Лейн, към банката. Продължи направо по Грейт Къмбърлънд Плейс, после по Глостър Плейс на север. Така че обитателите на луксозния апартамент на осмия етаж на жилищна собственост Фонтеной Хаус нямаше да оставят нещата в „Каутс“ — те или ги бяха взели с тях в колата, или ги бяха оставили в жилището си.

Ролингс беше уверен, че са направили второто. Той кара след ягуара до Хендън, проследи го с поглед, докато измине последната миля до магистралата М-1, и обърна назад, към Централен Лондон. Очевидно, както се беше и надявал, те отиваха при брата на жената, дука на Шефийлд, в именията му в Северен Йоркшир — на шест часа път с кола. Това означаваше, че има на разположение минимум двадесет и четири часа — повече, отколкото му беше необходимо. Не се съмняваше, че ще може да „превземе“ апартамента във Фонтеной Хаус — в края на краищата той беше един от най-добрите професионалисти в Лондон.

До средата на сутринта той върна волвото на компанията, униформата — на магазинчето за костюми под наем и празните куфари — в шкафа. След това се прибра в апартамента си на последния етаж на един преустроен склад за чай в родния му Уондсуърт — удобно и скъпо мебелирано леговище. Независимо от просперитета си по рождение и по дух той си оставаше човек от Южен Лондон и въпреки че Уондсуърт не беше така шик, както Белгрейвиа или Мейфеър, там си оставаше неговата „крепост“. Както всички от бранша, той също не обичаше да напуска сигурните стени на своята крепост. Вътре се чувстваше в безопасност, въпреки че и на полицията, и на подземния свят беше известен като „муцуна“ — жаргонна дума за престъпник или злодей.

Като всички преуспяващи бандити там, където живееше, той поддържаше скромна репутация — караше небиеща на очи кола и единственият лукс, който си позволяваше, беше елегантността на апартамента му. Сред по-ниските кръгове от йерархията на подземния свят той умишлено култивираше неяснота по въпроса с какво точно се занимава и „досието“ му, макар и полицията да подозираше каква е специалността му, беше чисто, ако оставим настрана краткото окошарване като тийнейджър. Очевидният му успех и потайността

около начина за постигането му предизвикваха възхищението на помладите претенденти в играта и те с удоволствие му правех дребни услуги. Дори тежките банди, които ограбват касите на фирмите посред бял ден, въоръжени с ловни пушки и дръжки от брадви, го бяха оставили на мира.

Налагаше се да има и „фасада“ — дейност, която да обяснява парите му. Всички преуспяващи „муцуни“ имаха някакъв законен бизнес. Карането на такси, магазинчетата за зеленчуци, търговията на дребно или търговията със старо желязо винаги са били предпочитани. Те предлагат много скрити преимущества — плащане в брой, свободно време, потайни места, възможността да се наемат „горили“. Това са мъже с малко мозък, но значителна физическа сила, които също се нуждаят от някаква законна работа, с която да прикриват факта, че обикновено ги наемат заради мускулите им.

Ролингс притежаваше автомобилно гробище и търгуваше със старо желязо. Така той имаше достъп до добре оборудвана шлосерска работилница, всякакви метали, електрически инсталации, киселина за акумулатори и двама биячи, които използваше както в предприятието, така и за подкрепа, ако влезе в конфликт с някой, който реши да му създава неприятности.

След като взе душ и се избърсна, Ролингс разбърка малко кафява захар във второто си за тази сутрин кафе и започна отново да изучава скиците, които му беше оставил Били Райс.

Били Райс беше негов чирак — умен двадесет и три годишен младеж, който един ден щеше да стане добър, дори много добър. Засега той беше начинаещ в подземния свят и с готовност помагаше на човека с авторитет, който му даваше безценни съвети в процеса на работата. Двадесет и четири часа преди това Били беше почукал на вратата на осмия етаж във Фонтеной Хаус, облечен с ливрея от един скъп магазин за цветя, с огромен букет в ръце. Реквизитът му бе помогнал да премине безпрепятствено покрай униформения портиер на входа, където забеляза точното разположение на входното фоайе, на портиерската стаичка и пътя до стълбището.

Вратата отвори самата лейди и лицето ѝ засия от изненада и удоволствие при вида на цветята. Привидно те бяха от комитета на Фондацията за подпомагане на ветераните в нужда, на която лейди Фиона беше един от спонсорите и чийто гала-бал щеше да се състои

същата вечер — 30 декември 1986 година. Ролингс беше преценил, че дори тя да спомене за букета пред някого от комитета, той ще сметне, че друг от членовете го е изпратил от името на всички.

Тя погледна прикачената картичка и възкликна с кристалния си аристократичен акцент: „О, колко мило!“ — и взе букета. След това Били протегна напред тефтера с разписките и една химикалка. Неспособна да държи и трите неща едновременно, лейди Фиона влезе вътре, за да остави букета, и Били остана сам в малкото антре за няколко секунди.

С момчешкия си вид, пухкава руса коса, сини очи и срамежлива усмивка, Били беше дар Божи. Той не мислеше, че една столична домакиня на средна възраст може да бъде пречка за него. Но бебешки сините му очи пропускаха много малко неща.

Още преди да натисне звънеца, той беше оглеждал цяла минута вратата, рамката и стената около нея. Търсеше малък, не по-голям от орех звънец или малък бутон, някакъв контакт, с който подобен звънец да се изключва. Позвъни едва когато се увери, че няма такива неща.

Останал сам в антрето, провери за звънец или бутон и вътрешната страна на вратата. Отново не откри нищо. Когато дамата се върна, за да подпише разписката му, той вече знаеше, че вратата е осигурена с допълнителна ключалка марка „Чъб“, както той с удоволствие констатира, а не „Брама“, за които се говореше, че са непреодолими.

Лейди Фиона взе тефтера и химикалката и се опита да се подпише за цветята. Някакъв шанс. Остатъкът от химикал в пълнителя вече беше издраскан върху лист хартия. Били я засипа с извинения. С широка усмивка тя му каза, че това е без значение и че е сигурна, че има друга химикалка в чантата си, след което отново изчезна зад вратата на всекидневната. Били вече беше забелязал това, което търсеше. Вратата наистина беше свързана с алармена система.

Високо откъм пантите на отворената врата се показваше щифт. Срещу него, монтиран в касата, се намираше малък цокъл, в който, той знаеше това, се намираше микропрекъсвач. Когато вратата е затворена, щифтът влиза в цокъла и прави контакт.

Ако системата е включена и активирана, микропрекъсвачът щеше да включи звуковия сигнал, щом контактът се прекъсне, тоест ако някой отвори вратата. Само три секунди му трябваша, за да извади

тубата с лепило, да изстиска малко в отвора и да го натъпче навътре с топче от пластилин, смесен с лепило. След още четири секунди лепилото щеше да е твърдо като камък и да обезвреди микропрекъсвача.

Когато лейди Фиона се върна с подписаната квитанция, завари симпатичния млад човек облеган на касата на вратата, от която се отдръпна с извинителна усмивка, докато скришом изтриваше изтеклото върху палеца си лепило. По-късно Били даде на Ролингс пълно описание на входа, на стаичката на портиера, местоположението на стълбите, асансьорите, коридора до вратата на апартамента, малкото антре и частта от всекидневната, която беше успял да види.

Отпивайки от кафето си, Ролингс беше уверен, че преди четири часа собственикът на апартамента е изнесъл куфарите си на стълбището и се е върнал да включи алармената система, която, както обикновено, не е издала никакъв звук. След като е затворил вратата, той е завъртял ключа в ключалката докрай, спокоен, че всичко е наред. При нормално положение щифтът би трябвало да притисне микропрекъсвача. Завъртането на ключа пък затваря веригата, което активира цялата система. Когато обаче действието на щифта е неутрализирано, тя не може да задейства. Ролингс беше сигурен, че ще се справи с вратата за не повече от тридесет минути. Вътре очакваше други препятствия, но с тях щеше да се бори, когато ги срещне.

След като изпи кафето си, Ролингс взе папката с изрезки от вестниците. Като всички крадци на бижута и той следеше отблизо светските хроники. В тази папка имаше само материали, посветени на обществените прояви на лейди Фиона и на диамантите, които е носила на бала предишната вечер. Както Ролингс смяташе — за последен път.

Хиляда мили на изток старият човек, застанал до прозореца на всекидневната в апартамента на третия етаж на Проспект мира 111, също мислеше за полунощ. Тогава започваше 1 януари 1987 година — седемдесет и петият му рожден ден.

Денят беше навлязъл във втората си част, но той беше още по халат — тези дни нямаше защо да става рано и да се стяга за работа. Нямаше служба, където да ходи. Жена му Ерита, с тридесет години по-млада от него рускиня, беше завела двете им деца да карат кьнки по

наводнените и замръзнали алеи на парка „Горки“, така че той беше сам.

Зърна образа си в стенното огледало и това не му донесе повече радост от размислите за живота му или това, което беше останало от него. По лицето, по което винаги беше имало бръчки, сега имаше дълбоки бразди. Косата, някога гъста и тъмна, сега беше снежнобяла, оредяла и безжизнена. Кожата, след живот, прекаран в титанично пиене и палене на цигара от цигара, беше нашарена с петна. Очите го гледаха окаяно. Върна се до прозореца и погледна затрупаната от сняг улица. Няколко увити с дрехи „бабушки“ ринеха снега, който до довечера щеше да навали отново.

Толкова много време мина, мислеше той, цели двадесет и пет години, почти до ден, откакто беше напуснал псевдоработата си и безсмисленото заточение в Бейрут, за да дойде тук. Нямаше смисъл да остава там повече. Ник Елиът и „фирмата“ бяха разнищили всичко дотогава, най-накрая трябваше да признае. Така че замина и остави жена си и децата да дойдат при него по-късно, ако искат.

Отначало си мислеше, че се прибира у дома — в духовния си, в моралния си дом. Беше се хвърлил в новия живот, искрено беше повярвал в идеологията, в крайната ѝ победа. Защо не? Двадесет и седем години ѝ беше служил. Тогава, в средата на шестдесетте, той беше щастлив и удовлетворен. Разбира се, имаше и безкрайни разпити, за да го проверят, но като цяло в Комитета за държавна сигурност го боготворяха. В края на краищата той беше една от петте „звезди“, най-голямата от тях всички — Бърджис, Маклийн, Блънт и Блейк — тези, които се бяха окопали в самото сърце на британската държавна система и я бяха предали изцяло.

Бърджис, умрял преждевременно от пиене и разпуснат живот, беше болен още преди да пристигне. Маклийн първи загуби илюзиите си, но той пристигна в Москва още в 1951 година. Беше станал раздразнителен и огорчен, изкарваше си го на Мелинда, която накрая не издържа и дойде да живее в същия този апартамент. Той продължи някак си така — напълно разочарован, — докато не го повали ракът. По това време вече мразеше домакините си и те мразеха него. Блънт беше разкрит и опозорен в Англия. „Оставаме аз и Блейк“, мислеше старият човек. До известна степен му завиждаше — напълно приспособил се, изцяло доволен. Беше ги поканил с Ерита за

новогодишната вечер. Разбира се, Блейк беше от космополитно семейство — баща холандец и майка еврейка.

Той лично не би могъл да се приспособи — на петата година разбра това. Дотогава беше научил руски много добре, писмено и говоримо, но запази силен английски акцент. Освен това започна да мрази обществото. Напълно, необратимо и завинаги чуждо общество.

Това не беше най-лошото — за седем години след пристигането си той загуби и последните си политически илюзии. Всичко е една лъжа и той бе достатъчно умен, за да разбере това. Прекарал младежките си години и целия си живот в служба на една лъжа, беше лъгал заради тази лъжа, беше станал предател заради нея, беше изоставил тази „зелена и хубава земя“ — заради една лъжа.

С години, когато по право му осигуряваха всички английски списания и вестници, той следеше резултатите от срещите по крикет, даваше мислено съвети на играчите, гледаше снимки на познати места и по същото време подготвяше дезинформация, която трябваше да разруши всичко това, седеше тайно на бара в хотел „Национал“, за да слуша смеха и шегите на британците на собствения си език, и съветваше върхушката на КГБ, дори самия председател, как най-добре да унищожат малкия остров. През цялото време през тези петнадесет години дълбоко у него съществуваше една бездна на отчаяние, която нито алкохолът, нито многото жени бяха успели да заличат. Беше твърде късно, каза си, никога не би могъл да се върне там. И все пак. И все пак...

Звънна се. Това го озадачи. Намираше се в блок, собственост изцяло на КГБ, на една тиха уличка в центъра на Москва. Там живееха много старши служители на комитета, както и някои хора от външното министерство. Портиер проверяваше посетителите. Не би могло да е Ерита — тя имаше ключ.

Когато отвори, пред него стоеше мъж. Сам. Изглеждаше млад и здрав, напъхан в добре скроено палто и с кожен калпак без отличителни знаци. Лицето му излъчваше студено безразличие, но не заради ледения вятър навън, защото обувките му показваха, че е излязъл от автомобил, че не е ходил през снега. Безизразните сини очи не гледаха стареца нито враждебно, нито приятелски.

— Другарят полковник Филби? — попита той.

Филби беше изненадан. Близките му приятели — семейство Блейк и няколко други — го наричаха Ким. За останалите от много години той беше един псевдоним. Само за няколко души на самия връх беше Филби — полковник от списъка за персоналните пенсионери на КГБ.

— Да?

— Аз съм майор Павлов от Девето управление, зачислен съм към личния персонал на Генералния секретар на КПСС.

Филби познаваше Девето управление. То осигуряваше охраната на партийната върхушка, както и на сградите, в които те живеят и работят. Униформите на този отдел, характерни със сините ленти на шапките, можеха да се видят само в партийните учреждения или на официални церемонии. Наричаха ги още кремълски гвардейци. Като лична охрана те носеха чудесно скроени цивилни костюми, бяха силни, добре обучени, хладнокръвно предани и въоръжени.

— Така ли? — каза Филби.

— Това е за вас, другарю полковник.

Майорът му подаде дълъг плик, изработен от качествена хартия. Филби го взе.

— Също и това — майор Павлов подаде картонче с изписан телефонен номер.

— Благодаря — каза Филби.

Без да каже дума, майорът кимна с глава, завъртя се на пети и тръгна обратно по коридора. След няколко секунди през прозореца Филби видя как елегантната черна чайка с номер на Централния комитет, започващ с МОС, излиза от прохода.

Джим Ролингс изучаваше снимката от списанието с увеличително стъкло. Макар и направена преди година, на нея се виждаше жената, която тази сутрин се отпрати на север с мъжа си. Беше в някаква представителна група и дамата до нея се ръкуваше с принцеса Александра. Беше с диамантите. Ролингс, който проучваше с месеци, преди да направи удар, знаеше историята им по-добре от рождената си дата.

През 1905 година младият граф на Маргейт се върнал от Южна Африка с четири великолепно, но необработени камъка. За сватбата си

през 1912 година той поръчал на „Картие“ в Лондон да ги шлифват и монтират в бижута като сватбен подарък за младата му жена. Те поръчали обработката на „Аасчер“ от Амстердам, които тогава били смятани за най-добрите, след великолепната им работа върху масивния „Кълинан“. От четирите камъка станали два подходящи си чифта с крушовидна форма и с по петдесет и осем повърхности. Диамантите от единия чифт тежали по десет карата, а от другия по двадесет карата всеки.

„Картие“, вече в Лондон, монтирали камъните заедно с четиридесет по-малки в комплект от бяло злато, състоящ се от диадема, в средата на която поставили единия от големите, огърлица, на която бил другият, и обеци с двата по-малки. Преди бижутата да станат, бащата на графа, седмият дук на Шефийлд, починал и синът му наследил титлата. Диамантите станали известни като „Глен“ — фамилното име на благородниците от Шефийлд.

Осмият дук при смъртта си през 1936 година ги завещал на своя син, който от своя страна имал две деца — дъщеря, родена през 1944, и син, роден през 1949 година. Именно ликът на тази дъщеря, сега на четиридесет и две, се намирал под увеличителното стъкло на Джим Ролингс.

— Няма да ги носиш вече, мила — промърмори той. После започна да проверява екипировката си за вечерта.

Харолд Филби разреза плика с кухненски нож, извади писмото и го разтвори върху масичката в хола. Беше впечатлен — пишеше му лично Генералният секретар на КПСС с равния си, чиновнически почерк и, разбира се, на руски.

Хартията беше от същото добро качество, както пликът, и липсваше адрес. Трябва да го е писал в апартамента си на Кутузовски проспект 26, огромната сграда, в чиито внушителни помещения се намират, още от времето на Сталин, московските домове на партийната върхушка.

Горе вдясно пишеше:

Сряда, 31 декември 1986 г.

Следваше текстът:

Уважаеми Филби,

Вниманието ми бе привлечено от забележката, която сте направили на една вечеря в Москва, а именно, че „политическата стабилност във Великобритания постоянно се надценява тук, в Москва, а напоследък — повече от всякога“.

Бих се радвал, ако получа от вас по-пространно обяснение на тази забележка. Напишете го и го изпратете до мен лично, без да оставяте втори екземпляр и без да ползвате секретарка.

Когато е готово, обадете се на телефона, който ще ви даде майор Павлов, искайте да разговаряте лично с него и той ще дойде да го вземе.

Поздрави за рождения ви ден утре.

Искрено ваш...

Писмото завършваше с подпис.

Филби бавно изпусна дъха си. Значи, в края на краищата, вечерята, дадена от Крючков на двадесет и шести за старшите офицери от КГБ, е била подслушвана. Почти беше сигурен. Като първи заместник-председател и началник на Първо главно управление, Владимир Александрович Крючков беше творение на Генералния секретар. Въпреки че имаше чин генерал-полковник, той не беше военен, дори не и професионален разузнавач. Беше партийен функционер до мозъка на костите си — един от тези, които сегашният съветски ръководител издигна, когато самият той беше председател на КГБ.

Филби прочете писмото отново и го бутна настрана. Стилът на стареца не се е променил, помисли той. Кратък до грубост, ясен и лаконичен, без излишни учтивости, неподлежащ на възражения. Дори споменаването на рождения му ден беше пределно кратко, само за да му покаже, че го търси за информация и нищо друго.

И все пак Филби беше впечатлен. Да получиш лично писмо от този хладен, недостижим човек, беше нещо необикновено и много

хора биха се разтреперили от такава чест. Преди години нещата бяха различни. Когато сегашният съветски ръководител пое поста председател на КГБ, Филби вече беше нещо като знаменитост. Четеше лекции за западните разузнавателни служби и най-вече за британската SIS — Сикрет Интелиджънс Сървис.

Както и всички партийни вождове, изпратени да управляват професионалисти от непознати за тях сфери, новият председател се стремеше да назначи на ключовите постове свои хора. Филби, макар и гледан с респект и възхищение като един от петимата супершпиони, разбираше, че в това общество, едно от най-конспиративните, покровителството от най-високо място е нещо полезно. Председателят, високоинтелигентен и културен човек, беше проявил любопитство към Англия — не чак възхищение, но не и обикновен интерес.

Много пъти през годините той беше искал от Филби да интерпретира или анализира събития, да го информира за личности и вероятните им реакции и той го вършеше с радост. Сякаш председателят на КГБ искаше да съпостави информацията, която достигаше до него от собствените му експерти от отдел „Англия“ и от старата му служба — Външния отдел на ЦК на КПСС, ръководен от Борис Пономорьов, — с информация от друг източник. Няколко пъти беше приел предложените му непретенциозно от Филби съвети.

От доста време не беше виждал новия всерусийски „цар“ очи в очи. Последния път беше на приема по повод напускането му на КГБ, за да се върне в Централния комитет, официално като секретар, а в действителност, за да се подготви за приближаващата смърт на предшественика си и да работи за собственото си издигане. Сега отново имаше нужда от анализите на Филби.

Размислите му бяха прекъснати от връщането на Ерита и децата, зачервени от студа и шумни както винаги. В 1975-а, много след като Мелинда Маклийн си беше отишла, когато върховете на КГБ решиха, че безразборните му приключения с курви и пиенето му вече не са интересни (поне за апарата), наредиха на Ерита да се премести при него. Тя беше човек на КГБ тогава и, нещо необичайно — еврейка, на тридесет и четири, тъмнокоса и хубава. Ожениха се същата година.

След сватбата забележителният му личен чар се прояви. Тя се влюби истински и категорично отказа да докладва за него в КГБ.

Отговорният офицер беше свил рамене и докладва по-горе, където му казаха да ги остави. Момчетата се родиха на втората и третата година.

— Нещо важно, Ким? — попита тя, докато той пъхаше писмото в джоба си. Поклати отрицателно глава. Тя продължи да съблича дебелите, подплатени якета на момчетата.

— Нищо, мила.

Виждаше, че е замислен за нещо. Знаеше, че не бива да настоява, приближи се до него и го целуна:

— Моля те, не пий прекалено довечера у Блейк.

Всъщност той смяташе да си позволи един последен гуляй. Пияница, откакто се помни, който обикновено започне ли да пие, не спира, докато не падне, той многократно беше пренебрегвал съветите на лекарите. Бяха го накарали да остави цигарите и това беше достатъчно лошо. Но не и алкохола — знаеше, че ще може да престане, когато пожелае, и знаеше, че ще трябва — за известно време след празненството тази вечер.

Спомни си забележката, направена на вечерята при Крючков, и мислите, които я бяха предизвикали. Той знаеше какво става и какви са намеренията дълбоко в ядрото на Британската лейбъристка партия. Други бяха получили сведенията, които той беше проучвал през годините и които сега му предоставяха като един вид услуга. Но само той можеше да съедини късчетата в едно цяло, да го съобрази с психиката на англичаните и да получи истинската картина. Ако искаше да бъде справедлив към идеята, оформяща се в ума му, той трябваше да опише с думи тази картина, да подготви за съветския лидер един от най-добрите си доклади. В края на седмицата би могъл да изпрати Ерита и децата на дачата. Сам в апартамента, можеше тогава да започне. Преди това — един последен гуляй.

Единия час между девет и десет Джим Ролингс прекара в друга, по-малка наета кола пред Фонтеной Хаус. Беше с чудесно ушит вечерен костюм и не биеше на очи. Наблюдаваше светлините в прозорците по високите етажи. Апартаментът, който го интересуваше, беше тъмен, разбира се, но с радост забеляза, че тези над него и под него светят. И в двата, ако се съдеше по появяващите се на прозорците гости, новогодишното празненство беше започнало.

В десет, след като паркира дискретно колата в една странична уличка, той влезе във входа на Фонтеной Хаус. Толкова много хора влизаха и излизаха тази вечер, че вратата изобщо не беше заключена. Във фоайето, точно както беше казал Били Райс, вляво се намираще стаята на портиера. Вътре нощната смяна гледаше портативния си японски телевизор. Той стана и се приближи до гишето и сякаш искаше да го заговори.

Ролингс носеше бутилка шампанско, украсена с голяма панделка. Той махна с ръка в пиански поздрав:

— Добър вечер. А... и честита Нова година!

Ако възрастният портиер беше тръгнал да го пита кой е или къде отива, сега явно размисли. Поне в шест апартамента имаше гости. Поне половината от тях нямаха списък на поканените, как би могъл той да проверява?

— Аа, благодаря ви, сър. Честита Нова година, сър — извика той, но гърбът на вечерния костюм вече беше отминал по коридора. Върна се към филма си.

Ролингс се качи по стълбите до първия етаж и след това взе асансьора до осмия. В десет и пет беше пред вратата, която му трябваше. Както беше казал Били, отвън нямаше звънец и бравата беше „Чъб“. Имаше още една, спомагателна брава „Йейл“, на двадесетина сантиметра над другата, за ежедневна употреба.

Бравите „Чъб“ имат всичко 17 000 комбинации. Това са брави с пет цифта, но не представляват непреодолимо препятствие за опитен човек, тъй като само първите два и половина от тях трябва да бъдат установени точно, другите два са същите, но в обратен ред, за да може ключът да отключва и от другата страна на вратата.

След като напусна училище на шестнадесет, Ролингс прекара десет години в железарския магазин на чичо си Албърт. За стареца това беше прилична фасада, той самият беше добър касоразбивач навремето си. Това даде на жадния за знания Ролингс достъп до всички известни на пазара брави и повечето от по-малките сейфове. След десет години непрекъснатата практика и под умелото ръководство на чичо Албърт нито една от произвежданите ключалки не можеше да му се опре. От джоба на панталона си извади връзка с дванадесет шперца, всички изработени в неговата работилница. Избра и изпробва три от тях, спря се на шестия от връзката. Вкара го в ключалката и започна да

напипва точките на напрежение. След това извади от джоба си калъф с плоски стоманени пили и започна да стърже мекия метал на шперца. След десет минути беше готов с профила на първите два и половина щифта. След още петнадесет изработи същия профил в обратен ред. Вкара готовия ключ в ключалката и го завъртя бавно и внимателно.

Ключът стигна до края. Ролингс изчака шестдесет секунди, в случай че лепилото на Били не е хванало. Не се чу нищо.

Въздъхна и се залови с другата ключалка, този път с тънко, стоманено острие. Отне му около минута и вратата тихо се отвори. Беше тъмно, но светлината от стълбището му позволяваше да види очертанията на антрето. Беше около осем стъпки, квадратно и на пода имаше мокет.

Подозираше, че под него някъде има бутон, немного близо до вратата, за да няма опасност да го настъпи самият собственик. Той пристъпи вътре, близо до стената, затвори вратата и запали лампата. Отляво имаше врата, леко открехната, зад която се виждаше тоалетната. Отдясно имаше друга врата, вероятно гардероб, в който се намира и управлението на алармената система, но там нямаше да пипа. Извади от вътрешния си джоб клещи, наведе се и измъкна мокета от кантовете, които го държаха. После го повдигна и видя бутона, само един, в самия център на квадрата. Пусна мокета, заобиколи бутона и отвори голямата врата пред него. Както беше казал Били, тя водеше към всекидневната.

Преди да успее да открие ключа за лампата и да светне, той се задържа на прага няколко минути. Беше рисковано, но се намираше на осем етажа над улицата, собствениците бяха в Йоркшир, а той нямаше време да работи с химикалка-фенерче в стая, пълна с капани за наивници.

Тя беше продълговата, около двадесет и пет на осемнадесет фута, на пода имаше мокет и беше богато обзаведена. Пред него бяха големите прозорци с двойни стъкла, гледащи на юг, към улицата. В стената отдясно имаше каменна газова камина и в ъгъла врата, която вероятно водеше към спалнята на собствениците. Отляво имаше две други врати — едната отворена, към другите стаи, а втората затворена, вероятно към столовата и кухнята.

Прекара още десет минути неподвижен, като внимателно проучваше стените и тавана. Би могло да има друга система,

реагираща на телесна температура или на движение, която Били не би могъл да забележи. Ако зазвъняха звънци, можеше да изчезне за три секунди. Не се чу нищо. Алармената система се състоеше от контакта на вратата, вероятно нещо такова и на прозорците, които не смяташе да пипа, и от бутоните по пода.

Беше сигурен, че сейфът е или в тази стая, или в спалнята, и при това на външна стена, защото вътрешните не бяха достатъчно дебели. Забеляза го малко преди единадесет часа. Точно срещу него, на стената между двата прозореца, имаше огледало с позлатена рамка, което не беше наклонено напред като картините, които хвърляха тясна сянка отстрани, а беше плътно прилепнало, сякаш окачено на панти.

С клещите си той измъкна ръба на мокета и се промъкна до целта покрай стената, като откриваше жиците, водещи до алармените бутони, някъде към средата на стаята.

Пред огледалото също имаше бутон. Замисли се дали да го премести, но вместо това взе една масивна ниска масичка и я сложи над него, така че краката ѝ бяха надалеч. Сега беше сигурен, че ако стои близо до стените или ако стъпва по мебелите, ще бъде в безопасност (нищо тежко не може да стои върху бутоните).

Огледалото се придържаше към стената от магнитна закопчалка, също опасна. Тя не беше проблем. Той мушна между магнита върху рамката и този на стената магнитна пластинка. После, като притискаше пластинката към стената, леко отдели огледалото. Стенният магнит беше в контакт отново с магнит, така че нищо не се случи.

Ролингс се усмихна. Сейфът беше чудесен малък „Хамбър“, модел „Д“. Той знаеше, че вратата му е от половининчова, еластична, закалена стомана, пантата беше една вертикална пръчка от закалена стомана, стърчаща от самата врата и влизаща в рамката отгоре и отдолу на дълбочина около инч и половина. Зад лицевата стомана на вратата имаше кутия, дълбока два инча, в която се намираха заключващите метални лостове, вертикалният лост, който ги движеше, и ключалката с трицифрена комбинация, чиито кръгове бяха пред очите му.

Ролингс нямаше намерение да се занимава с тези неща. Имаше по-прост начин — да среже вратата от горе до долу близо до цифровите кръгове откъм страната на пантите. Така от вратата щяха да останат около две трети — ключалката и трите лоста, забити в рамката

на сейфа. Останалата една трета щеше да се отвори достатъчно, за да може да бръкне вътре и да извади съдържанието навън.

Промъкна се отново до антрето, където беше оставил бутилката шампанско, и се върна с нея. Клекна на масата пред сейфа, отвинти дъното на бутилката и изпразни съдържанието. Освен електрически детонатор, увит в памук и поставен в кутия, той носеше още няколко малки магнита, ролка обикновен домакински кабел и парче ЗЛС.

Ролингс знаеше, че най-добрият начин да срежеш половининчова стоманена плоча е да приложиш теорията на Мънро за насочените заряди. В ръцете си държеше известния в търговията заряд за линейно срязване, или ЗЛС — V-образен, твърд, но еластичен метал, обвит в пластичен експлозив. В Англия го произвеждаха само три компании — една държавна и две частни. Този експлозив можеше да се достави само срещу специално разрешение, но професионалният касоразбивач Ролингс имаше своя връзка, подкупен служител в една от частните компании.

Бързо и сръчно Ролингс приготви нужната дължина и я прикрепил към външната страна на вратата на сейфа, от долу до горе, точно до кръговете. В единия край пъкна детонатора, от който стърчаха краищата на два медни проводника. Той ги размота и отдели широко един от друг, за да избегне късо съединение по-късно. Към двете жички прикачи краищата на електрическия шнур, който завършваше с щепсел. Той се промъкна до коридора, водещ към другите стаи, като внимателно размотаваше шнур. Коридорът щеше да го предпази от взривната вълна. След това отиде до кухнята и напълни с вода една найлонова торба, която с обикновени кабарчета окачи над сейфа, върху експлозива. Пухените възглавници, казваше чичо му Албърт, са за балъците или за телевизията. Водата най-добре поема удара на взрива.

Беше дванадесет без двадесет. Купонът над него ставаше все по-шумен и по-шумен. Дори в този луксозен блок, където на шумоизолацията беше обърнато особено внимание, той чуваше как хората викат и танцуват. Последното нещо, което направи, преди да се прикрие в коридора, беше да пусне телевизора. Вече в коридора, той намери контакт, увери се, че прекъсвачът е изключен, и включи щепсела. После зачака.

Една минута преди полунощ шумът горе беше невъобразим. После, когато някой изкрещя за тишина, всичко утихна.

Тогава Ролингс можеше да чуе телевизора от всекидневната. Традиционната шотландска програма с баладите и танците беше сменена от статичния образ на часовника, погрешно наричан Биг Бен, на върха на кулата на Парламента. Зад циферблата на часовника се намираше гигантската камбана, истинският Биг Бен. Говорителят отброяваше секундите до полунощ, докато хората в цялата страна пълнеха чашите си. Тогава се чу звуковият сигнал. След това имаше пауза. После заговори Биг Бен: Баммм — първият удар на дванадесет прокънтя в двадесет милиона Дома в цялата страна. Прокънтя и в апартамента на деветия етаж във Фонтеной Хаус и беше заглушен от силен рев и песни. При първия удар на осмия етаж Джим Ролингс постави електрическия прекъсвач в положение „включено“.

Тъпият звук остана незабелязан освен за него. Изчака малко, после изключи щепсела и тръгна към сейфа, като по пътя навиваше кабела си. Димът се разсейваше. От найлоновата торба и водата бяха останали само няколко мокри петна. Вратата на сейфа сякаш бе разсечена с тъпа брадва от някой великан. Ролингс духна останалите кълба дим и с ръка в ръкавица дръпна назад по-малката част на вратата. Вътрешната кутия беше разкъсана от взрива, но заключващите лостове от другата страна си бяха на местата. Отворът беше достатъчно голям, за да погледне вътре. Имаше кутия за пари и кадифена чанта. Той измъкна чантата, отвори я и изсипа съдържанието върху масичката.

Те заблестяха на светлината, сякаш горяха със свой собствен огън. Диамантите „Глен“. Ролингс прибра нещата си във фалшивата бутилка от шампанско — шнура, празната кутийка от детонатора, кабарчетата и остатъка от взрива — и разбра, че има непредвиден проблем. Огърлицата и обещите се побираха в джоба му, но диадемата беше по-широка и по-голяма, отколкото бе очаквал. Потърси нещо, в което да я сложи, без да привлича вниманието. То лежеше на бюрото, на няколко крачки от него.

Изпразни съдържанието на дипломатическото куфарче в едно кресло — няколко портфейла, кредитни карти, химикалки, тефтерчета и две папки.

Всичко беше наред. Куфарчето побра скъпоценностите и бутилката, която би било странно да носи, когато си тръгва от гости. Ролингс се огледа за последен път, загаси осветлението, излезе в

антрето и затвори след себе си. Вече в коридора, той заключи входната врата, след малко премина покрай портиера и излезе навън. Човекът дори не го погледна.

Беше почти полунощ на първия ден от януари, когато Харолд Филби седна пред масата в хола на московския си апартамент. Предната нощ се беше напил у Блейк, но дори не изпита удоволствие. Мислите му бяха твърде заети с това, което щеше да пише. През деня се беше отърсвал от неизбежния махмурлук и сега, когато Ерита и децата бяха в леглата си, той най-после имаше възможност да обмисли всичко на спокойствие.

От другия край на стаята се чу „гуу“. Филби стана и отиде до големия кафез. Загледа през решетката гълъба с един превързан крак. Винаги беше обичал да гледа животни вкъщи — от лисицата в Бейрут до многото канарчета и папагали в същия този апартамент. Гълъбът закуцуква към другия край на кафеза, шините му пречеха.

— Окей, приятелче — каза Филби през решетката, — скоро ще ги махнем и ще можеш пак да летиш.

Върна се до масата. Трябва да го направя добре, каза си за стотен път. Да измамиш Генералния беше трудно, а да му се противопоставиш — лошо. Някои хора от командването на Военновъздушните сили, които забъркаха такава каша с прихващането и свалянето на южнокорейския самолет през 1983, по негова лична заповед бяха завършили дните си в студени гробове под вечните ледове на Камчатка. Макар и болен или прикован за инвалиден стол през част от времето, той си оставаше безспорният господар на СССР, думите му бяха закон, умът му все още беше като бръснач и безцветният му поглед не пропускаше нищо.

Филби взе хартия и молив и започна да пише първата чернова на своя отговор.

Четири часа по-късно, но по същото време преди полунощ в Лондон собственикът на апартамента във Фонтеной Хаус се върна в столицата сам. Висок, представителен мъж със сивееща коса, на около петдесет и пет, той отвори вратата на, подземния гараж с магнитната

си карта и качи сам куфара си с асансьора на осмия етаж. Беше в отворително настроение.

Прибираше се от великолепия дом на брата на жена си след бурна кавга с нея и шестчасово кормуване. Тя, дългнеста и кокалеста, обичаше провинцията, колкото той я ненавиждаше. Доволна, че може посред зима да се разхожда из унилите поля на Йоркшир, тя отворително го беше изоставила затворен вътре с брат й, десетия дук. И толкова по-зле, защото собственикът на апартамента, който се гордееше със способността си да оценява мъжките достойнства, беше убеден, че нещастникът е педи.

Новогодишната вечер беше ужасна — приятелчетата на жена му, заобиколили го отвсякъде, не спряха да говорят за лов, стрелба и риболов и всичко това беше прекъсвано от дрезгавия смях на дука и красивите му компаньони. На сутринта направи някаква забележка и жена му експлодира. В резултат се споразумяха той да си тръгне сам следобед, а тя да остане колкото си иска, това можеше да означава и месец.

Влезе в антрето и спря. Алармената система трябваше да записука силно в продължение на тридесет секунди, преди да се включи напълно, време достатъчно, за да достигне до контролното табло и да я изключи. Проклетата работа, помисли той, сигурно е развалена. Отвори гардероба и с ключа си я изключи напълно. След това влезе във всекидневната и запали лампата.

Стоеше с куфара до краката си и гледаше сцената с ням ужас. Мокрите петна бяха изсъхнали и телевизорът не беше включен. Това, което веднага улови с поглед, беше опушената стена и зеещата врата на сейфа право пред него. Прекоси стаята с няколко крачки и погледна вътре. Нямаше съмнение — диамантите бяха изчезнали. Огледа се още веднъж и видя нещата си изсипани в креслото, както и измъкнатия покрай стената мокет. Побелял като чаршаф, той се отпусна в другото кресло до камината.

— Боже мой! — пое въздух. Изглеждаше вцепенен от същността на станалото, остана още десет минути на стола, дишаше тежко и гледаше безпорядъка.

Накрая стана и отиде до телефона. Набра номера с треперещ пръст. От другата страна звънеше и звънеше, но никой не отговаряше.

На следващата сутрин, малко преди единадесет, Джон Престън тръгна по Кързън стрийт към управлението на отдела, за който работеше, зад ъгъла след ресторант „Мирабел“, където малко от колегите му можеха да си позволят да обядват.

За повечето държавни служители този петък беше свободен ден, четвъртък беше Нова година и те щяха да почиват до понеделник. Но Брайън Харкорт-Смит му беше казал да дойде специално. Подозираше за какво искаше да говори с него заместник главният директор на MI5 (Ем Ай Файв).

През последните три години, повече от половината от времето, откакто започна работа като късно постъпил в MI5 през 1981 година, Джон Престън беше в отдел „F“, занимаващ се с екстремистки политически организации, леви и десни, с изучаването им и с внедряването на агенти в тях. Две от тези години той беше във „F1“, началник на секция (D), занимаваща се с проникването на крайно леви екстремистки елементи в Британската лейбъристка партия. Резултатите от тази работа, неговият доклад, бяха предадени преди две седмици, точно преди Коледа. Беше изненадан, че са го прочели и асимилирали толкова бързо.

Той се представи на пропуска, показва служебната си карта, провериха я, обадиха се в кабинета на заместника, за да се уверят, че го очакват, и го пуснаха да се качи на последния етаж.

Съжаляваше, че няма да разговаря лично със самия главен. Той харесваше сър Бърнард Хемингс, но в „Петицата“ беше обществена тайна, че старецът е болен и прекарва все по-малко и по-малко време в кабинета си. Докато отсъстваше, работата преминаваше все повече в ръцете на амбициозния му заместник, факт, който не се нравеше на някои от ветераните на службата.

Сър Бърнард беше в „Петицата“ отдавна, беше преминал стажа си на редови агент и можеше да влезе в положението на тези, които излизаха на улицата, които наблюдаваха заподозрените, следяха и проникваха в подривни организации. Харкорт-Смит беше университетски възпитаник, с великолепно образование и през повечето време беше стоял на началническа длъжност, преминавайки без сътресения от отдел в отдел и нагоре по стълбата на кариерата.

Безупречно облечен, както винаги, той посрещна Престън в кабинета си сърдечно. Престън беше нащрек от тази сърдечност. И други са били посрещани сърдечно, така се говореше, и се бяха оказвали на улицата още следващата седмица. Покани го да седне срещу бюрото му и сам седна зад него. Докладът беше отпред.

— А сега, Джон, този твой доклад. Ти си даваш сметка, разбира се, че заедно с цялата ти останала работа аз го приемам крайно сериозно.

— Благодаря, сър — каза Престън.

— До такава степен — продължи Харкорт-Смит, — че по-голямата част от празниците прекарах тук, в кабинета, за да го препрочета и обмисля.

Престън реши, че е по-мъдро да мълчи.

— Той е... как да се изразя... доста радикален, всички потайности са проучени, а? Въпросът е, и този въпрос трябва да си задам, преди отделът ни да предложи каквато и да било политика, основана на него, дали всичко това е абсолютна истина. Дали всичко това може да се докаже? Този въпрос ще зададат и на мен.

— Слушай, Брайън, това проучване правя от две години. Хората ми достигнаха дълбоко, много дълбоко. Фактите, където са посочени като такива, са верни.

— Джон, никога не бих оспорил факти, установени от теб. Но заключенията, направени въз основа на тях...

— Базират се на логиката, според мен.

— Голяма наука. Изучавал съм я — продължи Харкорт-Смит, — но когато не е подкрепена с неоспорими доказателства... Например това нещо тук... — Той откри един пасаж и прокара пръста си по реда. — Този МБР. Доста крайно, нали?

— Да, Брайън, крайно е. Тези хора са крайни.

— Без съмнение. Но нямаше ли да е по-добре да приложиш и копие към доклада си?

— Доколкото успях да проуча, нищо още не е написано на хартия. Това са намерения, много сериозни намерения в главите на някои хора.

Харкорт-Смит присви устни със съжаление.

— Намерения — каза той, сякаш думата го интригуваше, — да, намерения. Но виж, Джон, в главите на много хора има намерения по

отношение на тази страна, при това съвсем не приятелски. Ние не можем да даваме предложения за действия, мерки или контрамерки въз основа на тези намерения...

Престън щеше да отговори, но Харкорт-Смит стана на крака, за да покаже, че разговорът е свършил.

— Слушай, Джон, остави това при мен още малко. Ще трябва да го обмисля, може би да проверя някои неща и да видя какъв ход да му дам. Между другото, как ти харесва във „F1 (D)“?

— Добре ми е — каза Престън и също стана.

— Може би имам нещо за теб, което ще ти хареса дори повече.

Когато Престън си отиде, Харкорт-Смит остана загледан във вратата няколко минути. Изглеждаше замислен.

Да унищожи папката, която той смяташе за злепоставяща и някой ден дори щеше да е опасна, не беше възможно. Формално погледнато, това беше доклад на началник-отдел. Имаше входящ номер. Мисли дълго и усилено. След това взе червената си химикалка и написа нещо внимателно на корицата. Позвъни на секретарката си.

— Мейбъл — каза той, когато тя влезе, — занеси това лично в регистратурата, моля те. Още сега.

Момичето погледна корицата. Напреки беше написано „Б. П.“ и инициалите на шефа. В службата под „Б. П.“ се разбираше „без последствия“. Докладът трябваше да бъде погребан.

2.

Едва на 4 януари собственикът на апартамента във Фонтеной Хаус получи отговор от телефона, който въртеше от три дни всеки час. Разговорът беше кратък, но доведе до среща с един човек малко преди обяд в едно прикрито ъгълче на фойето на много дискретен хотел в Уест Енд.

Човекът беше на около шестдесет, със стоманеносива коса, семпло облечен и по нещо напомняше държавен служител, какъвто донякъде беше. Пристигна втори, седна и веднага се извини.

— Ужасно съжалявам, че ме нямаше тези три дни — каза той, — нали съм сам, едни приятели ме поканиха да прекарам празниците с тях извън града. А какъв е проблемът?

Собственикът му разказа с кратки, ясни изречения. Беше имал време да премисли размерите на това, което се беше случило, и да прецени точно с какви думи да го предаде. Другият слушаше все по-навъсено.

— Съвсем прав си, разбира се. Може да е много сериозно. Когато се върна в четвъртък, обади ли се на полицията? Или след това?

— Не. Реших, че е по-добре първо да говоря с теб.

— Жалко донякъде. Все едно, вече е късно. Експертите ще установят, че взривът е станал преди няколко дни. Трудно ще го обясниш. Освен ако...

— Да?

— Освен ако не кажеш, че огледалото си е било на мястото и всичко е било така добре подредено, че не би могъл да забележиш тричетири дни?

— Едва ли. Мокетът беше изваден изцяло покрай стената. Копелето е минавало оттам, за да избегне алармената система.

— Аха — замисли се другият, — едва ли биха повярвали, че крадецът е бил толкова подреден, та освен огледалото е поставил на място и мокета. Това няма да мине. Нито пък би могъл да кажеш, че през тези дни си бил някъде другаде.

— Няма къде. Щяха да са ме видели. Клуб? Хотел? Би трябвало да съм се регистрирал.

— Точно така. Не, не става. За добро или за лошо, заровете са хвърлени. За полицията е твърде късно.

— Тогава какво, по дяволите, да правя? Те просто трябва да бъдат намерени.

— Жена ти колко време ще е извън Лондон?

— Кой знае? В Йоркшир ѝ харесва. Надявам се, няколко седмици.

— Тогава ще сменим сейфа с нов, съвсем същия. И ще направим копия на бижутата. За това ще трябва време.

— Но какво ще правим с откраднатите неща? — попита отчаяно собственикът. — Не може просто да се оставят ей така. Трябва да ги намеря!

— Така е — кимна другият. — Слушай, имам някои контакти в света на диамантите. Ще накарам да поразпитат. Не може да не попаднат в някой от главните центрове, за да им променят формата. В такъв вид не могат да се продадат. Ще ги познаят веднага. Ще се помъча да стигнем до крадеца и да върнем нещата.

Мъжът стана и се приготви да тръгва. Приятелят му остана седнал, очевидно много разтревожен. Семпло облеченият беше не помалко притеснен, но го прикриваше по-добре.

— Не прави и не казвай нищо ненужно — посъветва го той. — Задръж жена си в провинцията колкото се може повече. Дръж се нормално. Ще ти се обаждам.

На следващата сутрин Джон Престън беше един от тълпата, която се вливаше в Централен Лондон след петдневната почивка. Тъй като живееше в Южен Кенсингтън, му беше удобно да ходи на работа с метрото. Той слезе на Гудж стрийт и измина останалите петстотин метра пеша — небиец на очи човек, среден на ръст и с нормално телосложение, на четиридесет и шест, със сив шлифер и без шапка въпреки студа.

В горния край на Гордън стрийт той влезе във входа на една също толкова незабележителна сграда, като всяко друго учреждение,

солидна, но не модерна, напомняща седалище на застрахователна агенция. Разликата личеше едва във фоайето.

Там стояха трима души — един до вратата, един на приемното гише и един до асансьорите. Ръста и мускулите им човек не би свързал с подписването на застрахователни полици. Всеки заблуден гражданин, отбил се да търси услуги от тази „компания“, който не приеме препоръката да отиде другаде, би научил по по-неприятния начин, че там могат да влизат само хора със специални карти, удовлетворяващи изискванията на компютърния терминал, намиращ се под бюрото на пропуски.

Британската служба за сигурност, по-известна като MI5, не е в една сграда. Дискретно, но не много удобно тя е разпределена в четири. Главната квартира е на Чарлс стрийт, а не на старото място — Лекънфийлд Хаус, — толкова често споменавано по вестниците.

Другата голяма сграда е на Гордън стрийт и я наричат просто „Гордън“, както и главната квартира се нарича само „Чарлс“. Другите две са на Корк стрийт (известна като „Корк“) и една малка пристройка на Марлбъроу стрийт, отново наричана с името на улицата.

MI5 е разделена на пет отдела, пръснати из сградите. Също така дискретно, но объркващо, някои отдели имат секции на различни места. За да се избегне прекомерното търкане на обувки, всички са свързани с напълно сигурна телефонна линия, с безупречна система за идентификация на обаждащия се.

В отдел „А“ има секции „Политика“, „Техническо осигуряване“, „Имоти“, „Обработка на данни“, там са и кабинетът на юридическия съветник, и службата на „Наблюдателите“. Последната приютява една особена група от мъже и (някои) жени, които са на „ти“ с улицата и много изобретателни. Принадлежат към всички възрасти и типове и могат да съставят най-добрите в света екипи за следене на хора. Дори „лошите“ признават, че на територията си хората на MI5 са ненадминати.

За разлика от SIS (MI6), която се занимава с разузнаване в чужбина и е приела много американизми във вътрешния си жаргон, Секюрити Сървис (MI5), занимаваща се с вътрешен контрашпионаж, използва преди всичко остарели полицейски термини. Там избягват фрази като „оперативен разузнавач“ и все още наричат екипите за следене „наблюдатели“.

В отдел „В“ има секции „Вербуване“, „Кадри“, „Удостоверяване на факти“, „Служебен статус“ и „Пенсии и финанси“ (тоест заплати и оперативни разходи).

Отдел „С“ се занимава със сигурността на самите служби — персонала и помещенията, — сигурността на контрагентите (главно тези граждански фирми, които работят за отбраната и комуникациите), военното контраразузнаване (в тясна връзка с контраразузнаването на самата армия) и със саботажите (извършени или бъдещи). По-рано съществуваше и отдел „D“, но поради някаква тайнствена логика, известна само на тези, които я практикуват в средите на разузнаването, той беше преименуван на „К“. Той е един от най-големите и най-обхватната секция в него се нарича просто „Съветска“. Тя се разделя от своя страна на „Операции“, „Разследвания“ и „Заповед за военни действия“. Следващите секции са „Съветски сателити“, също разделени на горните три подразделения, и накрая „Събиране на информация“ и „Агенти“.

Както може да се очаква, отдел „К“ обединява усилията си, за да държи под око огромния брой агенти на СССР и сателитите му, които действат или се опитват да действат под прикритието на посолства, консулства, легации, търговски представителства, информационни агенции и предприятия, пръснати поради мекостта на правителството из целия град, а и в провинцията.

Към отдел „К“ е и скромната канцелария на един служител, който осъществява връзката между MI5 и MI6. Той е човек на „Шестицата“, но работи на Чарлс стрийт. Секцията се нарича „K7“.

Отдел „Е“ (азбучният ред се възстановява от „Е“) се занимава с международния комунизъм и неговите привърженици, които пристигат в Англия с нечестни намерения, или с домашната порода, която тръгва за чужбина с подобни намерения. Има и секция „Далечен изток“, която поддържа връзки с Хонконг, Ню Делхи, Канбера, Уелингтън, и отдел „Всички региони“, в който се поддържат връзки с Вашингтон, Отава и други приятелски столици.

И най-накрая секция „F“, в която беше Джон Престън, поне до тази сутрин, занимаваща се с политическите партии (крайно леви и крайно десни), проучване и агентура.

Отдел „F“ е на Гордън стрийт, на четвъртия етаж, и точно там, в кабинета си, отиваше Джон Престън тази януарска сутрин. Той не

беше мислил, че докладът му отпреди три седмици ще се превърне в тема на месеца за Харкорт-Смит, но все още вярваше, че ще попадне на бюрото на самия главен директор, сър Бърнард Хемингс.

Беше уверен, че Хемингс ще намери начин да предаде информацията му и наистина отчасти умозрителните му заключения на председателя на Общия комитет по разузнаването или на постоянния подсекретар на вътрешното министерство, под чието политическо ръководство е МІ5. Един добър подсекретар би преценил, че е редно министърът да хвърли едно око на доклада, а той от своя страна би трябвало да привлече вниманието на министър-председателя.

Меморандумът, който намери на бюрото си, показваше, че това няма да се случи. След като го прочете, той се облегна на стола и се замисли. Беше готов да защити доклада си и знаеше, че ако той се придвижи по-нагоре, ще трябва да отговаря на въпроси. Можеше да отговаря, с готовност би отговарял, защото знаеше, че е прав. Тоест би могъл да отговаря, ако все още ръководи „F1 (D)“.

След преместването му въпроса за доклада трябва да повдигне новоназначеният на негово място и той беше убеден, че наследникът му почти сигурно ще е някой от най-лоялните протежета на Харкорт-Смит и няма да направи такова нещо.

Обади се в регистратурата. Да, докладът беше регистриран. Записа си входящия номер за всеки случай, ако изобщо има случай.

— Как така БП — попита той, невярващ на ушите си. — Добре, извинявай, Чарли, да, знам, че не е твоя работа. Просто попитах. Изненадан съм. Това е всичко.

Остави слушалката и се замисли дълбоко. Бяха мисли, каквито не бива да имаш по отношение на старшия си началник, па макар и да не ти е симпатичен. Но мислите не си отиваха. Възможно е, признаваше той, ако докладът му отиде по-високо, цялата му тежест да се стовари върху Нийт Кинък, водача на опозицията в парламента, който никак няма да се зарадва.

Също така беше възможно при следващите избори след седемнадесет месеца лейбъристите да спечелят и Брайън Харкорт-Смит да се надява, че едно от първите действия на новото правителство ще бъде да го утвърди като главен директор на МІ5. Да се пазиш да не обидиш някой влиятелен политик на власт или някой,

който може да дойде на власт, не е нищо необичайно. За слабите и болезнено амбициозните хора нежеланието да съобщават лошите новини е нещо нормално.

Всички си спомняха случая с предишния главен, сър Роджър Холис. Мистерията все още не беше разгадана, въпреки че и двете версии си имаха убедени привърженици.

През 1962 и 1963 година Роджър Холис знаеше почти от самото начало пълните подробности около аферата „Кристин Кийлър“, както по-късно тя стана известна. Седмици, ако не и месеци преди да се раздуха скандалът, на бюрото му бяха стояли доклади за оргиите при Кливдън, за Стивън Уорд, който осигурявал момичетата и при всеки случай докладвал за съветското аташе Иванов, който ползвал услугите на същото момиче, което обслужвало и британския военен министър. И все пак, докато купчината доказателства растяла, той не потърсил, както е бил длъжен, лична среща с министър-председателя Харолд Макмилън.

Без да е предупреден, Макмилън се втурнал в кашата с главата напред. Скандалът гноял през цялото лято на 1963 година и подронвал авторитета на Англия у дома и в чужбина, а за света нещата изглеждали сякаш нагласени от Москва.

След години все още се спореше дали Роджър Холис е бил безпомощно некомпетентен или нещо много, много по-лошо...

— Глупости — каза на глас Престън и прогони мислите си. Прочете меморандума още веднъж.

Беше от шефа на „В4“ („Служебен статус“) лично и го уведомяваше, че от този ден е назначен за началник на „С1 (А)“. Тонът беше учтиво приятелски, предназначен уж да омекоти удара.

„Бях уведомен от нашия главен директор, че би било много удачно, ако можем да започнем новата година със заети вакантни постове... бих бил много признателен, ако привършите и предадете службата на младия Максвел без много забавяне, може би за около два дни... най-топлите ми и искрени пожелания да бъдете удовлетворен с новата си длъжност...“ и т.н.

„Дрън, дрън“, помисли Престън. Знаеше, че „С1“ се занимава със сигурността на държавните служители и сградите, а секция „А“ означаваше в рамките на столицата. Щеше да се занимава със сигурността на министерствата на Нейно величество в Лондон.

— Това е гадна полицейска работа — изръмжа той и започна да звъни на бившите си подчинени, за да се сбогува.

На една миля също в Лондон Джим Ролингс влезе в един малък, но скъп магазин за бижута на тясна уличка, недалеч от непрестанния трафик на Бонд стрийт. Магазинът беше в полумрак и дискретната светлина идваше от витрини, зад които имаше прибори за хранене от времето на крал Джордж и бижута от други епохи. Очевидно магазинът предлагаше повече стари, отколкото нови предмети.

Беше с елегантен тъмен костюм, копринена риза и връзка в приглушен цвят, а в ръката му имаше лъскаво дипломатическо куфарче. Момичето зад щанда го погледна преценяващо. На тридесет и шест той изглеждаше строен и жизнен, излъчваше нещо средно между почтеност и безкомпромисна твърдост — винаги полезна комбинация.

Тя изопна бюста си и се усмихна ослепително:

— Мога ли да ви помогна?

— Бих искал да говоря с господин Заблонски. Лично.

Кокни диалектът му показваше, че едва ли е клиент.

Лицето ѝ помръкна.

— Търговец ли сте?

— Кажете му, че мистър Джеймс иска да говори с него.

В този момент огледалната врата в дъното на магазина се отвори и влезе Луис Заблонски. Той беше нисък и съсухрен петдесет и шест годишен човек, но изглеждаше по-възрастен.

— Мистър Джеймс — усмихна се той, — колко се радвам да ви видя! Моля, заповядайте в офиса ми. Как сте? — Той поведе Ролингс зад щанда, във вътрешното помещение. — Всичко е наред, Сандра, мила.

Когато влязоха, Заблонски затвори огледалната врата, през която се виждаше магазинът. Той посочи на Ролингс стола пред старинното си бюро и сам седна зад него. Една-единствена лампа хвърляше кръгло петно светлина на плота отпред. Той погледна Ролингс изпитателно:

— Е, Джим, какво си намислил?

— Имам нещо за теб, Луис, нещо, което ще ти хареса. Не ми казвай само, че не струва. — Ролингс отвори куфарчето.

Заблонски разпери ръце:

— Джим, бих ли... — думите му секнаха, когато видя какво поставя Ролингс на бюрото. Когато всичко беше пред него, той още не вярваше на очите си.

— Диамантите „Глен“! Отмъкнал си диамантите „Глен“! И вестниците още мълчат!

— Може би още не са се прибрали в Лондон. Алармената система не заработи. Знаеш, че съм добър.

— Най-добрият, Джим, най-добрият. Но това са „Глен“. Защо не ме попита първо?

Ролингс знаеше, че би било по-лесно да уреди пласмента предварително. Но той работеше по свои правила, безкрайно внимателно. Не вярваше на никого, най-малкото на пласьор на крадени вещи, бил той и професионалист от класата на Луис Заблонски. Пласьорът, ако го хване полицията, винаги може да предложи информация за бъдещ обир срещу освобождаване, особено ако го очаква дълга присъда. Отделът за тежки престъпления знаеше кой е Луис Заблонски, независимо че той не беше виждал затвора отвътре. По тази причина Ролингс никога не обявяваше намеренията си предварително и се появяваше неочаквано. Затова и не отговори.

Заблонски и без това беше погълнат от бижутата, искрящи на бюрото му. Той също знаеше историята им и нямаше нужда да му се обяснява.

След като наследил диамантите през 1936 година, деветият дук имал две деца — момче и момиче. При смъртта си той завещал титлата на сина си, а диамантите на дъщеря си — лейди Фиона Глен.

През 1974, когато синът му бил на двадесет и пет, натъженият дух трябвало да осъзнае, че той е от тези, които вестникарските клюки наричат „ерген по природа“. Нямало да има хубави млади графини на Маргейт и контеси на Шефийлд, които да носят диамантите „Глен“. И те отишли при дъщерята.

Заблонски знаеше, че след смъртта на дука лейди Фиона е носила диамантите в отделни случаи, с неохотното разрешение на застрахователната компания, обикновено на благотворителни балове, които тя често посещаваше. През останалото време те стояха там, където бяха прекарвали толкова много време — в тъмните сейфове на банка „Каутс“, на Парк Лейн. Той се усмихна.

— Благотворителният бал точно преди Нова година? — попита той. Ролингс повдигна рамене. — Непослушно момче си, Джим, но пък си толкова талантлив...

Въпреки че свободно говореше полски, иврит и идиш, след четиридесет години в Англия Заблонски не успя да усъвършенства английския си и говореше със силен полски акцент. Също така, понеже ги беше научил от книги, писани преди години, той използваше остарели фрази, които в днешни дни звучаха забавно. Ролингс знаеше, че Луис Заблонски не е хомосексуалист. Всъщност той знаеше, защото му беше казала Берил Заблонски, че полът му е неутрализиран в един от нацистките лагери, когато е бил момче.

Бижутерът все още съзерцаваше диамантите като истински познавач. Смътно си спомняше да е чел някъде, че през шестдесетте години лейди Фиона се е омъжила за бързо напредващ в кариерата държавен служител, който в средата на осемдесетте станал шеф в някакво министерство, и че двамата живееха някъде в Уест Енд, при много висок стандарт, поддържан от личното богатство на съпругата.

— Какво ще кажеш, Луис?

— Впечатлен, съм, Джим. Но и много объркан. Това не са обикновени камъни. Навсякъде ще ги познаят. Какво мога да направя с тях?

— Ти ми кажи.

Луис Заблонски разпери широко ръце:

— Няма да те лъжа, Джим. Ще ти кажа направо. Диамантите са застраховани вероятно за около 750 000 лири. Горедолу за толкова и ще се продадат, ако минат през законния пазар. Но очевидно това не може да стане. Остават две възможности. Едната е да се намери много богат купувач, който да е готов да ги купи, след като много добре знае, че не може да ги показва на публично място, или да признае, че ги притежава — богат скъперник, доволен да им се радва и сам. Има такива хора — но много малко. Такъв би дал може би половината от цената, която ти казах.

— Кога би могъл да намериш такъв купувач?

— Тази година, догодина, някога, никога... кой знае? Не може просто да ги обявиш във вестника.

— Твърде дълго — каза Ролингс. — Другата възможност?

— Може да се извадят от накитите — това ще намали цената на около 600 000, — да се обработят отново и да се продадат като четири отделни камъка. Може да се вземат към 300 000, но обработката също ще струва пари. Ако аз лично се занимавах с нея, бих ти оставил 100 000, но едва след като се продадат.

— Добре, какво можеш да ми дадеш като предплата? Само с чист въздух не се живее, Луис.

— Така е. Слушай, за бялото злато могат да се вземат може би 2 000. За четиридесетте малки камъка през законния пазар, да кажем, 12 000. Това са 14 000, които мога да си възстановя бързо. Мога да ти дам половината в брой сега. Какво ще кажеш?

Разговаряха още тридесет минути и се споразумяха. Заблонски извади седем хиляди в брой от сейфа си. Ролингс отвори куфарчето и подреди вътре пачките употребявани банкноти.

— Хубав е. Купи ли си го?

Ролингс поклати глава.

— От обира е.

Заблонски цъкна с уста и размаха пръст пред носа му:

— Отърви се от него, Джим. Никога не дръж у себе си нищо заработено.

Ролингс го изслуша, кимна, сбогува се и си тръгна.

Джон Престън прекара цял ден, докато намери всички от бившия си екип. Приятно му беше да чува съжаленията им, че си отива. Имаше и много дела за оправяне. Боби Максвел също се беше отбил, колкото да каже „здрасти“.

Престън го познаваше слабо. Беше приятен млад човек, горящ от нетърпение да направи кариера в „Петицата“, и смяташе, че най-добрата политика за него е да закачи колата си за изгряващата звезда на Брайън Харкорт-Смит. Престън не можеше да му се сърди за това.

Той самият беше постъпил в MI5 късно, на четиридесет и една, през 1981 година, направо от армейския разузнавателен корпус. Знаеше, че никога няма да достигне до върха. За късно постъпилите беше невъзможно да станат повече от ръководители на секция.

От време на време се случваше, ако в службата няма подходящ кандидат, постът на главния директор да бъде зает от някой външен

човек, за разочарование на служителите. Но заместникът на главния, началниците на отдели и секциите в тях бяха по правило хора, работили в службата цял живот.

Беше се разбрал с Максуел, че целия ден ще му трябва, за да приключи документацията си, а на следващия ще го запознае с текущите дела и разследвания. Разделиха се с добри пожелания до сутринта.

Погледна часовника си. Тази нощ нямаше да се прибере рано. От личния си служебен сейф трябваше да извади всички дела, да отдели тези, които могат да се върнат в регистратурата, и цяла нощ да преглежда останалите страница по страница, за да е готов да предаде работата на Максуел сутринта.

Първо се нуждаеше от прилична напитка. Взе асансьора и слезе на подземния етаж, където имаше добре заредено и уютно барче.

Целия вторник Луис Заблонски работи заключен в задната стая. Само два пъти му се наложи да се види с клиент лично.

Този ден нямаше много работа, за което, необичайно за него, беше благодарен.

Работеше със свалено сако и навити ръкави на ризата. Ръцете му, по които почти нямаше косми, внимателно изваждаха диамантите „Глен“ от гнездата им от бяло злато. Четирите големи камъка от обещите, диадемата и огърлицата излязоха лесно и не отнеха много време.

Когато ги извади, той можа да ги разгледа по-добре. Бяха наистина красиви, искрящи на светлината на лампата — бяло-сини, безупречни. След това ги прибра в малка кадифена торбичка и се залови с по-трудната задача, да извади четиридесетте малки камъчета. Докато работеше, от време на време лампата осветяваше едно петцифрено число на долната страна на лявата му ръка. За всеки сведущ той можеше да означава само едно — номер от Аушвиц.

Заблонски беше роден през 1930 година, трети син на полски еврейин бижутер от Варшава. Когато германците окупирали страната, той бил деветгодишен. През 1940 във варшавското гето били затворени близо 400 000 евреи, при дажби, значително по-малки от минималните, нужни, за да се живее.

На 19 април 1943 година 90 000 оцелели евреи от гетото, предвождани от малкото здрави мъже, останали сред тях, се вдигнали на бунт. Луис Заблонски тогава бил на тринадесет, но бил толкова слаб и изтощен, че можел да мине за четири-пет години по-малък.

Когато накрая войските на СС под командването на генерал Юрген Струп завзели гетото на 16 май, Заблонски бил един от малкото останали след масовите разстрели. По-голямата част от жителите на гетото, около 60 000, били вече мъртви — от куршуми, гранати, срутващи се сгради или екзекутирани. Останалите 30 000 били преди всичко възрастни и жени с малки деца.

Сред тях бил и Заблонски. Повечето били откарани в Треблинка и там умрели.

Но поради един от капризите на съдбата, които от време на време избират между живота и смъртта, локомотивът на влака, в който бил Заблонски, се развалил, след време дошъл друг и закарал композицията от конски вагони в Аушвиц.

Въпреки че бил определен да умре, когато им казал, че е бижутер, те го изпратили да сортира и оценява евтините дрънкулки, които все още се намирали по хората от всеки нов ешелон. Един ден го извикали в болницата на лагера и той попаднал в ръцете на усмихнат рус човек, когото наричали „Ангела“ и който продължавал да извършва маниакалните си експерименти с гениталиите на еврейски деца в пубертетна възраст. Луис Заблонски бил кастриран без упойка на масата на Йозеф Менгеле...

Той освободи последните от четиридесетте по-малки диаманта и провери дали не е пропуснал някой. Преброи ги и започна да мери теглото им. Общо четиридесет, средно по половин карат, но повечето по-малки. Ставаха за годежен пръстен, но общо струваха някъде към 12 000. Щеше да ги пласира през „Хатър Гардън“ — плащане в брой — той познаваше хората си. След това започна да мачка златото в безформена маса.

Към края на 1944 година оцелелите от Аушвиц били закарани на запад и Заблонски бил освободен от английските войски в Берген-Белзен по-скоро мъртъв, отколкото жив. След интензивно лечение в болница Заблонски бил заведен в Англия, където, подпомогнат от един равин от Северен Лондон и след допълнителна рехабилитация, станал помощник на един бижутер. През 1960 година той напуснал

работодателя си и отворил собствен магазин за бижута в Ист Енд, а десет години по-късно и настоящия, по-проспериращ, в Уест Енд.

За първи път по доковете в Ист Енд започнал да борави с донесени от моряците камъни — смарагди от Цейлон, диаманти от Африка, рубини от Индия и опали от Австралия. В средата на осемдесетте той вече бил забогатял от двете си занимания — законното и незаконното, — станал един от най-добрите пласьори в Лондон, специалист по диамантите, имал голяма къща в Голдърс Грийн и станал стълб на обществото там.

Когато златото се превърна в безформено кълбо, той го пусна в една торба с други подобни парчета. Той изпрати Сандра, затвори магазина, подреди стаята и взе четирите камъка със себе си у дома. По пътя за къщи от една телефонна кабина той се обади на един номер в Белгия, близо до Антверпен. Абонатът беше в малко селце на име Нижлен. От къщи той набра номера на Британските авиолинии и си запази билет за Брюксел за следващата сутрин.

На южния бряг на Темза, където някога бяха гниещите докове, от началото на осемдесетте се осъществяваше мащабна строителна програма. Между новите постройки бяха останали големи площи, покрити със строителни отпадъци, лунни пейзажи, в които тревата се бореше с парчета тухли и прахоляк.

Някой ден тук щеше да има нови жилищни блокове, магазини и многоетажни паркинги, но никой не знаеше кога.

При по-топло време пияниците си устройваха биваци на това място и ако някоя „муцуна“ от Южен Лондон искаше да се отърве от някое веществено доказателство, просто трябваше да го занесе в средата на тази пустош и да го подпали.

Късно вечерта във вторник, 6 януари, Джим Ролингс преминаваше през една площ от няколко акра и се спъваше в тъмнината в парчета зидария. Ако някой го наблюдаваше, щеше да забележи, че носи туба с бензин и чудесно изработено дипломатическо куфарче от телешка кожа.

Луис Заблонски премина през формалностите на летище „Хитроу“ в сряда сутринта без проблеми. С дебело палто и мека шапка, с ръчна чанта и голяма лула, стърчаща между зъбите му, той се присъедини към ежедневния поток бизнесмени от Лондон до Брюксел.

На борда една от стюардесите се наведе към него и прошепна:

— Боя се, че не можем да позволим да запалите лулата си в кабината, сър.

Заблонски се извини и мушна лулата в джоба си. Нямаше нищо против. Не пушеше, а и дори да я беше запалил, тя нямаше да гори много добре. Нямаше как, с четири крушовидни диаманта под стиската тютюн.

На летището в Брюксел той нае кола и се отправи на север към Нижлен.

Центърът на диамантената индустрия в Белгия е Антверпен и поспециално около Пеликаанстраат, където са магазините на големите фирми и работилниците. Но както при повечето индустрии, и диамантената разчита отчасти на голям брой дребни търговци и занаятчии, препитаващи се в ателиетата си, които поемат част от работата. В Антверпен също има такива дребни занаятчии, повечето евреи от континента.

На изток от града има една област, Кемпен, в която има множество селца, приютили десетки такива работилнички. В средата на Кемпен се намира Нижлен, непосредствено на главния път и железопътната линия от Лиер до Херенталс.

На Моленстраат живееше някой си Раул Леви, който се установил в Белгия след войната и който беше втори братовчед на Луис Заблонски от Лондон. Леви беше шлифовач на диаманти и живееше в една от малките спретнати тухлени къщички, подредени от западната страна на Моленстраат. Работилницата му беше на гърба на къщата. Заблонски пристигна там малко след обед.

Спориха около час и се договориха. Леви трябваше да шлифова отново диамантите, като загуби минимална част от теглото им, но така че все пак да се променят. Споразумяха се за хонорар от 50 000 лири, половината в предплата и остатъка след продажбата на четвъртия камък. Заблонски се върна в Лондон.

Докато Заблонски беше в Белгия, Джон Престън се настаняваше в новия си кабинет на втория етаж. Беше доволен, че остава в „Гордън“.

Предшественикът му се беше пенсионирал в края на годината и неговият заместник, който без съмнение се беше надявал да заеме началническия пост, беше поел управлението на „С1 (А)“ за няколко дни. Той прикри разочарованието си добре и обширно информира Престън за новата му работа, която му се стори еднообразна и скучна.

Останал сам същия следобед, Престън прегледа списъка на министерствата, охранявани от секция „А“. Не беше по-дълъг, отколкото можеше да се очаква, но повечето нямаха нужда от кой знае каква охрана. Информацията, която би могла да изтече оттам, щеше да е само политически неудобна. Например документи, свързани с евентуално намаляване на социалните разходи, можеха винаги да се окажат опасни, тъй като в профсъюзите беше пълно с хора, изповядващи крайно леви възгледи, но в повечето случаи с тези документи можеше да се занимава вътрешната охрана на министерствата.

За него важните ведомства бяха външното министерство, секретариатът на правителството и отбраната. И трите получаваха документи с невероятна стойност. И трите обаче си имаха доста добри охраняващи екипи. Престън въздъхна. Започна да върти телефоните, за да си уреди срещи за запознаване с началниците на охраната на главните ведомства.

Между два разговора той погледна купчината папки, които беше донесъл от стария си кабинет, два етажа по-горе. Докато чакаше да му се обади един от хората, зает в момента с нещо друго, той ги подреди една по една в новия си личен сейф. Последната беше докладът му от предишния месец, неговото лично копие. То беше единственото, освен онова с надпис „БП“, което беше в регистратурата. Повдигна рамене и го постави в дъното на сейфа. Може би никога повече нямаше да го преглежда, но не виждаше защо да не го запази като спомен от доброто старо време. В края на краищата струваше му доста усилия да го състави.

3.

Москва

сряда, 7.01.1987 г.

От: Х. А. Р. Филби

До: Генералния секретар на КПСС

Позволете ми да започна, другарю Генерален секретар, с кратък преглед на историята на Британската лейбъристка партия, постоянното проникване в нея и евентуалното ѝ доминиране от твърдата левица през последните двадесет и пет години. Само въз основа на какъв преглед, вярвам, събитията от последните няколко години и намеренията за следващите няколко месеца могат да се оценят в тяхната перспектива.

След като Хю Гейтскъл се зарази с неизвестната вирусна болест, която накрая причини смъртта му, развитието на Лейбъристката партия едва ли можеше да протече по-благоприятно, дори и сценарият да беше писан тук, в Москва.

Трябва да е ясно, че дълбоко в Лейбъристката партия винаги е имало себеотдайно, твърдо просъветско, марксистко-ленинско крило. Но през по-голямата част от историята на тази партия то е било малцинство, неспособно да повлияе върху хода на събитията, оформянето на политиката и, най-важното, подбора на кандидати за ръководните партийни постове.

Докато партията беше под ръководството на решителния Клемънт Атли или на пламенния Хю Гейтскъл, положението нямаше шанс да се промени.

И двамата твърдо се придържаха към „списъка на забраните“, според който в партията нямаша място цял спектър марксистко-ленински; троцкистки и

революционни формации, да не говорим за заемане на ръководни длъжности.

След като Хю Гейтскъл, човекът, който през 1960 г. изправи партийната конференция на крака с думите: „На борба, на борба и пак на борба за опазване на традиционната същност на партията“, умря през януари 1963 г., ръководител стана Харолд Уилсън и се задържа на този пост почти тринадесет години. Този човек имаше две характерни черти, които са силно свързани с това, което се случи с партията през тези тринадесет години.

За разлика от Атли той беше суетен до невероятна степен и за разлика от Гейтскъл би направил всичко, за да избегне конфликт. Усещайки това, нашите приятели в партията предприеха дългоочакваната и много внимателна кампания за включването на повече техни симпатизанти и по-дълбоко в структурата на партията.

Известно време това беше непоносимо тежка работа.

После, през 1972 г., нашите просъветски приятели в Националния изпълнителен комитет (по-нататък наричан НИК) опипаха почвата, като помогнаха да се прокара една резолюция, по силата на която „отделът за проучване на труда“ трябваше да се заличи от „списъка на забраните“. Този отдел въпреки заблуждаващото си название нямаше нищо общо с Лейбъристката партия и се контролираше изцяло от комунисти. За щастие, центристите не реагираха на този ход. През следващата 1973 година твърдата левица в НИК успя изцяло да премахне „списъка на забраните“.

За по-добри резултати марксистко-ленинската група в партията не можеше и да мечтае. Малко от тях бяха новаци, повечето се бяха привързали към идеите през тридесетте. Налагаше се броят им в партията да се увеличи. Знаеше се, че мнозина техни и наши приятели са били изключени и че има цяло едно поколение от активисти на твърдата левица, което търси политически покрив. След като веднъж вратата се откряна, тези хора от всички възрасти изпълниха партийните редици.

С годините повечето от старите кадри, които поддържаха огъня в партията по време на безнадеждното ръководство на Гейтскъл и Атли, трябваше постепенно да се пенсионира. Но те изиграха ролята си — отвориха вратите отвътре. Сега твърдата левица се състои от тази нова генерация — хора, които са били млади преди петнадесет години, а сега са зрели. Те не само съставляват една солидна част от членската маса, но и са проникнали на практика до почти всички нива.

От 1973 г. насам жизненоважният НИК почти не е излизал от контрола на твърдата левица, която чрез умелото използване на този инструмент успя да промени до неузнаваемост устройството на партията и състава на ръководните органи.

Едно кратко отклонение, другарю Генерален секретар, за да обясня какво имам предвид, когато казвам „наши приятели“ в редовете на Британската лейбъристка партия и профсъюзното движение. Те попадат в две категории — осъзнати и неосъзнати. В първата категория не попадат хората от така наречената „мека левица“, нито пък троцкисткото крило (и двете се ужасяват от Москва, макар и по различни причини). Става дума за ултратвърдата левица. Те са убедени до мозъка на костите си марксист-ленинци, които обаче не се наричат комунисти, защото не желаят да ги смятат за членове на напълно безполезната Британска комунистическа партия. Независимо от всичко те са непоклатими привърженици на Москва и в девет от десет случая биха действали в съответствие с нейните желания — дори и тези желания да са негласни, тези хора биха ги изпълнили, като при това упорито твърдят, че действат по тяхна вътрешна убеденост или по свързани с Англия мотиви.

Втората група приятели в партията, сега доминираща, или твърдата левица, обединява хора, които са дълбоко политически и емоционално свързани с идеята за социализъм, който е толкова наляво, че би могъл да се определи като марксистко-ленински. При всякакви

обстоятелства или случайности те спонтанно биха реагирали по начин, напълно съответстващ или близък до нуждите на съветската външна политика по отношение на Англия или западния съюз. Те нямат нужда от инструктаж или напътствия и дори е възможно да се почувстват обидени, ако такива им се предложат. Това са хора, които съзнателно или несъзнателно, независимо дали подтиквани от убеждения, криво-разбран патриотизъм, инстинкт за разрушаване, желание да се издигнат, страх от външен натиск, чувство за собствена значимост или желание да не се отделят от стадото, биха действали по начин, който напълно съответства на нашите, съветски интереси. Оказват влияние в наша полза.

Разбира се, всички те твърдят, че са борци за демокрация. За щастие, повечето от британците днес под „демокрация“ разбират плуралистично (многопартийно) общество, чието ръководство се избира периодично с тайно гласуване. Очевидно нашите приятели от твърдата левица, които лягат, стават, дишат и сънуват с политиката на лявото крило всеки час, всеки ден, под този термин разбират „демокрация на посветените“, която ще бъде контролирана от тях или подобни на тях хора. За щастие, пресата не си дава труд да изясни това.

А сега, другарю Генерален секретар, трябва да спомена и въпроса, който много години разделяше усилията на британското работническо движение. Става дума за двата възможни „пътя към социализма“, които от десетилетия са били паралелни в идеологията на левицата и проблемът беше разрешен едва през кулминационната 1976 година, преди едно десетилетие.

Двата конкуриращи се пътя за напредъка на левицата в английското общество бяха „парламентарният“ и „индустриалният“. Според привържениците на първия Лейбъристката партия имаше по-добри шансове, ако не разкрива истинските си планове и след като вземе властта, създаде едно наистина революционно общество. Според привържениците на втория работниците трябваше да се

сплотят в профсъюзното движение, след това да се изведат на улицата и по този начин да поемат управлението.

Не трябва да се забравя, че истинското гнездо на марксизъм-ленинизма в Англия винаги са били профсъюзите. Поради една причина — в тях винаги е имало повече наши привърженици, отколкото в парламентарната група на партията. Ето защо с години основното влияние, до абсолютния му връх през 1976 г., упражняваха те.

Когато дойде на власт през 1974 г., след падането на правителството на Хийт, Уилсън знаеше, че не може да се конфронтира с тях. Ако го направеше, партията щеше да се разцепи и да падне от власт. По това време страната бързо затъваше икономически — и индустрията, и търговията, и финансите — и се разкъсваше от организирани от профсъюзите стачки, претенции за по-високи заплати, понижаваща се производителност, повишаващи се цени и данъци.

През април 1976 година Харолд Уилсън изпусна контрола — и на профсъюзите, и на икономиката. Катастрофата наближаваше и икономистите знаеха това. Той си подаде оставката по здравословни причини и поста му зае Джеймс Калахан.

В края на лятото страната отиваше към фалит и се нуждаеше бързо от голям заем от Международния валутен фонд. Но МВФ поставяше твърди условия. През октомври финансовият министър буквално трябваше да се моли на профсъюзните барони да приемат по-ниско заплащане и намаление на социалните разходи. Това стана на конференцията на Лейбъристката партия.

Филби стана и отиде до прозореца. Той добре помнеше тази драматична есен и въздъхна със съжаление. Той беше най-близък съветник и информатор при осъществяването на контактите и получаването на инструкции от Москва. Беше жалко — от гражданската война през седемнадесети век страната не беше се

приближавала толкова до възможността да се установи революционен режим. Никога оттогава не беше се приближавала толкова до извънпарламентарно управление. Върна се при машината.

Вие ще си спомните с не по-малко от моето съжаление, че тогава съветът на Москва беше да се приеме призивът на Калахан за умереност. За две седмици войнствеността на профсъюзите спадна, за да се стигне до социалното споразумение между профсъюзите и правителството.

До ден днешен англичаните не могат да си обяснят защо. Така че позволете ми да повтора това, което сигурно знаете, тъй като то има отношение към това, което трябва да последва.

Трябваше да се приеме призивът на финансовия министър и идеята за открита конфронтация между работниците и собствената им армия и полиция трябваше да бъде изоставена. За това има една и само една причина. Както така убедително доказваше тогава професор Крилов, поуката от историята е, че дълбоко вкоренените демокрации могат да бъдат съборени само чрез масови акции на улицата, след като има значително проникване в полицията и армията, и може да се очаква, че голяма част от тях ще откаже да се подчинява на заповедите и ще се присъедини към демонстрантите.

И именно това беше проблемът в Англия. Въпреки неспиращите опити да се създадат профсъюзни организации в двете институции (т.е. да се инфилтрират активисти), това никога не бе постигнато. Тогава беше преценено, и аз все още съм убеден — правилно, че британските войници и полицаи ще останат верни на Трона, Кралицата, Короната (както и да го наречем) и ще продължат да изпълняват заповедите.

Но ако това се беше случило, опитът да се промени ходът на английската история чрез улицата вместо чрез парламента не би бил успешен. При това този опит би

върнал борбата на нашите приятели с десетилетия, дори с половин век назад.

Оттогава опитите да се запълни тази празнота в революционните възможности на Англия и да се създадат профсъюзни организации в армията и полицията продължават. Но без резултат. Джеймс Калахан, бивш съветник на полицейската федерация, не би искал да чуе за това. С идването на Маргарет Тачър цялата идея отиде на вятъра.

Нашите приятели направиха каквото можаха. След като установиха контрол върху голям брой институции в столицата, чрез пресата и другите медии, на всякакво ниво, или чрез услугите на млади троцкистки фракции, използвани като ударни групи, те започнаха неотслабваща кампания за дискредитирането и подкопаването на полицията. Целта, разбира се, е да се подкопае доверието на обществеността в полицията, която за нещастие си остава най-учтивата и най-дисциплинираната полиция в света.

Резултатите бяха променливи. Тук-там имаше успехи при експлоатирането на местни недоволства или при истински злоупотреби, корупция или полицейска бруталност, или при организирани безредици. Но английската работническа класа си остава непоправим привърженик на реда и законността, а средната класа твърдо подкрепя полицията.

Описвам това само за да обоснова едно твърдение — че така нареченият „индустриален път“ към социализма, мобилизацията на масите за действия на улицата с цел свалянето на законно избраното правителство е мъртъв като птеродактил. Единствената възможност сега е в „парламентарния път“, по-спокоен, по-прикрит, но може би много по-резултатен.

Именно последователните действия за прилагането на този път към революционен социализъм през последните години сега вече имат шанс да се увенчаят с успех. Тези резултати се дължат преди всичко на

успешната до голяма степен кампания на твърдата левица, целяща превземането на Лейбъристката партия отвътре, на няколко ключови промени в устройството на партията и на успеха на компромисната програма, която нашите истински приятели си наложиха да приемат след изборната катастрофа през 1983 година.

След отпадането на индустриалния път през 1976 година нашите приятели маркс-ленинци в Лейбъристката партия успяха да отдадат силите си целенасочено за тайното завладяване на партията, една програма, която стана изпълнима след отпадането на „списъка на забраните“ три години преди това.

Лейбъристката партия винаги се е опирала на три фактора — профсъюзите, организациите по избирателни райони и парламентарната фракция — групата членове на партията, избрани за депутати на последните парламентарни избори. Лидерът на партията винаги се избира сред последните.

От тези три фактора най-влиятелен са профсъюзите. Те упражняват властта си по два начина. Първо, те финансират партията — пълнят нейните каси със средствата, събрани от заплатите на милиони работници. Второ, на партийните конференции разполагат с „колективни гласове“, които Съюзният изпълнителен комитет използва от името на милиони членове, чието мнение не е консултирано. С тези гласове може да се прокара всякакво решение и да се избере до една трета от самия НИК — най-важния орган на партията.

Тези съюзни изпълнителни комитети с право на „колективен глас“ са жизненоважни — в тях се включват щатните активисти на профсъюзите и хората, които решават бъдещата съюзна политика. Те са на върха на пирамидата, в чиято среда са регионалните, а в най-долните слоеве — браншовите дейатели. Така утвърждаването на влиянието на твърдата левица в профсъюзите се оказа от голяма важност и в действителност е постигнато.

Голям съюзник на нашите приятели при изпълнението на тази задача винаги е била апатията на голям брой умерени профсъюзни членове, които не посещават събранията на браншовите организации. Така активистите, които редовно посещават всички срещи и събрания, успяха да овладеят хиляди браншови и регионални организации и цвета на националните изпълнителни комитети. Понастоящем десетте най-големи от осемдесетте профсъюзи, асоциирани към партията, контролират повече от половината от гласовете на профсъюзното движение. Девет от тези десет се ръководят от твърдата левица срещу два в началото на седемдесетте. Всичко това беше постигнато през главата на британските работници от около десет хиляди посветени на делото хора.

Значението на тези доминирани от левията профсъюзи ще се изясни напълно, когато опиша Избирателната колегия, органа, който избира лидера на партията. Профсъюзите контролират 40% от гласовете в тази така наречена „колегия“.

Следват лейбъристките организации по избирателни райони. В сърцевината на последните са „управителните комитети“, които, освен че движат ежедневните дела на организациите, имат и още една много важна функция — те избират лейбъристкия парламентарен кандидат в райони. През десетилетието от 1973 до 1983 твърдолинейните млади активисти от крайната левица започнаха да навлизат в тези организации и чрез усърдно посещаване на скучни и непопулярни събрания успяха да изместят старите ръководства на управителните комитети и постепенно да поемат контрола в тях.

Когато избирателните райони попадаха под контрола на левите активисти, положението на до голяма степен центристски настроените депутати в парламента ставаше все по-тежко. И все пак те трудно можеха да бъдат отстранени. За пълния триумф на твърдата левица беше необходимо да се отслаби, всъщност да се обезсили,

независимостта на съвестта на членовете на парламента те да се превърнат от довереници на всички избиратели в пратеници на съответния управителен комитет.

Това беше постигнато блестящо в Брайтън през 1979 г., когато бе прокарано новото изискване, а именно членовете на парламента да бъдат препотвърждавани (или отхвърляни) всяка година от техните управителни комитети. Това изискване доведе до голямо разместване във властта. Една цяла група центристи се отцепи и създаде Социалдемократическата партия, други не бяха одобрени и напуснаха политиката, някои от най-старите центристи бяха принудени да се оттеглят. И все пак парламентарната фракция, макар отслабена и унижена, запази една много важна функция — членовете на парламента, и само те, можеха да избират лидера на партията. И така, за да се овладее и третият основен фактор, това правомощие трябваше да им бъде отнето. Това се постигна, отново по настояване на твърдата левица, през 1981 г. със създаването на Изборна колегия, в която 30% от гласовете се държат от районните партийни организации, 30% от парламентарната фракция и 40% от профсъюзите. Колегията избира нов лидер, когато това се налага, и потвърждава пълномощията му ежегодно. Последното е най-същественото за планове, които в момента се осъществяват и които ще опиша.

Борбата за контрол, за която стана дума по-горе, ни довежда до изборите през 1983 г. Позициите бяха почти напълно заети, но нашите приятели допуснаха две грешки, отклонения от марксистко-ленинското учение за предпазливостта и прикритостта. Те се проявиха на повърхността твърде открито, твърде видимо проведоха тежката борба за контрол и преждевременните парламентарни избори ги завариха неподготвени. Твърдата левица имаше нужда от още една година, за да се консолидира, успокои, обедини. Не я получиха. Партията, ангажирана с най-крайно левия за цялата ѝ история манифест, беше в безпорядък. И още по-лошо —

британската общественост беше видяла истинското лице на твърдата левица.

Както си спомняте, 1983 г. беше поне на повърхността, пълен изборен провал за Лейбъристката партия, вече контролирана от твърдата левица. И все пак струва ми се, че този провал беше всъщност добре дошъл. Поради една причина — той доведе до твърдия и жертвоготовен реализъм, към който нашите приятели решиха да се придържат през последните четиридесет месеца.

Накратко, от 650 изборителни района партията успя да спечели само в 209. Но в действителност положението не беше толкова лошо, колкото изглежда на пръв поглед. Защото от тези 209 депутати 100 бяха от левицата, а четиридесет от тях — от твърдата левица. Групата може да е малка, но затова пък е най-лявата, която някога е влизала в Камарата на общините.

Второ, поражението в изборите отвори очите на тези глупци, които мислеха, че борбата за пълен контрол е вече приключила. Те скоро разбраха, че след тежката, но необходима борба за контрол от 1979 до 1983 г. е дошло времето да се възстанови единството, да се заздравят социалната база на партията с поглед към бъдещите избори. Реализирането на тази програма започна под ръководството на твърдата левица на партийната конференция през октомври 1983 г. и оттогава неотклонно се следва.

Трето, те се убедиха в необходимостта да се върнат към конспиративните методи, препоръчвани от Ленин, на истински преданите, действащи в буржоазните общества функционери. Така завръщането към конспиративните методи, доказали своята ефективност през началото на седемдесетте години, се превърна в лайтмотив в поведението на партията. Този процес се придружаваше от видима и изненадваща умереност. За да се постигне това, бяха необходими големи усилия и самодисциплина, но в това отношение ние не можем да упрекнем другарите.

След октомври 1983 г. твърдата левица облече дрехите на благоприличието, толерантността и умереността. Основното ударение е поставено върху първостепенното значение на партийното единство и за неговото постигане бяха направени значителни компромиси с принципите на твърдата левица. И центристкото крило, и медиите, изглежда, са очаровани от новата фасада на приятелите ни.

По-прикрито овладяването на партията беше доведено докрай. Всички комитети сега са в ръцете на твърдата левица или могат да бъдат завзети в рамките на извънредно заседание. Но, и това е много важно „но“, в повечето случаи нашите приятели са се задоволили да оставят председателското място на хора с по-умерени възгледи, дори на центристи, там, където има твърдо мнозинство при гласуване.

Центристкото крило с изключение на шепа скептици беше ефективно обезоръжено от новото единство и от липсата на натиск върху тях самите. Въпреки всичко стоманеният юмрук е в кадифена ръкавица.

На местно ниво овладяването на партийните организации от елементи на твърдата левица продължава без много шум и без внимание от страна на средствата за информация. Подобен процес пролича и в профсъюзите, както вече споменах. Осем от голямата десетка и половината от останалите седемдесет профсъюза сега принадлежат на твърдата левица, като и тук нещата протичат много по-необичайно, отколкото преди 1983 година.

В резюме, сега цялата Лейбъристка партия се владее от твърдата левица — пряко или чрез умерени фигуранти и центристи, които могат да се отстранят веднага на извънредни събрания. И нито обикновените членове на партията, нито профсъюзните членове, нито широките кръгове на гласоподавателите, както изглежда, не са осъзнали това.

И така, през последните четиридесет месеца твърдата левица гледа на следващите избори като на военна кампания. За да се спечели обикновено мнозинство, в парламента са необходими 325 места, грубо казано, 330. 210 места се смятат за „в кърпа вързани“. Останалите 120, загубени през 1979 или 1983 г., се смятат за възвръщаеми и усилията са насочени към тези райони.

Факт в британския политически живот е, че хората след два пълни мандата на някое правителство, независимо колко е популярно, са склонни да смятат, че е време за промяна. Но промяната ще се осъществи само ако имат доверие в новото, което могат да изберат. Целта на Лейбъристката партия през това време беше да си спечели отново доверието на избирателите, макар и с прикритата дейност на приятелите ни в нея.

Съдейки по последните проучвания на общественото мнение, кампанията е много успешна, тъй като разликата между управляващите консерватори и лейбъристите сега е само в няколко пункта. Като вземем предвид и факта, че при британската избирателна система резултатите от изборите до голяма степен зависят от осемдесет второстепенни избирателни района и че от своя страна резултатите от изборите в тези райони зависят от 15% плаващи гласове, можем да заключим, че Лейбъристката партия има шанс да поеме управлението при следващите избори.

В един следващ меморандум, другарю Генерален секретар, смятам да изложа как, ако се наложи, нашите приятели планират да отстранят сегашния лидер на партията Нийл Кинък от власт в часа на неговата победа и как ще наложат на Англия нейния първи премиер марксист-ленинец заедно с една наистина революционно-социалистическа законодателна програма.

Искрено ваш:

Харолд Адриан Ръсел Филби

4.

Мъжете, които дойдоха при Раул Леви, бяха четирима — едри, яки мъже, пътуващи с две коли. Първата спря пред къщата му, а втората на стотина метра по-нагоре по улицата.

От първата кола излязоха двама, които бързо, но тихо преминаха разстоянието до входната врата на къщата му. Двамата шофьори останаха да чакат в колите, с изгасени светлини и работещи мотори. Вечерта на този 15 януари беше студена, в седем часа вече беше тъмно като в рог и по улицата нямаше никой.

Мъжете, които почукаха на вратата, имаха делови вид, бързаха като хора, които нямат време за губене, имат работа и смятат, че колкото по-бързо свършат, толкова по-добре. Когато Леви отвори, те не се представиха. Просто влязоха и затвориха след себе си. Протестите на домакина едва бяха излезли от устата му, когато бяха прекъснати от четири пръста, забити в слънчевия му сплит.

По-едрият от мъжете омота палтото му около него, нахлупи шапката му, затвори входната врата и ловко го доведе до колата, чиято врата се отвори, докато приближаваха. Когато тръгнаха с него, притиснат между тях на задната седалка, бяха изминали двадесет секунди.

Откараха го в големия общински парк на северозапад от Нижлен, чиито петдесет акра дъбова гора и поляни бяха напълно безлюдни.

Двете коли спряха навътре, достатъчно далеч от шосето. Шофьорът от втората кола, който щеше да задава въпросите, се вмъкна на предната седалка.

Обърна се назад към задната седалка и кимна на колегите си. Две ръце обхванаха дребния шлифовач на диаманти, за да стои неподвижен, а една трета, в ръкавица, запуши устата му. Другият извади големи клещи, взе ръката на Леви и умело строши три от ставите на пръстите му една след друга.

Това, че не му задаваха никакви въпроси, уплаши Леви дори повече от убийствената болка. Имаха вид на незаинтересовани хора.

Когато четвъртата става изхрущя в клещите, Леви крещеше, че иска да му задават въпроси.

Разпитващият на предната седалка кимна небрежно и каза:

— Приказва ли ти се?

Зад ръкавицата Леви кимаше неудържимо. Махнаха я. Той нададе дълъг задавен писък. Когато свърши, разпитващият каза:

— Диамантите. От Лондон. Къде са?

Говореше фламандски със силен чужд акцент. Леви му каза, без да се бави. Никакви пари не можеха да компенсират загубата на ръцете, с които вади хляба си. Разпитващият премисли отговора му съсредоточено.

— Ключовете — каза той.

Бяха в джоба на панталоните му. Разпитващият ги взе и излезе от колата. След секунди втората кола изхрущя през изсъхналата трева и се отправи към шосето. Забави се петдесет минути.

През това време Леви скимтеше и държеше унищожената си ръка. Двамата отстрани сякаш не се интересуваха от него. Шофьорът гледаше напред, ръцете му в ръкавици бяха на кормилото. Когато разпитващият се върна, не спомена четирите диаманта, които сега бяха в джоба му. Той каза:

— Един последен въпрос. Кой ги донесе?

Леви поклати глава. Разпитващият въздъхна поради загубата на време и кимна на мъжа вдясно. Двамата си смениха ролите — десният пое клещите и дясната му ръка. След като счупиха две стави и на тази ръка, той им каза. Последваха един-два допълнителни въпроса и разпитващият изглеждаше удовлетворен. Той излезе от колата и се качи в своята. Една след друга колите се отправиха към Нижлен.

Когато минаваха покрай къщата му, Леви видя, че тя е тъмна и затворена. Надяваше се да го оставят там, но не го направиха. Минаха през центъра и после се отправиха на изток. Светлините на кафенетата, топли и уютни в зимния студ, минаваха покрай прозорците на колата, но никой не изтича отвътре. Леви дори успя да види неоновия надпис над полицейския участък срещу църквата и оттам не излезе никой.

На две мили от Нижлен, на изток, шосето пресича железопътната линия от Лиер за Херенталс в участък, прав като стрела, където големите дизелови локомотиви се движат със

седемдесет мили в час. От двете страни на прелеза има селскостопански постройки. Двете коли спряха наблизо и загасиха светлините и моторите.

Без да каже дума, шофьорът бръкна в жабката, извади бугилка и я подаде на задната седалка. Единият от мъжете хвана носа на Леви, а другият започна да налива алкохола, местна марка, в давящото се гърло. Когато бяха излели три четвърти, го пуснаха. Раул Леви започна да плува в алкохолна мъгла. Дори болката попремина. Тримата в колата и този в предната просто чакаха.

В 23,15 разпитващият излезе от първата кола и процеди нещо през прозореца. По това време Леви беше в безсъзнание и помръдваше конвулсивно. Двамата го измъкнаха от колата и го завлякоха до релсите. В 23,20 единият го удари по главата със стоманена щанга и той умря. Сложиха го на линията. Премазаните му ръце бяха на едната релса, а наблизо беше главата му.

Ханс Гробелар изведе последния нощен експрес от Лиер точно в 23,09 — по разписание, както винаги. Беше последният за деня курс и той щеше да си бъде у дома, в топлото легло, в Херенталс около един часа. Влакът не спираше в Нижлен и той премина оттам навреме, в 23,19. След гарата той ускори по правия участък към прелеза с близо 70 мили в час. Големият прожектор осветяваше релсите стотина метра напред.

Малко преди да наближи прелеза, той видя превитата фигура върху релсите и натисна спирачките. Влакът започна да губи скорост, но недостатъчно. От колелата заизскачаха искри. С отворена уста той гледаше как светлината приближава. На двама от колегите му вече се беше случвало — самоубийци или пияници, така и не се разбра. Не и след това. С такъв локомотив, казваха, дори не усещаш удара. Той не го усети. Свистящата машина мина през мястото все още с 30 мили в час.

Когато накрая спря, дори не можеше да погледне. Изтича до една от фермите и вдигна тревогата. Когато полицията дойде и освети с електрически фенерчета, пихтията под колелата приличаше на ягодов конфитюр. Ханс Гробелар се прибра вкъщи призори.

Същата сутрин, но четири часа по-късно Джон Престън влезе във фоайето на Министерството на отбраната в Уайтхол, доближи се до бюрото на рецепцията и се легитимира с универсалния си пропуск. След неизбежната проверка в кабинета на този, при когото идваше, го заведоха с асансьора нагоре и после през няколко коридора до кабинета на началника на вътрешната охрана на министерството, високо, откъм гърба на постройката и с изглед към Темза.

Бригаден генерал Бърти Капстик се беше променил малко от последния път, когато го видя в Ълстър преди години. Едър, червендалест и добродушен, с бузи като ябълки, които му придаваха вид повече на фермер, отколкото на войник, той излезе напред и изрева:

— Джони, момчето ми, от плът и кръв! Влизай, влизай!

Въпреки че беше само с десет години по-възрастен от Престън, Капстик имаше навика да нарича почти всички по-млади от него „момчето ми“, като провинциален роднина, което подхождаше на външния му вид. Но преди време той беше добър войник — беше навлизал дълбоко в територията на терористите по времето на малайзийската кампания, беше командвал група експерти по инфилтриране в джунглата на Борнео по време на индонезийската криза, както сега се нарича.

Той му показа стол и извади бутилка малцово уиски от един шкаф.

— Глътчица, а?

— Май е рано — запротестира Престън. Единадесет едва минаваше.

— Глупости. За старото време. И без това кафето, което правят тук, е неопикуемо. — Капстик седна и бутна чашата към Престън през бюрото. — Та какво направиха с теб, момчето ми?

Престън направи гримаса:

— Казах ти по телефона какво ми набутах. Гадна полицейска работа. Не се обиждай, Бърти.

— Е, и при мен е същото. На тревичката, на паша. Аз съм офицер от запаса, разбира се, та не е толкова лошо. Пенсioniрах се на петдесет и пет и успях да се наместя в това гнезденце. Не е много зле. Клатя се във влака всеки ден, проверявам мерките по охраната, следя

всички да са добри момчета и се прибирам вкъщи при малката ми женичка. Можеше и да е по-зле. Както и да е, за старото време!

— Наздраве — каза Престън и двамата отпиха.

Старото време не беше толкова розово, помисли той. Когато го видя за последен път преди шест години, заблуждаващо откритият Бърти Капстик беше заместник-началник на военното разузнаване в Северна Ирландия, тогава полковник, и работеше в онзи комплекс постройки в Лисбърн, от чиито информационни банки може да се разбере кой от хората на ИРА си е почесвал гърба напоследък.

Престън тогава беше от момчетата, които работят в цивилни дрехи, под прикритие, подвизават се из гетата и разговарят с информаторите, взимат оставени за тях пакети на тайни места. Бърти Капстик беше застанал твърдо зад него пред служителите от Холируд Хаус, когато „изгоря“ и едва не го убиха по време на акция.

Това стана на 21 май 1981 година и на следващия ден вестниците бегло споменаха за случая. Престън беше в кола без отличителни знаци и трябваше да се срещне с един информатор в квартала Богсайд на Лондондери. Така и не стана ясно дали е изтекла информация на горните етажи, дали колата му е била използвана повече, отколкото трябва, или лицето му е било „възстановено“ от разузнавачите на „Временното крило“ на ИРА. При всички случаи кашата беше забъркана. Точно когато влезе в територията на републиканците, от една малка уличка излезе кола с четирима въоръжени „временни“ и тръгна след него.

Той ги видя в огледалото и отмени срещата веднага. Но онези не бяха доволни. Навътре в гетото те препречиха пътя му с колата си и се изтъркаляха навън — един с пистолет и двама с автомати.

Без да може да избира друго освен рая или ада, Престън пое инициативата. Напук на нападателите и срещу всички шансове, той също се изтъркаля от колата точно когато автоматичният огън я дупчеше. В ръката му беше деветмилиметров браунинг, поставен на автоматична стрелба. От паважа той им го демонстрира. Те бяха се надявали, че той ще умре кротко — бяха твърде близо един до друг.

С бърза стрелба остави двама на място, а от шията на третия откъсна голямо парче месо. Шофьорът им беше включил на скорост и изчезна в кълба дим от изгорели гуми. Добра се до една квартира на Специалната армия и остана там, докато Капстик дойде да го прибере.

Разбира се, на дявола трябваше да се плаща — последваха разпити, разследвания, тревожни въпроси отвисоко. И дума не можеше да става да продължи. Наистина беше „изгорял“, както е на професионален жаргон, тоест идентифициран. Вече нямаше полза от него. Оцелелият би познал лицето му навсякъде. Дори не позволиха да се върне в стария си полк. Кой знае колко терористи се навъртат натам?

Бяха му предложили Хонконг или вратата навън. Тогава Бърти Капстик поприказва с един приятел. Имаше и трети вариант. Да напусне армията като майор на четиридесет и една и да отиде като късно постъпил в MI5. Спря се на това.

— Нещо специално? — попита Капстик.

Престън поклати глава:

— Просто обиколка за запознаване.

— Не се тревожи, Джони. Вече знам, че ти си на мястото. Ако се случи нещо по-едро от обир на новогодишния фонд, ще ти се обадя. Как е Джулия между другото?

— Остави ме. Преди три години.

— Съжалявам за това — лицето на Бърти Капстик се смръщи. — Заради друг?

— Не. Не тогава. Сега има някой, предполагам. Заради работата, знаеш как е.

Капстик кимна мрачно:

— Моята Бети винаги е била много добра. Нямало ме е вкъщи половината от времето. Не отстъпи. Поддържа огъня в огнището. Общо взето, не е живот за жена. Случвало се е и друг път. Често. И все пак лош късмет. Виждаш ли момчето?

— Чат-пат.

Капстик едва ли можеше да улучи по-болно място. В малкия си и пуст апартамент в Кенсингтън Престън държеше две фотографии. На едната бяха той и Джулия в деня на сватбата им, той на двадесет и шест, стегнат в униформата на парашутния полк, а тя на двадесет, красива и бяла. На другата беше синът му Томи, който за него означаваше повече от самия му живот.

Бяха живели като обикновено семейство на военен в различни обществения за семейни и Томи се беше родил осем години по-късно. Идването му на бял свят му даде чувство на удовлетворение, но не и на

нея. Скоро след това Джулия започна да се отегчава от тежестите на майчинството, прибавени към самотата при отсъствията му, започна да се оплаква, че не достигат парите. Започна да му натяква да напусне армията и да печели много пари в цивилния живот. Не искаше да разбере, че той обича работата си и че скуката зад бюрото в търговията или някоя индустрия би го докарала до лудост.

Прехвърли се в разузнавателния корпус, но това само влоши нещата. Изпратиха го в Ълстър, където съпругите нямаха право да ходят. След това се потопи под повърхността и контактите съвсем престанаха. След инцидента в Лондондери тя изрази чувствата си недвусмислено. Опиташа още веднъж. Живееха в едно предградие, той вече работеше в „Петицата“ и почти всяка вечер си беше вкъщи. Проблемът с раздялата беше разрешен, но бракът им беше станал горчив. Джулия искаше повече, отколкото позволяваше заплатата му на късно постъпил.

Когато по нейно настояване изпратиха Томи в училище, за което се плаща, близо до къщата им, тя започна работа като моделиер в една модна къща в Уест Енд. Това още повече утежни финансите им. След още една година тя го напусна изцяло, като взе детето със себе си. Той научи, че тя живее с шефа си, достатъчно стар, за да ѝ бъде баща, но с възможности да поддържа стила ѝ и да изпрати Томи в скъп частен пансион в Тонбридж. Сега почти не виждаше дванадесетгодишния си син.

Беше ѝ предложил да се разведат, но тя не искаше. След три години неконсумиран брак той щеше да получи развод и без това, но тя заплаши, че тъй като той не може да осигури издръжка за нея и за детето, тя ще го вземе. Беше притиснат в ъгъла и го знаеше. Позволяваше му да взема детето за седмица всяка ваканция и една неделя през учебните срокове.

— Трябва да тръгвам, Бърти. Знаеш къде да ме намериш, ако нещо се случи.

— Разбира се, разбира се. — Капстик се затътри към вратата, за да го изпрати. — И се пази, Джони. От нас, готините, не останаха много.

Разделиха се с шегата и Престън се върна на Гордън стрийт.

Луис Заблонски познаваше мъжете, които дойдоха с товарния микробус и почукаха на вратата му късно в събота вечерта.

Както обикновено в събота, той беше сам вкъщи. Берил беше излязла и нямаше да се върне до малките часове. Предполагаше, че те знаят това.

Когато се почука, той гледаше филма по телевизията и не се обезпокои. Отвори и те нахълтаха в антрето, като затвориха вратата след себе си. Бяха трима. За разлика от четиримата, които посетиха Раул Леви (инцидент, за който Заблонски не знаеше нищо, тъй като не четеше белгийски вестници), тези бяха биячи, наети от лондонския Ист Енд.

Двамата бяха зверове, обикновени убийци с лица като пържоли, готови да направят каквото им се каже и да изпълняват заповедите на третия. Той беше слаб, сипаничав, зъл, със сплъстена руса коса. Заблонски не ги познаваше лично. Той просто ги „позна“ — беше виждал такива в лагерите, униформени. Това подсили желанието му да се противопостави. Знаеше, че е безполезно. Хора като тези винаги правеха каквото си пожелаят с такива като него. Нямаше смисъл да се бори или да се моли.

Изблъскаха го във всекидневната и го хвърлиха в собствения му фотьойл. Единият от мъжете отиде зад него и го затисна, за да не мърда. Другият застана отдясно, като с длан поглаждаше юмрука си. Русия придърпа един стол, седна на него и се втренчи в лицето на бижутера.

— Удари го — каза той.

Биячът отдясно стовари тежък удар право в устата му. На ръката му имаше бокс. Там, където беше устата на Заблонски, се размазаха зъби, устни, кръв и венци.

Русия се усмихна.

— Не там — каза той, — нали ще трябва да говори. По-надолу.

Биячът стовари два първокласни върху гръдния му кош. Няколко ребра се пукнаха. От устата му се чу виене. Русия се усмихна пак. Харесваше му, когато издават звуци.

Заблонски се помъчи да се изкопчи, но беше все едно. Силните ръце отзад го държаха здраво, както онези, на каменната маса в Полша преди толкова години, когато русият се беше усмихвал над него.

— Направил си кофти, Луис — изчурулика Русия, — разстроил си един приятел. Мисли, че си му гепил нещо, и сега си го иска.

Каза му какво е. Заблонски преглътна с мъка част от кръвта, която пълнеше устата му.

— Не са тук — задави се той.

Русия се замисли.

— Претърсете наоколо — каза им той, — той ще кротува. Разбишкатайте всичко!

Двамата започнаха, а Русия и бижутерът останаха във всекидневната. Търсеха внимателно и това им отне час. Накрая всеки бюфет, шкаф, чекмедже, пролука, цепнатина бяха преровени. Русия се задоволяваше да ръга от време на време счупените ребра на Заблонски. Малко след дванадесет биячите се върнаха от тавана.

— Нищо — каза единият.

— Кой ги гепи, Луис? — попита Русия.

Опита се да не им каже, а те започнаха да го удрят отново, докато им каза. Когато този отзад го пусна, той се свлече напред върху килима и се преобърна на една страна. Около устата му посиняваше, очите му се движеха хаотично, дъхът му излизаше на кратки, мъчителни тласъци.

— Прави инфаркт — каза единият с любопитство, — ще пукне.

— Цапнал си го по-силно тогава, а? — каза Русия със сарказъм.

— Хайде! Тръгваме. Знаем името.

— Мислиш, че не ни е избудалкал?

— Аха. Не ни избудалка преди час — каза Русия.

Тримата излязоха навън, качиха се в микробуса и потеглиха. На пътя, южно от Голдърс Грийн, единият от биячите попита Русия:

— К'во ще правим сега, а?

— Затваряй си човката! Мисля.

Малкият садист обичаше да се мисли за гангстерски бос. Всъщност интелигентността му беше ограничена и сега не знаеше какво да прави. От една страна, споразумението беше да посетят само един човек и да приберат откраднатата собственост. От друга, собствеността не беше възстановена. Близо до Риджънтс парк той видя телефонна будка.

— Спри тук — каза, — имам телефонен разговор.

Човекът, който го беше наел, му беше дал номера на уличен телефон и три определени часа, в които може да му се обажда там. Първият беше след няколко минути.

Берил Заблонски се върна от съботното си развлечение малко преди два сутринта. Тя паркира колата на отсрещната страна на улицата и влезе, изненадана, че лампите още светят.

Жената на Луис Заблонски беше хубава еврейка от работническо семейство и вече беше научила, че да очакваш от живота всичко най-хубаво е глупаво и егоистично. Преди десет години, тогава беше на двадесет и пет, Луис я беше измъкнал от хора на някакъв безнадежден мюзикъл и я беше помолил да се омъжи за него. Каза ѝ за недъга си, но въпреки всичко тя се съгласи.

Странно, но бракът им беше добър. Той беше безкрайно мил и се отнасяше към нея като щедър баща. Тя разчиташе на него почти като дъщеря. Беше ѝ дал всичко, каквото може — хубава къща, дрехи, бижута, джобни пари, сигурност, — и тя беше благодарна.

Разбира се, имаше нещо, което не можеше да ѝ даде, но се отнасяше с разбиране и толерантност. Единствено желаше да не знае кой и да не го карат да се запознава с някой от тях. На тридесет и пет Берил беше малко попрезряла, това се виждаше, беше земна и привлекателна, от този тип, който се харесва на по-младите мъже, чувство, на което тя с готовност отвърщаше. Поддържаше малко ателие в Уест Енд, в което без притеснение се отдаваше на съботните си удоволствия.

Две минути след като влезе вкъщи, Берил Заблонски даваше през сълзи адреса си на „Бърза помощ“. Линейката пристигна след шест минути, поставиха бижутера на носилка и се мъчиха да го върнат към живота през целия път до болницата. Берил се качи с него в линейката.

Докато пътуваха, той имаше момент на просветление и ѝ махна да се приближи до кървавата му уста. Напрягайки слуха си, тя чу няколко думи и веждите ѝ се сбърчиха в недоумение. Той не каза нищо повече. Когато пристигнаха в болницата, той беше още един от „починалите при постъпването“ случаи.

Берил Заблонски още изпитваше добри чувства към Джим Ролингс. Преди той да се ожени, седем години по-рано, те бяха имали

връзка. Знаеше, че бракът му е разрушен и че живее сам в един тавански апартамент в Уондсуърт. Беше въртяла номера достатъчно често, за да го помни наизуст.

Когато той вдигна слушалката, тя още плачеше и в началото му беше трудно, пък не беше се и разсънил както трябва, да разбере кой се обажда. Разговорът беше от автомат в спешното отделение на болницата и докато пускаше нови монети, пиукането не спираше.

След като разбра кой е, Ролингс се заслуша в думите ѝ с нарастващо объркване.

— Само това ли каза?... Само това? Добре, мила. Слушай, съжалявам. Наистина съжалявам. Ще дойда при теб, когато отmine бъркотията. Помисли какво мога да направя за теб. И... благодаря, че се обади.

Ролингс се замисли за миг, после набра два номера — един след друг. Рони от работилницата пристигна пръв, Сид — десет минути след него. И двамата, както им беше казано, носеха инструменти. Дойдоха точно навреме. След петнадесет минути посетителите затропаха с крака по стълбите.

На Русия не му се занимаваше с допълнителната работа, но сумата, която гласът по телефона обеща, не беше за пренебрегване. Той и приятелите му бяха от Ист Енд и не обичаха да ходят на юг от реката. Враждите между бандите от Ист Енд и шайките от Южен Лондон са легендарни в престъпния свят и за един „южняк“ да отиде „на изток“ и обратното, беше гаранция за много неприятности. Все пак Русия реши, че в 3,30 сутринта нещата ще са достатъчно спокойни, за да свършат работата навреме и да се приберат, преди да ги забележат.

Когато Джим Ролингс отвори, една тежка ръка го хвана и го изтика назад в коридора, който водеше към всекидневната. Двата биячи влязоха първи, а Русия се появи след тях. Ролингс отскочи назад, за да влезат и тримата. Когато вратата се затръшна отзад, Рони излезе от кухнята и удари единия бияч с дръжка от брадва. Сид изскочи от гардероба с дрехите и удари черепа на втория с щанга. Двата се свлякоха като волове.

Русия драскаше по вратата, за да напипа дръжката и избяга назад, когато Ролингс прекрачи падналите, хвана го за тила и заби лицето му в една остъклена икона, изобразяваща Мадоната — най-

близкия му контакт с организираната религия. Стъклото се счупи и в бузите на Русия се забиха няколко парчета.

Докато Ролингс вкара Русия във всекидневната, Рони и Сид завързаха двамата здравеняци. След минути Рони го държеше за краката, а Сид през кръста и той се показваше през широкия прозорец на осмия етаж над улицата.

— Виждаш ли паркинга долу? — попита Ролингс.

Дори в тъмнината на нощта далеч под него се виждаха отблясъците на уличните лампи върху колите. Русия кимна.

— След двадесет минути долу ще настъпи хаос. Около пластмасово покривало. Сещаш ли се кой ще е отдолу — сплескан и гаден?

Русия, продължителността на живота на когото сега беше съизмерима с няколко секунди, извика:

— Добре де, ще се изкашлям.

Вкараха го вътре и го сложиха да седне.

Той се опита да им угоди:

— Слушай, знам резултата. Наеха ни само да свършим една работа. Нещо гепено. Да го върнем...

— Старецът в Голдърс Грийн?

— Да, каза, че е тука, та дойдохме.

— Беше мой приятел. Мъртъв е.

— Съжалявам, приятел, не знаех, че страда от сърце. Момчетата го чукнаха два-три пъти.

— Гаден помияр, устата му е била размазана по цялата енория, а ребрата му са били на сол. За какво дойде тук?

Русия му каза.

— Какво... — Ролингс не вярваше на ушите си.

— Не ме питай, платиха ми само за да го върна. Или да видя к'во е станало с него.

— Готов съм да те хвърля с все приятелите ти в Темза преди изгрев-слънце, с хубави циментови гащи. Само че не искам неприятности. Кажи на мангизлията, че беше празно. Абсолютно празно. И съм го изгорил. До въгленче. Да не мислиш че ще запазя нещо от удара? Не съм ахмак. Сега изчезвай.

На вратата Ролингс повика Рони:

— Върви с тях, докато пресекат реката. И дай на дребния плъх един подарък от мен. За стареца. Окей?

Рони кимна. След минути долу на паркинга по-лошо удареният от биячите беше хвърлен в задната част на микробуса, а този в полусъзнание поставен на волана с развързани ръце и му беше казано да кара. Русия беше хвърлен на седалката до шофьора, а счупените му ръце бяха върху бедрата му. Рони и Сид ги следваха до моста Ватерло, след което се прибраха.

Джим Ролингс беше объркан. Направи си чаша кафе и се замисли.

Наистина беше решил да изгори куфарчето. Но беше така добре изработено, матовата кожа блестеше на пламъците като метал. Той го огледа за някакъв знак или идентификация. Нямаше. Напук на здравия разум и предупреждението на Заблонски той реши да го запази.

Отиде до един висок шкаф и свали куфарчето долу. Този път го огледа като професионалист. Едва на десетата минута откри малкия издатък, който се премества встрани, ако го избуташ силно с палец. В куфарчето се чу звук. Когато отвори отново капака, едната страна на дъното се беше повдигнала с половин инч. С нож за отваряне на писма той повдигна двойното дъно и погледна вътре. Десетте листа, които бяха вътре, той извади с пинцети.

Ролингс не беше експерт по правителствени документи, но разбра, че бланките са на военното министерство, а думите „СТРОГО СЕКРЕТНО“ са ясни на всички езици. Той се отпусна назад и подсвирна.

Ролингс беше касоразбивач и крадец, но както и повечето от лондонския подземен свят не можеше да допусне никой да „цапа“ страната му. Факт е, че осъдените за предателство и педофилите в затвора трябва да се държат отделно от обикновените „муцуни“, защото, ако бъдат оставени насаме с такъв човек, има вероятност да разместят съставните му части.

Ролингс знаеше чий апартамент е обрал, но за кражбата още не беше съобщено и той подозираше, че по причини, които едва сега се изясняваха, никога няма да бъде. Така че нямаше нужда да привлича вниманието към това. От друга страна, след като Заблонски е мъртъв, вероятно никога нямаше да види диамантите и своя дял от тях. Започваше да мрази човека, който притежаваше този апартамент.

Вече беше пипал листата без ръкавици и знаеше, че отпечатъците от пръстите му са регистрирани. Не смееше да се самоиздаде, така че трябваше освен своите да изтрие и отпечатъците на предателя.

В неделя следобед той пусна обикновен, кафяв плик, добре запечатан и с повече марки, отколкото е необходимо, в една пощенска кугия в „Елефант енд Касъл“. Писмата се събираха в понеделник, а пликът пристигна във вторник.

Този ден, 20 януари, Бърти Капстик се обади на Джон Престън в „Гордън“. Лъжливото добродушие в говора му го нямаше.

— Джони, помниш ли какво говорихме онзи ден? Ако нещо стане... Е, станало е. И не е новогодишният фонд. Голямо е, Джони. Някой ми е изпратил нещо по пощата. Не, не е бомба, но може да се окаже по-лошо. Изглежда, имаме изтичане на информация. От много високо. Това значи, че трябва да се занимава твоят отдел. Май е по-добре да дойдеш и да видиш сам.

Същата сутрин, отново в отсъствието на собственика, но повикани и влезли с осигурени предварително ключове, в апартамента на осмия етаж на Фонтеной Хаус дойдоха двама работници. През деня те изкъртиха от стената повредения сейф и монтираха идентичен нов. До вечерта те боядисаха стената наоколо, както си беше. След това си отидоха.

5.

Едва в понеделник, 19 януари, когато децата бяха на училище, а Ерита по магазините, Харолд Филби успя да довърши втория си меморандум за Генералния секретар на КПСС. Получаването на първия не беше потвърдено, нито пък знаеше как е бил приет. От разкритията във втория меморандум щеше да зависи дали съветският лидер ще приеме мнението, на което държеше авторът.

От: Харолд А. Р. Филби

До: Генералния секретар на КПСС

С това ще завърша отговора на вашето писмо от 31 декември. На 7 май 1981 г. милиони лондончани се стекоха към урните, за да изберат новия градски съвет на Лондон. Старият съвет се управляваше от консерваторите под ръководството на сър Хорас Кътлър. Лейбъристката партия кандидатстваше начело с Андрю Макинтош, силно популярен лейбърист от центристкото крило, привърженик на традиционните лейбъристски стойности. След затварянето на урните се оказа, че лейбъристите са спечелили. Макинтош беше новият ръководител на съвета.

След шестнадесет часа — не дни, седмици или месеци — Андрю Макинтош беше свален на закрито заседание на вътрешния комитет на лейбъристката група и заменен от един представител на твърдата левица — Кен Ливингстън, за когото бяха чували не повече от пет процента от лондончаните. Смяната беше наистина брилянтна, дори самият Ленин би се гордял с нея. Но да се обединят делегатите на твърдата левица, които съставиха минималното мнозинство, което свали Макинтош, трябваша не часове, а седмици и месеци, като голяма част от заслугите са на самия Ливингстън.

Макар че беше невзрачен, неправиц впечатление дребен човек с носов глас, Ливингстън се показва като завършен политик от крайната левица. Активист от най-ранна възраст, доволен, че живее (поне докато се появи като лидер в лондонския градски съвет) в едностайно апартаментче, лишен от всякакъв семеен живот, свободно време и приятели, той диша политика по двадесет и четири часа на денонощие. Няма толкова незначително събрание, че той да не го посети, подкрепи и да не произнесе реч, стига само да може да допринесе, дори и само с един спечелен допълнително глас, който по-късно може да се окаже полезен.

Като резултат, използвайки градската управа като трамплин, за пет години той успя да изгради собствена политическа машина, която служи на крайната левица и чиито пипала обхващат цялата страна, далеч извън границите на Лондон. Като член на парламента, какъвто е от миналата година, той успешно зае мястото на Антъни Уеджуд Бен. Великолепен ръководител, сега той е един от моторите на превземането на Лейбъристката партия от твърдата левица.

Описвам това, защото превратът на Ливингстън е моделът, по който ще бъде заменено ръководството и на самата партия — не преди изборната победа, а няколко дни след това. Думата „преврат“ не е преувеличение. В Голям Лондон живеят повече от единадесет милиона души — 20% от населението на страната. По големина е колкото Люксембург или Лихтенщайн (т.е. минидържава) и бюджетът му е по-голям от този на осемдесет от 150-те държави, представени в ООН.

Сега към подробностите. В сърцето на твърдата левица в Лейбъристката партия и профсъюзите има една група от двадесет души, за които заедно може да се каже, че са представители на ултралявото крило.

Те не могат да се нарекат комитет, защото, макар и да поддържат връзка помежду си, рядко, дори никога не се събират на едно място. Всеки е посветил живота си на

трудното издигане нагоре във вътрешния апарат, всеки има много повече влияние, отколкото би било нормално за заеманата длъжност. Всеки от тях е истински марксист-ленинист.

От тези двадесет (деветнадесет мъже и една жена) девет са профсъюзни дейци, шест (включително жената) са депутати, има двама академици, един пер, един адвокат и един издател. Това са хората, които ще започнат и ще осъществяват завземането.

Преди да опиша какви са намеренията, трябва да се отклоня, за да кажа две думи за това, как се избира лидерът на Лейбъристката партия и как благодарение на напоследък приетите правила той може да бъде свален. От създаването на Изборната колегия през 1980 г. до миналата година се процедираше така: кандидатите за водач на партията се определяха до тридесетия ден след полагане на клетвата от депутатите. През следващите три месеца съперниците защитаваха кандидатурите си до свикването на Изборната колегия. В случай на изборна победа тази процедура не позволява никой кандидат да измести новоизбрания, победил водач.

През 1986 г. беше предложена и приета на косъм една малка „поправка“. Според нея в случай на изборна победа новоизбраният министър-председател трябва бързо да бъде утвърден като лидер на партията, като всички кандидати се представят до три дни след обявяването на резултатите от изборите. След това, седем дни след обявяването на резултатите, трябва да се състои извънредно заседание на Изборната колегия.

След заседанията на Изборната колегия и „избора“ на партиен водач не се допуска контестация за срок от две години, без да се включва текущата. На тези, които се колебаеха да подкрепят поправката, беше обяснено, че процедурата е една формалност — просто докато очаква да бъде извикан в двореца и натоварен от кралицата да състави новото правителство, новоизбраният ще бъде

подкрепен с още едно гласуване, защото никой не би бил толкова безразсъден, че да му се противопостави.

Всъщност целта е точно обратната. След евентуална изборна победа на лейбъристите, преди спечелилият изборите водач да бъде извикан в двореца, ще бъде издигнат друг кандидат и това ще бъде предварително определеният първи в историята на Англия министър-председател марксист-ленинец.

Скандалът ще разтърси партията и държавата. Но само едната страна ще е подготвена да се справи с положението. Отхвърленият от колегията и спечелил изборите лидер ще трябва да се опре на центристките и умерени сили, които ще бъдат неорганизирани и объркани. От своя страна твърдата левица ще бъде подготвена и ще направи всичко възможно, за да закрепим своя кандидат на поста, и ще успее.

Първо, профсъюзите. Преди да гласуват в Изборната колегия, някои от тях са задължени да се допитат до членовете си чрез референдум по пощата. Други — да свикат делегатски конференции. Но да се организира това в рамките на четири дни, е невъзможно. Националните изпълнителни комитети ще трябва да гласуват, без да се допитват до членовете си, а и както вече беше посочено, повечето от тези комитети са доминирани от твърдата левица.

Второ, районните организации. Очаква се, че половината от тях ще подкрепят новия кандидат. На най-ниско ниво тази кампания ще бъде подпомогната от едно писмо, уж написано от победилия в изборите лидер, в което ще е посочено желанието му скоро да върне старата процедура, т.е. водачът да се избира само от парламентарната група без участието на районите.

Накрая, парламентарната група. За новоизбраните депутати, много от които са от крайната левица, и други съзнават, че мандатите им са осигурени от районните партийни организации, и които не са обвързани с първоначалния кандидат, се смята, че поне половината

група ще гласува за новия кандидат. Но мнозинството ще дойде чрез натиска на профсъюзите.

Доскоро имаше едно съмнение по отношение на този план. А каква ще е реакцията на кралицата? След внимателно обмисляне беше преценено, и аз съм съгласен с това, че отговорът е: никаква. Поради две причини. Първата е: прецедент. Когато през 1976 г. Харолд Уилсън подаде оставка, кралицата трябваше да изчака две седмици, преди да научи името на новия премиер, за да може да го покани в двореца за церемонията. В този случай изчакването ще е десет дни. Втората: конституцията. Тъй като монархията, като защитник на (неписаната) британска конституция не възрази при няколкото промени в устава ни Лейбъристката партия през годините, сега съветниците на кралицата ще трябва да изтъкнат, че в момента да се протестира срещу спазването на този устав би било израз на пристрастие. И то до такава степен, че да предизвика конституционна криза в кралството.

Така новият партийен лидер и министър-председател ще има картбланш, подкрепен от кабинет по свой образ и подобие, да започне реализирането на предвижданата законодателна програма. На практика, населението ще е гласувало за умерено, традиционно или поне реформистко правителство, а ще се установи режим на твърдата левица, без да има нужда от допълнителни избори.

Що се отнася до законодателната програма, която споменах, на настоящия етап тя се състои от двадесет желателни мерки, които по разбираеми причини още не са официално публикувани. Някои от тях вече са част от манифеста на Лейбъристката партия, други са включени в него, но са формулирани неясно, а някои са били предлагани на партийните конференции, но не са били приети, макар и да са печелили все повече привърженици през последните десет години. Останалите са били предлагани по различно време през последните двадесет години в кръговете на твърдата левица.

Програмата от двадесет точки е известна като „Манифест на британската революция“, или МБР. По-долу изброявам тези точки, с разяснения там, където е необходимо. Ще забележите, че първите петнадесет от тях се отнасят до вътрешни проблеми и не се отнасят пряко до съветската политика, независимо че могат да доведат страната до икономическа разруха и социален хаос. Последните пет обаче засягат до голяма степен СССР и могат да му бъдат от голяма полза. Следва Манифестът на британската революция:

1. Ликвидация на целия частен сектор в медицината. Всички частни клиники и болници заедно със сградите, инвентара, и персонала да преминат към държавата, като се компенсират когато и ако се сметне за необходимо.

2. Ликвидация на частния сектор в образованието. Всички училища, колежи и университети заедно с цялото им имущество и кадри да преминат към държавата, като отново компенсации се изплащат само ако се сметне за необходимо.

3. Национализация на четирите големи емисионни банки и двадесетте най-големи търговски банки, като законодателно се предвиди национализацията на други банки, при положение че увеличат прекомерно капиталите си. Забрана на трансфера на капитали от държавния към частния сектор.

4. Национализация на 500-те най-големи търговски и промишлени корпорации, които понастоящем са в частния сектор. Компенсациите да се базират на оценки, направени три месеца след национализацията и платими в съкровищни бонове, които могат да се осребрят не по-рано от десет години.

5. Незабавно премахване на Камарата на лордовете и правото ѝ на законодателно вето. Това е включено в лейбъристката програма от няколко години, включително фразата „и правото ѝ на законодателно вето“. За щастие, британците не са забелязали неточността при употребата ѝ. В действителност Камарата на лордовете няма право на

вето, а само може да забави законодателството, като върне даден законопроект за преразглеждане. Според глава Втора на закона от 1911 г. Камарата на лордовете губи правото си на вето само в един случай — когато Камарата на общините вземе евентуално решение да продължи мандата си. Премахването на това правомощие е жизненоважно за нашите приятели в Англия. Така британската революция няма да може да бъде спряна или върната назад поради прищявка на електората. По този начин вече няма да има избори — нещо, което лесно може да се гарантира с прокарване на закон за удължаване мандата на Парламента в извънредни случаи.

6. Създаване на Национален комитет за ръководство на редакциите. Централата на комитета ще бъде в Лондон, но ще има представители в редакциите на всеки вестник и на всяко списание. Местните комитети ще се състоят от един член на редколегията, един делегат на печатарския профсъюз и един местен служител, назначен от централата. Решенията какво да се публикува ще се вземат с обикновено мнозинство от тези трима души. Главният редактор ще участва като наблюдател.

7. Създаване на Национален комитет за телевизия и радио, който да замени сега действащите „Съвет на директорите на Би Би Си“, „Харта на Би Би Си“ и „Ръководство на независимия журналист“. Този комитет ще упражнява контрол върху съдържанието на програмите и кадрите във всички аудиовизуални медии.

8. Създаване на „Национален съвет за реформа на правосъдието“. Официално целите ще бъдат да се съкратят сроковете на съдебните процедури, а на практика — да се отстранят ненадеждните съдии, да се определят техни заместници, да се проверяват и одобряват всички нови назначения в правораздавателната система, да се съкрати или премахне процедурата на обжалванията, да се разширят възможностите за провеждане на закрити дела по процеси за нарушаване на обществения ред и за антисоциално поведение.

9. Създаване на Национален съвет по образованието. Ще има правомощия да одобрява или отменя всички назначения на учители, лектори, директори на училища и асистент-преподаватели, както и да преработи националните учебни програми с цел осигуряването на по-социално ориентирани такива.

10. Прокарване на закон за профсъюзите (във въоръжените сили и полицията), с който ще се наложи задължителното членуване на личния им състав в съответния профсъюз. Ще бъдат допуснати цивилни организатори и лектори. Ясно е, че при изключване от съюза ще се налага да се напусне и съответната институция.

11. Прокарване на закон за ръководството на полицията. Чрез него полицейските единици ще бъдат подчинени на местните полицейски власти, които ще се съставят от прогресивни елементи, участващи в местното самоуправление и местните профсъюзни организации, които ще могат да контролират, всички назначения и ще имат решаващ глас при определянето на стратегията и практиката на полицейската работа.

12. Прокарване на закон за обществения ред (защита на обществото). С него ще се създаде работническа милиция, която ще замени специалните полицейски сили. Тя ще подпомага полицията в опазването на обществения ред най-вече при провеждането на проправителствени демонстрации и при прекъсването на прояви на несъгласие.

13. Закон за валутния контрол. Това говори само за себе си. Неизбежно ще се наложи да се спре изтичането на средства от страната.

14. Закон за регистрацията на частната собственост. Ще се изисква регистрирането на всички собствени земи, картини, бижута, произведения на изкуството, акции, облигации, банкови депозити, транспортни средства, пенсионни фондове, сгради и т.н. преди облагането им с данъци или национализирането им.

15. Закон за осъществяване на контрол на инвестициите. С него ще се въведе задължителна регистрация на средствата, притежавани от различните застрахователни и други подобни организации, за да се създаде възможност да се насочват инвестициите в приоритетни за държавата области, определяни от правителствени експерти.

16. Незабавно оттегляне на членството в Европейската икономическа общност независимо от всякакви поети договорни задължения.

17. Намаляване на съществуващите конвенционални въоръжения на една пета част от сегашния им размер.

18. Незабавно унищожаване на съществуващите ядрени въоръжения и премахване на двата института за изследвания в областта на модерните въоръжения в Харуел и Алдърмастън.

19. Експулсиране от страната (незабавно) на всички американски военни сили, конвенционални и ядрени, персонал и материална част.

20. Незабавно оттегляне от НАТО и заклеяването му.

Едва ли е нужно да споменавам, другарю Генерален секретар, че последните пет пункта ще разрушат отбранителната способност на западните съюзници до степен за възстановяването ѝ да няма никакви надежди поне още едно поколение, а може би и никога. Ясно е, че всичко, което описах в двата си меморандума, ще зависи напълно от евентуална изборна победа на лейбъристите. Следващите избори, предвидени за 1988 г., може да се окажат последната възможност за това. Всичко това отговаря и на въпроса, какво съм имал предвид, когато у генерал Крючков казах, че политическата стабилност в Англия се надценява в Москва. И сега, повече от всякога.

Искрено Ваш:

Харолд Адриан Ръсел Филби.

Отговорът на Генералния секретар дойде изненадващо и приятно бързо. Малко повече от един ден, след като връчи втория меморандум на майор Павлов, загадъчният студеноок офицер от Девето управление се върна. Без да каже дума, той подаде на Филби един голям плик, обърна се и си тръгна.

Отново беше собственоръчно написано писмо от Генералния секретар — кратко и ясно, както винаги.

В него той благодареше на приятеля си Филби за положените усилия. Той самият успял да получи потвърждение на фактите, изложени в двата меморандума. В резултат на това той разглежда победата на Британската лейбъристка партия при следващите избори като въпрос от първостепенна важност за СССР. Възнамерява да създаде малък, ограничен консултативен съвет, отговарящ само пред него, с който да уточнява бъдещите действия. Той молеше и изискваше Харолд Филби да участва в този съвет.

6.

Престън беше в кабинета на много разтревожения Бърти Капстик и внимателно проучваше десетте ксерокопирни листа, разстлани на бюрото пред него.

— Колко души са пипали плика? — попита той.

— Очевидно пощальонът. Бог знае още колко при разпределението на пощата. Тук при нас — човекът на рецепцията, куриерът, който качва сутрешната поща, и аз. Не мисля, че пликът ще те зарадва особено.

— А самите документи?

— Само аз, Джони. Естествено не знаех какво е, преди да ги извадя.

Престън се замисли:

— Освен отпечатъците на човека, който ги е изпратил, по тях би могло да се намерят и отпечатъците на този, който ги е изнесъл. Ще трябва да помоля в Скотланд Ярд да ги проверят за отпечатъци. Нямам големи надежди. А сега за самите документи — май са от много високо място.

— Най-високото! — Капстик беше мрачен. — Най-строга секретни материали, всичките. Някои от тях са от особена важност — засягат съюзниците ни от НАТО. Планове на НАТО за парирание на различни възможни нападения от Съветския съюз — такива неща.

— Добре — каза Престън, — да видим какви са възможностите. Следи мисълта ми. Може да са били изпратени от съвестен гражданин, който по една или друга причина не е искал да се знае името му. Случва се. Хората не искат да се замесват в такива неща. Къде би могъл такъв човек да попадне на тях? Забравени в такси, клуб, ресторант?

Капстик поклати глава:

— Незаконно, Джони. Тези документи по никакъв начин не могат да се изнасят от сградата, освен може би запечатани в плик, за да се занесат до външно министерство или до секретариата на правителството. Не сме получавали сигнал, че някой си е играл със

секретната кореспонденция. Освен това документите не са маркирани като подлежащи на изнасяне от сградата, както би било редно. Хората, които имат достъп до такива материали, научават правилата още в самото начало. Никой, абсолютно никой не може да занесе такива документи у дома си, за да работи с тях. Това отговаря ли на въпроса ти?

— Повече от „донякъде“ — каза Престън. — Пристигнаха са откън. Значи преди това са били изнесени. Незаконно. Груба небрежност или умишлено изтичане на информация?

— Погледни датите. Тези десет документа са съставени в продължение на цял месец. Няма възможност да се окажат всички едновременно на едно и също бюро. Трябвало е известно време, за да се съберат накуп.

Престън мушна листата обратно в плика, като ги държеше с носната си кърпа.

— Ще трябва да ги занеса на Чарлс стрийт, Бърти. Може ли да използвам телефона?

Свърза се с „Чарлс“ и поиска да говори със сър Бърнард Хемингс. Главният директор беше на работното си място и след известно време и настояване от страна на Престън се обади лично. Поиска среща с него след минути и получи съгласие. Затвори телефона и се обърна към Капстик:

— Бърти, засега не предприемай нищо и не казвай на никого. Прави се, че нищо не се е случило. Ще те държа в течение.

И дума не можеше да става да излезе от сградата с тези документи без охрана. Капстик му даде един от своите хора, едър бивш бодигард.

Престън излезе от министерството с документите, взе такси до Кларджис и след като изчака колата да изчезне надолу по улицата, извървя последните двеста метра до Чарлс стрийт пеша. Там освободи придружителя си. Сър Бърнард го прие след десет минути.

Старият ловец на шпиони изглеждаше посивял, сякаш го измъчваше болка, което се случваше често. Болестта, която се развиваше в него, не беше видима за околните, но медицинските изследвания не оставяха съмнение. Една година, казваха лекарите, и не може да се оперира. Трябваше да се пенсионира на 1 септември, което

заедно с отпуската му означаваше, че може да напусне в средата на юли, шест седмици преди шестдесетия си рожден ден.

Той би си тръгнал и по-рано, ако не бяха отговорностите, които беше поел. Беше се оженил втори път и имаше доведена дъщеря, която бездетният мъж обичаше силно. Момичето беше още ученичка. Едно ранно пенсиониране би намалило силно пенсията му и щеше да остави жена му, когато овдолее, и дъщеря му с много ограничени средства. Разумно или не, той искаше да се пенсионира в законния срок, за да вземе пълна пенсия. След цял живот, прекаран в службата, той буквално нямаше какво друго да им остави.

Престън разказа накратко какво се беше случило в Министерството на отбраната тази сутрин и предаде мнението на Капстик, че това не може да е друго освен умишлено изнасяне на информация.

— Боже мили, пак ли?! — промърмори сър Бърнард. След години споменът за Васал и Прайм още го мъчеше и не беше забравил киселата реакция на американците, когато ги уведоми. — Добре, Джон. Откъде искаш да започнеш?

— Казах на Бърти Капстик да мълчи засега. Ако в министерството има истински предател, възниква друга мистерия. Кой ни върна документите? Обикновен минувач, крадец, съпруга, искаща да си отмъсти? Не знаем. Но ако намерим този човек, бихме могли да разберем откъде ги е взел. Така ще спестим много работа. За плика нямам големи надежди — най-обикновен, можеш да го купиш навсякъде, нормални марки, адрес с печатни букви, флумастер и вече е пипан от не знам колко си неизвестни хора. Но самите документи могат и да имат отпечатьци. Искам Скотланд Ярд да ги провери всичките — естествено под наблюдение. След това може и да знаем какво да правим.

— Добра идея. Заеми се с това. Аз ще трябва да кажа на Тони Плъм и вероятно на Пери Джоунс. Ще се опитам да се срещна на обяд и с двамата. Зависи какво ще каже Пери Джоунс, но май ще трябва да уведомим СКР^[1]. Джон, заеми се с своята работа и ме дръж в течение. Ако открият нещо, искам да знам.

В Скотланд Ярд бяха много услужливи и отделиха един от най-способните си специалисти. Докато цивилният техник покриваше с

прах листата, Престън не се отдели от него. Нямахме как той да не прочете надписа „СТРОГО СЕКРЕТНО“.

— Някой да не би да не е слушнал долу, в Уайтхол? — попита шеговито специалистът.

Престън поклати глава:

— Глупаци и мързеливци. Тези неща трябваше да са унищожени, а не да се търкалят в кошчето за боклук. Чиновникът, който го е направил, ще получи здрав удар през ръцете. Ако успеем да го идентифицираме, разбира се.

Човекът загуби интерес. Когато свърши, поклати глава:

— Нищо. Чисто като свирка. Но ще ти кажа нещо. Изтрети са. Има само едни чисти отпечатьци. Сигурно твоите.

Престън кимна. Нямахме нужда да му казва, че са на генерал Капстик.

— Това е съществено. На тази хартия отпечатьците остават непроменени със седмици, даже месеци. Би трябвало да има поне още едни, на чиновника, който ги е пипал преди теб например. Но няма нищо. Преди да попаднат в кошчето, са били внимателно избърсани с кърпа. Власинките личат. Но отпечатьци няма. Съжалявам.

Престън въобще не му даде плика. Който е избърсал документите, не би оставил следи на плика. Освен това пликът би издал, че лъже за кошчето. Той взе документите и си тръгна. Капстик е прав, помисли той, това е изтичане на информация, при това лошо. Беше три следобед. Той се върна на Чарлс стрийт и зачака сър Бърнард.

Сър Бърнард след известно настояване беше получил съгласие от сър Антъни Плъм, председател на СКР, и сър Перегрийн Джоунс, постоянен подсекретар на Министерството на отбраната, да се срещнат за обяд. Срещата се състоя в една уединена стая на клуба „Сейнт Джеймс“. И двамата висши държавни служители бяха обезпокоени и поръчаха обяда си, обзети от неприятни мисли. Когато сервитьорът излезе, сър Бърнард им каза за случилото се. То развали апетита и на двамата.

— Защо Капстик не ми е казал нищо? — каза сър Пери Джоунс с раздразнение. — Сега ми идва като студен душ.

— Мисля, че моят човек — Престън — му е казал да мълчи, защото изнеслият документите може да разбере, че знаем.

Сър Перегрийн изсумтя малко умиловитен.

— Как мислиш, Пери? — попита сър Антъни Плъм. — Има ли някакъв невинен начин тези фотокопия да се окажат извън министерството?

Служителят на министерството поклати глава.

— Изтичането не е непременно от високо място. Всички ръководни фигури си имат личен персонал. Често се правят копия. Понякога се налага трима, четирима души да видят даден документ. Но копията се описват и по-късно се унищожават. Лошото е, че един висш служител не винаги може да унищожи сам всичките си материали, и се налага да възложи това на някой от подчинените си. Естествено, подчинените са проверени хора, но нищо не може да бъде абсолютно сигурно. Работата е там, че тези документи, съставяни в продължение на цял месец, не може да са напуснали сградата на министерството случайно или поради небрежност. Изнасяни са умишлено. Дявол да го вземе... — Той остави ножа и вилицата си върху чинията с почти недокосната храна. — Съжалявам, Тони, но мисля, че това е голяма неприятност.

Сър Тони Плъм беше мрачен:

— Струва ми се, че ще трябва да съставим един ограничен подкомитет при СКР. На този етап — много ограничен. Само вътрешното министерство, външното министерство, отбраната, правителствения секретар, директорите на „Пет“ и „Шест“ и някой от ръководството на правителствените комуникации. Няма как по-малко хора.

Решиха да свикат подкомитета на следващата сутрин, когато Хемингс ще ги информира докъде е стигнал Престън в Скотланд Ярд. След това се разделиха.

СКР е доста голям комитет. Освен няколко министерства и агенции, трите рода войски и двете разузнавателни служби в него влизат още представителите на Канада, Австралия, Нова Зеландия и, естествено, американското ЦРУ.

Пленарните съвещания са, общо взето, редки и доста формални. Вместо това по-често се образуват ограничени подкомитети, в които участват само страните, които даден проблем засяга, и така може да се свърши повече работа за по-малко време.

Кодовото название на подкомитета, организиран от сър Антъни Плъм в качеството му на председател на СКР и личен координатор по разузнаването на министър-председателя, беше „Парагон“ и първата среща се състоя в десет часа сутринта на 21 януари в конферентната зала на секретариата на правителството. Наричат я КОБРА и се намира на втория подземен етаж в сградата на секретариата на Уайтхол. Има климатична инсталация, звукоизолацията е пълна и всеки ден се „чисти“, за да няма подслушвателни устройства.

Формално домакин беше сър Мартин Фланъри, секретар на правителството, но той отстъпи председателското място на сър Антъни. Министерството на отбраната се представяше от сър Пери Джоунс, външното министерство от сър Патрик (Пади) Стриклънд, а вътрешното министерство, което ръководи политически MI5 — от сър Хюбърт Вилиърс.

ПКЦ, или Правителственият комуникационен център, базиран в Глостършир, една невероятно важна служба във времето на техниката, почти колкото и самото разузнаване, се представяше от заместник генералния си директор, тъй като генералният беше в отпуск.

От Чарлс стрийт дойде сър Бърнард Хемингс, като със себе си доведе Брайън Харкорт-Смит.

— Реших, че ще е по-добре, ако Брайън е напълно в играта. — Това каза Хемингс на сър Антъни. Всички бяха наясно, че го прави в случай, че по-нататък не може да участва сам.

Последният от присъстващите, седнал невъзмутимо на другия край на дългата маса срещу сър Антъни Плъм, беше сър Найджъл Ървинг — шеф на MI6.

Странно, но докато MI5 има главен директор, MI6 няма. Тя има шеф, който в разузнаването и в правителствените кръгове беше известен като „С“, независимо от името му. Още по-странно е, че „С“ не е първата буква на английската дума CHIEF (Шеф), а произлиза от името на първия шеф на MI6, Мансфийлд Къмингс (Cummings). Йън Флеминг, както винаги с ирония, в романите си за Джеймс Бонд говори за „М“, взето от малкото име, а не от фамилното.

Всичко присъстваха девет души, седем от които посветени в рицарско звание, които държаха в ръцете си повече власт, отколкото които и да е било други седем души в страната. Всички се познаваха добре и се обръщаха един към друг на малко име, без, разбира се, заместник-директорите, които използваха почтителното „сър“.

Сър Антъни Плъм откри заседанието с кратък разказ за разкритията от предния ден, който предизвика смайване, и даде думата на сър Бърнард Хемингс. Ръководителят на „Петицата“ добави още подробности, като спомена и неуспеха в Скотланд Ярд. Сър Пери Джоунс само добави, че не е възможно излизането на фотокопията от министерството да е резултат на случайност или небрежност. Очевидно ставаше дума за обмислено и конспиративно деяние.

След като свърши, около масата се възцари тишина. Две думи бяха надвиснали като призрак над всички. Оценка на вредата. Колко време е продължавало това? Колко документа са предадени? На кого? (Въпреки че почти няма съмнение.) Какви документи са предадени? Какви са вредите, нанесени на Англия и съюзниците от НАТО? И как, по дяволите, да им се съобщи за това?

— Кого си натоварил със случая? — попита Хемингс сър Мартин Фланъри.

— Името му е Джон Престън — каза Хемингс. — От „С1 (А)“. Шефът на охраната в министерството, Капстик го е повикал, когато по пощата е пристигнал пакетът.

— Бихме могли да натоварим някой, въъ, по-опитен — вметна Брайън Харкорт-Смит.

Сър Бърнард Хемингс се намръщи:

— Джон Престън е късно постъпил. При нас е от шест години. Имам му пълно доверие. Има и още нещо. Ние трябва да приемем това за умишлено деяние. — Сър Пери Джоунс кимна свъсено. — Можем да приемем също — продължи Хемингс, — че този, който го е извършил, ще го наричам „приятелче“, е разбрал за изчезването на документите. Можем да се надяваме, че приятелчето не знае, че са ни ги изпратили по пощата. Въпреки всичко той е разтревожен и се спотайва. Ако по следите му насъскам една глутница копои, той ще разбере, че е дошъл краят. Най-малко от всичко ни трябва спасително бягство и централна роля в някоя пресконференция в Москва. Предлагам да не вдигаме много шум и да се опитаме да го открием

колкото се може по-рано. Като новоназначен, Престън може да обикаля министерствата и да проверява процедурите, без това да прави впечатление. По-добро прикритие от това няма да имаме. С малко късмет „приятелчето“ няма да усети нищо.

Сър Найджъл Ървинг кимна от далечния край на масата:

— Звучи разумно — каза той.

— Има ли шанс да се доберем до него чрез твоите източници, Найджъл? — попита сър Антъни Плъм.

— Ще пусна някои пипала — отговори той неангажиращо. Андреев, помисли си, ще трябва да уреди среща с Андреев. — А какво ще стане с галантните ни съюзници?

— Уведомяването им, или на част от тях, вероятно ще се падне на теб — припомни му сър Плъм, — ти какво мислиш?

Сър Найджъл заемаше поста си от седем години и тази беше последната му година, преди да се пенсионира. Той беше опитен, проникателен и хладнокръвен, за което съюзните разузнавателни служби го ценяха високо. И все пак да съобщиш тези новини, не беше шега. Нито пък добър финал преди излизането от играта.

Мислеше за Алън Фокс, сприхавия и от време на време саркастичен представител на ЦРУ в Лондон. От това той щеше да устрои банкет с поне шест блюда. Сър Найджъл повдигна рамене и се усмихна.

— Съгласен съм с Бърнард. „Приятелчето“ сигурно се тревожи. Можем да приемем, че няма да се втурне да краде нов пакет секретни материали през следващите няколко дни. Би било добре, ако можем да отидем при съюзниците с някои разкрития, с някакви сведения за вредите. Бих искал да изчакам и да видя какво ще направи този човек, Престън. Поне няколко дни.

— Най-важно е да оценим вредата — кимна сър Антъни. — И това, изглежда, е невъзможно, преди да хванем „приятелчето“ и да го убедим да отговори на няколко въпроса. Засега всичко зависи от напредъка на Престън.

— Звучи като заглавие на книга — каза някой от групата, когато се разотиваха. Постоянните подсекретари щяха да уведомят съответните министри при пълна конфиденциалност, а сър Мартин Фланъри щеше да има неприятен разговор с респектиращата госпожа Маргарет Тачър.

На следващия ден в Москва се състоя учредителната среща на един друг комитет.

Майор Павлов се беше обадил малко след обяд, за да каже, че ще дойде да вземе другаря полковник в шест часа. Другарят Генерален секретар на КПСС желаше да се срещне с него. Филби предполагаше (с право), че петчасовото предупреждение му се дава, за да е трезвен и за да може да се облече както трябва.

По това време улиците, затрупани със сняг, са задръстени от едва движещ се трафик, но чайката с номера, на който пише „МОС“, премина съвсем бързо по централното платно, запазено за „властите“, елита, за охранените тузове на това, което е останало от мечтаното безкласово общество на Маркс — едно, строго структурирано общество, с ясно отграничени слоеве и толкова класи, колкото може да има само в една огромна бюрократична йерархия.

Когато минаха покрай хотел „Украйна“, Филби мислеше, че ще отидат до дачата в Усово, но след половин километър те завиха към заградения вход на масивната осеметажна сграда на Кутузовски проспект № 26. Филби беше изумен — да посетиш жилището на някой от Политбюро, беше рядко оказвана чест.

На тротоара имаше цивилни служители от Девето управление, но при желязната порта те бяха униформени — дебели сиви шинели, кожени ушанки със спуснати наушници и сините отличителни знаци на кремълската гвардия. Майор Павлов се легитимира и портата се отвори. Чайката влезе в квадратния двор и спря.

Без да каже дума, майорът го поведе във входа. След още две проверки на самоличността, проверка с металотърсач и рентгенов скенер те влязоха в асансьора. На третия етаж слязоха — той целият принадлежеше на Генералния секретар. Майор Павлов почука, вратата се отвори и един прислужник, облечен в бяло, покани Филби с жест да влезе. Поеха палтото и шапката му и го въведоха в голяма всекидневна, много добре отоплена, тъй като възрастните хора са чувствителни към студа, но изненадващо просто мебелирана.

За разлика от Леонид Брежнев, който имаше слабост към украшенията, натруфеното и луксозното, сегашният Генерален секретар беше известен с аскетизма в личния си живот. Мебелите бяха

от шведско или финландско бяло дърво, малко на брой, стилни и функционални. Освен двата без съмнение безценни килима от Бухара в стаята нямаше нищо антично. Около една ниска маса бяха наредени четири стола, като от едната страна беше оставено свободно място за пети стол. Трима мъже стояха все още прави — никой нямаше право да седне без разрешение. Филби ги познаваше и кимна за поздрав.

Единият беше професор Владимир Илич Крилов. Той преподаваше съвременна история в Московския университет. Най-много го ценяха, защото беше жива енциклопедия по въпросите на социалистическите и комунистическите партии в Западна Европа, специализирал в Англия. Също така той беше член на Върховния съвет — еднопартийния съветски парламент, изпълняващ функциите на печат за подпечатване на решения, взети другаде — и на Академията на науките. Съветите му често се търсеха от Международния отдел на Централния комитет, който някога беше оглавяван от Генералния секретар.

Човекът в цивилни дрехи, но с военна стойка беше генерал Пьотър Сергеевич Марченко, когото Филби познаваше само бегло, но знаеше, че е старши офицер в ГРУ — собствената разузнавателна служба на армията. Марченко беше експерт по въпросите на вътрешната сигурност и съответно — на дестабилизацията. Половината си живот той беше изучавал западните демокрации — силите им за вътрешна сигурност и полицейски апарат.

Третият беше Йосиф Викторович Рогов — също академик, физик, но славата му беше другаде — беше grosмайстор, шахматист. Той беше един от личните приятели на Генералния секретар, човек, чийто забележителен ум той беше използвал в миналото при планирането и осъществяването на различни операции.

Четиримата останаха сами в продължение на две минути. Тогава вратата се отвори и влезе безспорният владетел на Съветска Русия, доминионите и сателитите ѝ.

Беше в инвалиден стол, бутан от висок прислужник с бяло сако. Столът беше закаран до празното място, предвидено за него.

— Моля, седнете — каза Генералният секретар.

Филби беше изненадан от промените у него. На седемдесет и пет, лицето и ръцете му бяха покрити със старчески петна. Сърдечната

операция, прекарана през 1985 година, явно беше успешна и моторчето му работеше добре. И все пак изглеждаше нездрав.

Бялата коса, загладена и гъста на първомайските портрети, на които приличаше на любимия семеен доктор, беше почти изчезнала. Около двете му очи имаше кафяви кръгове. Една миля нагоре по Кутузовски проспект, близо до старото селце Кунцево, в центъра на огромна територия, заградена с двуметрова ограда, сред една брезова горичка, се намираше суперлуксозната болница на Централния комитет. Това беше разширената и модернизирана стара клиника на Кунцево.

На територията на болницата беше и старата дача на Сталин, една изненадващо скромна постройка, в която тиранинът е прекарвал голяма част от времето си и в която накрая е умрял. Тази дача беше превърната в най-модерното в страната интензивно болнично отделение заради един човек, който сега ги изучаваше един по един.

На постоянно разположение на дачата в Кунцево бяха шестима специалисти, при които всяка седмица отиваше Генералният секретар и които едва го поддържаха жив.

Но умът беше още на мястото си — зад студения поглед през златните очила. Той мигаше рядко и когато го правеше, то беше бавно, като хищна птица.

Не загуби нито секунда за въведение. Филби знаеше, че винаги прави така. Кимна на другите трима и каза:

— Другари, вие всички сте чели двата меморандума на другаря полковник Филби.

Това не беше въпрос, но всички кимнаха в знак на потвърждение.

— При това положение няма да се изненадате, ако ви кажа, че смятам победата на Лейбъристката партия, следователно на ултралявото крило, в предстоящите избори за първостепенен съветски интерес. Желая вие четиримата да формирате един много дискретен комитет, който да ме съветва за възможните начини, напълно секретни, разбира се, по които бихме могли да съдействаме за тази победа. За това няма да говорите на никого. Документите, ако има такива, ще се изготвят персонално. Всички записки ще се изгарят. Срещите ще се провеждат в частни жилища. Няма да се срещате на публични места. Няма да се консултирате с никой друг. Ще докладвате лично на мен,

като се обадите по телефона тук, или чрез майор Павлов. След това аз ще организирам срещи, на които ще изслушвам предложенията ви.

За Филби беше ясно, че съветският лидер приема конфиденциалността крайно сериозно. Той би могъл да ги събере в сградата на ЦК, големия сив блок на „Новая площадь“, където от Сталин насам работят съветските ръководители. Но там другите членове на Политбюро можеха да ги видят или да чуят за плана. Очевидно Генералният секретар искаше да създаде комитет, за който никой друг да не знае нищо.

Имаше и още едно странно нещо. Освен него, а той беше пенсионер, нямаше друг представител на КГБ, въпреки че в Първо управление имаше огромна информация за Англия и съответните експерти. Поради някакви лично негови съображения хитрият лидер беше решил да държи службата, на която някога беше председател, настрана.

— Имате ли някакви въпроси?

Филби вдигна ръка несигурно. Генералният секретар кимна.

— Другарю Генерален секретар, преди аз шофирах сам. След удара ми миналата година лекарите ми забраниха да карам кола и това правеше съпругата ми. В този случай поради поверителността...

— Ще ви дам шофьор от КГБ, докато трае всичко — каза Генералният секретар меко. Той знаеше, че останалите трима имаха шофьори, тъй като им се полагаше.

Други въпроси нямаше. След кимване прислужникът изтегли инвалидния стол и седящия в него през вратата. Четиримата съветници станаха и се приготвиха да тръгват.

Два дни по-късно в дачата на единия от академиците комитетът „Албион“ се събра на първото си интензивно съвещание.

Независимо от всичко Престън наистина напредваше. Дори по време на първото съвещание на комитета „Парагон“ той се беше заровил в регистратурата, дълбоко под Министерството на отбраната.

— Бърти — каза той на Капстик преди това, — ако някой от хората пита, аз съм само един новобранец, който се прави на интересен пред началниците. Рутинна проверка на процедурите за сигурност, нищо особено. Поредният досадник.

Капстик беше разтръбил навсякъде, че новият началник на „С1 (А)“ се завира във всички министерства, за да покаже колко усърден натегач е. Чиновниците от регистратурата въртяха очи към тавана и му помагаха със зле прикрита досада. Но това му осигури достъп до сведенията за взетите и върнати документи и най-вече за датите, на които това е ставало.

Имаше един пробив. Всички документи освен един би трябвало да са на разположение във външното министерство и в секретариата на правителството, тъй като касаеха съюзниците от НАТО и евентуалните реакции на Съюза при различни възможни съветски инициативи. Един документ обаче не би трябвало да излиза от сградата на министерството. Постоянният подсекретар, сър Перегрийн Джоунс, наскоро се беше върнал от Вашингтон, където бе водил разговори с Пентагона. Ставаше дума за съвместното патрулиране на английски и американски атомни подводници в Средиземно море, Атлантическия и Индийския океан. Той беше подготвил доклад за тези разговори и го беше предоставил на различни високопоставени служители от министерството. Фактът, че този документ също се беше оказал навън, показваше, че информацията изтича само оттам.

Престън започна да анализира разпределението на строго секретните материали от месеци. Изпратените им обратно документи покриваха, от първия до последния, период от четири седмици. Също така беше ясно, че служителят, който има достъп до всички тях, е имал достъп и до други. Така че ставаше дума за подбор.

Всичко на всичко съществуваша двадесет и четирима души, които имат достъп и до десетте документа — това Престън установи на края на втория ден. След това провери отсъствията от работа, командировките в чужбина, заболяванията, като отдели тези, които не биха могли да имат достъп през периода на кражбата.

Затрудняваха го две неща — трябваше да преглежда и цял куп други изтегляни документи, за да не насочва вниманието към десетте, които го интересуват. Чиновниците от регистратурата също могат да клюкарстват, а не беше изключено информацията да е изтекла на ниско ниво, от машинописка или секретарка, която да дочуе клюката през обедната почивка. Второ, той не можеше просто да се качи на горните етажи и да провери колко копия са направени от оригиналите. Знаеше, че е обикновена практика да се зачисли даден документ на служител,

който, ако иска да се консултира с колега, трябва да направи друго номерирано копие, което после се унищожава или както в този случай — не. Оригиналът след това се връща в регистратурата. Но няколко чифта очи при всички случаи ще видят копията.

Втория проблем разреши, като прекара с Капстик две нощи по горните етажи, където нямаше никой освен безразличните чистачки. Още хора бяха елиминирани в случаите, когато от получавани оригинали не са правени никакви копия. На 27 януари той докладва в „Чарлс“ за напредъка си.

Прие го Брайън Харкорт-Смит. Сър Бърнард отсъстваше отново.

— Радвам се, че имаш какво да докладваш, Джон — каза Харкорт-Смит. — Сър Антъни Плъм се обажда два пъти. Изглежда, стават нетърпеливи. Казвай.

— Първо — каза Престън, — документите. Били са внимателно подбрани, сякаш е изпълнявана нечия поръчка. Това изисква познания. Това изключва най-дребните служители. Те биха действали по метода на свраката — грабвай каквото ти падне. Това не е абсолютно сигурно, но все пак намалява бройката. Смятам, че е някой, който има опит и разбира значението на съдържанието на документите. Това изключва чиновниците и куриерите. Във всеки случай не са изтекли от регистратурата. Не е имало счупени печати, незаконно вземане на материали или неразрешено копиране.

Харкорт-Смит кимна:

— Значи смяташ, че е от горните етажи.

— Да, Брайън. Смятам. Ето още една причина за това. В продължение на две нощи проверих всички направени копия. Няма несъответствия. Остава да не са унищожавани. Някой е трябвало да унищожи три копия, а е унищожил само две и е изнесъл третото. А сега за старшите служители, които е било възможно да го свършат. До всичките десет документа са имали достъп двадесет и четири души. Мисля, че можем да елиминираме дванадесет, които са получавали само по едно копие, за да дадат консултации. Правилата са ясни. Който получи документ по този начин, трябва да го върне на този, който му го е дал. Ако това не стане, веднага ще се събудят подозрения. Да се задържат цели десет документа е невъзможно. Така че остават дванадесетте, взели оригиналите от регистратурата. От тях трима са отсъствали по различни причини в датите на получаването на нашите

документи. Тези хора са получавали въпросните материали на други дати и също трябва да се елиминират. Остават девет. От тези девет четирима изобщо не са получавали копия, а да направят такива, без това да се впише в дневника, е невъзможно.

— Остават пет — промърмори Харкорт-Смит.

— Точно така. Това е само предположение, но засега не разполагам с нищо по-добро. Трима от тези пет през този период са имали на бюрата си документи, до голяма степен подобни на откраднатите, а и много по-интересни, но не са сред десетте. Така че остават двама. Нищо сигурно. Просто силни подозрения.

Той бутна към Харкорт-Смит две папки и той ги погледна с любопитство.

— Сър Ричард Питърс и Джордж Беренсън — прочете той. — Първият е помощник-подсекретар, отговорен за международната и икономическата политика, а вторият е заместник-началник на Военното снабдяване. И двамата имат екипи от сътрудници, разбира се.

— Да.

— Но ти не подозираш тях. Мога ли да попитам защо?

— Те са заподозрени — каза Престън. — Те двамата биха натоварили помощниците си да правят копията и после да ги унищожават. Това разширява възможностите до една дузина хора. Ако елиминираме двамата шефове, би било детска игра да хванем подчинените им с тяхна помощ. Искам да започна с двамата шефове.

— Какво искаш от нас?

— Напълно тайно наблюдение и на двамата за определен период. Проверка на кореспонденцията и подслушване на телефоните.

— Ще поставя въпроса в комитета. Но имай предвид, че става дума за старши служители. По-добре е да не грешиш.

Втората среща на комитета „Парагон“ се състоя в КОБРА късно същия следобед. Харкорт-Смит заместваше сър Бърнард Хемингс. Той предостави на всички копие от доклада на Престън. Прочетоха го в тишина. Когато свършиха, сър Антъни Плъм каза:

— Е?

— Изглежда логично — каза сър Хюбърт Вилиърс.

— Мисля, че Престън се е справил добре за времето, с което разполагаше — каза сър Найджъл Ървинг.

Харкорт-Смит се усмихна леко:

— Разбира се, може да не е никой от двамата. Една чиновничка, натоварена да ги унищожи, би могла лесно да изнесе копията навън.

Брайън Харкорт-Смит беше продукт на частното образование в много ограничен кръг. Готовността му да се заяжда беше значителна и съвсем ненужна. Зад лъскавата му фасада се криеше голяма способност да изпитва неприязън. През целия си живот той беше ненавиждал на пръв поглед безпроблемната лекота, с която живеят хората около него. Ненавиждаше безкрайната и преплетена мрежа от приятелства, изтъкана преди години в училища, университети, в армията, на която всички разчитаха при нужда. Наричаха я „мрежата на старите момчета“ или „магическия кръг“. Най-много ненавиждаше факта, че не е част от нея.

Един ден, често си мислеше той, когато стане главен директор и рицар на Британската империя, ще седи сред тези хора като сред равни и те наистина ще го слушат.

Сър Найджъл Ървинг, човек с изострени възприятия, долови нещо в погледа на Харкорт-Смит, което го обезпокои. В този човек има злоба, мислеше той. Сър Найджъл беше връстник с Бърнард Хемингс и двамата бяха преживели много неща. Чудеше се кой ли ще заеме мястото му през есента. Учудваха го злобата и прикритите амбиции на Харкорт-Смит и не знаеше докъде може да доведе или вече е довело това.

— Е, чухме какво иска Престън — каза сър Антъни Плъм. — Пълно наблюдение. Ще го осигурим ли?

Ръцете се вдигнаха.

Всеки петък в МІ5 се провежда така нареченото „наддаване“. То се председателства от директора на „К“, общия отдел. На него директорите на другите отдели правят заявките си за нужните им финансови средства, техника и хора за следене на обекти. Обикновено най-големият натиск е върху шефа на „А“, който контролира „наблюдателите“. Този петък, поне що се отнася до тях, въпросът беше решен предварително. Тези, които имаха нужда от тях, останаха с празни ръце, защото два дни преди това Харкорт-Смит беше дал на Престън необходимите му хора.

При групи от шест души (четирима, оформящи така наречената „кутия“, и двама в паркирани коли наоколо), при четири групи, за да покрият двадесет и четири часа, и при два обекта за наблюдение общо четиридесет и осем души бяха свалени от други задачи. Имаше възмущения, но никой не можеше да направи нищо.

— Има два обекта — обясниха на инструктажа в Корк, — единият е женен, но жената е в провинцията. Живее в апартамент в Уест Енд и обикновено ходи до министерството пеша, около миля и половина. Другият е ерген и живее близо до Идънбридж, в Кент. Всеки ден пътува с влак. Започваме утре.

Техническата служба пое подслушването на телефоните и проверката на кореспонденцията и със Ричард Питърс заедно с Джордж Беренсън се оказаха под лупите на микроскопа.

Започнаха твърде късно и не забелязаха, че във Фонтеной Хаус на ръка бе донесен един пакет. Получателят го взе от портиера, когато се върна от работа. В него имаше копие на комплекта „Глен“, направено от циркониеви камъни, и на следващия ден беше депозирано в банка „Каутс“.

[1] Съвместен комитет по разузнаване — Б.пр. ↑

7.

Петък, 13, се смята за лош ден, но за Джон Престън той беше точно обратното. Донесе му първите резултати от следенето на двамата старши служители.

Наблюдението беше безрезултатно в продължение на шестнадесет дни. И двамата си имаха навиците и не подозираха, че ги следят, което правеше задачата на екипите лесна. Но скучна.

Лондончанинът напускаше дома си всеки ден по едно и също време, отиваше до Хайд парк, завиваше надолу по Конститушън Хил и след това пресичаше Сейнт Джеймс парк. После преминаваше Хорс Гардс Пърейд, по Уайтхол и право в министерството. Понякога обядваше навън, понякога в министерството. Повечето вечери си стоеше вкъщи или отиваше до клуба.

Живеещият в провинцията в живописна къща край Идънбридж, вземаше всеки ден един и същ влак за Лондон, слизаше на Черинг крос и оттам потъваше в министерството. „Наблюдателите“ го „приспиваха“ всяка вечер и оставаха вън на студа до зори, когато следващата смяна поемаше дежурството. Никой от двамата не направи нищо подозрително. В пощата и телефонните им разговори също нямаше нищо — обикновените сметки, лични писма, банални обаждания и, общо взето, скромен и почтен живот. До тринадесети февруари.

Престън, като ръководител на операцията, беше в стаята за свръзки в мазето на Корк стрийт, когато дойде повикване от екип „В“, следящ сър Ричард Питърс.

— „Джо“ взема такси. Следваме го с колите. — В жаргона на „наблюдателите“ обектът винаги се нарича „Джо“, „приятелче“ или „нашия“.

Когато екип „В“ се освободи от дежурство, Престън проведе разговор с неговия ръководител, Хари Бъркиншоу. Той беше дребен, закръглен човек на средна възраст, ветеран в професията за цял живот, който можеше да прекара часове размесен с тълпата на някоя лондонска улица и да реагира светкавично, ако се опитат да му се изплъзнат.

Беше облечен с пепитено яке, на главата му имаше платнена шапка, а на шията му висеше фотоапарат като на обикновен американски турист. Както и на всички негови колеги, дрехите му имаха двойно лице и позволяваха шест комбинации. „Наблюдателите“ ценят инвентара си и ролите, в които могат да влязат за секунди.

— Какво стана, Хари? — попита Престън.

— Излезе от службата в обикновеното време. Прехванахме го в средата на „кутията“. Само че той не тръгна както обикновено, а отиде до Трафалгар и взе такси. Беше на края на смяната, така че предупредихме следващите и тръгнахме след него. Освободи колата при деликатесния магазин на Панцер, на Бейзуотър Роуд, и тръгна по Кланрикард Гардънс. По едно време се вмъкна в някакъв двор и слезе по стълбите към жилището в сутерена. Един от моите се приближи достатъчно, колкото да види, че там има само една врата. Влезе вътре. След това нашият трябваше да се разкара, защото „Джо“ излезе и се качи по стълбите. Върна се на Бейзуотър Роуд, взе друго такси и се отправи към Уест Енд. След това си влезе в нормалните релси. Следващата смяна го пое на края на Парк Лейн.

— Колко време престоя в сутерена?

— Тридесет, четиридесет секунди — каза Бъркиншоу. — Или са го пуснали да влезе адски бързо, или е имал ключ. Вътре не светеше. Сякаш отиде да вземе нещо или да види дали нещо е пристигнало.

— Що за къща беше?

— Изглеждаше разнебитена. Също и сутеренът. Утре всичко ще е описано в дневника. Сега може ли да си вървя? Краката ме болят.

Престън мисли върху случката цяла вечер. Защо, по дяволите, му е притрябвало на сър Ричард Питърс да ходи в една съборетина в Бейзуотър? Само за четиридесет секунди? Не би могъл и дума да размени с някого вътре. Да вземе нещо? Или да остави нещо? Разпореда се да наблюдават къщата и след час пред нея имаше човек с фотоапарат, седнал в паркирана кола.

Почивните дни са си почивни дни. Престън би могъл да накара гражданските власти да проучат къщата още в събота и неделя, но това би предизвикало вълнения. Тук ставаше дума за свръхсекретно наблюдение. Реши да изчака до понеделник.

Комитетът „Албион“ избра за свой говорител и председател професор Крилов и той уведоми майор Павлов, че са готови да споделят съображенията си с Генералния секретар. Това стана в събота сутринта.

След няколко часа членовете бяха уведомени да отидат в дачата на ръководителя в Усово.

Останалите трима отидоха с колите си, а майор Павлов лично закара Филби, така че той освободи шофьора Георгиев от гаража на КГБ, който го возеше вече малко повече от две седмици.

На запад от Москва, след като се премине мостът при Успенское, близо до брега на Москва-река се намира един комплекс от селища, около които са изградени дачите на големите и могъщите в съветското общество. Дори тук йерархията строго се спазва. В Переделкино са разположени видни артисти, академици и военни. В Жуковка са членовете на ЦК и другите извън Политбюро. Последните, хората на самия връх, са се групирани в Усово — най-недостъпното от тези места.

Оригиналната руска дача представлява обикновена селска къща, но тези са масивни луксозни постройки, разположени сред хиляди декари борови и брезови гори, охранявани денонощно от кохортите на Девето управление, осигуряващи спокойствието и сигурността на властите.

Филби знаеше, че всеки новоприет член на Политбюро има право на четири резиденции. Най-напред семейното жилище на Кутузовски проспект, което, ако йерархът не изпадне в немилост, остава във вечна собственост на семейството. После идва официалната вила на Ленинските хълмове, винаги обслужвана от персонал, комфортна и неизбежно подслушвана и почти неизползвана освен при посрещане на важни гости от чужбина. Трето, дачата в горите на запад от Москва, която новопроизведеният тузар може да построи и обзаведе по свой вкус, и накрая лятната резиденция, най-често в Крим, на Черно море. Генералният секретар обаче беше построил лятната си резиденция в Кисловодск, балнеолечебен курорт в Кавказ, специализиран в церенето на стомашно-чревни заболявания.

Филби никога не беше виждал дачата му в Усово. Когато чайката се приближи тази мразовита вечер, Филби забеляза, че тя е ниска и продълговата, от дялан камък и с дървен покрив и подобно на

мебелировката на Кутузовски проспект, беше в скандинавски стил. Вътре беше много топло и Генералният секретар ги посрещна в просторна стая, в която гореше голям огън. След оскъдните формалности Първият подкани с жест Крилов да започва.

— Вие ще разберете, другарю Генерален секретар, че нашият стремеж е да намерим начин да убедим не по-малко от десет процента от английския електорат в две неща: Първо, да загубят доверието си в сегашното консервативно правителство и, второ, че в едно бъдещо лейбъристко правителство е техният шанс да бъдат защитени интересите им и сигурността им.

За да улесним работата си, ние си зададохме въпроса, дали не е възможно да се намери мотив, който да доминира, или да се направи така, че да доминира целия изборен процес. След задълбочен анализ стигнахме до извода, че икономическите мотиви — увеличаване на безработицата, затваряне на предприятията, увеличаване на автоматизацията, дори намаляването на социалните разходи — не биха дали желания резултат. Все пак убедени сме, че такъв мотив съществува — това е най-големият и най-емоционално въздействащ неикономически, политически мотив на днешно време в Англия и в цяла Западна Европа. Това е въпросът за ядреното разоръжаване. На Запад това е голям въпрос, обвързан със съдбите на милиони обикновени хора. По същество става дума за масов страх и именно тук, смятаме ние, трябва да се вложат усилията ни — това е мотивът, който тайно трябва да използваме.

— И конкретните ви предложения? — попита Генералният секретар с мек глас.

— Вие знаете за нашите усилия в тази област досега. Не милиони, а милиарди рубли са похарчени за насърчаването на различни антиядрени групировки в усилията им да убедят западноевропейците, че едностранното ядрено разоръжаване е най-добрият начин да се постигне мир. Резултатите от тези тайни усилия са забележителни, но са нищо в сравнение с това, което сега трябва да се търси и постигне. От четирите партии, участващи в следващите избори, само Лейбъристка е привърженик на едностранното ядрено разоръжаване. Според нас сега всички пречки трябва да се премахнат — трябва да се вкарат в действие финансови средства, дезинформация,

пропаганда, за да се убедят десетте процента колебаещи се избиратели, че гласът за лейбъристите е глас за мира.

Тишината, която се възцари, докато чакаха реакцията на Генералния секретар, беше почти осезаема. Накрая той заговори:

— Усилията, които полагаме през последните осем години и които споменахте, свършиха ли някаква работа?

Професор Крилов изглеждаше, сякаш е уцелен с ракета въздух-въздух. Филби долови настроението на съветския лидер и поклати глава. Генералният секретар забеляза жеста и продължи:

— В продължение на осем години ние полагаме огромни усилия, за да разклатим доверието в официалната линия. Днес наистина повечето организации, привърженици на едностранното разоръжаване, принадлежат към лявото крило и по един или друг начин се контролират от нашите приятели, тези, които работят за нашите цели. Кампанията ни донесе богата жътва от симпатизанти и влияние. Но...

Генералният секретар неочаквано удари с длани по перилата на инвалидния стол. Този жест на иначе леденостудения човек стресна слушателите му.

— Нищо не се е променило! — изкрещя Генералният секретар. После отново заговори с равен глас: — Преди пет години и преди четири години всички експерти на ЦК, от университетите, групите за анализи на КГБ, всички ни казваха, че движенията за едностранно разоръжаване са толкова силни, че могат да спрат разполагането на ракетите „Круз“ и „Пършинг“. Повярвахме им. Бяхме заблудени. В Женева стискахме със зъби и нокти, убедени от собствената си пропаганда, че ако удържим достатъчно дълго, правителствата на Западна Европа ще поддадат при натиска на „мирните“ демонстрации, които тайно поддържаме, и ще откажат да приемат ракетите. Но те ги разположиха и ние трябваше да напуснем преговорите.

Филби кимна с подobaваща скромност. През 1983 той беше надигнал глава с една статия, в която казваше, че „мирните“ движения на Запад, независимо от шумните и масови демонстрации, не са в състояние да променят съществено никакъв изборен резултат. Думите му се бяха оказали верни. Нещата се развиваха според предвижданията му.

— Раната още смъди, другари. Още смъди — каза Генералният секретар. — Сега ми предлагате нещо подобно. Другарю полковник

Филби, какви са последните проучвания на общественото мнение по въпроса в Англия?

— Боя се, че не са добри — каза Филби. — Последните допитвания показват, че 20% от англичаните подкрепят идеята за едностранно разоръжаване. Но тези данни са объркващи. Сред традиционните привърженици на Лейбъристката партия този процент е по-нисък. Неприятен факт е, другарю Генерален секретар, че британската работническа класа е сред най-консервативните в света. Проучванията показват, че тя е и най-патриотичната, в традиционния смисъл. По време на Фолклендската криза трейдюнионистите захвърлиха всички правила и работиха денонощно, за да подготвят корабите за дългото пътуване. Боя се, че ако искаме да гледаме грубата реалност в очите, ще трябва да признаем, че английският работник упорито отказва да прозре, че интересите му са същите като нашите или че отслабването на отбранителната способност на страната е в негов интерес. И няма причина да смятаме, че това мнение може да се промени сега.

— Аз исках този комитет да гледа грубата реалност в очите — каза Генералният секретар. Последва пауза от няколко минути. — Вървете, другари. Вървете и продължете да мислите. Донесете ми план, действен план, който да се базира на масовия страх, за който говорите, който да експлоатира този страх както никога досега. Нещо, което ще убеди и най-проницателните мъже и жени да гласуват за премахването на ядреното оръжие от английска земя, да гласуват за лейбъристите.

Когато си отидоха, старият руснак се изправи и с помощта на бастун отиде до прозореца. Той се загледа в натежалата от снега брезова гора. Когато пое властта, още преди погребението на предшественика си, той беше твърдо решен да изпълни пет задачи до края на дните си.

Искаше да го запомнят като човека, който е увеличил производството на храни и е подобрил ефективното им разпределение, който е увеличил производството на потребителски стоки и излекувал хронично неефективната икономика, който е затегнал партийната дисциплина на всички нива, който е прогонил червея на корупцията от жизненоважните органи на държавата и който е осигурил окончателно превъзходството и в хора, и във въоръжения над стегнатите редици на

враговете. Четири години по-късно той знаеше, че се е провалил и в петте.

Беше стар и болен, знаеше, че времето му свършва. Винаги се беше гордял с прагматизма, с реализма си в рамките на истинския марксизъм. Но дори реалистите имат мечти, а възрастните хора са и суетни. Неговата мечта беше проста — един огромен успех, един монумент, който щеше да бъде негов, и само негов. Колко силно е това желание през тази студена зимна вечер, знаеше той и само той единствен.

В неделя Престън мина покрай къщата на Кланрикард Гардънс, улица, която води на север от Бейзуотър Роуд. Бъркиншоу беше прав — това беше една от някога богатите пететажни викториански постройки, които сега силно се нуждаят от ремонт и се дават евтино под наем. Малкото дворче отпред беше буренясало. Пет стъпала водеха към една олющена врата над нивото на улицата. Встрани от нея имаше стълби надолу, към сутерена, чиято входна врата едва се показваше над повърхността. Още веднъж се изненада, че един висш държавен служител, при това „Рицар на империята“, може да посещава такова мизерно място.

Някъде наоколо би трябвало да е „наблюдателят“, вероятно в паркирана кола и с дългофокусен обектив подръка. Не се опита да открие човека, но беше сигурен, че той го е забелязал. (В понеделник появяването му бе описано в дневника така: „В 11,21 часа премина незабележителен човек, който прояви известен интерес към сградата.“ Престън си каза: „Благодаря.“)

В понеделник отиде в общината и прегледа списъка на наемодателите. На адреса беше записан само един — Майкъл З.Мифсуд. Беше благодарен за „З“-то — едва ли можеше да има много хора с такова име наоколо. Извикан по радиото, „наблюдателят“ се измъкна от колата и провери звънците. Името беше записано на партерния. Собственикът живее там, помисли Престън, и дава под наем останалите апартаменти обзаведени. Наемателите на необзаведени жилища би трябвало също да плащат общинска такса и да са регистрирани.

По-късно същата сутрин той провери името Майкъл З.Мифсуд в компютъра на имиграционната служба в Кройдън. Беше от Малта, както подсказваше името, и беше дошъл в страната преди тридесет години. На петнадесетата година от пристигането му беше отбелязан въпросителен знак — без никакви обяснения. Компютърът на „Криминалната регистрация“ в Скотланд Ярд обясни всичко — едва не е бил депортиран, но вместо това е излежал две години за неморални доходи. Следобед Престън отиде във финансовата служба на Чарлс стрийт, за да се види с Армстронг.

— Мога ли да стана данъчен инспектор за утре? — попита той.

Армстронг въздъхна:

— Ще се опитам да уредя. Обади се преди края на работното време.

След това отиде при юридическия съветник.

— Ще уредите ли да получа от специалния отдел заповед за обиск на този адрес? Трябва ми за утре. Също и униформен служител.

Хората на MI5 нямат право да извършват арести освен в нетърпящи отлагане случаи. Когато някой трябва да бъде арестуван, те използват униформени полицаи от специалния отдел.

— Нали няма да влизате с взлом? — попита подозрително адвокатът.

— Разбира се, че не. Ще изчакам, докато се върне собственикът. От обиска ще зависи дали да го арестуваме. Затова ми трябва униформен.

— Добре — въздъхна чиновникът, — ще се отбия при „добродушния“ съдия. Утре всичко ще е наред.

Малко преди пет часа Престън взе от финансовия отдел удостоверение си като данъчен инспектор. Армстронг му подаде още едно картонче с телефонен номер:

— Ако започне да пита, кажи му да се обади на този номер. Това е централната служба. Нека потърси господин Чарнли. Той ще гарантира за теб. Между другото, казваш се Брент.

— Виждам — каза Престън.

На следващата сутрин Майкъл З.Мифсуд се оказа неприятен човек. Небръснат, с мрежест потник, намусен и необщителен, той все пак пусна Престън да влезе в мърлявата всекидневна.

— Какви ги казваш? — запротестира Мифсуд. — Какви приходи? Каквото направя — декларирам.

— Господин Мифсуд, уверявам ви, че това е рутинна проверка на случайно избран адрес. Обичайна практика. Нали декларирате всичко, нямате какво да криете?

— Нищо не крия. Затова се оправате със счетоводителя ми — каза Мифсуд предизвикателно.

— Ако настоявате, мога и това. Но вярвайте ми, можем да направим така, че да платите на този счетоводител доста пари. Ще ви кажа направо — ако всичко е наред, просто си отивам и толкова. Но ако, пази Боже, някой от апартаментите се дава под наем с неморални цели, това вече ще е друго. Аз се занимавам с данъци. Но съм длъжен да съобщавам за нередностите в полицията. Знаете ли какво значи да живееш от неморални доходи?

— Какви говориш? Няма неморални доходи тука. Всички добри наематели. Те плащат данък, аз плаща данък. Всичко.

Но беше пребледнял малко повече, когато неохотно извади книгите за наемите. Престън се направи, че го интересуват всичките. Забеляза, че сутеренът е нает от някой си мистър Дики за четиридесет лири на седмица. За да научи всички подробности, му трябваше един час. Мифсуд никога не беше виждал този наемател. Плащаше в брой и редовно като часовников механизъм. Първоначално беше ангажирал жилището с писмо, подписано „Дики“. Престън взе това писмо на тръгване независимо от протестите на Мифсуд. До обяд той предаде това писмо заедно с подписа и други писани от сър Ричард Питърс неща на графолозите от Скотланд Ярд. След време му се обади — същият почерк, но преправен.

Значи, помисли Престън, Питърс сам държи сутерена. За удобни срещи с „контрола“ си? Най-вероятно. Престън нареди, ако го видят пак да се запътва натам, да го уведомят незабавно, където и да се намира. Сутеренът оставаше под наблюдение, в случай че се появи някой друг.

Срядта мина бавно, бавно започна и четвъртък. Тогава, след като излезе от министерството, Престън взе такси и се отправи към Бейзуотър. „Наблюдателите“ се свързаха с него в барчето на Гордън стрийт, той веднага се обади в специалния отдел и униформеният служител изхвърча от столовата. Даде му телефонния номер и адреса:

— Чакай ме на тротоара отсреща, но без шум — каза той.

Срещнаха се в студения мрак на тротоара. Престън беше освободил таксито малко по-нагоре. Полицаят беше дошъл с необозначена служебна кола, с шофьор, който чакаше зад ъгъла с угасени светлини. Сержант Ландър се оказа млад и неопитен — за първи път участваше в акция на МІ5 и изглеждаше впечатлен. Хари Бъркиншоу изникна от тъмнината.

— Откога е тук, Хари?

— Петдесет и пет минути.

— Посетители?

— Не.

Престън извади заповедта за обиск и я показа на Ландър.

— Окей, да влизаме — каза той.

— Възможно ли е да се съпротивлява, сър? — попита Ландър.

— Надявам се, че не. Той е чиновник на средна възраст. Би могло да го заболи.

Прекошиха улицата и тихо влязоха в дворчето. Зад пердето на сутерена гореше слаба светлина. Те тихо се спуснаха по стълбите и Престън позвъни. Чу се чаткане на точета и вратата се отвори. В светлината се очерта силуетът на жена.

Когато ги видя, усмивката изчезна от дебело начервените устни. Опита се да затръшне вратата, но Ландър я избута и се втурна вътре.

Не беше в първа младост, но се беше постарала максимално. Вълниста черна коса до раменете очертаваше силно напудрено лице. Очите бяха покрити с дебел пласт сенки и грим, по бузите имаше много руж, червилото беше ярко. Преди да успее да се загърне в пеньоара, Престън забеляза черни чорапи, жартieri и стегнат корсет, прихванат с червен ширит.

Той я хвана за лакътя и я заведе през антрето във всекидневната, където я сложи да седне. Беше се втренчила в килима. Не разговаряха, докато Ландър претърсваше апартамента. Той знаеше, че понякога бегълците се крият под леглата и в гардеробите. Добре се постара. След десетина минути се появи, леко зачервен.

— Никаква следа от него. Трябва да се е измъкнал отзад през дворовете към задната улица.

Тогава на вратата се позвъни.

— Ваши хора ли са, сър — попита Ландър.

— Не. Не биха позвънили само веднъж. — Престън поклати глава.

Ландър отиде да отвори. Престън чу ругатня и бягащи крака. По-късно се изясни, че един мъж е натиснал звънеца и когато е видял полицаят да отваря, се е опитал да избяга.

Хората на Бъркиншоу го бяха хванали на върха на стълбите и го бяха задържали, докато Ландър му сложи белезниците. След това мъжът се успокоил и се оставил да го заведат до колата и до полицейския участък.

Престън седеше при жената и чу как шумът вън утихва:

— Това не е арест — каза той тихо, — но мисля, че е по-добре да отидем в главното управление.

Жената кимна отчаяно.

— По-добре да се преоблека първо...

— Добра идея, сър Ричард — каза Престън.

Час по-късно от полицейския участък на Падингтън Грийн беше освободен един едър и много развеселен мъж, на когото сериозно беше обяснена опасността от сляпото доверяване на адресите в списанията за намиране на партньори.

Джон Престън придружи сър Ричард Питърс до провинцията, изслуша каквото имаше да каже до полунощ, после се прибра с кола в Лондон и до сутринта написа доклада си. Този доклад се намираше пред всеки от участващите в комитета „Парагон“, когато се събраха на съвещание в 11 часа сутринта в петък. Лицата на всички изразяваха обърканост и отвращение.

Боже мили, мислеше сър Мартин Фланъри, секретарят на правителството, първо Хеймън, после Трестрейл, после Дънит и сега това. Не могат ли тези отрепки да държат панталоните си закопчани?

Последният, който четеше доклада, вдигна глава.

— Доста ужасяващо — каза сър Хюбърт Вилиърс от вътрешното министерство.

— Не мисля, че можем да го оставим в министерството — каза сър Пери Джоунс от Министерството на отбраната.

— Къде е сега? — попита сър Антъни Плъм директора на MI5, който седеше до Брайън Харкорт-Смит.

— В една от квартирите ни в провинцията — отговори сър Бърнард Хемингс. — Вече се е обадил в службата си, че се е подхлъзнал на улицата вчера и е пукнал кост в стъпалото си. Казал е, че е превързан в шини и ще отсъства две седмици. Нареджане на лекаря. Това ще задържи нещата за известно време.

— Не пропускаме ли един важен въпрос? — измърмори сър Найджъл Ървинг от МІ6. — Независимо от необикновените си вкусове той ли е нашият човек? Той ли е пуснал информацията?

Брайън Харкорт-Смит прочисти гърлото си:

— Разпитът, господа, е в начален стадий. Но много вероятно е да е той. Много лесно би бил заставен да го направи чрез шантаж.

— Времето се превръща в основен фактор за нас — намеси се сър Патрик Стрикленд от външното министерство, — въпросът за вредите все още не е решен, а мен ме интересува какво и кога да кажа на съюзниците.

— Бихме могли да... ускорим разпита — предложи Харкорт-Смит. — Смятам, че ще получим отговор за двадесет и четири часа.

Настъпи неловко мълчание. Мисълта, че един техен колега, каквото и да е направил, може да бъде обработван от „грубия“ екип, не беше приятна на никого. Стомахът на сър Мартин Фланъри се преобърна. Той изпитваше дълбоко отвращение към насилието.

— Това няма да се наложи на този етап, надявам се? — попита той.

Сър Найджъл Ървинг повдигна глава от доклада:

— Бърнард, този Престън, следователят, изглежда, е доста добър.

— Така е — потвърди сър Бърнард Хемингс.

— Чудя се — продължи Ървинг с престорена нерешителност... — Той, изглежда, е прекарал няколко часа с Питърс непосредствено след събитията в Бейзуотър. Чудя се дали няма да е полезно за всички нас да го изслушаме лично?

— Аз лично говорих с него тази сутрин — бързо се намеси Харкорт-Смит. — Сигурен съм, че мога да отговоря на всички въпроси.

Шефът на „Шестицата“ се зае с извинения.

— Драги Брайън, не се съмнявам изобщо в това — Каза той. — Просто... във, понякога човек получава при разпит впечатления, които трудно се предават в писмен вид. Не зная какво мисли комитетът, но

ще трябва да решим какво да правим нататък. Мисля, че ще е от полза да разговаряме с единствения, който е разпитвал Питърс.

Около масата последва поредица кимания. Хемингс изпрати очевидно раздразнения Харкорт-Смит до телефона, за да повика Престън. Докато чакаха, беше сервирано кафе. Той се яви след половин час. Гледаха го с известно любопитство. Дадоха му стол срещу собствения му директор и заместник-директор. Сър Антъни Плъм обясни дилемата на комитета.

— Просто кажете какво се случи между вас двамата.

Престън се замисли за момент:

— В колата, когато излизахме от града, той рухна. Дотогава беше запазил някакво самообладание, макар и с усилие. Аз карах колата и бяхме само двамата. Той се разплака и взе да говори.

— Да — намеси се сър Антъни, — и какво каза?

— Призна, че е травестит, но беше видимо втрещен при обвинението в предателство. Отричаше разгорещено, докато го оставих на пазачите.

— Естествено ще отрича — каза Харкорт-Смит, — това не означава нищо.

— Да, наистина е така — съгласи се Престън.

— А вашето лично впечатление? Вътрешното ви чувство? — промърмори сър Найджъл Ървинг.

Престън пое дълбоко въздух:

— Господа, не мисля, че е той.

— Може ли да попитаме защо? — каза сър Антъни.

— Както каза сър Найджъл, това е само усещане — каза Престън. — Виждал съм само двама души, чийто свят рухва около тях и които бяха наясно, че няма повече за какво да живеят. Когато човек в подобно настроение проговори, той казва всичко. Много малко са хората с голямо самообладание, като Филби и Блънт, които могат да издържат докрай. Но те бяха идеологически изменници — убедени марксисти. Ако сър Ричард Питърс е бил въвлечен чрез шантаж, щеше да признае всичко, когато къщичката от карти се събори, или поне нямаше да бъде изненадан, когато чу обвинението. А той демонстрира пълно изумление — може и да е играл, но според мен вече не беше в състояние да играе. Ако ли не, трябва да получи „Оскар“.

Речта на този дребен служител пред комитета беше доста дълга и за известно време се възцари тишина. Харкорт-Смит хвърляше искри към Престън, а сър Найджъл го гледаше с интерес. Поради поста си той знаеше за инцидента в Лондондери, който бе прекратил кариерата му в армията. Той също така забеляза и погледа на Харкорт-Смит и се чудеше защо заместникът на „Петицата“, изглежда, не го харесваше. Неговото собствено мнение беше добро.

— Ти какво мислиш, Найджъл? — попита сър Антъни Плъм.

Ървинг кимна:

— Аз също съм виждал как изглежда чувството за пълен крах, което обзема заловения предател. Васал, Прайм — и двамата бяха слаби, неадекватни мъже, и двамата казаха всичко, когато постройката им се срути. Ако не е Питърс, остава Джордж Беренсън.

— Вече мина месец — оплака се сър Патрик Стриклънд, — наистина трябва да хванем виновния, все едно как.

— Независимо от всичко напълно е възможно и да е някой от персонала на тези двамата — отбеляза сър Пери Джоунс. — Така ли е, мистър Престън?

— Така е, сър.

— Тогава ще трябва да елиминираме съмнението към Джордж Беренсън или да докажем, че е той — каза сър Патрик Стриклънд с известна тревога. — Дори ако се убедим, че е невинен, остава Питърс. Ако той не пропее, връщаме се в начална позиция.

— Може ли да предложи нещо? — каза Престън тихо.

Погледнаха го с изненада. Не беше повикан да прави предложения. Но сър Антъни Плъм беше учтив човек.

— Да, моля — каза той.

— В десетте документа, изпратени анонимно, има една закономерност — каза Престън. Хората около масата кимнаха. — Седем от тях съдържат материали, засягащи разположението на военноморските сили на Англия и НАТО в Атлантика — на север и на юг. Тази част от плановете на НАТО, изглежда, представлява голям интерес за нашата „пробойна“ и „контролите“ му. Ще бъде ли възможно да оставим на бюрото на мистър Беренсън някакъв документ с много привлекателен вкус, така че, ако той е виновният, да се изкуши непреодолимо и да го изнесе?

Около масата поклатиха глави замислено.

— Искаш да кажеш, да го изкараме с дим? — каза сър Бърнард Хемингс. — Ти как мислиш, Найджъл?

— Мисля, че ми харесва. Може и да стане. Можем ли да го направим, Пери?

Сър Пери Джоунс присви устни:

— Дори по-реалистично, отколкото си мислиш. Когато бях в Щатите, стана дума, разбира се, като начална идея и аз не съм говорил никъде за това, че един ден може би ще се наложи да увеличим запасите от храна и гориво на остров Асеншън, така че да зареждаме там и атомните подводници. Американците се заинтересуваха и казаха, че могат да поемат част от разноските, ако могат и те да зареждат там. Нашите подводници няма да има нужда да се връщат чак до Фаслейн, ще престанат и безкрайните демонстрации там, а американците няма да ходят чак до Норфолк, Вирджиния. Мисля, че мога да изготвя една докладна по въпроса, в смисъл че вече сме се договорили, и да я пусна на бюрото на Беренсън и на още трима-четирима други.

— При нормални обстоятелства той би ли видял такъв документ? — попита сър Пади Стриклънд.

— Разбира се — каза Джоунс, — като заместник-шеф на военното снабдяване ядрените подводници също влизат в ресора му. Ще трябва да получи документа заедно с няколко други. Ще бъдат направени някои копия, предназначени само за очи на близки колеги. След това трябва да бъдат върнати и унищожени. Оригиналите се връщат лично на мен.

Съгласиха се. Документът щеше да се окаже на бюрото на Джордж Беренсън във вторник.

Когато излизаха, сър Найджъл Ървинг покани за обяд сър Бърнард Хемингс.

— Добър е този Престън — каза Ървинг, — харесва ми физиономията му. Лоялен ли е към теб?

— Нямам причини да се съмнявам — отговори Хемингс учуден.

Аха, това може би обяснява нещата, мислеше „С“ тайнствено.

Тази неделя, 22, британската министър-председателка прекара в официалната си резиденция в провинцията Чекърс, в графство Бъкингамшир. При пълна секретност тя покани трима от най-близките

си съветници в кабинета и председателя на партията да я посетят. Това, което им каза, ги накара да се замислят дълбоко. През юни са навършваха четири години от втория ѝ мандат. Беше решена да спечели трета изборна победа. Икономическите индикатори сочеха спад през есента, придружен от вълна от искания за по-високи заплати. Възможни са и стачки. Тя не желаше „зимата на недоволството“ от 1978 година, когато вълната от стачки подрони доверието в лейбъристкото правителство и доведе до падането му през лятото на 1979 година, да се повтори.

И нещо повече — сега, когато Съюзът на социалдемократите и либералите не помръдваше от 20% в изследванията на общественото мнение, новата линия на обединение и умереност беше донесла на лейбъристите 37% — шест пункта под консерваторите. И разликата намаляваше. С две думи, тя искаше да насрочи едни неочаквани избори през юни, но без вредните спекулации от 1983 година, които бяха предшестваха и ускорили решението ѝ. Внезапна декларация и триседмична изборна кампания — това искаше тя, и не през 1988 или дори есента на 1987 година, а още това лято.

Тя накара колегите си да мълчат и им каза, че предпочитана дата за нея е предпоследният четвъртък на юни, 18.

В понеделник сър Найджъл Ървинг се срещна с Андреев. Срещата беше дълбоко законспирирана, в ливадите на Хампстед. Наоколо бяха пръснати неговите собствени хора, за да се уверят, че той е сам и не го наблюдават горилите от КР (контраразузнаването) на съветското посолство. Беше чист. Британските служби не следяха движението на съветския дипломат.

Андреев беше „директорски случай“ за сър Найджъл Ървинг. Това се случва рядко, тъй като човек, издигнал се толкова много в кариерата, не се занимава лично с агенти. Изключенията са, когато агентът е много важен или когато е вербуван от директора лично, преди той да стане директор на службата си, а агентът отказва да контактува с когото и да било друг. Така беше и в този случай.

През февруари 1972 година Найджъл Ървинг, тогава просто господин Ървинг, беше началник на базата в Токио. По това време в отдела за борба с терористи бяха решили да разгромят главната

квартира на фанатичната, ултралява организация „Фракция Червена армия“, която се намираше в една вила, разположена в снежните склонове на планината Отакине, в местността Асамасо. Всъщност работата свърши националната полицейска агенция, но под командването на страховития шеф на отдела господин Саса, който беше приятел на Ървинг.

Опитът на Ървинг в специалните въздушни сили на Англия се оказа полезен в операцията и някои от съветите му спасиха живота на доста японци. Поради строгата неутралност на страната му господин Саса нямаше как да се отблагодари на Ървинг открито. Но на един дипломатически прием след месец той улови погледа му и кимна по посока на един руски дипломат в другия край на стаята. След това се усмихна и се отдалечи. Ървинг се зае с руснака и откри, че е нов в Токио и че се казва Андреев.

Постави му „опашка“ и разбра, че руснакът съвсем глупаво има тайна любовна връзка с японско момиче, което само по себе си е достатъчно, да изпадне в немилост пред собствените си хора. Естествено японците знаеха всичко това, защото следяха движението на всеки съветски дипломат извън посолството.

Ървинг му заложи „сладострастен“ капан, сдобил се с необходимите снимки и звукозаписи и накрая нахълта при него. Руснакът едва не припадна, защото отначало реши, че е разкрит от своите хора. Докато си обуваше панталоните, се съгласи да разговаря с Ървинг. Оказа се солидна плячка. Беше от отдел „Нелегални“ на КГБ, човек на „Направление N“.

Първо главно управление на КГБ, занимаващо се с всички операции в чужбина, се дели на управления, специални отдели и обикновени отдели. Обикновените съветски агенти, работещи под дипломатическо прикритие, са към един от „териториалните“ отдели — с Япония например се занимава Седми отдел. Когато са на работа в чужбина, тези агенти се наричат „Направление PR“ и вършат ежедневната работа — събират информация, установяват полезни контакти, четат технически публикации и т.н.

Но в самото най-тайно сърце на Първо главно управление са „нелегалните“ или „Управление C“, за което няма териториални ограничения. Служителите там обучават и контролират „нелегални“ агенти — тези, които нямат дипломатически имунитет, които работят

„под земята“, под дълбоко прикритие, които изпълняват секретни мисии с фалшиви документи. Те оперират извън посолствата.

Независимо от това в резидентурата на КГБ във всяко посолство обикновено има човек от „Управление С“. Тези хора в чужбина са известни като „Направление N“. Те се занимават само със специални задачи, често контролират агенти от местен произход и подпомагат технически новодошлите дълбоко законспирирани агенти от съветския блок.

Андреев беше от „Управление С“. Кое е странно, той не беше специалист по Япония, както би трябвало да бъдат всичките му колеги от Седми отдел в посолството. Той беше англоезичен експерт и причината да бъде в Токио беше един сержант от американските военновъздушни сили, който поради уменията си беше прехвърлен от Сан Диего в американско-японската военновъздушна база в Ташикава.

Без да има как да обясни поведението си на началниците в Москва, Андреев се съгласи да работи за Ървинг. Тази идилия беше прекратена, когато сержантът, притиснат повече, отколкото може да издържи, си тегли куршума, доста грозно, в столовата със служебния си пистолет. Андреев се върна светкавично в Москва. Ървинг първоначално реши да го „изгори“ още в същия миг, но после размисли.

Тогава Андреев се появи в Лондон. Шест месеца преди това през бюро на сър Найджъл Ървинг бяха минали няколко нови снимки. Руснакът беше преместен от „Управление С“ в „Направление PR“ — сега беше акредитиран като втори секретар на посолството. Сър Найджъл отново го закачи на „куката“. Андреев нямаше как да не се отзове, но не желаше да се довери на никой друг, така че остана „директорски случай“.

За изтичането на информация от Министерството на отбраната той не знаеше нищо. Ако наистина имаше агент, по всяка вероятност той е директно под контрола на Москва, чрез нелегален резидент в Англия или чрез един от тримата от „Направление N“ в посолството, но те не биха говорили за такива неща в столовата на чаша кафе. Той лично не беше чул нищо, но каза, че ще държи очите и ушите си отворени. След това двамата се разделиха.

Документът за новите снабдителни бази на атлантическия остров беше раздаден във вторник от сър Перегрийн Джоунс, който го беше подготвил предния ден. На четирима души. Бърти Капстик щеше да влиза в министерството всяка вечер, за да проверява законно направените копия. Престън беше казал на „наблюдателите“, че ако Джордж Беренсън си почеше гърба, трябва да му докладват незабавно. Същото каза на хората в пощата и постави екипа за подслушване на телефона в пълна готовност. След това зачакаха.

8.

Първия ден не се случи нищо. През нощта Капстик и Престън влязоха в министерството, за да проверят фотокопията. Бяха направени седем — три от Джордж Беренсън, по две от двамата други. Четвъртият не беше правил никакви копия.

Вечерта на втория ден Беренсън направи нещо странно. Екипът докладва, че по средата на вечерта е излязъл от дома си и е отишъл до една близка телефонна кабина. Не успели да забележат какъв номер набира, но казал само няколко думи и затворил. Защо, чудеше се Престън, ще трябва да излиза от къщи, за да говори по телефона, след като домашният му апарат работи перфектно? За последното можеше да се закълне, защото го подслушваше.

В четвъртък, на третия ден, Беренсън излезе от работа в обичайното време, спря такси и се отправи към енорията Сейнт Джон. Там, на главната улица с провинциалната ѝ атмосфера, имаше млечен бар. Държавният служител влезе вътре и си поръча сладолед „Сънди“ — един от специалитетите.

Джон Престън седеше в стаята за свръзка в мазето на Коркстрийт и слушаше съобщенията на шефа на екипа за следене. Беше Лен Стюарт от екип „А“.

— Двама от моите са вътре — каза той, — още двама са вън на улицата. Отделно колите.

— Какво прави той? — попита Престън.

— Не виждам — каза Стюарт по личната си радиостанция. — Ще трябва да изчакаме, докато тези отвътре успеят да ми кажат.

В това време Беренсън ядеше сладоледа си в едно сепаре и попълваше кръстословицата в „Дейли телеграф“, който извади от чантата си. Не обърна никакво внимание на двамата обути в джинси студенти, които се сваляха в ъгъла.

След половин час Беренсън поиска сметката си, отиде до касата, плати и си тръгна.

— Сега е навън — съобщи Лен Стюарт, — моите хора останаха вътре. Тръгва нагоре по улицата. Предполагам, че търси такси. Сега

виждам моите вътре. Плащат.

— Може ли да ги попиташ какво е правил вътре? — попита Престън. Имаше нещо странно в целия епизод. Сладоледът тук може и да е много добър, но подобен има на много места по пътя на Беренсън от службата до дома му. Защо отиде толкова далеч само за един сладолед?

Отново се чу гласът на Стюарт:

— Идва такси. Той го спира. Чакай, моите излизат отвътре.

Последва пауза. После:

— Изял си е сладоледа и е попълнил кръстословицата. Платил и си тръгнал.

— Къде е вестникът?

— Оставил го е, след като е свършил... чакай... дошъл собственикът и го взел, като разчиствал масата. Сега е някъде в служебните помещения. Ние да го следим ли? Той се движи с таксито.

Престън се замисли трескаво. Хари Бъркиншоу и екип „В“ бяха освободени да почиват няколко дни. Седмици бяха стояли на студа, мъглата и дъжда. Сега разполагаше само с един екип. Ако го раздели на две, изпусне Беренсън и той осъществи контакта си някъде незабелязано, Харкорт-Смит със сигурност ще опъне кожата му да се суши на слънце. Взе решение.

— Лен, остави едната кола да следи таксито. Знам, че не е достатъчно, ако тръгне пеша нанякъде. Все едно, нека останалите ти хора стоят при млечния бар.

— Става — каза Лен Стюарт и изключи връзката.

Престън имаше късмет. Таксито остави Беренсън пред клуба му в Уест Енд и той влезе вътре. Но, мислеше Престън, контактът може да стане и вътре.

Лен Стюарт влезе в млечния бар и стоя вътре с кафе и вестник, докато затвори. Нищо не се случи. Помолиха го да си тръгне и той го направи. От двете страни нагоре и надолу по улицата четиримата от екипа видяха как персоналът си отива, как собственикът заключава, светлините угасват.

На Корк стрийт Престън се мъчеше да организира подслушване на телефона в млечния бар и да проучи собственика. Оказа се, че е някой си сеньор Беноти, законен емигрант от Неапол, който е прекарал

в страната двадесет безупречни години. До полунощ телефоните на заведението и на сенър Беноти вече се подслушваха. Без резултат.

Престън прекара една безсънна нощ на Корк стрийт. Нощната смяна наблюдава през цялата нощ къщата на италианеца и заведението му. В девет часа на следващия ден сенър Беноти отиде на работа и в десет отвори. По това време дежурството поеха Лен Стюарт и дневната смяна. Той се обади в единадесет:

— Пред входа спря малко камионче. Ще товарят контейнери със сладолед. Изглежда, имат и външни доставки.

Престън разбърка двадесетата си чаша ужасно кафе. Умът му беше замъглен от безсъние.

— Знам. По телефона го споменаха. Отдели една кола с двама души да проследят камиона. Да отбележат всички адреси, на които доставят.

— Ще изтънея много тук. Оставаме само трима и колата.

— В „Чарлс“ има „наддаване“. Ще се опитам да получа още един екип.

Камиончето със сладолед спря на дванадесет места, всичките в околността. Някои от доставките бяха в жилищни блокове и беше невъзможно да се провери кой точно получава сладоледа, но адресите бяха записани. След това камиончето се върна. Следобед не ходи никъде.

— Донеси списъка в „Корк“, преди да се прибереш — помоли Престън.

Телефонистите го уведомиха, че тази вечер Беренсън е провел четири телефонни разговора от дома си, включително и един, при който се оказа, че обажданият се е сгрешил номера. Самият той не е телефонира на никого. Всичко бяха записали, дали иска да прослуша записите? Няма дори и намек за нещо подозрително. Той реши все пак да ги чуе.

В събота сутринта Престън разигра най-безнадеждния ход в живота си. Взе от техническата служба магнетофон и под различни предлози се обади на получилите сладолед. Ако женски глас вдигнеше телефона, той учтиво молеше да говори със съпруга ѝ. В събота всички освен един си бяха вкъщи.

Единият от гласовете му се стори смътно познат. Какво беше това? Следа от акцент? И къде може да го е чувал преди? Провери

името на собственика. Не му говореше нищо.

Обядва обезнадежден в едно кафене на Корк стрийт. Докато пиеше кафето си, направи връзката. Върна се веднага и пусна отново записите. Беше възможно. Не съвсем сигурно, но възможно.

В Скотланд Ярд освен другото техническо оборудване, има и лаборатория за анализ на гласове. Тя се използва, когато престъпник, чийто телефон е подслушван, се опита да отрече, че записаният глас е негов. МІ5, където нямаше криминологични лаборатории, за подобни неща прибегваше до услугите на Скотланд Ярд, обикновено чрез специалния отдел.

Престън се обади на Ландър и той уреди спешна среща в звуковата лаборатория още същия следобед. На разположение имаше само един техник, който не желаше да изпусне мача по телевизията, но го направи. Беше слаб, млад човек с очила. Той пусна записите няколко пъти, докато следеше кривата на осцилоскопа, отразяваща и най-малките различия в тембъра и височината на звука.

— Същият глас — каза той накрая, — без съмнение.

В понеделник Престън идентифицира собственика на гласа в списъка на дипломатическите служители. После се обади на стар приятел от Факултета по точни науки в Лондонския университет, развали му деня, като го накара да му направи една голяма услуга, и накрая се обади на сър Бърнард Хемингс в къщата му в Съри.

— Мисля, че има нещо важно, което трябва да се съобщи на комитета, сър. Още утре сутринта.

Комитетът „Парагон“ се събра в единадесет и сър Антъни Плъм покани Престън да започва. Всички замълчаха в очакване, макар че сър Бърнард Хемингс беше мрачен.

Престън описа събитията от предните два дни колкото се може по-кратко. Когато спомена за обаждането от телефонната будка, всички се раздвижиха заинтригувани.

— Записахте ли този разговор? — попита сър Перигрийн Джоунс.

— Не, сър, не успяхме.

— Как го обяснявате тогава?

— Предполагам, че е предупредил „контролата“ си за предстоящата доставка, вероятно чрез код е съобщил мястото и времето.

— Имате ли доказателства за това? — попита сър Хюбърт Вилиърс.

— Не, сър.

По-нататък Престън описва посещенията в млечния бар, вестника, както и факта, че собственикът го е прибрал лично.

— Успяхте ли да се доберете до вестника? — попита сър Пади Стрикълънд.

— Не, сър. Ако бяхме влезли тогава в бара, може би щяхме да арестуваме Беноти, може би и Беренсън. Но италианецът можеше да отрече, че знае какво има във вестника, а Беренсън да се извини, че е допуснал ужасна небрежност.

— Но вие вярвате, че доставката е станала в бара? — попита сър Антъни Плъм.

— Сигурен съм в това. — По-нататък той разказа за разнасянето на сладоледа на следващата сутрин, как е успял да се сдобие със запис на гласовете на единадесет от тях, и за грешката по телефона на Беренсън.

— Гласът, който се извини, че е сгрешил номера, е идентичен с гласа на един от получилите сладолед у дома си.

Около масата настана тишина.

— Не би ли могло да е съвпадение? — попита сър Хюбърт Вилиърс с недоверие. — Стават ужасно много съвсем случайни грешки в този град. На мен самия ми се обаждат непрекъснато.

— Вчера разговарях с един познат, който работи с компютър — каза Престън с равен глас. — Вероятността при ситуацията — в град от дванадесет милиона един човек да отиде в млечен бар, за да яде „Сънди“, на следващата сутрин млечният бар да достави сладолед на няколко души, един от тези няколко да се обади на посетителя във вид на грешка посред нощ, е по-малко от едно на милион. Обаждането в петък вечерта е било потвърждение за получаване на пратката.

— Нека видим дали съм разбрал правилно — каза сър Пери Джоунс. — Беренсън прибира обратно трите копия, раздадени на колеги, и вместо да унищожи всичките, задържа едно. Поставя го във вестника и го оставя в млечния бар. Собственикът прибира копието, опакова го и го поставя в контейнер със сладолед, който на следващата сутрин доставя в дома на „контролата“. След това „контролата“ уведомява Беренсън по телефона, че всичко е наред.

— Вярвам, че така стоят нещата — каза Престън.

— Шанс едно на милион... — разсъждаваше сър Антъни Плъм.

— Найджъл, ти какво ще кажеш?

Шефът на SIS поклати глава:

— Не вярвам в такива случайности. Не и в нашата работа, нали, Бърнард? Това си е чиста „доставка“. Чрез посредник — сеньор Беноти. Джон Престън е прав. Моите поздравления! Беренсън е нашият човек.

— Какво направихте, след като установихте тази връзка? — попита сър Антъни.

— Прехвърлих наблюдението от Беренсън на „контролата“ — каза Престън. — Идентифицирах го. Всъщност тази сутрин бях с екипа и го проследихме от апартамента в Мерилбоун до службата му. Той е чужд дипломат, името му е. Ян Марайс.

— Ян? Прилича на чешко име — каза сър Пери Джоунс.

— Не съвсем — каза Престън мрачно, — акредитиран е към посолството на Южноафриканската република.

Всички замълчаха изумени. Сър Пади Стрикленд, забравяйки дипломатичния тон, каза:

— По дяволите.

Погледите се обърнаха към сър Найджъл Ървинг.

Той седеше на края на масата явно потресен. Ако това е вярно, мислеше си, ще му използвам топките вместо маслинки в коктейл.

Имаше предвид генерал Хенри Пиенаар, шеф на Националната разузнавателна служба на Южна Африка, наследила старото Бюро за държавна сигурност. Защото да наемат няколко лондонски мошеници, които да претършуват архива на Африканския национален конгрес, е едно, да внедрят агент директно в Министерството на отбраната означава война между организациите.

— Господа, мисля, че трябва да ви помоля за няколко дни, докато проуча въпроса по-добре — каза сър Найджъл.

Два дни по-късно, на 4 март, един от министрите в кабинета, на които госпожа Тачър беше доверила желанието си да насрочи избори, закусваше със съпругата си в голямата си градска къща в Холанд парк, Лондон. Тя прелистваше една купчина рекламни брошури за курорти.

— Корфу е добре — каза тя — или Крит.

Не последва отговор и тя продължи:

— Мили, това лято трябва да избягаме от всичко за две седмици. Две години минаха в края на краищата! Какво ще кажеш през юни? Преди големите тълпи и при най-хубавото време.

— Не през юни — каза министърът, без да вдига поглед.

— Но през юни е чудесно — запротестира тя.

— Не юни. Когато и да е, само не юни.

Очите ѝ се разшириха:

— Какво толкова важно има през юни?

— Без значение.

— Ти, стара, хитра лисицо! — каза тя на един дъх. — Маргарет, нали? Знам ги тези разговорчета в Чекърс през почивните дни. Ще прави избори, нали? Проклетата да съм, ако не!

— Шшт! — изшътка той, но след двадесет и пет години тя знаеше кога е права и кога не.

Жената вдигна глава към Ема, дъщеря им, която стоеше на прага.

— Излизаш ли, скъпа?

— Аха. Чао.

Ема Локуд беше деветнадесетгодишна, студентка в колеж по изкуствата и с целия си младежки ентусиазъм подкрепяше радикалните политически идеи. Тя ненавиждаше политическите възгледи на баща си и им се противопоставяше чрез начина си на живот. За ужас на толерантните си родители тя никога не пропускаше антиядрена демонстрация. Израз на личен протест беше и това, че спи със Саймън Девайн, преподавател в политехнически колеж, с когото се бе запознала на една демонстрация.

Той не беше кой знае какъв любовник, но я впечатляваше с пламения си троцкизъм и патологична омраза към „буржоазията“, към която, изглежда, се причисляваше всеки, който не е съгласен с него. Тези от „буржоазията“, които му се противопоставяха по-ефективно, получаваха етикета „фашисти“. В квартирата му тази вечер тя сподели каквото беше чула на прага на трапезарията на родителите си.

Девайн членуваше в няколко групи за изучаване на революцията и пишеше статии за различни (много страстни, но с малък тираж) издания на твърдата левица. Два дни по-късно той съобщи безценната

новина на един от редакторите на малко вестниче, за което беше написал статия, призоваваща всички обичащи свободата работници от автомобилните заводи в Каули да унищожат производствената линия заради един техен колега, уволнен за кражба.

Редакторът каза на Девайн, че от този слух не може да се получи публикация, но че ще го обсъди с колегите си. Посъветва го да си мълчи. Редакторът наистина каза каквото беше чул на един от колегите си, негова свръзка, който от своя страна пусна новината на резидентурата в съветското посолство. На 10 март в Москва вече знаеха. Девайн би се ужасил. Като пламенен привърженик на идеята на Троцки за глобална революция той мразеше Москва.

Сър Найджъл Ървинг беше потресен от разкритието, че един агент от голям калибър се контролира от южноафрикански дипломат. Предприе единствено възможното — свърза се направо с Националната разузнавателна служба (НРС) на Южна Африка, за да поиска обяснение.

Отношенията между английската и южноафриканската служба биха били описани от политиците като „несъществуващи“. По-точно обаче би било да се използва изразът „на ръка разстояние“. Те съществуват, но по политически причини не са от безпроблемните.

Различните английски правителства, главно поради масовата омраза към апартейда, не гледаха с добро око на такива връзки. Разбира се, лейбъристите бяха по-категорични от консерваторите. През лейбъристкия период, от 1964 до 1979 година, те не бяха прекъснати въпреки всичко главно поради кашата в Родезия. Министър-председателят Харолд Уилсън смяташе, че му е необходима цялата възможна информация за страната на Ян Смит, за да може да наложи санкциите си, а южноафриканците разполагаха с голяма част от нея. След май 1979 година консерваторите се върнаха на власт и тези отношения продължиха, но вече с оглед на Намибия и Ангола, където те също имаха добри агентурни мрежи.

Тези връзки не бяха едностранни. Британците, след като получиха сведения от Западна Германия за връзките на съпругата на Дитер Герхард, ескадрен капитан, с Източна Германия, информираха южноафриканските служби и той беше арестуван като шпионин на

съветския блок. Също така бяха ги предупредили за двама съветски „нелегални“, влизащи в Южна Африка, сведения, взети от обширната информация за подобни господа, която се съдържа в папките на МІ6.

През 1967 година се случи неприятен инцидент. Един агент на Бюрото за държавна сигурност, някой си Норман Блекбърн, който работел като барман в клуб „Замбези“, очаровал едно от „градинските“ момичета — секретарките на Даунинг стрийт № 10, наречени така, защото стоят, в която работят, гледа към градината.

Увлечената Норма (малкото име е достатъчно, защото жената отдавна е омъжена и живее със семейството си) му предала няколко секретни материала, преди цялата работа да бъде разкрита. Вдигнал се шум и оттогава нататък Харолд Уилсън бил убеден, че каквото и да не е както трябва, виновни са южноафриканците — от вкиснато вино до провалена реколта.

След това нещата се пооправили и отношенията навлезли в поцивилизована фаза. Британците поддържат, разбира се, със знанието на НРС „шеф на клон“, чието седалище е в Йоханесбург. На южноафриканска територия не се провеждат „активни“ мероприятия. От своя страна НРС има няколко служители в посолството в Лондон, за които в МІ6 знаят, и още няколко извън посолството, които са под наблюдение от МІ5. Целта на тези агенти е да следят дейността на някои организации от южната част на континента, като АНК, СУАПО и подобни. Доколкото се занимават само с това, никой не им пречи.

Британският представител в Йоханесбург се свърза с генерал Хенри Пиенаар, шеф на НРС, и съобщи в Лондон каквото беше чул от него. Сър Найджъл свика среща на „Парагон“ на 10 март.

— Големият и добър генерал Пиенаар се кълне във всичко, което смята за свято, че не знае нищо за Ян Марайс. Твърди, че не работи за него и никога не е работил.

— Дали казва истината? — попита сър Пади Стрикленд.

— В тази игра човек никога не трябва да разчита на това. Но може и да е прав. Защото, ако беше негов човек, щеше още преди три дни да знае, че е разкрит и че ще си отмъстим лошо. Досега не е извадил от играта никой от хората си, а щеше да го направи, ако наистина беше виновен.

— Тогава що за птица е той? — попита сър Пери Джоунс.

Пиенаар казва, че би искал да знае не по-малко от нас — отговори „С“. — Той се съгласи да приеме някой наш човек и да проведем съвместно разследване. Искам да изпратя някой.

— Как е положението с Беренсън и Марайс сега? — сър Антъни Плъм попита Харкорт-Смит, който представяше „Петицата“.

— Наблюдаваме ги тайно. Но нищо повече. Проверяваме кореспонденцията им, подслушваме телефоните. Непрекъснато.

— Колко време ти трябва, Найджъл? — попита Плъм.

— Десет дни.

— Добре, но това е максималното. После трябва да се заловим с Беренсън и да оценим вредите с неговото, доброволно или не, участие.

На следващия ден сър Найджъл Ървинг телефонира на сър Бърнард Хемингс у дома му, където старецът лежеше болен:

— Бърнард, твоят човек Престън. Знам, че не е нормално, бих могъл да изпратя някой от моите, но ми харесва стилът му. Може ли да го взема за пътуването до Южна Африка?

Сър Бърнард се съгласи. Престън замина за Йоханесбург с нощния полет на 12 март. Харкорт-Смит научи за това, когато самолетът беше във въздуха. Беше бесен, че са минали през главата му.

Комитетът „Албион“ докладва на Генералния секретар и беше приет в апартамента му на Кутузовски проспект на 12 март.

— И какво, позволете, имате за мен? — попита съветският лидер тихо.

Професор Крилов като председател посочи с жест grosмайстор Рогов, който отвори една папка и започна да чете.

Както винаги в присъствието на Генералния секретар, Филби беше впечатлен и изпитваше страхопочитание от неограничената му власт. По време на работата им само споменаването на името му беше достатъчно, за да получат каквото и да било на територията на СССР, без да им се задават никакви въпроси. Като човек, който изучава властта и нейното прилагане, Филби се възхищаваше от безмилостния и коварен начин, по който Генералният секретар се беше добрал до

абсолютната власт над всеки кръвоносен съд от живота в Съветския съюз.

Преди години той беше назначен за председател на КГБ не от Брежнев, а от неафиширания кукловод в Политбюро Михаил Суслов. С тази относителна независимост от Брежнев и с помощта на личната си мафия той не допусна КГБ да се превърне във вярно куче на Първия.

Когато през май 1982 година Суслов беше мъртъв, а Брежнев беше на път, след като напусна КГБ и се върна в ЦК, той не допусна тяхната грешка.

На своето място той остави генерал Федорчук, предан нему човек. Вече в партията, той утвърди позицията си в ЦК и след това изчака краткото управление на Андропов и Черненко, преди сам да поеме върховния пост. Няколко месеца след това той си беше осигурил стожерите на властта — партията, армията, КГБ и Министерството на вътрешните работи, МВД. Когато държеше в ръцете си най-силните карти, никой вече не смееше да му се противопостави или да заговорничи срещу него.

— Съставихме план, другарю Генерален секретар — каза д-р Рогов. Използва официалното обръщение, защото имаше и други хора. — Той е конкретен — един действителен план за дестабилизиране на страната, който би накарал Сараево и берлинския Райхстаг да бледнеят. Нарекохме го „Аврора“.

Отне му около час, докато прочете всичко. От време на време вдигаше поглед, за да види реакцията, но Генералният секретар беше grosмайстор в много по-сложна шахматна партия и лицето му остана безизразно. Накрая д-р Рогов свърши. Чакаха, без да говорят.

— Съществуват рискове — каза Генералният секретар тихо, — какви са гаранциите, че операцията в крайна сметка няма да се обърне срещу нас, както някои други?

Той не уточни, но всички знаеха какво има предвид. През последната му година в КГБ той преживя удара от тежкия провал на аферата „Войтила“. Цели три години след това бяха нужни, за да утихне бурята на обвиненията, а Съветският съюз беше получил реклама, от която съвсем определено не се нуждаеше.

В ранната пролет на 1981 година българските тайни служби докладваха, че сред турската общност във ФРГ хората им са хванали

странна риба. Поради етнически, културни и исторически причини българите — най-преданите и верни сателити на СССР — бяха пуснали дълбоки пипала в Турция и сред турците. Човекът, за когото става дума, беше заклет терорист — убиец, обучаван от леви екстремисти в Ливан, извършил убийство по поръчение на ултрадясната организация „Сиви вълци“ в Турция, после избягал от затвора в Западна Германия. Особеното при него беше, че изпитваше болезнено желание да убие папата. Трябваше ли да оставят Мехмед Али Агджа да потъне в океана, или да му дадат пари и фалшиви документи и да го пуснат да действа?

При нормални обстоятелства подходът на КГБ би бил предпазлив — да бъде убит. Но обстоятелствата не бяха нормални. Карол Войтила, първият папа поляк, се бе превърнал в заплаха. Полша бе обзета от безредици — комунистическата власт можеше скоро да бъде съборена от дисидентското движение „Солидарност“.

Самият папа беше посетил страната си и резултатите от съветска гледна точка бяха катастрофални. Налагаше се да го спрат или дискредитират. КГБ отговори на българите — действайте, но ние не искаме да знаем. През май 1981 година с пари, фалшиви документи и пистолет Агджа бе съпроводен до Рим и оставен да действа на своя глава. В резултат много хора загубиха собствените си.

— Според мен — каза Рогов, който като основен автор на плана „Аврора“ беше готов да го защитава — двете операции не могат да се сравняват. Аферата с папата не успя поради три причини: обектът не умря, атентаторът беше заловен жив и най-лошото — нямаше подготвена система за дезинформиране, насочваща следите към италианските или американските крайно десни например. Трябваше да има порой от достоверни сведения, които да докажат пред света, че зад Агджа стои десницата.

Генералният секретар кимна бавно, като стар гущер.

— Сега ситуацията е друга — продължи Рогов, — на всеки етап е възможно даване на заден ход или резервен вариант. Изпълнителят ще бъде съвършен професионалист, който ще се самоубие, преди да бъде заловен. Помощните средства са наглед безопасни и не могат да бъдат свързани със СССР. Изпълнителят не може да оцелее след операцията. Имаме и разработки за твърдото и убедително прехвърляне на вината върху американците.

Генералният секретар се обърна към генерал Марченко.

— Ще стане ли? — попита той.

Тримата се чувстваха неловко. Много по-лесно би било да схванат мнението му и да се съгласят с него. Но той беше непроницаем.

Марченко пое въздух и кимна:

— Изпълним е. Според мен подготовката ще отнеме от десет до шестнадесет месеца.

— Другарю полковник?

Заекването на Филби се усили, докато говореше. Винаги ставаше така, когато беше напрегнат:

— Що се отнася до рисковете, аз не съм най-компетентният, който може да ги прецени. Нито пък въпроса за техническата изпълнимост. Що се отнася до резултата — той без съмнение ще накара повече от десет процента да гласуват за лейбъристите.

— Другарю професор Крилов?

— Аз съм против, другарю Генерален секретар. Според мен той е крайно опасен — като изпълнение и възможни последствия. Освен това представлява пълно нарушение на условията на „Четвъртия протокол“. Ако това се разбере, може да пострадаме всички.

Генералният секретар изглеждаше потънал в мисли и никой не смяташе да го безпокои. Полузатворените клепачи не помръднаха зад блестящите очила около пет минути. Накрая той изправи глава.

— Има ли записки, магнетофонни записи или нещо друго от този план извън тази стая?

— Не — всички бяха единодушни.

— Съберете папките и листата и ми ги дайте! — Когато прибра всичко, той продължи с обичайния си монотонен глас: — Този план е извън всякакви граници безразсъден, безумен, авантюристичен и опасен. Комитетът се разпуска. Върнете се на работните си места и никога повече не споменавайте комитета „Албион“ или плана „Аврора“!

Той още беше на мястото си, когато четиримата потиснати и унижени мъже тръгнаха към вратата. Облякоха палтата си, без да говорят и без да срещат погледите си. Придружиха ги долу до автомобилите.

Всеки се качи в своята кола. В персоналната си волга Филби чакаше шофьора Георгиев да запали мотора, но той не помръдваше. Другите три лимузини се измъкнаха от вътрешния двор, през арката, на булеварда. На стъклото до Филби се почука. Той го свали и видя лицето на майор Павлов.

— Моля, последвайте ме, другарю полковник.

Сърцето на Филби помръкна. Той разбираше, че знае твърде много, че беше единственият чужденец в групата — Генералният секретар се славеше с това, че приключва с нещата веднъж завинаги. Последва майор Павлов в сградата. След още две минути беше въведен повторно в стаята. Стариият човек все още беше там, в инвалидния си стол. Покани Филби да седне с жест. Разтреперан, английският предател се подчини.

— Какво наистина мислиш за плана? — попита меко Генералният.

— Ловък, дързък, опасен, но ефективен в случай на успех.

— Той е брилянтен — промърмори Генералният секретар, — влиза в действие. Но под моето ръководство. Тази операция ще бъде единствено моя. И ти ще бъдеш включен в нея.

— Може ли да попитам едно нещо? — осмели се Филби. — Защо аз? Аз съм чужденец. Независимо че съм служил на Съветския съюз през целия си живот и живея тук една трета от него, аз все пак съм чужденец.

— Точно затова. Тук ти нямаш никакво покровителство освен моето. Не би могъл да заговорничиш срещу мен. Ще се сбогуваш с жена си и децата, ще освободиш шофьора. Ще живееш в апартамента за гости във вилата ми в Усово. Там ще сформираш екипа, който ще осъществи „Аврора“. Ще разполагаш с всичко, от което имаш нужда. Нарезданията ще идват от кабинета ми в Централния комитет. Ти лично няма да се явяваш никъде. — Той натисна един звънец под масата: — През цялото време ще работиш под наблюдението на този човек. Вече се познавате.

Вратата се беше отворила. В рамката ѝ стоеше хладното и безразлично лице на майор Павлов.

— Той е високоинтелигентен и много подозрителен — каза с одобрение Генералният, — освен това ми е напълно предан. По една случайност ми е и племенник.

Когато Филби се изправи, за да тръгне с майора, Генералният му подаде късче хартия. Беше съобщение от Първо главно управление, адресирано на вниманието на Генералния секретар на КПСС. Филби го гледаше невярващ.

— Да — каза Първият, — получих го вчера. Няма да имаш на разположение десет до шестнадесет месеца, според прогнозите на генерал Марченко. Изглежда, госпожа Тачър ще направи хода си през юни. Ние трябва да направим нашия една седмица преди това.

Филби изпусна дъха си бавно. През 1917 година бяха достатъчни десет дни, за да се осъществи руската революция. На най-големия предател му даваха деветдесет, за да гарантира английската.

ВТОРА ЧАСТ

9.

Когато Престън кацна на летище „Ян Смитс“ на 13 сутринта, там вече го очакваше шефът на британската база Денис Грей. От терасата го наблюдаваха двама души от НРС, но не се приближиха.

Митническата и паспортната проверка бяха формални и тридесет минути след кацането двамата англичани пътуваха с кола на север, към Претория. Престън наблюдаваше полето с любопитство — никак не приличаше на представите му за Африка. Движеха се по модерна магистрала с шест ленти, от двете страни на която имаше заводи и ферми от европейски тип.

— Запазих ти стая в Бъргърспарк — каза Грей, — в центъра на града. Разбрах, че предпочиташ да не спиш в резиденцията.

— Да — каза Престън. — Благодаря ти.

— Първо ще се настаниш. Имаме среща със „Звяра“ в единнадесет.

Немного любезният прякор първоначално принадлежеше на генерал Ван дер Берг — полицейски генерал и шеф на бившето Бюро за държавна сигурност. След така наречения скандал „Мълдъргейт“ през 1979 година нещастният брак между разузнаването и службите за вътрешна сигурност бил разтрогнат за голямо облекчение на професионалните разузнавачи и службата за чужбина, които били непрекъснато поставяни в неудобно положение от боксърската тактика на бюрото.

Разузнаването било реорганизирано под наименованието „Национална разузнавателна служба“ и оглавно от генерал Хенри Пиенаар, дотогава шеф на военното разузнаване. Макар и да не бил разузнавач през целия си живот като сър Найджъл Ървинг, той бил военен, а не полицаи и службата му във военното разузнаване го научила, че има и други начини да убиеш котка, освен да я удариш с тъп предмет. Генерал Ван дер Берг се пенсионира и останал винаги готов да обясни на тези, които искат да го слушат, че „Божията ръка го води“. Не съвсем любезно англичаните прехвърлили прякора върху генерал Пиенаар.

Престън се регистрира в хотела, взе душ, избърсна се и в десет и половина се срещна с Грей във фоайето. Оттам с колата отидоха до Юниън Билдинг.

Юниън Билдинг е сградата, в която се помещава по-голямата част от управлението на страната. Тя е огромна, дълга, жълтеникавокафява, облицована с варовик. От дългата 400 метра фасада излизат четири издатъка, подпрени на колони. Разположена е в центъра на Претория върху един хълм и е обърната на юг към долината, по продължение на която минава улица „Керк“. От подножието на сградата се вижда цялата долина и пустошта отвъд, увенчана с ниската каменна маса на паметника „Воотрекър“.

Денис Грей се легитимира на входа и каза за срещата. След малко дойде млад служител и ги заведе в кабинета на генерал Пиенаар. Той се намираше на последния етаж в западното крило на сградата. Служителят ги поведе по безкрайни коридори с дървени ламперии и стени, покрити с, изглежда, стандартния за южноафриканските държавни учреждения кафявокремав мотив. Кабинетът на генерала се намираше в края на последния коридор на третия етаж. Отляво имаше стая, в която работеха две секретарки, а отдясно беше кабинетът на двама офицери от службата.

Служителят почука на последната врата и след троснатата команда да влязат ги въведе в един семпъл, строго обзаведен кабинет с изглед към долината и паметника. Срещу вратата имаше голямо и очевидно разчистено бюро, а до прозорците — малка маса с четири кресла. По стените висяха няколко оперативни карти, срамежливо покрити със зелени завеси.

Генерал Пиенаар беше едър, тежък човек. Когато влязоха, той се надигна и отиде при тях, за да се ръкуват. Грей ги представи един на друг и генералът посочи креслата до прозореца. Донесоха кафе, но разговорът се въртеше около дреболии. Грей схвана намека, сбогува се и си тръгна. Генералът се втренчи в Престън.

— Така, мистър Престън — каза той почти без акцент, — да се върнем на въпроса за нашия дипломат Ян Марайс. Както казах на сър Найджъл, той не работи за мен, нито за нашето правителство. Поне не като „контрола“ на агенти в Англия. Вие сте тук, за да се опитате да откриете за кого работи той?

— Да. Ако успея.

Генералът кимна няколко пъти.

— Обещах на сър Найджъл да ви окажа пълно съдействие тук и ще удържа обещанието си.

— Благодаря ви.

— Ще придам към вас един от личните си помощници. Той ще ви помага във всичко, от което се нуждаете — ще ви предоставя документи, ще превежда... Разбирате ли африкаанс?

— Не, нито дума.

— Тогава ще ви е необходим преводач.

Той натисна един звънец на масата и след секунда вратата се отвори и влезе човек с ръст като на генерала, но много по-млад. Престън му даде тридесет и няколко. Имаше пясъчни вежди и рижа коса.

— Да ви представя капитан Андрис Вилоен. Анди, това е мистър Джон Престън от Лондон. С него ще работиш.

Престън стана и се ръкува. Долови едва прикрита враждебност, може би огледало на по-добре контролираните чувства на шефа му.

— Отделил съм стая за вас по-надолу по коридора — каза генерал Пиенаар. — Е, нека не губим повече време, господа. Започвайте.

Когато останаха сами в стаята, отделена за тях, Вилоен попита:

— С какво ще започнете, мистър Престън?

Той сподави една въздишка. С разговорите на „ти“ в Гордън се чувстваше много по-добре.

— Личното досие на Ян Марайс, ако обичате.

Капитанът явно тържествуваше, когато го извади от едно чекмедже.

— Разбира се — каза той, — ние вече го прегледахме. Взех го лично от архива на външното министерство преди няколко дни. — Постави папката пред Престън — дебела папка с кожени корици. — Нека ви кажа с две думи какво научихме от нея, това ще ви помогне. Марайс е започнал работа за външното министерство в Кейптаун през 1946 година. Досега има етаж малко повече от четиридесет години, трябва да се пенсионира през декември. Произхожда от безукорно африканерско семейство и никога не е давал повод и за най-малкото подозрение. Ето защо поведението му в Лондон е такава загадка.

Престън кимна. Нямахте нужда да му се каже по-ясно. Тук бяха убедени, че в Лондон грешат. Той отвори папката. Най-отгоре имаше лист, изписан на английски език.

— Това — каза капитанът — е саморъчната му автобиография, необходима за постъпване в министерството. Тогава, когато на власт е била Обединената партия на Ян Смитс, английският език се е използвал значително повече отсега. Днес подобен документ би бил на африкаанс. Разбира се, кандидатите трябва да знаят перфектно и двата езика.

— Тогава да започваме — каза Престън. — Докато чета, бихте ли подготвили едно кратко описание на кариерата му, особено постове в чужбина: къде, колко време и така нататък.

— Добре. Ако наистина се е вмирисал, това трябва да е станало някъде в чужбина.

Начинът, по който Вилоен произнесе „ако“, ясно показваше съмнението му — думата „чужбина“ подсказваше за лошото влияние, което чужденците оказват на добрите африканери.

Престън започна да чете.

Роден съм през август 1925 г. в Дювелсклуиф — малко фермерско градче в Северен Трансваал. Аз съм единствен син на един фермер от долината Моцеки, намираща се непосредствено до градчето. Баща ми, Лорънс Марайс, беше чист африканер, но майка ми, Мери, беше англичанка. По онова време това се смятало за необикновен брак, но благодарение на него научих много добре и двата езика.

Баща ми беше значително по-възрастен от майка ми, но тя беше болнава и почина при една тифусна епидемия, когато бях десетгодишен. Когато аз съм се родил, баща ми е бил на четиридесет и шест, а майка ми — на двадесет и пет. Той отглеждаше преди всичко картофи и тютюн, но също малко жито, кокошки, пуйки, овце и добитък. През целия си живот той беше привърженик на Обединената партия и аз съм кръстен на името на маршал Ян Смитс.

Престън вдигна глава:

— Предполагам, че това не би навредило на кандидатурата му?

— По никакъв начин. Тази партия е била на власт тогава.

Националната партия пое властта през 1948 година.

Престън продължи.

На седемгодишна възраст постъпих в местното фермерско училище, а на дванадесет години отидох в средното училище в Меренски. От началото на войната през 1939 г. баща ми, който се възхищаваше от Англия и Империята, слушаше по радиото всички военни комуникети. След смъртта на майка ми с него се сближихме още повече и аз скоро започнах силно да желая да взема участие във войната.

Два дни след осемнадесетия ми рожден ден през 1943 г. се сбогувах с баща си и се качих на влака за Претория. Баща ми дойде с мен до Питсбърг и за последен път го видях, когато ми махаше от перона за сбогом. На следния ден се явих в Министерството на отбраната в Претория, атестираха ме и се записах, след което ме изпратиха в базата „Робъртс“ за първоначалната подготовка — оборудване, маршировки, стрелба с леко оръжие. Там аз се записах доброволец за червен петлик.

— Какво значи „червен петлик“? — попита Престън.

Вилоен вдигна глава:

— През онези дни само доброволци е можело да бъдат изпращани да се бият извън страната. Никой не е бил задължен. Тези доброволци са носели червени петлици.

От базата „Робъртс“ бях зачислен в полка „Уитуотърсранд/Де Ла Рей“, който след загубите край Тобрук беше попълнен и наречен „Уитс/Де Ла Рей“. С влак заминахме до един временен лагер в Хай Падък, близо до Питърмарицбърг, след което бяхме включени като

попълнения в Шеста южноафриканска дивизия, с която очаквахме да бъдем транспортирани до Италия. Накрая от Дърбан се качихме на „Дукесата на Ричмънд“ и през Суецкия канал пристигнахме в Таранто през януари.

През пролетта напредвахме към Рим. В състава на Шеста дивизия, в която още влизаха 12-а моторизирана бригада и 11-а бронетанкова бригада, завзехме Рим и продължихме към Флоренция. На 13 юни излязох на разузнавателна акция с хора от рота „С“, близо до Монте Беничи, в планината Чианти. В една горска местност се откъснах от групата и скоро бях заобиколен и пленен от войници на дивизията „Херман Гьоринг“. Бях, както се казва, „хванат в чувал“.

Имах късмет, че оцелях. С други съюзнически военнопленници бяхме закарани с камион в една „клетка“ — временен лагер за пленници близо до Флоренция. Най-старшият от южноафриканските пленници, помня, беше подофицер Снаймън. Там не останахме дълго. Със завземането на Флоренция от съюзниците бяхме подложени на брутална нощна евакуация. Беше истински хаос. Някои се опитаха да избягат и бяха застреляни. Оставиха ги на пътя и камионите минаваха през телата им. От камионите ни натовариха на товарни вагони за добитък и пътувахме на север с дни през Алпите, докато накрая стигнахме до Мусберг — във военнопленнически лагер на двадесет и пет километра на север от Мюнхен.

Там също не стояхме дълго. Само след четиринадесет дни ни натовариха отново на вагони. Без храна и вода пътувахме шест дни и нощи през Германия и в края на август 1944 г. бяхме затворени в друг, много по-голям лагер. Научихме, че се казва „Сталаг 344“, в Ламсдорф, до Бреслау, в тогавашната германска Силезия. „Сталаг 344“ трябва да е бил един от най-лошите лагери. В него имаше към 11 000 съюзнически пленници, оставени на дажби, гарантиращи гладна смърт. Поддържахме живота си главно от пратки на Червения кръст.

Тъй като бях само ефрейтор, бях принуден да работя и всеки ден заедно с много други заминавахме с камиони в една петролна рафинерия на дванадесет мили от лагера. Тази зима беше много студена. Един ден, точно преди Коледа, нашият камион се повреди. Двама от нас се опитаха да го поправят, а войниците ги държаха на прицел. На нас ни позволиха да слезем от камиона. Един млад южноафриканец погледна боровата гора, само на тридесетина метра, после мен и повдигна вежда. Дори не знам защо го направих, но след миг ние вече бягахме през сняг до колене, а другите пленници бутаха войниците, за да не могат да се прицелят. До гората стигнахме невредими, след това потънахме дълбоко навътре.

— Искате ли да отидем да обядваме? — попита Вилоен. —
Имаме стол в сградата.

— Не може ли да вземем по един сандвич с кафе тук?

— Разбира се. Ще позвъня да донесат.

Престън продължи да чете.

Скоро разбрахме, че от тигана сме скочили в огъня — само дето не беше огън, а замръзващ ад, с температури, през нощта достигащи до минус 30°C. В ботушите краката ни бяха увити с хартия, но шинелите не ни пазеха от студа. След два дни бяхме толкова отслабнали, че бяхме готови да се предадем.

Втората нощ спахме в една полуразрушена плевня, където по едно време ни събудиха с ритници. Мислехме, че са германци, но понеже разбрах малко немски, се убедих, че не са. Бяха поляци. Бяхме открити от група полски партизани. За малко щяха да ни разстрелят като германски дезертьори, но аз изкрещях, че сме англичани, и единият от тях като че ли ме разбра.

Изглежда, докато повечето от градските жители на Бреслау и Ламсдорф са етнически германци, в селата живеят повече поляци, които с напредването на руската

армия образуваха партизански групи, за да пречат на отстъплението на германците. Имаше две партизански движения — на комунистите и на католиците. Ние имахме късмет да попаднем в ръцете на католици. Тази тежка зима, когато руските оръдия вече се чуваха в далечината, ние останахме при партизаните. През януари обаче другарят ми се разболя от пневмония, опитах се да му помогна, но без лекарства той почина. Погребахме го в гората.

Престъпник дъвчеше сандвича си замислен. Забеляза, че остават само няколко страници.

През март 1945 г. руската армия завзе нашите територии. По пътищата в равнината се чуваха танковете им, отправени на запад. Поляците решиха да останат в планината. Аз не можех повече да издържам и те ми показаха пътя и една сутрин с ръце над главата се предадох на група руски войници.

Първо помислих, че съм германец, и за малко да ме убият. Но поляците ме научиха да крещя „английски“, което и направих. Насочиха пушките си към мен и извикаха офицер. Той не знаеше английски, но видя военните ми знаци и се усмихна. Надявах се скоро да мога да се прибера у дома, но останах излъган, защото ме предадоха на НКВД.

Следващите пет месеца прекарах във влажни и студени единични килии и с мен се отнасяха брутално. Бях подложен на усилен разпит с цел да призная, че съм шпионин, но не признавах и те ме хвърляха обратно в килията съвсем гол. Към края на пролетта войната в Европа свършваше, но аз не знаех това; здравето ми се влоши и ме оставиха да спя на сламеник, като малко подобриха и храната ми, която въпреки това според нормалните разбирания не ставаше за ядене.

Тогава, изглежда, се бяха споразумели по върховете, през август 1945 г. ме качиха на един камион и след дълго

пътуване ме предадоха на английската армия в Потсдам. Не мога да опиша колко добре се отнесоха с мен англичаните. Настаниха ме във военната болница в Билефелд и след престоя ми там ме изпратиха в Англия. Прекарах още три месеца в болницата „Килърн“ на север от Глазгоу и накрая, през декември 1945 г., се качих на кораб за Кейптаун, където пристигнах към края на януари тази година.

В Кейптаун научих за смъртта на баща ми, единствения ми роднина. Новината толкова ме потресе, че здравето ми отново се влоши и прекарах още два месеца в болница — военната болница „Уинбърг“ в Кейптаун.

Сега съм изписан от болницата и имам документ за нормално здраве, който прилагам към кандидатурата си за работа във външното министерство на Южна Африка.

Престън затвори папката и Вилоен го погледна.

— Е — каза южноафриканецът, — оттогава кариерата му се развива нормално и безупречно, макар и немного бляскаво. Достигнал е ранг първи секретар. Бил е на служба в осем страни, до една прозападни. Не са малко, но той е ерген и това улеснява преместванията му. Само от посланиците малко или много се очаква да имат съпруга. Все още ли смятате, че се е „вмирисал“?

Престън повдигна рамене.

Вилоен се наведе напред и потупа папката:

— Нали виждате какво са му направили руските копелета? Ето защо мисля, че грешите, мистър Престън. Той обича сладолед и е набрал номера погрешно. Съвпадение.

— Може би — каза Престън. — Все пак има нещо странно в биографията му.

Капитан Вилоен поклати глава:

— Проучваме тази папка още откакто сър Найджъл Ървинг се свърза с генерала. Прегледахме я многократно. Данните са абсолютно точни. Всички имена, дати, места, военни лагери, военни части, всички подробности съвпадат. Дори това, което са отглеждали в долината Моцеки преди войната. Местните хора го потвърдиха. Сега там отглеждат домати и авокадо, но тогава са гледали тютюн и картофи.

Никой не би могъл да съчини такава история. Така че, ако е бил завербуван, в което се съмнявам, това трябва да е станало в чужбина.

Престън беше мрачен. Навън се спускаше здрачът.

— Добре — каза Вилоен, — аз съм тук, за да ви съдействам. Къде искате да отидем след това?

— Искам да започнем от началото. Дювелсклууф. Далече ли е?

— На около четири часа с кола. Искате да отидем там?

— Да, моля. Можем ли да тръгнем рано? Да кажем в шест?

— Ще взема кола от гаража и ще бъда пред хотела ви в шест.

Шосето на север към Зимбабве е дълго, но модерно и с колата без отличителни знаци взеха пътя през Нилструм и Потгитерсус до Питсбърг за три часа. Престън се впечатли от безкрайните африкански хоризонти, твърде необичайни за европейца, свикнал с по-малки мащаби.

При Питсбърг тръгнаха на изток и изминаха петдесет километра през равна степ, отново безкрайните хоризонти и синьото африканско небе, докато достигнаха до възвишението Бъфалоу Хил, откъдето надолу почваше долината Моцеки. Когато се запускаха по серпантината надолу, Престън бе зашеметен от красотата на гледката.

Далеч долу се простираше долината, богатата и сочна, осеяна с хиляди подобни на кошери африкански колиби, селца, кошари и отрупани с плод градини. На отсрещния склон също имаше колиби, но повечето бяха в подножието. От покривите им струеше дим и дори от толкова далече ясно можеха да се различат негърчетата, които се грижеха за добитъка, и жените, приведени над градините.

Най-накрая, мислеше Престън, африканска Африка. Сигурно малко се е променила от времето, когато импите на Мзиликази, основателя на нацията матабеле, са се отправили на север, за да избягнат гнева на Шака Зулу, да пресекат Лимпопо и създадат кралството на дългите щитове. Шосето се извиваше надолу към долината. В центъра и се намираше клисурата, Дяволската клисура — Дювелсклууф.

След десет минути навлязоха в нея, покрай началното училище и по авеню „Бота“ — главната улица на малкото градче.

— Къде ще отидем? — попита Вилоен.

— Когато е умрял старият Марайс, трябва да е оставил завещание — разсъждаваше Престън. — Това означава изпълнител, тоест адвокат. Искам да разберем дали в градчето има адвокат и дали ще го намерим в събота сутринта.

Вилоен вкара колата в двора на сервиза „Кирстенс“ и посочи едно кафене на другата страна на улицата:

— Влезте там и поръчайте кафе и за двама ни. Аз ще заредя и ще разпитам.

След пет минути той отиде при Престън.

— Има един адвокат. Англичанин. Казва се Бенсън и живее през две къщи отук. По всяка вероятност си е у дома. Да вървим.

Адвокатът наистина си беше вкъщи. Вилоен показва картата си, поставена в пластмасов калъф, на секретарката, което подейства веднага. Тя каза нещо на африкаанс по интеркома и незабавно ги въведе в кабинета на адвоката, добродушен човек с червендалесто лице и сивобежов костюм. Поздрави ги на африкаанс. Вилоен отговори на английски със силния си акцент:

— Това е мистър Престън, от Лондон, Англия. Той би желал да ви зададе няколко въпроса.

Мистър Бенсън ги покани да седнат и зае мястото си зад бюрото.

— Разбира се — каза той, — на вашите услуги.

— Може ли да ми кажете на колко години сте, мистър Бенсън? — попита Престън.

Адвокатът се втренчи в него изумен:

— Идвате от Лондон, за да попитате това? На петдесет и три съм.

— Така че през 1946 сте били на дванадесет?

— Да.

— Можете ли да ми кажете кой е бил адвокат тук тогава?

— Разбира се. Баща ми. Седрик Бенсън.

— Жив ли е?

— Да. Той е на повече от осемдесет. Поех работата преди петнадесет години. Но е доста жизнен.

— Дали ще е възможно да поговоря с него?

Вместо отговор мистър Бенсън набра един телефонен номер. Изглежда, отговори баща му, защото той обясни, че има посетители от Англия, които искат да разговарят с него. После постави слушалката.

— Живее на шест мили оттук, но още кара кола, за ужас на останалите хора по пътищата. Каза, че ще дойде веднага.

— Междувременно дали е възможно да вземем папките от 1946 година, за да проверим дали баща ви е бил изпълнител на завещанието на един местен фермер, Лорънс Марайс, починал през януари същата година?

— Ще се опитам. Възможно е да е имал адвокат от Питсбърг, макар че през онези години малко ползваха външни услуги. Тези папки трябва да са някъде тук. Извинете ме.

Той излезе, а секретарката им поднесе кафе. След десетина минути в предната стая се чува гласове и двамата Бенсън влязоха заедно. Младият държеше прашна картонена кутия. Старецът имаше пухкава бяла коса и изглеждаше нащрек като ястреб. След като го представиха, Престън обясни проблема си.

Без да каже дума, старецът седна зад бюрото, така че синът му трябваше да вземе друг стол. Сложи си очилата и изгледа посетителите си над тях.

— Спомням си Лорънс Марайс — каза той — и наистина ние изпълнявахме завещанието му. Аз лично се занимавах с това.

Синът подаде един пращен документ, завързан със синя лента. Бащата издуха прахта, развърза лентата и разтвори листа. После зачете наум.

— Да. Сега си спомням. Беше вдовец и живееше сам. Имаше един син, Ян. Трагедия. Момчето се беше върнало току-що от войната. Лорънс тъкмо беше тръгнал към Кейптаун, за да се видят, когато умря. Трагедия.

— Кажете ми за условията на завещанието.

— Остави всичко на сина си. Фермата, къщата, инвентара... Е, също и обикновените дребни суми за работниците и така нататък...

— Някакви неща, завещани лично на някого?

— Хм. Ето нещо тук... „На стария ми добър приятел Юуп ван Ренсберг, комплекта за шах от слонова кост, за спомен от многото хубави вечери, когато играехме заедно във фермата.“ Това е всичко.

— Когато бащата почина, синът му беше ли се прибрал в Южна Африка?

— Трябва да е бил. Старият Лорънс беше тръгнал да го види. В онези дни това беше дълго пътуване. Нямаше самолети. Пътуваше се с

влак.

— Вие ли се занимавахте с продажбата на фермата и другата собственост, мистър Бенсън?

— Продаде се на търг. Всичко отиде у Ван Зил. Сега земята е собственост на Бърти ван Зил. Но аз присъствах на търга като главен изпълнител на завещанието.

— Дали останаха някои лични вещи непродадени?

Старецът сбърчи вежди.

— Не остана много. Всичко се продаде. А, спомням си, че имаше някакъв албум със снимки. Нямахте търговска стойност. Мисля, че го дадох на Ван Ренсберг.

— Какъв беше той?

— Главният учител — намеси се младият Бенсън, — преподаваше ми, докато отидох в Меренски. Той поддържаше и старото училище, преди да построят сегашното. След това се пенсионира. Тук, в Дювелсклууф.

— Жив ли е още?

— Не. Почина преди десет години. Бях на погребението — каза старият Бенсън.

— Но той има дъщеря — каза синът. — Сиси. Ходехме заедно на училище. На моята възраст.

— Знаете ли какво стана с нея?

— Естествено. Омъжи се преди години за един мелничар. Нагоре по пътя за Цанийн.

— Един последен въпрос. — Престън се обърна към стария: — Защо продадохте фермата? Синът не я ли искаше?

— Очевидно не. Той беше във военната болница „Уинбърг“ и ми изпрати телеграма. Поисках адреса му от военните власти и те гарантираха самоличността му. Изпрати телеграма да продам всичко и да му изпратя парите.

— Не дойде ли на погребението?

— Нямахме време. Януари тук е лято. В онези дни нямаше много обзаведени морги и погребенията се извършваха веднага. Мисля, че той никога не се върна тук. Разбираемо е. Когато почина баща му, той нямаше за какво да се връща.

— Къде е погребан Лорънс Марайс?

— В гробището. Горе на възвишението. Това ли е всичко? Тогава ще вървя да обядвам.

Климатът на изток и на запад от планините при Дювелсклууф се различава драстично. На запад валежите са около 50 сантиметра годишно. На изток дъждовните облаци от Индийския океан преминават над Мозамбик и парка „Кругер“ и се спират в склоновете, които се напояват от около 160 сантиметра валежи. От тази страна населението се препитава от горите и каучуковото дърво. На шест мили нагоре по шосето към Цанийн, Вилоен и Престън откриха мелницата на мистър Дю Плесис. Отвори жена му, дъщерята на учителя — кръглолика, закръглена жена на около петдесет, с ръце и престилка, изцапани с брашно. Изглежда, щеше да пече хляб.

Тя ги изслуша внимателно и поклати глава.

— Спомням си като дете как ходеше във фермата и играеше шах със стария Марайс. Помня шаха от слонова кост, но не помня албум. Сигурно е било 1944 — 1945 година.

— Когато почина баща ви, вещите му не останаха ли при вас? — попита Престън.

— Не. Майка ми почина през 1955 и татко овдовя. Аз се грижех за него, докато се омъжих през 1958, когато бях на двадесет и три. След това той не можеше да се справя. Къщата му винаги беше в ужасно състояние. Опитвах се да ходя да чистя и готвя, но след като се родиха децата, вече нямаше как. През 1960 овдовя и леля ми, сестра му. Тя живееше в Питсбърг и беше разумно да дойде при баща ми, както и направи. Преди той да умре, аз го помолих да завещае всичко на нея — къщата, мебелите и всичко останало.

— Какво стана с леля ви?

— О, тя още живее там. Една малка къща зад кафенето в центъра.

Тя се съгласи да отиде с тях. Леля й, мисис Уинтър, си беше вкъщи — жива, подобна на врабче старица с оцветена в синьо коса. След като чу за какво става дума, тя отиде до един бюфет и извади оттам една плоска кутия.

— Бедният Юуп обичаше да играе с това — каза тя. Държеше шаха от слонова кост. — Това ли искате да видите?

— Не съвсем. По-важен е албумът — каза Престън.

Тя беше озадачена.

— Горе на тавана има една кутия със стари боклуци. Качвах се там, след като той умря. Документи и неща от учителстването му.

Андрийс Вилоен се качи и след малко я донесе. На дъното, под пожълтелите хартии, беше семейният албум на семейство Марайс. Престън го разгледа бавно. Всичко беше на мястото си — и хубавата младоженка през 1920 година, и срамежливо усмихнатата майка през 1930, намръщеното момче, яхнало първото си пони, а до него бащата, стиснал лула между зъбите и едва прикриващ гордостта от сина си, а пред тях на тревата един ред зайци. Накрая имаше снимка на момче в екип за крикет, хубаво момче на седемнадесет, готово да вкара топката във вратичката. Имаше надпис: „Яни, капитан на отбора по крикет. Меренски, 1943 г.“ Последната снимка.

— Може ли да задържа това? — попита Престън.

— Разбира се — каза мисис Уинтър.

— Покойният ви брат говорил ли ви е за Марайс?

— Понякога. Дълги години те бяха добри приятели.

— Казвал ли ви е от какво е починал?

Тя се намръщи:

— Не ви ли казаха адвокатите? Старият Седрик трябва да си е загубил акъла. Блъснало го е нещо и виновният е избягал. Юуп ми каза. Бил спрял да смени спукана гума и го блъснал камион сигурно. Навремето се смяташе, че е бил някой пиян „брикет“. Ооо, вече не трябва да казвам такива думи... — Ръката ѝ се издигна към устата и тя погледна Вилоен смутено. — Е, никога не откриха кой го е направил.

По пътя назад те минаха покрай гробището. Престън помоли Вилоен да спре. Мястото беше спокойно и тихо, високо над града, осяяно с борчета и кипариси и оградено от жив плет. В средата растеше голямо дърво с разцепен ствол. На единия край намериха покрития с мъх надгробен камък. Престън изчисти мъха и прочете надписа: „Лорънс Марайс, 1879 — 1946. Обичан съпруг на Мери и баща на Ян. Вовеки с Бог.“

Престън отиде до цъфналия плет, откъсна едно цвете и го постави пред плочата. Вилоен го гледаше учудено.

— Претория, мисля — каза Престън.

Докато се изкачваха нагоре, Престън се обърна назад. Тъмни сиви облаци се бяха събрали над дефилето и вече скриваха градчето и

неговата зловеща тайна, известна само на един англичанин на средна възраст, седнал в отдалечаваща се кола. Облегна се и заспа.

Тази вечер Харолд Филби беше придружен до всекидневната на Генералния секретар, където той го очакваше. Постави пред него няколко документа.

Съветският лидер ги прегледа и ги остави на масата.

— Не участват много хора — каза той.

— Позволете да отбележа две неща, другарю Генерален секретар. Първо, поради абсолютната поверителност на плана „Аврора“ реших, че е разумно да сведем броя на участниците до възможния минимум. Тъй като всеки ще знае само колкото е необходимо, истинските ни намерения ще са известни на още по-тесен кръг. Второ, поради крайно ограниченото време ще трябва да съкратим някои неща. Седмиците, дори месеци, нужни за подготовка за такава важна операция, ще трябва да се сведат до дни.

Генералният секретар кимна бавно:

— Обясни защо са тези хора.

— Ключът на цялата операция е „Изпълнителя“. Това е човекът, който ще влезе в Англия, ще прекара там няколко седмици като англичанин и накрая ще приведе в изпълнение плана „Аврора“.

Необходимите му неща ще прекарат дванадесет куриери. Те ще трябва да ги пренесат през границата — през пропускателен пункт или в отделни случаи — не. Никой няма да знае какво пренася и защо. Всеки ще запомни място и време на среща и на още една резервна — в случай на неуспех първия път. Всеки ще предаде пратката лично на „Изпълнителя“ и незабавно ще се върне на наша територия, където ще бъде поставен незабавно под карантина. Ще има и още един човек освен „Изпълнителя“, който няма да се завърне. Никой от двамата няма да знае това.

Куриерите ще ръководи „Изпращача“, който ще отговаря за доставката на вещите в страната и ще осигури получаването им от „Изпълнителя“. На него пък ще помага „Снабдителя“, който ще осигури материалите. Той ще има четирима подчинени, всеки с тясна специалност.

Единият ще осигури документи и превоз за куриерите, вторият ще се сдобие с технологиите, третият ще осигури произведените детайли и четвъртият ще отговаря за комуникациите. От основно значение е да имаме връзка с „Изпълнителя“, който трябва да ни информира за работата си, проблемите и преди всичко за момента, в който ще бъде оперативно готов. Ние от своя страна трябва да сме в състояние да му съобщим за евентуални промени в плана и, естествено, да дадем заповед за изпълнението му.

Във връзка с комуникациите трябва да отбележа и следното. Тъй като времето ни е силно ограничено, няма да можем да използваме нормални канали — писма или лични срещи. Връзката може да се осъществи чрез закодирани морзови сигнали, изпращани на честотите на Радио „Москва“, но по метода на „уплътняване във времето“. Ако обаче на него му се наложи да се свърже с нас спешно, ще трябва да използва предавател там. Това е старомодно и рисковано, удобно главно по време на война. Но няма как. Ще видите, там съм го споменал.

Генералният секретар прегледа документите още веднъж, като определяше бъдещите участници. Накрая вдигна поглед и каза:

— Ще имаш тези хора. Ще ги открия един по един. Най-добрите, които имаме. Ще бъдат прехвърлени на специален режим.

— Още едно нещо, другарю Генерален секретар. Не ми се иска никой, свързан с плана „Аврора“, да влиза в какъвто и да било контакт с резидентурата на КГБ в посолството. Не знаем кой може да се окаже под наблюдение или... — Той не доизказа опасението си. — Това е всичко.

10.

По молба на Престън на следващия ден Вилоен дойде в кабинета на третия етаж на Юниън Билдинг. Тъй като беше неделя, те, бяха почти сами в цялата сграда.

— Е, сега какво? — попита капитанът.

— Снощи не спях и доста мислих — каза Престън — и има нещо, което не ми харесва.

— Да, но спа през целия път на връщане вчера. Аз трябваше да карам колата.

— Но си в много по-добра форма от мен.

Това видимо му достави удоволствие — той се гордееше с физиката си и тренираше редовно. Сякаш поомекна малко.

— Искам да открия другия войник.

— Кой друг войник?

— Този, с когото Марайс е избягал. Изобщо не споменава името му. Само „другият войник“, „другарят ми“... Защо не дава името му?

Вилоен вдигна рамене:

— Не е решил, че е необходимо. Вероятно е съобщил на властите в болницата „Уинбърг“, за да уведомят близките му.

— Може би. Но само го е казал. Офицерите, които са го чули, скоро е трябвало да се пръснат в цивилния живот. Останало е единствено написаното, а в него няма име. Искам да намеря другия войник.

— Но той е мъртъв — възпротиви се Вилоен. — От четиридесет и две години се намира в някакъв гроб в Полша.

— Тогава искам да разбера кой е бил той.

— Откъде, по дяволите, ще започнем?

— Марайс пише, че са преживявали предимно от помощите на Червения кръст. Също казва, че са избягали малко преди Коледа. Това би разтревожило германците. Било е обичайно в такива случаи да се наказват целите бараки — загуба на привилегии, отнемане на помощите и подобни. Всички от неговата барака вероятно ще си

спомнят тази Коледа до смъртта си. Можем ли да намерим някой, който е бил там?

В Южна Африка няма асоциация на военнопленниците, но има организация на военните ветерани, включваща само тези, които са участвали в сражения. Нарича се „Възпоменателен орден на каските“. Клубовете им се наричат „бомбени ями“, а ръководителите на местните организации са наречени „Стария Бил“. Вилоен и Престън започнаха да въртят телефоните на всички „бомбени ями“ в Южна Африка с надежда да открият някой, който е бил в „Сталаг 344“.

Задачата не беше лека. От единадесетте хиляди пленници в лагера повечето са били от Англия, Щатите, Канада и Нова Зеландия. Южноафриканците са били незначителен брой.

Голяма част от тях вече не са между живите. Повечето от членовете на ВОК бяха или на игрищата за голф, или у дома си. Чуха много съжаления и любезни съвети, които се оказаха безполезни. При залез-слънце се разделиха и продължиха отново в понеделник сутринта. Вилоен проби някъде към обяд. Ставаше дума за един пенсиониран работник в кланица от Кейптаун. Той прекъсна разговора, който водеше на африкаанс и сложи ръка на слушалката:

— Този тук казва, че е бил в „Сталаг 344“.

Престън взе слушалката:

— Мистър Андерсън? Да, казвам се Престън. Правя едно изследване на „Сталаг 344“... Благодаря ви, много мило от ваша страна... Да, разбрах, че сте били там. Помните ли Коледа на 1944? Двама млади южноафриканци избягали от работната група, с която били изпратени... Да. Да, разбира се, че си спомняте... Сигурен съм, че е бил истински ад... Дали помните имената им? Ааа, не са били от вашата барака... Не, разбира се. А спомняте ли си най-старшия южноафриканец? Добре, подофицер Робъртс. А малкото име? Моля, помъчете се да си спомните. Моля? Уоли? Сигурен ли сте? Наистина много съм ви задължен.

Престън затвори телефона:

— Подофицер Уоли Робъртс. Вероятно Уолтър. Можем ли да отидем до военния архив?

Южноафриканският военен архив се намира, неизвестно защо, под Министерството на образованието, в мазето на улица Визаджи № 20 в Претория. Имаше повече от сто души с име Робъртс и инициал У.

Седем бяха записани като „Уолтър“. Нито един не съвпаднаше. Провериха и останалите „У. Робъртс“. Нищо. Тогава Престън започна от „А. Робъртс“ и имаше късмет един час по-късно. Джеймс Уолтър Робъртс — подофицер — е бил пленен при Тобрук, след това е бил преместван в лагери в Северна Африка, Италия и накрая в Източна Германия. След войната останал в армията и достигнал чин полковник, с който се и пенсионира през 1972 година.

— Моли се да е още жив! — каза Вилоен.

— Ако е, сигурно получава пенсия. В пенсионното трябва да имат сегашния му адрес.

Имаха го. Полковник (о.з.) Уоли Робъртс прекарваше есента на живота си в Оринджвил — малко градче сред езера и гори на стотина мили на юг от Йоханесбург. Излязоха от военния архив по тъмно и решиха да тръгнат на следващата сутрин.

Отвори им госпожа Робъртс и с тревога разгледа картата на Вилоен.

— Той е долу до езерото. Храни птиците — каза тя и посочи една пътека. Намериха ветерана да храни с късчета хляб водните птици. Той се изправи, когато приближиха, и погледна легитимацията на Вилоен. После кимна в очакване.

Беше над седемдесет години, изправен като върлина, със спортен вълнен костюм и добре лъснати кафяви обувки. На горната му устна имаше бели четинести мустаци. Изслуша ги мрачно.

— Спомням си, разбира се. Завлякоха ме пред коменданта, който беше озверял. Заради този епизод не ни дадоха колетите от Червения кръст. Проклети млади глупаци! На 22 януари ни евакуираха на запад, а ни освободиха към края на април.

— Помните ли имената им?

— Разбира се. Никога не забравям имената на хората. И двамата бяха млади. Мисля, че нямаха и двадесет години. Ефрейтори. Единият се наричаше Марайс, а другият Брант. Фрики Брант. Африканери. И двамата. Не си спомням само от кои части бяха. Бяхме така размесени, а и всеки обличаше каквото му попадне. Почти нямаше отличителни знаци.

Те му благодариха и се върнаха в Претория за нов сеанс на Визаджи № 20. За нещастие, Брант е много често срещано холандско

име, което има и разновидност Бранд, която се произнася по същия начин. Такива имаше стотици.

До вечерта с помощта на служителите от архива те отделиха шест ефрейтори с име Фредерик Брант, всички починали. Двама бяха убити в бой в Северна Африка, двама в Италия и един при десант. Отвориха шестата папка.

Капитан Вилоен се втренчи в нея:

— Не мога да повярвам — каза той тихо. — Кой може да го е направил?

— Кой знае? — каза Престън. — Но е станало отдавна.

Папката беше напълно празна.

— Съжалявам за това — каза Вилоен, докато се прибираха с колата, — но ми се струва, че тук следата свършва.

Късно вечерта от хотела си Престън се обади отново на полковник Робъртс.

— Съжалявам, че ви безпокоя отново, полковник. Но спомняте ли си дали Брант е имал приятел в бараката? Обикновено в армията човек се сприятелява с някого.

— Точно така. Но не мога да си спомня веднага. Нека преспя. Ако се сетя, ще ви се обадя сутринта.

Полковникът се обади, докато Престън закусваше. Накъсаният му говор идваше по линията като доклад за бойните действия в щаба.

— Спомням си нещо. Тези бараки бяха за по сто души, но бяхме наблъскани като сардели. По повече от двеста в барака. Някои спяха на пода, някои по двама. Нищо хомо, просто нямаше друг начин.

— Разбирам — каза Престън, — а Брант?

— Беше с един друг ефрейтор, Левинсън, КДЛП.

— Моля?

— Кралска дърбанска лека пехота. Към нея беше Левинсън.

В архива този път се оправиха по-бързо. Левинсън не беше често срещано име, а този път имаха и полк. След войната беше напуснал армията, така че нямаше пенсия и нямаше адрес. Но те знаеха, че е на шестдесет и пет години.

Престън се захвана с телефонния указател на Дърбан, а Вилоен ангажира полицията в града. Той успя първи. На името имаш две глоби за неправилно паркиране и адрес. Той държеше малък хотел на морския бряг. Обади се и им отговори госпожа Левинсън. Тя

потвърди, че е бил в „Сталаг 344“. В момента мъжът ѝ беше излязъл на риболов.

Те кършиха пръсти до среднощ, когато той се върна и можаха да разговарят с него. Жизнерадостният хотелиер гърмеше с гласа си в телефонната слушалка.

— Фрики? Как да не го помня... Тъпо копеле! Избяга в гората. Никога нищо повече не се чу за него. Та защо ви е?

— Откъде беше той?

— Ийст Лъндън — каза Левинсън без колебание.

— От какъв произход беше?

— Не говореше много за това. Африканер, разбира се. Говореше африкаанс свободно, английски зле. Работническа класа. А, спомням си, разправяше, че баща му бил стрелочник там.

Престън се сбогува и се обърна към Вилоен:

— Ийст Лъндън. Можем ли да отидем дотам?

Капитанът въздъхна:

— Не бих го направил. Това е на стотици мили. Ние сме голяма страна, мистър Престън. Ако настоявате, утре ще отидем със самолет. Ще се обадя да ни чака полицейска кола и шофьор.

— Без отличителни белези, моля — каза Престън. — И шофьор в цивилни дрехи.

Въпреки че главната квартира на КГБ е в центъра, на площад Дзержински № 2, и сградата не е малка, тя не побира дори и част от някое от главните управления, отдели и секции, които съставят тази огромна организация. Нейните части са пръснати навсякъде.

Първо главно управление се намира в Ясенево, на външното околоръстно шосе, почти в южния край на града. Почти цялото се помещава в модерна сграда от метал и стъкло под формата на трилъчева звезда като емблемата на „Мерцедес“.

Строена е от финландци по договор и първоначално е била предвидена за външния отдел на ЦК на КПСС. При завършването обаче хората от външния отдел не я харесали и пожелали да останат по-близо до центъра на Москва, така че била дадена на КГБ. За Първо главно управление тя беше много подходяща — далеч от града и любопитните погледи.

Служителите там работят под „прикритие“ дори в собствената си страна. Тъй като много от тях ще заминават в чужбина (или вече са били) като дипломати, последното нещо, от което имат нужда, е някой шумен турист да ги види как излизат от главната квартира и да ги снима с най-обикновен фотоапарат.

Но към Първо управление има още едно, при това толкова секретно, че дори не се намира в Ясенево. Ако Първо главно управление е „секретно“, то „С“, или управлението на „нелегалните“, е „строго секретно“. Работещите не само не се срещат с колегите си от Първо главно, те не се срещат и помежду си. Те се обучават и инструктират строго индивидуално — само инструкторът и обучаваният. И не се подписват сутрин в присъствената книга, както колегите си.

Причината е проста — руснаците имат патологична мания за секретност и това не е от комунистически времена, отива назад в миналото, още в дните на царството. „Нелегалните“ са мъже и понякога жени, които преминават строга подготовка за живот в чужбина под най-дълбоко прикритие.

И все пак доста от тях са били залавяни и са издавали всичко, което знаят, други са бягали на Запад с цялата им достъпна информация. Ето защо колкото по-малко знаят, толкова по-добре. Очевидно е, че не може да се издаде това, което не се знае.

Затова „нелегалните“ са настанени в малки апартаменти в Москва и единственото им занимание са инструктажите и тренировките. За да бъде по-близо до „момчетата“ си, шефът на отдела има канцелария в „Центъра“ на площад Дзержински. Тя е на шестия етаж, три етажа над председателя Чебриков и два над първите му заместници, генералите Цинев и Крючков.

В тази непретенциозна „Светая Светих“ в сряда, 18 март, следобед, докато Престън разговаряше с Левинсън, влязоха двама мъже и представиха исканията си на шефа на „нелегалните“, намусен стар ветеран, прекарал целия си разумен живот дълбоко законспириран. Той не хареса това, което му показаха.

— Само един човек отговаря на условията — неохотно се съгласи той. — Той е великолепен.

Единият от хората на ЦК извади малко картонче.

— Тогава, другарю генерал, ще го освободите от настоящите му задължения и ще му наредите да се яви на този адрес.

Генералът кимна мрачно. Знаеше адреса. Той си припомни отново пълномощията на двамата. Наистина бяха от ЦК и макар да не беше изрично посочено, той не се съмняваше кой ги праща. Въздъхна безпомощно. Трудно е да загубиш най-добрия агент, когото някога си обучил, наистина изключителен, но не можеше да направи нищо срещу тази заповед. Той беше офицер. Не беше негова работа да обсъжда заповедите. Той натисна едно копче на интеркома.

— Предайте на майор Валерий Петровски да дойде при мен.

Първият за деня самолет за Ийст Лъндън пристигна навреме на Бен Шуман — малкото, подредено, синьо-бяло летище, което обслужва четвъртия по големина град и морско пристанище в Южна Африка. Шофьорът ги посрещна в чакалнята и ги поведе към един обикновен форд на паркинга.

— Накъде, капитане? — попита полицаят.

Вилоен кимна към Престън.

— Железопътното управление. Административната сграда.

Шофьорът кимна и потегли. Модерната жп гара на Ийст Лъндън е на Флийт стрийт, а точно срещу нея има един стар комплекс от занемарени еднотажни постройки в зелено и кремаво — това са канцелариите на администрацията.

Вълшебната карта на Вилоен ги заведе веднага при директора на финансовия отдел. Той изслуша въпросите на Престън.

— Да. Наистина плащаме пенсии на работилите при нас, които живеят в областта. Как беше името?

— Брант — каза Престън. — За жалост не знам първото име. Бил е стрелочник преди много години.

Директорът извика един свой подчинен и всички заедно тръгнаха през мрачните коридори към архива. Чиновникът порови известно време и извади един пенсионен картон.

— Ето го. Друг Брант нямаме. Пенсионирал се е преди три години. Куус Брант.

— На колко години е? — попита Престън.

— Шестдесет и три.

Престън поклати глава. Ако Фрики Брант е бил на годините на Ян Марайс, а баща, му тридесет години по-стар, сега би трябвало да е на деветдесет.

— Човекът, когото търся, би трябвало да е на около деветдесет.

Служителят поклати глава. Друг пенсиониран Брант те нямаха.

— Тогава можете ли да намерите тримата най-възрастни, които все още получават пенсия от вас?

— Но те не са вписани по възраст, а по азбучен ред! — запротестира служителят.

Вилоен дръпна директора настрана и му заговори на африкаанс. Думите му имаха ефект. Изглеждаше впечатлен.

— Направи го — каза той, — картон по картон! Всички, родени преди 1910 година. Ние сме в кабинета ми.

Отне един час. Служителят донесе три пенсионни картона.

— Има един на деветдесет, но е бил носач на гарата. Един на осемдесет — бивш чистач, а този е на осемдесет и една. Той е бил стрелочник на разпределителната гара.

Името на човека беше Фури и живееше някъде в квартал Куини.

След десет минути те бяха в стария повече от петдесет години квартал. Някои от къщите бяха ремонтирани, други бяха порутени и неугледни — тук живееха по-бедните бели работници. Зад Мур стрийт се чуваше тракането на железопътните работилници и на товарната гара, където се съставят композициите, превозващи товари от пристанището към вътрешността на страната. Намериха къщата една пресечка след Мур стрийт.

Отвори им една стара негърка с лице като орехова ядка и бяла коса, събрана в кок. Вилоен говори с нея на африкаанс. Старицата посочи към хоризонта, промърмори нещо и затвори вратата. Върнаха се при колата.

— Казва, че е в института. — Вилоен се обърна към полица: — Какво е това?

— А, това е старият жп институт. Нагоре по Патерсън стрийт. Сега е клуб на железничарите.

Постройката се оказа голяма, на един етаж, непосредствено до игрището за боулинг. Отпред имаше ограден паркинг. Преминаха през зала за игри и гледане на телевизия и влязоха в един шумен бар.

— Папа Фури? — каза барманът. — Да, навън е, гледа боулинга.

Намериха стареца седнал пред чаша бира на топлото есенно слънце.

Той ги изгледа и след това кимна:

— Помня Джо Брант. Умря отдавна.

— Имал е син. Фредерик. Или Фрики.

— Точно така. Боже мили! Млади момко, връщаш ме много назад. Добро хлапе. Понякога след училище идваше на гарата. Джо го качваше на маневрения локомотив. Истинско удоволствие за момчета по онова време...

— Това ще да е било към края на тридесетте? — попита Престън.

Старецът кимна:

— Тогава. Малко след като дойде тук със семейството си.

— Около 1943 Фрики замина за фронта?

Папа Фури го погледна със сълзящите си очи, с които се мъчеше да се взре назад, през петдесет години еднообразен, монотонен живот.

— Точно така — каза той, — момчето не се върна. Казаха на Джо, че е умрял някъде в Германия. Това го съсипа. Обичаше сина си. Имаше големи планове за него. След като получи телеграмата, той се промени и никога вече не беше същият. Умря през 1950. Според мен сърцето му не издържа. Жена му скоро го последва — може би година-две по-късно.

— Току-що казахте — намеси се Вилоен, — „след като дойде тук със семейството си“. От коя част на Южна Африка дойдоха?

Папа Фури го изгледа учудено:

— Те не дойдоха от Южна Африка.

— Но са били африканери.

— Кой ти каза това?

— Военните.

Старецът се усмихна:

— Предполагам, че младият Фрики е можел да мине за африканер в армията. Не, те са германци. Емигранти. От средата на тридесетте години. Джо никога не научи езика както трябва. Естествено момчето го научи много добре. В училище.

Когато се върнаха при колата, Вилоен каза:

— Е?

— Къде се съхраняват документите на емигрантите в Южна Африка?

— В сутерена на Юниън Билдинг заедно с останалия държавен архив.

— Може ли, докато сме тук, да ни направят справка в архива?

— Разбира се. Нека да отидем в полицията. Оттам ще се свържем по-добре.

Полицейският участък също бе на Флийт стрийт. Триетажна жълта постройка с огледални стъкла. Те предадоха молбата си и седнаха да обядват в столовата, докато в Претория един служител пропусна своя обяд. За щастие архивът беше компютъризиран и данните се намериха бързо. Служителят написа резюме и им го изпрати по телекса.

Получиха справката, докато пиеха кафе. Вилоен я преведе дума по дума.

— Боже мили! — каза той, след като свърши. — Кой би го помислил!

Престън беше замислен. Той стана и отиде до шофьора си, който седеше на отделна маса.

— Има ли синагога в Ийст Лъндън?

— Да, сър. На Парк авеню. Две минути оттук.

В синагогата, бяла с червен покрив, върху който стоеше звездата на Давид, в четвъртък следобед нямаше никой освен цветнокожия прислужник, облечен в стар военен шинел и с вълнена шапка на главата. Той им даде адреса на равина Блум в предградието Салбърн. Малко след три часа те почукаха на вратата му.

Отвори сам той — здравеняк с брада, на около петдесет и пет, със стоманеносива коса. От пръв поглед беше ясно — твърде млад е.

Престън се представи.

— Бихте ли казали, ако обичате, кой беше равинът тук преди вас?

— Разбира се. Равин Шапиро.

— Имате ли представа къде мога да го намеря и дали е още жив?

— По-добре влезте — каза равин Блум.

Поведе ги по един коридор, в края на който имаше врата. В стаята седеше един много стар човек и отпиваше от чаша черен чай.

— Чичо Соломон, едни хора искат да говорят с теб.

Престън излезе от къщата един час по-късно и отиде при колата, където вече го чакаше Вилоен.

— Летището — каза той на шофьора и се обърна към Вилоен: — Може ли да се уреди среща с генерал Пиенаар утре сутринта?

Този следобед още двама души от въоръжените сили на Съветския съюз бяха изтеглени от нормалните си задължения.

На запад от Москва, на около сто километра по шосето за Минск, в една гора се намира комплексът от радио- и спътникови антени и съответните сгради. Това е един от постове за улавяне на сигнали от въоръжените сили на Варшавския договор, но също и такива, изпратени далеч от границите му. Едно от крилата е отделено и се използва изцяло от КГБ.

Един от двамата беше офицер, радиооператор там.

— Той ми е най-добрият! — оплакваше се шефът полковник на своя заместник, след като двамата от ЦК си отидоха.

— Добър? Как да не е? С тази апаратура може да чуе как хлебарка си почесва задника в Калифорния!

Другият от двамата беше полковник от съветската армия и на униформата му, въпреки че рядко я обличаше, имаше артилерийски знаци. Всъщност той беше повече учен, отколкото военен и работеше към изследователския отдел по тежките въоръжения.

— Е — каза генерал Пиенаар, когато седнаха в креслата около масичката в кабинета му, — виновен ли е нашият дипломат Ян Марайс или не?

— Виновен. По-виновен няма накъде.

— Бих искал да чуя доказателствата ви, мистър Престън. Къде е стъпил накриво? Къде е вербуван?

— Не е — каза Престън, — досега не е направил нито една погрешна стъпка. Прочетохте ли саморъчната му автобиография?

— Да, и както сигурно капитан Вилоен ви е казал, сме проверили всичко за този човек от раждането му досега. Няма нито едно несъответствие.

— Такива няма. Историята на детството му е абсолютно точна. Предполагам, че и сега би могъл да разказва за детството си в продължение на пет часа, без да повтори нищо и без да сгреша нито един детайл.

— Значи е вярно. Всичко, което може да се провери, е вярно.

— Всичко, което може — да. Всичко е вярно до момента, в който двамата млади войници са избягали от камиона и хукнали в гората. След това всичко е лъжа. Нека започна от другия край — от Фрики Брант, другия беглец. Хитлер идва на власт в Германия през 1933 година. През 1935 един железничар на име Джоузеф Брант отива в южноафриканското посолство в Берлин и поисква емигрантска виза. Причина? Преследван е от нацистите, защото е евреин. Молбата му е уважена и му се издава емигрантска виза за Южна Африка — за него и за младото му семейство. Документите тук потвърждават казаното.

— Така е — каза генералът, — по времето на Хитлер много евреи са емигрирали в страната. Тук страната ни има по-добра репутация от някои други.

— През септември 1935 — продължи Престън — Джоузеф Брант, съпругата му Илзе и десетгодишният им син се качват на кораб в Бремерхаузен и след шест седмици пристигат в Ийст Лъндън. Тогава там е имало много германци и немного евреи. Той решил да остане и си намерил работа в железниците. Любезен чиновник от имиграционната служба уведомил за пристигането им местния равин.

Равинът, енергичен млад човек на име Соломон Шапиро, посетил новодошлите и се опитал да ги окуражи да се присъединят към живота на еврейската колония. Те отказали и равинът решил, че желаят да живеят с християните. Бил разочарован, но все още нямал подозрения.

През 1938 момчето, вече натурализирано като Фредерик или Фрики, станало на тринадесет. Било време за ритуала бар-мицва — настъпването на пълнолетието за евреите. Той е важен ритуал за човек, който има само един син, и независимо от всичко равинът отишъл при семейството и ги попитал дали не желаят той да го проведе. Те го отпратили и подозренията му се превърнали в убеденост.

— Каква убеденост? — попита генералът озадачен.

— Че не са евреи. Снощи ми каза. При бар-мицва момчето се благославя от равина. Преди това обаче той трябва да се убеди, че то е

евреин. Майката трябва да има документ, наречен „кетуба“, който удостоверява, че бракът ѝ е сключен в синагога, според вярата. Илзе Брант нямала „кетуба“. И дума не можело да става за бар-мицва.

— Така че са дошли в страната под фалшив предлог? Толкова отдавна е било това...

— Не е само това — каза Престън. — Нямам доказателства, но мисля, че съм прав. Джоузеф Брант не е излъгал, когато е казал, че го преследват нацистите от гестапо. Преследвали са го, но не като евреин, а като войнстващ немски активен комунист. Знаел е, че ако каже това в посолството, никога няма да му дадат виза.

— Продължавайте — каза генералът мрачно.

— Когато станал на осемнадесет години, синът Фрики е бил напълно завладян от тайните идеали на баща си. Бил е предан комунист, готов да работи за Коминтерна.

През 1943 двама млади мъже влизат в южноафриканската армия и заминават за фронта. Ян Марайс — за да се бие за Южна Африка и Британската общност, а Фрики Брант — за идеологическата си родина, СССР.

В началния лагер, при транспортирането, в Италия и в Муусберг не са се срещали. Срещнали са се в „Сталаг 344“. Не знам дали Брант е имал предварителен план за бягството, но за съучастник е подбрал човек като него самия — млад, висок и рус. Предполагам, че не Марайс, а той самият е дал знак да избягат, когато камионът се е повредил.

— А болестта? — попита Вилоен.

— Няма никаква болест. Нито са попадали в ръцете на партизани католици. Най-вероятно е да са били заловени от комунисти, с които Брант би могъл да разговаря на немски. Те са ги завели при Червената армия, следователно попаднали са в ръцете на НКВД заедно с доверчивия Марайс.

Размяната е станала между март и април 1945 година. Приказките за леденостудени килии са пълна измама. Вероятно са го накарали да изпее всичко за детството си и ученическите години, а Брант го е научил. Така че въпреки лошия си правопис на английски да може да го опише със затворени очи.

Възможно е и да са го понаучили на английски. Леко са променили външния му вид, сложили са на врата му номера на Марайс

и това е всичко. След като не им е трябвал повече, Ян Марайс е бил ликвидиран.

След това са позагубили външния вид на Брант, дали са му някой химикал, за да изглежда правдоподобно болен, и са го предали при Потсдам. Известно време е бил в болница — първо в Билефелд, а после в Глазгоу. До зимата на 1945 всички южноафрикански войници са си били вече у дома, почти не е било вероятно да срещне някой от полка си. През декември е тръгнал за Кейптаун, пристигнал е през януари 1946.

Имал е един проблем — не е можел да отиде до Дювелсклууф. Но не е и мислел да ходи там. По това време някой от военното министерство е изпратил на стария Марайс телеграма, че синът му се е върнал, след като е бил обявен за „изчезнал, вероятно мъртъв“. За ужас на Брант, признавам, че това е предположение, но вероятно съм прав, пристигнала е телеграма, в която старият го вика да се прибере у дома си. Той се „разболява“ отново и постъпва във военната болница.

Старецът не е спрял дотук, а е изпратил нова телеграма, за да съобщи, че ще пристигне в Кейптаун. Отчаян, Брант се е примолил на приятелите си от Коминтерна и въпросът е бил уреден. Блъснали са стария, инсценирали са смяна на спукана гума и всички били убедени, че става дума за нещастен случай, а виновният е избягал. След това всичко е било лесно. Младежът не е можел да отиде за погребението и никой в градчето не бил учуден, а адвокатът Бенсън без ни най-малко подозрение продал имота и изпратил парите в Кейптаун.

В стаята настъпи тишина, смущавана само от една муха, блъскаща се в стъклото на прозореца. Генералът поклати глава.

— Звучи правдоподобно — съгласи се той накрая, — но няма доказателства. Не можем да докажем, че Брант не са били евреи, да не говорим дали са били комунисти или не. Има ли нещо, което да разсейва всякакви съмнения?

Престън бръкна в джоба си, извади снимката и я постави на бюрото пред генерала.

— Това е последната снимка на истинския Ян Марайс. Както се вижда, като ученик е играл крикет доста добре. Вижте как държи топката — както, когато се хвърля фалцово. Освен това е бил и левак.

В Лондон изучавах тамошния Ян Марайс цяла седмица. Отблизо, с бинокъл. Наблюдавах го да шофира, да се храни, да пуши, да пие —

той не е левак. Генерале, много неща могат да се променят у човека. Може да се смени косата, говоренето, лицето, маниерите. Но един човек, който подава фалцова топка в крикета, не може да се превърне в нормален десняк.

Генерал Пиенаар, който беше играл крикет през половината си живот, се загледа в снимката.

— Какъв е този в Лондон, мистър Престън?

— Генерале, това е предан комунист, който е работил във външното министерство на Южна Африка повече от четиридесет години. За Съветския съюз.

Генерал Пиенаар вдигна поглед от бюрото и се загледа отвъд долината към монумента „Воортрекър“.

— Ще го смажа — прошепна той, — ще го накъсам на малки парченца и ще го разпиля на вятъра.

Престън се изкашля:

— Като имам предвид, че ние имаме проблеми със същия човек, може ли да ви помоля да не предприемате нищо, преди да разговаряте със сър Найджъл Ървинг?

— Добре, Престън. Първо ще говоря с Найджъл Ървинг. А какви са вашите планове?

— Тази вечер има полет за Лондон. Бих искал да се върна с него.

Генералът се изправи и протегна ръката си:

— Довиждане, мистър Престън. Капитан Вилоен ще ви изпрати на летището. Благодаря за помощта.

Докато събираше нещата си в хотела, той се обади на Денис Грей, който дойде от Йоханесбург, за да приеме за изпращане закодирано съобщение за Лондон. Два часа по-късно получи и отговора. На следващия ден, събота, сър Бърнард Хемингс щеше да се срещне с него в службата.

Когато обявиха за последен път полета на южноафриканските авиолинии до Лондон, Вилоен и Престън бяха в пътническото фоайе. Престън показва бордната си карта, а Вилоен служебното си удостоверение. Излязоха навън, в хладния мрак на асфалта.

— Ще ти кажа нещо, англичанино — ти си страшно добър jaghond!

— Благодаря — каза Престън.

— Знаеш ли какво е jaghond?

— Това е ловджийско куче. И май тукашната порода е бавна, тромава, но много упорита.

За първи път през тази седмица капитан Вилоен отметна глава назад и се разсмя. След това стана сериозен.

— Може ли един въпрос?

— Да.

— Защо сложи цвете на гроба на стария?

Престън се загледа напред към самолета, чиито илюминатори светеха в полумрака двадесетина метра напред. Последните пътници вече се качваха.

— Отнели са сина му. После са го убили, за да не разбере. Мисля, че така трябваше да направя.

Вилоен подаде ръката си и каза:

— Довиждане, Джон. Желая ти късмет.

— Довиждане, Андрийс.

Десет минути по-късно летящата газела върху опашката на самолета издигна муцуна към небето и се понесе на север към Европа.

11.

Сър Бърнард Хемингс и Харкорт-Смит изслушаха доклада на Престън, без да го прекъсват.

— Боже мили — каза Хемингс накрая, — значи все пак е била Москва! Ще трябва да си плащаме за това. Щетите сигурно са огромни! Брайън, двамата още ли са под наблюдение?

— Да, сър.

— Наблюдавайте ги през почивните дни. Не правете нищо, докато комитетът не чуе доклада на Престън. Джон, знам, че си уморен, но би ли могъл да напишеш доклада си до неделя вечерта?

— Да, сър.

— Тогава остави го на бюрото ми още сутринта в понеделник. Аз ще се обадя на останалите у дома им и ще свикам спешно събиране.

Майор Валерий Петровски беше много притеснен, когато го въведеха във всекидневната на елегантната дача в Усово. Той никога не беше срещал лично Генералния секретар на Комунистическата партия на Съветския съюз и никога не беше мислил, че ще го срещне.

Предните три дни за него бяха неясни, дори ужасни. Откакто собственият му шеф го отдели за специална задача, бяха го оставили в един апартамент в центъра на Москва и отвън през цялото време го охраняваха двама души от Девето управление, кремълската гвардия. Съвсем естествено, той се страхуваше от най-лошото, без да има каквато и да било представа в какво могат да го обвинят.

Тогава дойде внезапната заповед да се облече в най-хубавия си граждански костюм и да последва пазачите си до чакащата долу чайка, след това мълчаливото пътуване до Усово.

Той разбра къде е едва когато майор Павлов му каза:

— Другарят Генерален секретар ще ви види сега.

Когато влизаше в стаята, гърлото му беше сухо. Опитва се да се овладее, каза си, че на всички обвинения трябва да отговаря уважително и да казва само истината.

Вътре застана „мирно“. Старият човек върху инвалидния стол го проучи с поглед в продължение на няколко минути, после му махна да се приближи. Петровски направи четири стегнати крачки и пак се скова. Когато обаче съветският ръководител заговори, в гласа му нямаше нотки на обвинение. Говореше тихо и меко:

— Майор Петровски, вие не сте манекен от витрина. Излезте напред, в светлината, така че да мога да ви виждам. И седнете най-после.

Петровски беше вцепенен. Да седне в присъствието на Генералния секретар беше немислимо за един млад майор. Той изпълни каквото му се каза — седна на ръба на стола, гърбът му беше изопнат, коленете прибрани.

— Имате ли представа защо ви повиках тук?

— Не, другарю Генерален секретар.

— Не, разбира се. Никой не трябваше да знае. Ще ви кажа. Трябва да се изпълни една мисия, чиито резултати ще бъдат от неоценима важност за Съветския съюз и за революцията. Ако успеем, страната ни ще спечели невъобразимо много. Ако не успеем, ще понесем катастрофа. Аз лично избрах вас, Валерий Алексеевич, за изпълнението на тази мисия.

Умът на Петровски се завъртя във вихрушка. Първоначалният страх, че ще бъде опозорен и изпратен на заточение, се смени от неконтролируема радост. Още откакто като блестящ учен в Московския университет той беше откъснат от предначертаната дипломатическа кариера, за да стане един от умните млади хора на Първо главно управление, още откакто кандидатства и го приеха в елитния отдел „Нелегални“, той си беше мечтал за важна задача. Но и в най-смелите си мечти не му се беше привиждало нещо като това. Най-накрая си позволи да погледне Генералния секретар право в очите.

— Благодаря ви, другарю Генерален секретар.

— С подробностите ще ви запознаят други — продължи той. — Времето ще бъде много малко, но вие сте достатъчно добре обучен, а и ще разполагате с всичко необходимо.

Пожелах да се срещнем поради една причина. Има нещо, което трябва да ви се каже, и аз реших да го направя лично. Ако успеете, а аз не се съмнявам в това, когато се завърнете, ще получите повишение и

почести, каквито не можете и да си представите. Лично ще се погрижа за това.

Но ако нещо се обърка, ако полицията или армията на страната, в която ви изпращаме, тръгнат по следите ви, вие ще трябва без никакво колебание да предприемете действия, гарантиращи, че няма да ви заловят жив. Разбирате ли това, Валерий Алексеевич?

— Да, разбирам, другарю Генерален секретар.

— Да ви заловят жив, да ви разпитват интензивно, да ви пречупят — о, да, днес всичко е възможно, няма човек, който да издържи на химикалите, — да ви изправят пред международна пресконференция и бездруго е ад. Но вредата от този спектакъл за Съветския съюз, за нашата страна, ще бъде непоправима и непредвидима.

Майор Петровски пое дълбоко дъх:

— Аз няма да се проваля. Но ако се стигне дотам, никога няма да ме заловят жив.

Генералният секретар натисна един бутон под масата и на вратата се появи майор Павлов.

— Тогава вървете, млади човече. Тук, в тази къща, ще ви кажат в какво се състои задачата ви. Ще ви го каже човек, когото може би сте виждали преди. Същинският инструктаж ще се проведе на друго място. Няма да се срещаме повече. До завръщането ви.

Когато вратата се затвори зад двамата майори от КГБ, Генералният секретар се загледа в трептящите пламъци в камината. Такъв хубав млад човек, мислеше той, колко жалко.

Докато Петровски следваше майор Павлов през двата дълги коридора към крилата за гости, чувстваше, че сякаш гръдният му кош няма да издържи нетърпението и гордостта, които го изпълваха.

Майор Валерий Алексеевич Петровски беше роден войник. Владеещ перфектно английски език, той беше чувал фразата „да умреш за Бог, Крал и Отечество“ и разбираше значението ѝ. Той нямаше Бог, но лично ръководителят на страната му беше оказал доверие и той беше изпълнен с решимост, още там, в коридора в Усово, когато дойде времето, да не се уплаши и да изпълни дълга си.

Майор Павлов спря пред една врата, почука и я отвори. Дръпна се настрана, докато влезе Петровски. След това затвори и се отдалечи. Един човек с бяла коса стана от мястото си до една маса, покрита с бележки и карти, и излезе напред.

— Значи вие сте майор Петровски — той се усмихна и подаде ръка.

Майорът се изненада от заекването. Познаваше лицето, въпреки че не се бяха срещали лично. В легендите на КГБ, както разказваха на по-младите колеги, този човек бе известен като един от „петте звезди“, човек, достоен за уважение, човек, олицетворяващ един от големите триумфи на съветската идеология над капитализма.

— Да, другарю полковник — каза той.

Филби се беше запознал детайлно с досието му. Петровски беше едва на тридесет и шест и повече от десет години беше обучаван да се представя за англичанин. Беше ходил два пъти в страната, за да я опознае, и двата пъти дълбоко законспириран, без дори да припарва до посолството, без да предприема нищо.

Тези пътувания се правеха само за да се запознаят бъдещите „нелегални“ с нещата, които един ден щяха да видят пак, най-обикновените неща — откриването на сметка в банката, изучаването на метрото в Лондон, да се научат какво да правят, когато някой шофьор одраска колата им, и най-вече за да поддържат езика си на ниво.

Филби знаеше, че човекът пред него не само говори без никакъв акцент, но още умее да имитира четири местни диалекта и безпогрешно владее уелски и ирландски. Той самият заговори на английски:

— Седнете. Аз само ще ви опиша задачата в най-общи линии. Подробности ще ви разкрийт други. Времето ще бъде малко. Отчайващо малко. Ще трябва да възприемате по-бързо от когато и да било досега.

Докато разговаряха, Филби осъзна, че той самият, след тридесет години отсъствие от страната си, въпреки че четеше всички английски вестници и списания, има нужда от практикуване на езика, че говори старомодно и сковано. Младият руснак говореше като съвременен англичанин.

На Филби му трябваша два часа, докато опише плана „Аврора“ и нещата, които той включва. Петровски попиваше подробностите. Дързостта на начинанието го изумяваше и вълнуваше.

— Следващите няколко дни ще прекарате с един екип от четирима души. Те ще ви съобщят много имена, дати, места, часове за свързка и срещи, резервни варианти и така нататък. Ще запаметите всичко. Единственото нещо, което можете да вземете, е кочан бланки за еднократно закодиране. Е, това е.

Петровски кимна:

— Казах на другаря Генерален секретар, че няма да се проваля. Ще стане според изискванията и навреме. Ако пристигнат компонентите, ще стане.

Филби се изправи:

— Добре тогава. Сега ще ви закарат до мястото в Москва, където ще бъдете до заминаването.

Докато Филби прекосяваше стаята, Петровски се стресна от едно силно „гууу“, което дойде откъм ъгъла. Той погледна и видя един голям кафез, в който имаше красив гълъб с шиниран крак и ги гледаше. Филби се обърна с извиняваща се усмивка.

— Наричам го Скок-подскок — каза той, докато набираше номера на майор Павлов. — Миналата зима го намерих на улицата със счупено крило и крак. Крилото се оправи, но кракът още не.

Петровски отиде до кафеза и прекара нокът през металните пръчки. Гълъбът отиде в далечния край. Влезе майор Павлов. Както обикновено, той не каза нищо, просто прикани с жест Петровски да го последва.

— До нови срещи. Желая ви щастие — каза Филби.

Членовете на комитета „Парагон“ прочетоха доклада на Престън.

— Така — каза сър Антъни Плъм, за да открие дискусията. — Вече знаем какво, къде, кога и кой. Все още не знаем защо?

— Нито колко — намеси се сър Патрик Стрикленд. — Дори не сме започнали да преценяваме вредите, а ще трябва да уведомим съюзниците, независимо че от януари досега нищо съществено не е изнесено с изключение на фиктивния документ.

— Съгласен — каза сър Антъни. — Господа, ще трябва всички да признаем, че повече време за разследване няма. Какво ще правим с този човек? Някакви идеи? Брайън?

Брайън Харкорт-Смит представляваше MI5 сам. Подбираше думите си внимателно.

— Ние сме на мнение, че с Беренсън, Марайс и свързката Беноти кръгът се затваря. На нашата служба ѝ се струва, че в този кръг не може да участват повече лица. Смятаме, че поради важността на Беренсън самият кръг е изграден само заради него.

Около масата кимнаха в знак на съгласие.

— Някакви препоръки? — попита сър Антъни.

— Да ги арестуваме и да приключим дейността им — каза Харкорт-Смит.

— Тук е намесен чужд дипломат — противопостави се сър Хюбърт Вилиърс от вътрешно министерство.

— Мисля, че Претория ще вдигне имунитета в този случай. Досега генерал Пиенаар сигурно е докладвал на господин Бота. Те несъмнено ще искат да си поприказват с Марайс, след като ние свършим.

— Това, изглежда, решава въпроса — каза сър Антъни. — Ти какво ще кажеш, Найджъл?

Сър Найджъл Ървинг гледаше тавана, потънал в мисли. Въпросът сякаш го сепна.

— Чудя се — каза той. — Ще ги арестуваме, а после какво?

— Разпит — каза Харкорт-Смит. — Можем да оценим щетите и да информираме съюзниците за унищожаването на канала, това ще подслади малко хапката.

— Да — каза сър Найджъл, — добре. А след това?

Той се обърна към секретарите на трите министерства и на кабинета:

— Според мен имаме четири възможности. Можем да арестуваме Беренсън и да го обвиним официално в нарушаване на закона за държавната тайна, което и ще трябва да направим, ако използваме този вариант. Но всъщност дали имаме обвинение, което ще издържи в съда? Ние знаем, че сме прави, но можем ли да защитим правотата си пред една първокласна правна защита? Освен всичко

останало един арест и обвинение ще предизвикат скандал, който няма как да не се отрази на правителството.

Сър Мартин Фланъри, секретарят на кабинета, разбра за какво става дума. За разлика от останалите присъстващи той знаеше за намерението на министър-председателката за провеждането на скорошни избори. Като дългогодишен държавен служител от старата школа сър Мартин беше абсолютно лоялен на сегашното правителство, както навремето е бил и на предните три, две от тях лейбъристски. Той би бил лоялен на всяко демократично избрано правителство. Сега присви устни.

— След това — продължи сър Найджъл — бихме могли да оставим Беренсън и Марайс на местата им и да им пробутваме обработени документи. Но това не би продължило дълго. Беренсън има достатъчно опит и знания, за да се заблуди толкова лесно.

Сър Перегрийн Джоунс кимна. Знаеше, че тук сър Найджъл е прав.

— Или можем да хванем Беренсън и да го накараме да сътрудничи при оценката на щетите, като му гарантираме съдебен имунитет. Аз лично мразя този тип сделки с предатели. Човек никога не знае дали са казали цялата истина или само част от нея, както Блънт. И винаги в края на краищата избухва дори по-лош скандал.

Сър Хюбърт Вилиърс, към чието министерство са съдиите на Нейно величество, се смръщи в знак на съгласие. Той също мразеше гарантирането на имунитет, а както и всички останали, знаеше, че министър-председателката е на същото мнение.

— Изглежда, че остава възможността да бъде задържан без съд и подложен на интензивен разпит — продължи шефът на MI6. — С една дума — трета степен. Може би съм старомоден, но никога не съм имал доверие в такива неща. Той може да признае за петдесет документа, но и до смъртта му можем да не разберем дали не е имало още петдесет.

За малко настъпи тишина.

— Всички тези възможности са доста неприятни — съгласи се сър Антъни Плъм. — Струва ми се, ще трябва да приемем предложението на Брайън, ако няма други.

— Може би има още една възможност — каза сър Найджъл меко. — Беренсън да е бил вербуван под „фалшив флаг“.

Повечето присъстващи знаеха какво означава фразата, но сър Хюбърт Вилиърс от вътрешното министерство и сър Мартин Фланъри присвиха вежди в недоумение.

Сър Найджъл обясни:

— Става дума за вербуване, при което на разработвания се обяснява, че ще работи за една държава, а всъщност сведенията му ще се използват от друга. Израелците са особено добри в този подход. Сред тях има хора, които могат да минат за принадлежащи към всякакви националности. Досега са осъществили доста забележителни „ужилвания“.

Например някой лоялен западен германец, който работи в Близкия изток, се прибира в отпуск и за него се лепват двама, също германци, които по безспорен начин му доказват, че работят за германското разузнаване. Разказват му например история, според която французите, работещи на същия обект в Ирак, предават технологични линии, изрично засекретени от НАТО, с цел да получат по-големи търговски поръчки в бъдеще. Ако нашият човек иска да помогне на страната си, ще трябва да съобщава какво става там. Като патриот той се съгласява и продължава с години да работи за Ерусалим. Случвало се е много пъти.

— Ние всички сме чели досието на Беренсън, докато ни призлее, но от него е ясно, че подобен подход е възможно да му е приложен.

При споменаването на досието няколко души кимнаха в знак на съгласие. Беше започнал кариерата си във външното министерство веднага след университета. Беше получавал три поста в чужбина и кариерата му в дипломатическия корпус беше протекла нормално, макар и не бляскаво.

В средата на шестдесетте се беше оженил за лейди Фиона Глен и скоро след това беше получил назначение в Претория, където съпругата му го последвала. Вероятно там, обкръжен от традиционното и безгранично гостоприемство на страната, у него се е развило чувството за привързаност и възхищение от Южна Африка. Тези неприкрити чувства едва ли са били приети добре тогава — в Англия е имало лейбъристко правителство, а в Родезия е бушувало въстание.

Когато през 1969 година се е завърнал в Англия, вероятно е дочул, че се канят да го изпращат в някоя, по-небудеща противоречия

страна, например Боливия. Мъжете около масата можеха само да предполагат, но имаха основание за това, че лейди Фиона, вече свикнала със страната, е тропнала здраво с крак при мисълта, че може да изостави любимите си коне и нови приятели, за да прекара три години някъде из Андите. Независимо от причината Джордж Беренсън беше поискал да бъде прехвърлен в отбраната, което се счита за понижение. При състоянието на жена му обаче му е било все едно. След като от него са били премахнати ограниченията на Форин офис, той е станал член на няколко проюжноафрикански общества, в които обикновено членуват хора от десницата.

Сър Перегриин Джоунс поне знаеше, че известните и твърде явни симпатии на Беренсън към десницата го бяха накарали да се въздържа да го предложи за удостояване с рицарско звание. Сега осъзнаваше, че това може би е дало храна на недоволството му.

В началото всички бяха приели, че симпатиите на Беренсън към Южна Африка са само прикритие за истинската му дейност в служба на Съветския съюз. Сега предположението на сър Найджъл Ървинг поставяше нещата в нова светлина.

— Фалшив флаг... — разсъждаваше сър Пади Стрикълънд. — Мислиш, той е смятал, че работи за Южна Африка?

— Аз съм озадачен — каза „С“. — Ако е бил таен съветски агент или комунист, защо „Центърът“ не го е ръковолил чрез съветска „контрола“? В посолството им има поне пет души, които биха се справили чудесно.

— Е, признавам, че не знам — каза сър Антъни Плъм. Той погледна към другия край на масата и улови погледа на сър Найджъл Ървинг, който бързо спусна клепача на едното си око надолу и пак го повдигна. Сър Антъни насочи погледа си обратно към папката с досието на Беренсън.

Лукаво копеле си, Найджъл, мислеше той, ти не си предполагал. Ти си бил сигурен.

Всъщност Андреев му беше съобщил нещо преди два дни. Не много, просто дрънканици от столовата на посолството. Той пиел с човека от „Направление Н“ и си приказвали за занаята въобще. Той споменал за ползата от „фалшиво“ вербуване, а представителят на управление „Нелегални“ се усмихнал, смигнал и почукал с пръст върха на носа си. Според Андреев жестът означавал, че всъщност в

момента в Лондон има операция с „фалшиво“ вербуван агент, за която събеседникът му е информиран. Сър Найджъл се беше съгласил.

Още една мисъл мина през главата на сър Антъни: „Ако си знаел наистина ти, стара лисицо, сигурно имаш «източник» в тяхната резидентура.“ И после още една, този път неприятна: „Защо не ни каза веднага?“ Присъстващите са напълно надеждни, нали? У него се събуди червейчето на притеснението. Той вдигна очи.

— Смятам, че трябва сериозно да разгледаме предположението на Найджъл. Струва ми се логично. Как мислиш да действаш, Найджъл?

— Той е предател. В това няма съмнение — каза „С“. — Ако му връчим документите, които получихме по пощата, без съмнение ще се смути доста. Ако след това му дадем доклада на Престън от Южна Африка и ако той е смятал, че работи за тази страна, не би бил в състояние да прикрие чувствата си. Ако е комунист, той щеше да знае за възгледите на Марайс и не би се изненадал. Според мен един опитен наблюдател би могъл да познае реакцията му.

— Ами ако наистина е бил „фалшиво“ вербуван?

— Тогава той ще ни съдейства безусловно и напълно при установяването на вредите. И нещо повече — мисля, че ще се съгласи да съдейства в една обемна операция за дезинформиране на Москва. Ето това вече ще бъде голям плюс за пред съюзниците.

Сър Пади Стрикълънд беше спечелен. Постигнаха съгласие да следват тактиката на сър Найджъл.

— Един последен въпрос. Кой ще говори с него? — попита сър Антъни.

Сър Найджъл Ървинг се прокашля.

— Всъщност това е работа на „Петицата“, а, от друга страна, операцията за дезинформиране е работа на „Шестицата“. Освен това аз случайно го познавам отпреди. Бяхме в едно училище.

— Но той е доста по-млад от теб, нали? — учуди се Плъм.

— С пет години. Тогава ми чистеше обувките.

— Добре. Съгласни ли сте всички? Против? Добре, Найджъл, твой е. Дръж ни в течение.

В четвъртък, 27, на лондонското летище Хийтроу кацна един южноафрикански турист, който премина през митницата без никакви проблеми.

Когато се появи на изхода с багажа си в ръка, към него се приближи млад човек и прошепна нещо в ухото му. Едрият южноафриканец кимна утвърдително. Младият пое багажа му и го поведе навън към чакащата кола.

Вместо да кара към града, шофьорът пое по околоръстното шосе М-25, а след това по М-3 към Хемпшир. След около час спряха пред една хубава къща в покрайнините на Бейсингсток. Южноафриканецът, след като се освободи от палтото си, беше въведен в библиотеката. От стола до камината се изправи англичанин с костюм от туид и на същата възраст като неговата. Той го поздрави:

— Хенри Пиенаар, колко се радвам, че те виждам пак! Толкова време мина! Добре дошъл в Англия!

— Найджъл, как я караш?

Шефовете на двете разузнавателни служби имаха на разположение цял час преди обяд, така че след обикновената размяна на любезности те седнаха, за да обсъдят проблема, заради който генералът беше дошъл в тази извънградска къща, поддържана от MI6 за високопоставени гости, пътуващи инкогнито.

До вечерта сър Найджъл Ървинг беше получил съгласието, което търсеше. Южноафриканците щяха да оставят Ян Марайс на мира, за да може сър Найджъл да проведе операцията си чрез Джордж Беренсън, при положение че той поеме топката.

Англичаните щяха да поставят Марайс под пълно наблюдение — те поемаха отговорността да не допуснат агентът да се спаси с бягство в Москва, тъй като в Южна Африка също имаха да оценяват щети — с четиридесетгодишна давност.

Споразумяха се още, че след приключването на операцията Ървинг ще информира Пиенаар. Марайс ще бъде повикан у дома, англичаните ще го „настанят“ в южноафриканския самолет, а хората на Пиенаар ще го арестуват, след като той излети, тоест на тяхна суверенна територия.

След вечеря сър Найджъл се извини — колата му го очакваше. Генералът щеше да прекара нощта, да направи някои покупки в Уест Енд на следващия ден и да вземе вечерния полет обратно.

— Само не го изпускай — каза Пиенаар, когато изпращаше сър Найджъл на вратата. — Искам това копеле при мен до края на годината.

— Ще го имаш. Само не го подплашвай междувременно.

Докато шефът на НРС обикаляше Бонд стрийт, за да купи нещо за жена си, Джон Престън беше в кабинета на Брайън Харкорт-Смит в „Чарлс“. Заместник-директорът беше преизпълнен със стремеж да му достави удоволствие.

— Е, Джон, смятам, че поздравленията бяха заслужени. Комитетът беше силно впечатлен от разкритията ти в Южна Африка.

— Благодаря, Брайън.

— Наистина. Отсега нататък комитетът ще поеме нещата. Не знам какво точно ще бъде направено, но Тони Плъм ме помоли да ти предам личните му поздравления. Сега... — той разтвори широко ръце и се подпря на плота на бюрото — към бъдещето.

— Бъдещето ли?

— Виждаш ли, аз имам малка дилема... Ти се занимаваш с този случай вече осем седмици, част от времето прекара на улицата с „наблюдателите“, част — в мазето на „Корк“, а сега и в Южна Африка. През това време с отдела ти се занимаваше твойт заместник, младият Марч, и трябва да отбележа, че се справяше много добре. Та сега се питам — какво да правя с него? Не мисля, че ще е много честно да го върна отново на втора позиция — в края на краищата той обиколи всички министерства, направи някои много ценни препоръки и една-две положителни промени.

Естествено, мислеше Престън. Марч беше млад натегач, едно от протежетата на Харкорт-Смит.

— Както и да е. Ти си в този отдел от десет седмици и това е много малко време, но сега, след като се покри със слава от операцията, мисля, че е време да те придвижа по-нататък. Разговарях с „Кадри“ и, за щастие, Кранли от „С.5 (С)“ ще се пенсионира преждевременно в края на седмицата. Знаеш, жена му е болна от известно време и той иска да я заведе в провинцията. Така че той си отива. Смятам, че мястото ще те удовлетвори?

Престън се замисли. „С.5 (С)“?

— Пристанища и летища? — попита той.

Пак допълващи функции. Емиграционната служба, митницата, специалният отдел, отделът за тежки престъпления, отделът за борба с наркотиците — те всички патрулираха по пристанищата и летищата и се стремяха да предотвратят проникването на нежелани особи или на незаконни товари в страната. Престън подозираше, че „С.5 (С)“ се занимава с тези, които не попадат в обсега на горните служби.

Харкорт-Смит вдигна поучителен пръст:

— Службата е отговорна, Джон. Главната задача е да се следи за проникване на агенти и куриери от съветския блок и така нататък. Ще бъдеш непрекъснато в движение, ти обичаш това, нали?

И настрана от главната квартира, докато продължава борбата за директорския пост, помисли Престън. Знаеше, че е човек, подобен на Бърнард Хемингс, и че Харкорт-Смит осъзнава това. Помисли си да протестира, да поиска среща със сър Бърнард, да защити оставането си там, където е.

— Както и да е, искам да опиташ. Управлението е в „Гордън“, няма да се местиш далеч.

Престън разбра, че са го надиграли. Харкорт-Смит повече от половината си живот беше отработвал системата на управлението. Поне отново ще се занимавам с истинска работа, пък била тя и „полицейска“, мислеше той.

— Ще започнеш в понеделник сутринта — каза Харкорт-Смит.

В петък майор Валерий Петровски влезе тихомълком в Англия. От Москва той взе самолет за Цюрих, с шведски паспорт, там го изпрати в запечатан плик на адреса на една квартира на КГБ, прие швейцарско поданство, осигурено му в един плик, оставен в пощата на летището. От Цюрих излетя за Дъблин.

В същия самолет се намираше придружителят му, който нито знаеше, нито се интересуваше от задачата му. Двамата се срещнаха в една стая на хотела при летището. Петровски се съблече и предаде европейските дрехи на придружителя, а облече английските, които той беше донесъл в куфара си, до най-дребните подробности, като взе и пътната чанта, в която се намираше обикновената бъркотия — пижама, гъба за баня, полупрочетен роман и дрехи за смяна.

Придружителят вече беше прибрал от таблото за съобщения на летището един плик, окачен там четири часа преди това от човека в посолството. Вътре имаше билет за театър от предната вечер, квитанция за нощта от хотел Ню Джърси, издадена на съответното име, и остатък от билет за отиване и връщане „Лондон — Дъблин — Лондон“ на компанията „Еър Лингус“.

Накрая Петровски получи и новия си паспорт. Когато се върна на летището и се регистрира за полета, никой не му обърна никакво внимание. Той беше англичанин, връщащ се от едnodневна командировка в Дъблин. При полетите между Дъблин и Лондон няма паспортна проверка. При пристигането си пътниците е достатъчно да покажат бордовата си карта или кочана от билета. Те също така преминават покрай двама души от специалния отдел, които имат празни погледи и се правят, че нищо не забелязват, но всъщност не пропускат нищо. Никой не беше виждал лицето на Петровски, защото досега той не беше влизал в страната през летище Хийтроу. Но дори и да поискаха, той щеше да покаже перфектен британски паспорт на името на Джеймс Дънкан Рос. Дори паспортният отдел не би открил нередности по него по простата причина, че той беше издаден там, от него.

Без да преминава през митническа проверка, руснакът взе такси до гара Кингс Крос. Там отиде до един багажен сейф. Ключът вече беше у него. Този сейф беше един от многото, които се държат постоянно от хората на „Направление N“, акредитирани към съветското посолство, и отдавна беше направен втори ключ. От сейфа Петровски извади запечатан пакет, точно както беше пристигнал по дипломатическия куриер в посолството преди два дни. Там никой не беше видял съдържанието, нито пък проявяваше желание да го види. Агентът не се интересуваеше защо трябва да го остави в сейфа на главната лондонска гара. Това не беше негова работа.

Петровски пусна пакета в чантата си, без да го отваря. Щеше да направи това на спокойствие по-късно. Вече знаеше какво има вътре. След това той взе друго такси до гара Ливърпул стрийт и се качи на вечерния влак за Ипсуич в графство Съфолк. Регистрира се в хотел „Големият бял кон“ точно навреме за вечеря.

Ако някой полицаи бе проявил любопитство и беше настоял да провери пакета в чантата на Петровски, щеше да се изуми. Част от

съдържанието беше един финландски автоматичен пистолет „Сако“ с пълен пълнител и „Х“, изрязан върху всеки куршум. „Х“-ът беше пълен със смес от желатин и калиев цианид. Тези куршуми не само се разцепват при удара в човешкото тяло, но и оцеляването от отровата е немислимо.

Другата част от съдържанието беше остатъкът от „легендата“ Джеймс Дънкан Рос.

В професионалния жаргон „легенда“ се нарича фиктивната биография на несъществуващ човек, подкрепена от всички възможни нефалшиви документи. Обикновено „легендите“ се базират на биографиите на реално съществували хора, умрели без следа и непредизвикали раздвижване на духовете. Тогава на самоличността им се придава плът — под формата на различни документи от миналото и настоящето, — така както със скелета на мъртвеца не може да се постъпи.

Истинският Джеймс Дънкан Рос гниеше от години в пустошта на Замбези. Той беше роден през 1950 година в Килбрайд, Шотландия, син на Ангъс и Кърсти Рос. Уморени от беднотията в следвоенна Англия, през 1950 година заедно с малкото си бебе заминали за Южна Родезия, както тогава се наричала. Бащата бил по образование инженер и успял да си намери работа в областта на селскостопанската техника. През 1960 година успял да основе собствена фирма.

Той забогатял и успял да изпрати малкия Джеймс в добро начално училище и после в Майкъл Хаус. През 1971 година, след като отбил военната си служба, младежът се присъединил към фирмата на баща си. Но това вече била Родезия на Ян Смит и войната срещу партизаните от групировките на Джошуа Нкомо и Робърт Мугабе ставала все по-жестока.

Всеки здрав мъж се числял към запаса и времето, прекарвано от всеки в армията, непрекъснато растяло. През 1976 година Джеймс, който служел в леката пехота, попаднал на засада във вътрешността на страната, на южния бряг на река Замбези. Партизаните съблекли трупа и изчезнали в базите си в Замбия.

Джеймс не е трябвало да носи със себе си никакви документи, но точно преди групата им да тръгне, той получил писмо от приятелката си, което сложил в джоба си. Това писмо достигнало до Замбия и попаднало в ръцете на КГБ.

По онова време съветски посланик в Лусака бил старшият офицер от КГБ Василий Солодовников, който поддържал много шпионски мрежи из цялата южна част на континента. В една от тези мрежи попаднало и писмото, изпратено на домашния адрес на Джеймс Рос, първите проверки донесли резултат — той и баща му никога не били изоставяли британските си паспорти. Така КГБ съживил Джеймс Дънкан Рос за втори живот.

Когато Родезия получила независимостта си и станала Зимбабве и семейство Рос заминало за Южна Африка, очевидно синът им решил да се прибере в Англия. Невидими ръце се сдобили с копие от акта му за раждане от Съмърсет Хаус в Лондон. Други ръце попълнили и изпратили по пощата заявление за нов паспорт. След необходимите проверки паспортът бил издаден.

При подготовката на една добра „легенда“ вземат участие десетки хора и са необходими месеци, дори години. На КГБ никога не са липсвали хора или търпение. Откриват се и се закриват банкови сметки, внимателно се удължава срокът на шофьорски книжки, купуват се и се продават автомобили, така че името да се регистрира в централния компютър на Центъра за регистрация на транспортни средства, намират се служби и се издействат повишения, подготвят се препоръчителни писма и се набират пенсионни фондове. Една от задачите на младшия състав на КГБ е да поддържа в ред тази огромна документация.

Други екипи се заравят в миналото: какъв е бил прякорът на детето? Къде е ходило на училище? Как са викали на учителя по физика зад гърба му? Как се е казвало кучето у дома?

Когато „легендата“ е готова (понякога след години) и когато е научена наизуст, може да са необходими разследвания със седмици, за да се разобличи, ако това изобщо стане. Точно това имаше Петровски в паметта си и в чантата. Той беше Джеймс Рос и можеше да го докаже. Джеймс Рос, който отива от Западна в Източна Англия, за да поеме представителството на швейцарска фирма, търгуваща с програмни продукти. В „Барклиз Банк“, Дорчестър, той имаше солидна сметка, която щеше да прехвърли в Колчестър. Сложния подпис на Рос той бе усвоил до съвършенство.

Англия е страна с много силен индивидуализъм. Почти няма държави в света, в които не е нужно да носиш със себе си някакъв

документ за самоличност. В Англия е достатъчно да покажеш писмо, адресирано до теб самия, като че ли това доказва нещо. Шофьорската книжка, макар че в страната те са без снимка, също се приема за доказателство. Предполага се, че човекът е този, за когото се представя.

Тази вечер, докато вечеряше в Ипсуич, Валерий Алексеевич Петровски беше напълно уверен, и с право, че никой няма да се усъмни, че той е Джеймс Дънкан Рос. След вечеря той разтвори „Жълтите страници“, фирмения справочник и намери раздела с агентите на недвижима собственост.

12.

Докато майор Петровски се хранеше в Ипсуич, на вратата на един апартамент на осмия етаж във Фонтеной Хаус се позвъни. Отвори собственикът, мистър Джордж Беренсън. Няколко секунди той гледа с изненада фигурата в коридора.

— Боже мили, сър Найджъл!

Те се познаваха бегло, не поради прекарани заедно години в училище, а понеже се бяха срещали от време на време в Уайтхол.

Шефът на МІ6 кимна вежливо, но хладно:

— Добър вечер, Беренсън, може ли да вляза?

— Естествено! Разбира се...

Джордж Беренсън беше объркан, въпреки че не знаеше на какво дължи посещението. Начинът, по който сър Найджъл произнесе името му, подсказваше, че визитата ще е учтива, но не и приятелска. Нямаше да си говорят на малки имена.

— Лейди Фиона тук ли е?

— Не, тя е на една от срещите на комитета си. Сами сме.

Сър Найджъл знаеше това. Преди да позвъни, той беше изчакал съпругата да излезе.

Той съблече палтото си и с куфарчето си в ръка седна в посочения му стол на няколко крачки от сменения сейф. Беренсън се настани срещу него.

— Е, какво мога да направя за вас?

Сър Найджъл отвори чантата си и внимателно постави на стъклената масичка десет фотокопия:

— Мисля, че би трябвало първо да погледнеш тези неща.

Беренсън внимателно разгледа най-горния лист, повдигна го, за да погледне втория, след това третия. След това ги остави. Беше силно преbledнял, но се контролираше. Очите му бяха впити в документите.

— Не мисля, че има какво да кажа.

— Няма много наистина — каза сър Найджъл спокойно. — Върнаха ни ги преди известно време. Знаем как си ги загубил — доста лош късмет те е сполетял. След това те наблюдавахме няколко

седмици, видяхме как взе документа за островите, как ги пусна на Беноти и как попаднаха у Марайс. Всичко е доказано непоклатимо.

Малко от това, което изреди, наистина можеше да се докаже, но нямаше желание Беренсън да осъзнае колко слаби биха били в съдебната зала. Беренсън се изправи и повдигна поглед. Сега е ред на непокорството, помисли сър Найджъл, на опита да се самооправдае. Чудно как всички се държат еднакво. Беренсън срещна погледа му. Непокорството беше налице.

— Е, след като знаете, какво ще направите?

— Ще ти зададем няколко въпроса, например откога продължава това и защо започна?

Въпреки усилията си да се контролира и да се държи хладнокръвно, Беренсън беше достатъчно объркан, за да не си зададе един прост въпрос: тези разговори не са задължение на шефа на МІБ. Чуждите агенти са в ресора на контраразузнаването. Но желанието му да се защити беше надвило способността му да разсъждава.

— По първия въпрос — от около две години.

Можеше и да е по-зле, помисли си сър Найджъл. Той знаеше, че Марайс е в Англия от почти три години. Би могло преди него да е имало друг. Според думите на Беренсън не е имало.

— А що се отнася до втория, струва ми се, би трябвало да е ясно.

— Да приемем, че не схващам бързо — каза сър Найджъл. — Така че просвети ме. Защо?

Беренсън пое дълбоко дъх. Може би, както толкова много хора преди него, той е повтарял защитата си пред съда на собствената си съвест или това, което минаваше за съвест достатъчно често.

— Смятам — каза той, — че единствената борба на тази планета, която си струва да водиш, е борбата срещу комунизма и съветските имперски амбиции. В тази борба един от бастионите е Южна Африка. Най-важният, ако не и единствен на юг от Сахара. От години смятам, че е безплодно и пораженско от страна на западните държави да се отнасят поради съмнителни морални основания към тази страна като към прокажен, да отричат правото ѝ да участва в общите ни планове за отпор на съветската заплаха в глобален мащаб. От години съм убеден, че Южна Африка е неправилно третирана страна, че е грешно, дори глупаво тя да се държи настрана от плановите на НАТО.

Сър Найджъл кимна, сякаш никога не беше му идвала тази мисъл.

— И ти реши, че е правилно и справедливо да възстановиш равновесието?

— Да. Точно така. И не ме интересува законът за държавната тайна. Все още мисля така!

Суетата, мислеше сър Найджъл, вечната суета... Монументалното самомнение на неадекватните хора... Нън Мей, Понтекорво, Фукс, Прайм, тази нишка преминаваше през всички тях — присвоеното право да си играеш на Бог, убеждението, че единствено предателят е прав, а колегите му са глупци, и всичко това прибавено към опияняващата любов към властта, произтичаща от чувството, че манипулират политиката с издаването на тайни, с целта, в която вярват, и с проблемите, които създават на опонентите си в лицето на собственото си правителство, изобщо — на тези, които са им помогнали да се издигнат и да бъдат уважавани.

— Ммм, кажи ми, твоя ли беше инициативата или на Марайс?

Беренсън се замисли за момент.

— Марайс е дипломат, не можете да го достигнете, така че е все едно, ако кажа. Той го предложи. В Претория не сме се срещали с него. Срегнахме се тук, когато той пристигна за първи път. Открихме, че между нас има много общи неща. Той ме убеди, че при един конфликт със СССР Южна Африка ще бъде сама в южното полукълбо до жизненоважните морски пътища от Индийския до Атлантическия океан и обкръжена от евентуалните съветски бази, пръснати из черна Африка. Бяхме убедени, че ако там нямат информация за действията на НАТО в такова време, страната ще бъде унищожена, па била тя и най-надеждният ни съюзник от този регион.

— Силен аргумент — каза сър Найджъл със съжаление. — Знаеш ли, когато разбрахме, че Марайс те „контролира“, поех риска и съобщих името му направо на генерал Пиенаар. Той отрече да е работил при него.

— Това е естествено.

— Да, естествено. Но ние изпратихме там човек да провери. Може би трябва да погледнеш доклада му...

Той извади от чантата си доклада на Престън от Претория и снимката на момчето, закачена отпред с кламер. Беренсън повдигна

рамене и започна да чете седемте страници. След малко той пое изумено дъх и мушна юмрук между зъбите си. След като свърши, закри с ръце лицето си и се заклати бавно назад-напред.

— Боже, Боже, какво съм направил!?

— Нанесъл си невероятни щети — каза сър Найджъл. Той го остави да осъзнае напълно положението си. Облегна се назад и загледа сломения висш чиновник без капка жал. За него това беше един оцапан дребен предател, способен да произнесе клетва пред Кралицата и страната си и после заради самотнението си да предаде и двете. Същият, макар и в по-малък мащаб, като Доналд Маклийн.

Беренсън вече не беше блед, беше пепелявосив. Когато махна ръцете от лицето си, изглеждаше много състарен.

— Има ли нещо, каквото и да е, което да направя?

Сър Найджъл вдигна рамене, сякаш за да му покаже, че вече никой не може да направи каквото и да било. Той реши да бръкне в раната още по-дълбоко.

— Разбира се, някои хора са на мнение, че се налага незабавен арест. И на двама ви с Марайс. Той вече няма имунитет от Претория. Съдебните ви заседатели ще са от средната класа, на средна възраст, Съветът на короната ще се погрижи за това. Ще са честни хора, безхитростни. Вероятно въобще няма да повярват на версията за „фалшиво“ вербуване. Ще става дума за доживот, а на твоята възраст това значи живот, прекаран в Паркхърст или Дартмур.

Той го остави да асимилира за няколко секунди.

— Случи се така, че успях за малко да успокоя духовете. Има и друг начин...

— Сър Найджъл, ще направя всичко... наистина всичко!

Колко си прав, мислеше шефът, само ако знаеше колко си прав.

— Ще направиш три неща — каза той гласно. — Първо, продължаваш да ходиш в министерството, сякаш нищо не се е случило, ще поддържаш нормалната фасада, ще правиш каквото правиш винаги и няма да позволиш и най-малката вълничка да разклати повърхността на водата.

Второ, тук, в този апартамент, ще ни помогнеш да оценим вредата, която си нанесъл, това ще става вечер и ако се наложи — през нощта. Единственият начин да смекчим положението е да знаем всичко, абсолютно всичко, попаднало в ръцете на Москва. Ако

спестиш една точка, една запетая... ще киснеш в затвора, докато пукнеш.

— Да. Да, разбира се, помня всички документи, които съм предал. Всички... Аа, какво е третото?

— Да — каза сър Найджъл, като разглеждаше ноктите на ръката си, — третото е по-особено. Ще поддържаш връзката си с Марайс.

— Какво?!

— Няма нужда да го виждаш. Предпочитам да не го виждаш. Не мисля, че си достатъчно добър актьор, за да не се издадеш в негово присъствие. Ще поддържаш обикновените контакти по телефона, когато имаш да предаваш нещо.

Беренсън беше искрено стъписан:

— Да предам какво?

— Материали, приготвени от моите хора в сътрудничество с други. Дезинформация, ако повече ти харесва. Освен че ще съдействаш на хората от министерството по установяването на щетите, искам да работиш и за мен. Да навредиш наистина на Съветите.

Беренсън се хвана като удавник за сламка.

След още пет минути сър Найджъл стана. Специалният екип щеше да дойде след почивните дни. Той излезе. Когато се приближаваше към вратата на асансьора, почувствува удовлетворение. Спомни си пречупения и изпълнен с ужас човек вътре. Отсега, копеле, мислеше той, ще работиш за мен.

Младото момиче в приемната на „Оксбъроу“ вдигна очи, когато влезе непознатият. Тя веднага прецени външния му вид. Среден ръст, стегнат и силен, готов да се усмихне, с кестенява коса и лешникови очи. Харесаха ѝ очите.

— Мога ли да ви помогна?

— Надявам се. Аз съм нов тук и ми казаха, че давате мебелирани жилища под наем.

— Да. Ще трябва да говорите с мистър Нйтс. Той отговаря за имотите под наем. За кого да му предам?

Той се усмихна отново:

— Рос. Джеймс Рос.

Тя натисна един бутон и заговори по интеркома:

— При мен е мистър Рос. Интересува се от мебелирано жилище. Можете ли да го приемете?

След две минути Джеймс Рос беше седнал в кабинета на мистър Найтс.

— Току-що пристигам от Дорсет, за да представя компанията си в района. Бих желал в най-скоро време жена ми и децата да дойдат при мен.

— Може би търсите къща за закупуване?

— Все още не. Първо, искам да намеря подходяща. За подробностите е необходимо малко време. И, второ, може би ще съм тук само за малко. Зависи от управлението. Разбирате, нали?

— Да, да. — Мистър Найтс разбираше напълно. — Ще наемете краткосрочно къща, което ще ви помогне да се устроите, докато разберете дали ще останете по-дълго?

— Точно така. Това е.

— Мебелирана или не?

— Мебелирана, ако разполагате с такава.

— Съвсем правилно. Почти невъзможно е да намерите немебелирани жилища сега. — Мистър Найтс посегна към един набор папки. — Не може да накарате хората да изхвърлят всичко, когато напускат наетото жилище. Имаме четири в момента.

Той подаде брошурите на мистър Рос. Двете бяха твърде големи, за да са подходящи за търговски представител, и изискваха голямо поддържане. Другите две бяха подходящи. Мистър Найтс имаше един час на разположение и го закара с колата си да ги види. Едната беше перфектна — малка, спретната тухлена къща на малка спретната уличка, в малък спретнат квартал от частни тухлени къщички близо до Белстед Роуд.

— Доколкото си спомням — каза мистър Найтс, докато слизаха на улицата, — собственик е някой си Джонсън, инженер, има едногодишен договор в Саудитска Арабия. Но шест месеца вече са минали.

— Това ме устройва напълно — каза мистър Рос.

Намираше се на улица Черихейз № 12. Всички улици наоколо завършваха на „хейз“, така че целият комплекс беше известен като „Хейз“. Имаше улици като „Бракънхейз“ „Горсхейз“, „Алмъндхейз“ и „Хийтърхейз“ из цялата околност. Къщата на Черихейз № 12 беше

отделена от уличното платно с двуметрова тревна площ и нямаше ограда. Отстрани беше прилепен единичен гараж. Петровски знаеше, че ще му трябва гараж. Задният двор беше малък и ограден. Там се излизаше през една малка вратичка откъм кухнята. На първия етаж се влизаше през остъклена врата и през малко коридорче. На една линия с вратата беше стълбището за горния етаж. Под стълбата имаше малко шкафче за метли.

На долния етаж имаше една всекидневна отпред и кухничка отзад, на горния етаж имаше две спални, също предна и задна, и баня с тоалетна. Къщата с нищо не се отличаваше от останалите еднакви тухлени кутийки по улицата, в които живееха предимно млади двойки, мъжът обикновено в търговията или промишлеността, жената най-често домакиня, грижеща се за едно-две бебета. Това беше място, което би избрал човек, очакващ жена си и децата си да дойдат от Дорсет, без да бие много на очи.

— Ще я взема.

— Ако може, да се върнем до офиса, за да уредим формалностите.

Тъй като жилището беше мебелирано, формалностите не бяха сложни. Договор за наем в две страници, подписан пред свидетели, едномесечен депозит в аванс и отделно наем за един месец. Мистър Рос показва препоръка от работодателите си в Женева и помоли мистър Найтс в понеделник да се обади в банката му в Дорчестър и да осребри чека, който му подписа веднага. Мистър Найтс беше сигурен, че ще може да уреди всички документи до понеделник вечерта, след като чекът и препоръката са наред.

Рос се усмихна. Знаеше, че са наред.

Алън Фокс също беше в кабинета си тази съботна сутрин. Отиде там по молба на приятеля си сър Найджъл Ървинг, който се беше обадил да му каже, че иска да се срещнат. Англичанинът беше въведен в американското посолство малко след десет часа.

Алън Фокс беше шеф на местната база на ЦРУ и имаше голям стаж. Познаваше сър Найджъл от двадесет години.

— Боя се, че се натъкнахме на един проблем — каза той, когато се настани. — Един от служителите в нашето министерство на

отбраната се оказа запъртък.

— Боже мой, пак ли! — възкликна американецът.

Сър Найджъл отправи извиняващ се поглед.

— Боя се, че това е истината. Нещо много подобно на вашата история с Харпър.

Алън Фокс се стъписа. Ударът беше попаднал в целта. През 1983 година американците бяха силно засегнати от един инженер, работещ в силиконовата долина, Калифорния, който беше пуснал на поляците (оттам и на руснаците) голям обем секретна информация за ракетните системи „Минитмън“.

Заедно с по-раншната шпионска афера „Байс“ случаят с Харпър донякъде изравняваше резултата. Британците от много време търпяха насмешливите подмятания на американците за Филби, Бърджис и Маклийн, да не говорим за Блейк, Васал, Блънт и Прайм. Дори и след толкова години петното още не беше заличено. Двата отвъдокеански провала ги караха да се чувстват малко по-добре, в края на краищата и другите имаха предатели.

— Ооо, ето това ти харесвам, Найджъл. Не можеш да видиш куче и да не го настъпиш по опашката.

Фокс беше известен със зловния си хумор. Той се беше прославил на една от ранните срещи на Съвместния комитет по разузнаването, когато сър Антъни Плъм беше изразил съжаление, че неговата служба за разлика от всички останали няма подходяща абривиатура. Той беше само председател на СКР или координатор на разузнаването. Колко по-добре би било, ако и той имаше инициали, които да съставят дума?

— Какво ще кажеш за — изръмжал Фокс от неговия край на масата — Директор Управление. Противникови Експерименти?

Сър Антъни предпочел да не се прославя като ДУПЕ на Уайтхол и изоставил въпроса.

— Окей, лоша ли е работата?

— Не толкова, колкото би могла да бъде — отговори сър Найджъл и разказа всичко от начало до край.

Американецът се наклони напред с видим интерес:

— Искаш да кажеш, че се е обърнал на сто и осемдесет градуса? Ще препрати каквото му кажем?

— Или ще го направи, или до края на живота си ще яде каша в затвора. Ще го наблюдаваме през цялото време. Разбира се, би могъл да има таен код, който да пусне на Марайс по телефона. Но мисля, че няма да го направи. Той наистина е от крайната десница и наистина е бил „фалшиво“ вербуван.

Фокс се замисли за малко.

— Найджъл, как според теб оценяват Беренсън в „Центъра“?

— Започваме да изясняваме щетите в понеделник, но като се има предвид постът му, мисля, че за тях е важен. Може би дори някой от шефовете отговаря за него.

— Дали ще е възможно да пуснем и наша дезинформация по този канал? — попита Фокс. В ума му вече се въртяха трикове, които от „Ленгли“ с удоволствие биха приложили на Москва.

— Не искам да пренатоварвам инсталацията — каза сър Найджъл. — Трябва да спазваме ритъма отпреди, също и типа материали. Но мисля, че ще може да се уреди нещо.

— И искаш да убедя нашите да не се сърдят на Лондон?

Сър Найджъл вдигна рамене.

— Станалото е станало. Много добре се чувства човек, като направи скандал. Но не е продуктивно. Ще ми се да компенсираме загубите, да си го върнем.

— Окей, Найджъл, така да бъде. Ще им кажа да си траят. Искам всички сведения за щетите още с получаването им, а ние ще подготвим едно-две неща за атомните подводници в Атлантика и Индийския океан, които ще накарат „Центъра“ да души в невярна посока. Ще ти се обаждам.

В понеделник Петровски нае малка кола от една агенция в Колчестър. Обясни, че е от Дорчестър и си търси жилище в Есекс и Съфолк. Каза, че неговата кола е у жена му и затова не желае да купува нова за толкова кратко време. Шофьорската му книжка беше напълно в ред, с адрес в Дорчестър. Застраховката, разбира се, влизаше в наема. Той поиска дългосрочно ползване, възможно до три месеца, попита дали няма някакво намаление.

Плати за една седмица в брой и остави чек за още един месец. Следващият проблем щеше да е по-сложен и щеше да има нужда от

застрахователен агент. Той откри такъв и отиде при него, в същия град. Обясни положението си.

Работил е в чужбина няколко години и досега е карал служебна кола. Поради това няма постоянна застрахователна компания в Англия, сега се е прибрал у дома и иска да си открие собствена полица. Ще се наложи да си купи превозно средство, а за това е нужна застраховка. Дали би могло да се уреди?

С най-голямо удоволствие. Агентът се увери, че новият клиент има безупречна международна шофьорска книжка, солиден, почтен външен вид и банкова сметка, която тази сутрин е била прехвърлена от Дорчестър в Колчестър.

Какво превозно средство възнамерява да купи? Мотоциклет? Да, наистина, колко по-удобно в задръстените улици. Естествено, в ръцете на хлапетиите те са опасни и човек трудно би ги застраховал. Но когато става дума за зрял човек с професия — без проблеми. Цялостна би била малко проблематична, може би... а, клиентът ще се съгласи и на частична? Ами адресът? Не е установен. Напълно разбираемо. Но в хотел „Големият бял кон“ в Ипсуич? Напълно приемливо. Тогава, ако мистър Рос му съобщи регистрационния номер на мотоциклета, когато го купи, и новия си адрес, той е сигурен, че ще осигури застраховката до два-три дни.

Петровски се върна с наетата кола в Ипсуич. Денят му беше натоварен, но той беше удовлетворен, защото не събуди никакви подозрения и не остави ясна следа след себе си. В агенцията за коли под наем и в хотела той даде несъществуващ адрес в Дорчестър, в агенцията за недвижими имоти знаеха, че живее в хотела и че е наел къщата на улица Черихейз № 12, а застрахователят знаеше само за хотела. Банката също беше уведомена, че докато „търси жилище“, ще пребивава в хотела.

Той щеше да задържи стаята, докато получи застрахователната полица, и след това щеше да напусне. Възможността тези служби да се свържат помежду си беше нищожна. Който и да се опиташе да го открие, щеше да опре или до хотела, или до несъществуващия адрес в Дорчестър. Само агенцията за недвижими имоти би могла да стигне до него, но докато си плаща редовно наема, докато вноските за колата са редовни и след като е платил на застрахователя едногодишна вноска, никой не би се и сетил за него. Беше поискал извлечения от банковата

си сметка веднъж на три месеца, но до края на юни него просто нямаше да го има.

Върна се в агенцията, за да подпише договора и приключи с формалностите.

Този понеделник вечерта у Джордж Беренсън дойдоха основните хора от екипа за установяване на щетите.

Това беше малка група експерти от MI5 и Министерството на отбраната. Първата им задача беше да идентифицират всички документи, предадени на Москва. Носеха копия от дневниците на регистратурата — входящи и изходящи документи по дати, — в случай че паметта му откаже.

По-късно една друга група от експерти въз основа на предадените документи щеше да се опита точно да прецени и смекчи последствията, като предложи евентуални промени в плановите и в тактическото и стратегическото разположение на силите. Работиха през нощта и после докладваха, че Беренсън бил самата услужливост. Личното им мнение за него не влизаше в доклада, тъй като такива неща не са за пред хора.

Един друг екип, дълбоко засекретен в министерството, започна да подготвя следващата партида секретни документи, които щяха да попаднат у Марайс и оттам, чрез „контролата“ му, някъде в Първо главно управление в Ясенево.

Джон Престън зае новия си кабинет като шеф на „С.5 (С)“ — в сряда. Личната си документация взе със себе си. За щастие трябваше да се качи само един етаж нагоре, на третия, в „Гордън“. Когато седна на бюрото си, видя календара на стената — беше 1 април.

Колко подходяща дата, помисли той с горчивина.

Единственият светъл лъч беше мисълта, че след малко повече от седмица синът му Томи ще се прибере у дома за великденската ваканция. Щяха да прекарат една седмица заедно, преди Джулия да се върне от ски с приятеля си и да го поиска за остатъка от ваканцията.

Цяла седмица малкият му апартамент в Кенсингтън щеше да кънти от дванадесетгодишен ентузиазъм, от разкази за успехи на

терена за ръгби, за шеги, погодени на учителя по френски, и за нуждата от допълнителни количества от мармалад и сладки, предназначени за нелегална употреба след загасването на лампите в спалното помещение. Той се усмихна и реши да си вземе най-малко четири дни отпуск. Беше планирал няколко експедиции като за баща и син и се надяваше, че малкият ще ги одобри. Прекъсна го Джеф Брайт, новият му заместник.

Той знаеше, че неговата служба би получил Брайт, ако не беше толкова млад, той беше друго протеже на Харкорт-Смит, щастлив и поласкан от възможността да изпива редовно по чашка с него и да му докладва за всичко, което става в отдела. Той щеше да стигне далеч след предстоящата смяна на ръководството.

— Реших, че може би искаш да видиш списъка на летищата и пристанищата, които наблюдаваме, Джон — каза Брайт.

Престън прегледа листата пред него. Наистина ли има толкова много летища, на които кацат самолети от чужбина? Пристанищата, годни да приемат чуждестранни товари, заемаха няколко страници. Той въздъхна и започна да чете.

На следващия ден Петровски намери това, което търсеше. Тъй като тактиката му беше да не прави много покупки на едно и също място, той отиде до „Стоумаркет“. Мотоциклетът беше BMW-K 100 с карданна предавка, не нов, но в добро състояние, голяма, мощна машина на 22 000 км и произведена преди три години. В същия магазин имаше и принадлежности — черни кожени панталони и якета, ботуши с ципове отстрани и шлемове с тъмни, спускащи се надолу наочници. Той купи пълен комплект. За да запази мотоциклета, но без право да го вземе, трябваше да плати 20% от цената. Той поиска да му сложат странични багажници и една допълнителна кутия с ключалка над задния калник. Казаха му, че може да вземе мотора след два дни.

От една телефонна кабина се обади на застрахователния агент и му даде номера на мотоциклета. Той беше уверен, че ще може да му издаде временната, тримесечна застрахователна полица на следващия ден. Щеше да я изпрати по пощата в хотела в Ипсуич.

От „Стоумаркет“ Петровски се отправи на север към Тетфърд, до границата на графство Норфолк. Нищо особено нямаше в това градче

— просто се намираше приблизително там, където му трябваше. Малко след обяд откри каквото търсеше — на Магдалийн стрийт, между № 13А и залата на „Армията на спасението“, имаше правоъгълен парцел с тридесет и два гаража. На един от тях имаше табела „Дава се под наем“.

Намери собственика, местен жител, нае гаража за три месеца, плати в брой и взе ключа. Не беше голям и въздухът вътре беше застоял, но щеше да му свърши идеална работа. Собственикът, доволен, че получава необлагаеми пари в брой, не поиска никакви документи. Петровски му даде фиктивно име и адрес.

Окачи вътре кожените дрехи, шлема и ботушите и следобеда купи два пластмасови бидона, които напълни с бензин от две различни бензиностанции, след което заключи и тях в гаража. При залез-слънце той се прибра в хотела и каза на рецепцията, че ще напусне на следващата сутрин.

Престъпникът беше отегчен до полуда. Откакто бе поел новия пост, два дни той непрекъснато четеше бумажки.

Докато обядваше в столовата, сериозно се замисли дали да не се пенсионира предварително. От това биха възникнали два проблема. За човек над четиридесет години никак не е лесно да намери добра работа, още повече че големите компании не биха изпитали непреодолим интерес към квалификацията му на конспиратор.

Вторият проблем беше чувството му за дълг към сър Бърнард Хемингс. Старецът винаги се беше отнасял добре с него, макар че бе само от шест месеца в службата. Харесваше сър Бърнард и знаеше, че за болния главен директор вече се точат ножовете.

Крайното решение за това, кой да поеме ръководството на М15 и М16, се вземаше от един комитет на така наречените „Мъдреци“. При избора на М15 в него участваха обикновено постоянните подсекретари на Министерството на отбраната и вътрешното министерство, секретарят на правителството и председателят на Съвместния комитет по разузнаването.

Те „препоръчваха“ предпочитания кандидат на министър-председателя и на министъра на вътрешните работи, двамата

политици, които участват в избора. Политиците рядко отклоняват избора на „Мъдреците“.

Преди да се спрат на кандидат обаче, те правеха свои собствени проучвания. Това ставаше чрез дискретни обеда в клубовете, на чашка в някое кафене или на чаша чай. При избора на директор на MI5 обикновено се иска мнението и на шефа на MI6 но в този случай мнението на сър Найджъл нямаше да има голяма стойност. В края на краищата той също беше пред пенсия и едва ли щеше да работи с новия директор.

Мнението, което най-много тежи при избора на „Мъдреците“, е това на стария директор. Престън знаеше, че почтен човек като сър Бърнард ще се чувства задължен да се допита до шефовете на отдели в MI5. Тяхното мнение той ще вземе под внимание независимо от собствените си предпочитания. Не случайно Брайън Харкорт-Смит използваше нарастващото си влияние в службата, за да поставя един след друг свои хора начело на отделите.

Престън не се съмняваше, че Харкорт-Смит желае да се освободи от него преди есента, след други двама или трима, които бяха отишли в цивилния живот през последните дванадесет месеца.

— Майната му — каза той гласно, без да се обръща определено към някого в полупразната столова. — Ще остана.

Когато Престън обядваше, Петровски напусна хотела. Багажът му се беше увеличил с един голям куфар, пълен с дрехи, купени от местните магазини. Той каза на рецепцията, че отива в района на Норфолк, и помоли да задържат писмата за него, докато дойде да ги вземе.

Обади се на застрахователния агент в Колчестър и разбра, че временната полица е готова. Помоли го да не я изпраща. Ще отиде да я вземе.

Той направи това веднага и късно същия следобед се премести на Черихейз 12. През част от нощта той работи с бланките за кодиране, за да подготви шифровано съобщение, което никакъв компютър не би могъл да разчете. Разчитането на шифри, той знаеше това добре, се базира на закономерности и повторения, независимо колко съвършен

компютър се използва. Закономерности и повторения няма, когато всяка дума се кодира отделно с помощта на бланките.

В събота сутринта той отиде до Тетфърд, остави колата в гаража и взе такси до „Сноумаркет“. Там плати разликата в цената на мотора с гарантиран от банката чек, помоли да ползва тоалетната за преобличане, после напъха обикновените си дрехи в една чанта, а нея — в багажника на мотора. След това потегли.

Пътят беше дълъг и му отне много часове. В Тетфърд пристигна късно вечерта, преоблече се, остави мотора и с колата спокойно се добра до Ипсуич, Черихейз 12, някъде около полунощ. Никой не го забеляза, но дори и да не беше така, нямаше да видят нещо повече от приятния млад мистър Рос, който се нанесе на № 12 в петък.

В събота вечерта старши сержант Авърил Кук от армията на САЩ би предпочел да бъде с приятелката си в близкия Бедфорд. Дори да играе бiliarд с приятели в клуба. Вместо това той беше на смяна в англо-американската подслушвателна станция при Чиксандс.

Главното управление на британския комплекс за електронно подслушване и разшифроване се намира в Правителствения комуникационен център в Челтнъм, Глостършир, в Южна Англия. Но управлението разполага с множество подслушвателни съоръжения, пръснати из цялата страна. Една от тях, Чиксандс в Бедфордшир, се ръководи съвместно от ПКЦ и Националната американска агенция за сигурност.

Дните, в които приведени мъже са се опитвали да уловят в слушалките и запишат ръчно предаваните от някой германски шпионин в страната морзови сигнали, са безвъзвратно отминали. Компютрите сега извършват главната работа по улавянето, анализирането, отделянето на безобидното от не дотам безобидното, записването и дешифрирането на сигнали.

Старши сержант Кук беше убеден, и с право, че ако гората от антени горе долови дори само електронен шепот, той ще бъде предаден на апаратурната долу. Радиообхватите се сканираха автоматично, автоматично се записваше и всеки звук, който не би трябвало да се чува.

Ако такъв шепот се появи, вечно будният компютър ще натисне сам бутона си „включено“, някъде вътре в пъстрите си вътрешности, ще запише предаването, ще засече източника, ще предупреди другите свои събратя в страната, за да засекат и те, накрая ще разтревожи и самия дежурен оператор.

В 23,43 часа нещо накара главния компютър да натисне бутона „включено“. Нещо или някой беше излъчил неочакван сигнал и сред невероятния хаос от електронни звуци, които обливат планетата по двадесет и четири часа на денонощие, той беше успял да го забележи и да установи откъде идва. Старши сержант Кук видя сигнала за тревога и взе телефонната слушалка.

Машината беше уловила едно „църкане“, звук, траещ няколко секунди и неозначаващ нищо за обикновено човешко ухо.

Това „църкане“ е крайният продукт на една доста продължителна и сложна операция при предаването на тайни съобщения. Най-напред съобщението се написва „чисто“ и максимално кратко. След това се шифрова, но отново представлява поредица от букви и цифри. Буквите и цифрите се предават с морзов ключ, но не в ефира, а на записващо устройство. След това записът се възпроизвежда при максимално голяма скорост на лентата, така че точките и тиретата се сливат в един непрекъснат звук с продължителност няколко секунди. Когато е готов самият предавател, операторът излъчва този звук в ефира, след това прибира устройството и бързо отива другаде.

След десет минути пеленгаторите определиха съвсем точно мястото, от което е излъчен сигналът, той беше засечен от още два центъра. Когато местната полиция достигна дотам, оказа се, че това е една отбивка за паркиране на пусто шосе в хълмистата част на графство Дербишър. Там нямаше никой.

След време сигналът достигна Челтнъм, където беше забавен така, че да се различават точките и тиретата. Но дори и двадесет и четири часа по-късно, след непрекъснатата обработка от декодиращите машини, резултатът беше една голяма нула.

— Вероятно е някъде в Средна Англия и сега се е „активирал“.
— Това докладва главният експерт на генералния директор на ПКЦ. — Но нашият човек, изглежда, кодира всяка дума поотделно. Ако нямаме повече такъв материал, няма да можем да разгадаем кода.

Беше решено да се прослушва честотата, на която беше излъчен сигналът, макар че беше повече от сигурно, че ако предава пак, ще използва друга.

Кратко съобщение за инцидента беше разпратено и освен другите получиха го сър Бърнард Хемингс и сър Найджъл Ървинг.

Съобщението беше получено и на друго място — в Москва. Декодирано чрез набор от бланки за шифроване, идентичен с тези, използвани близо до Ипсуич, то гласеше, че човекът на терена е изпълнил всички свои предварителни задачи в срок и е готов да приеме първия куриер.

13.

Пролетното затопляне щеше да дойде скоро, но засега клоните на брезите и елите далеч надолу бяха отрупани със сняг. През двойно остъкления прозорец на седмия и последен етаж на Първо главно управление в Ясенево мъжът, загледан в пейзажа, можеше да различи през морето от побелели дървета западния край на езерото, където през лятото идваха да се забавляват западните дипломати.

Тази неделна сутрин генерал-лейтенант Евгений Сергеевич Карпов би предпочел да прекара с жена си и децата във вилата в Переделкино, но дори и когато човек се издигне до неговото служебно положение, има неща, за които се налага да се грижи лично. Пристигането на куриера от Копенхаген беше точно такова нещо.

Той погледна часовника си. Беше почти обяд и човекът закъсняваше. Той се дръпна от прозореца и се отпусна във въртящия се стол до бюрото.

На петдесет и седем, генерал Карпов беше достигнал възможно най-високия служебен връх, до който можеше да достигне един професионален разузнавач в КГБ или поне в Първо главно. Федорчук беше достигнал и по-високо, беше станал председател, след което отиде във вътрешното министерство, но това постигна с помощта на Генералния секретар. И нещо повече, Федорчук не беше човек на Първо главно, почти не беше излизал от страната. Беше направил кариерата си в унищожаването на дисидентски и националистически движения.

Но за човек, който с години беше служил на родината си в чужбина, един минус, когато става дума за най-високите постове в Съюза, той беше постигнал много. Беше строен, здрав човек с идеално ушит костюм — една от привилегиите на Първо главно, — той беше генерал-лейтенант и първи заместник-началник на управлението. Като такъв той беше най-високопоставеният професионалист в разузнаването зад граница, длъжност, еквивалентна на оперативните заместник-директори на ЦРУ и на тази на сър Найджъл Ървинг в британската MI6.

Преди години, когато пое властта, Генералният секретар изтегли Федорчук от председателството на КГБ и го изпрати да оглави Министерството на вътрешните работи. Мястото му зае генерал Чебриков, чийто пост остана свободен. Дотогава той беше един от двамата първи заместник-председатели.

Длъжността беше предложена на генерал-полковник Крючков, който прие с ентузиазъм. Проблемът беше, че по това време Крючков беше началник на Първо главно управление и не искаше да изостави тази силна позиция. Но и самият той разбираше (Карпов го смяташе за тъп като пън), че не може да бъде едновременно на две места — и в „Центъра“ на площад „Дзержински“, и в Ясенево.

В резултат значението на поста първи заместник-началник на Първо главно управление нарасна значително. И преди това тази длъжност можеше да заеме само човек със значителен опит в провеждането на операции в чужбина, наистина това беше най-високата длъжност, до която офицер от кариерата можеше да се добере. Но сега, когато Крючков вече не работеше в „селото“ — така наричаха Ясенево в КГБ, — постът стана дори още по-важен.

Когато следващият претендент — генерал Б.С.Иванов — се пенсионира, останаха двама възможни кандидати — Карпов, тогава сравнително млад, но шеф на важния Трети отдел (стая 6013 — отдела, занимаващ се с Англия, Австралия, Нова Зеландия и скандинавските страни), и Вадим Сергеевич Кирпиченко — значително по-стар, с повисок чин и шеф на отдел „Нелегални“ или „S“. Назначиха Кирпиченко.

Като един вид утеха направиха Карпов началник на могъщия отдел „Нелегални“, пост, на който прекара две изумителни години.

Тогава, рано през пролетта на 1985 година, Кирпиченко направи това, което трябваше — когато карал с повече от сто километра в час по „Садовая Спаская“, попаднал на локва изтекло от камион масло и изгубил изцяло контрол над колата. След една седмица се състояла малка церемония в Новодевичите гробища, а след още една седмица Карпов получи службата, като стана и генерал-лейтенант.

Той с радост предаде управлението на „нелегалните“ на стария Борисов, който беше заместник от толкова много време, че никой не можеше да си спомни точно откога, и който заслужаваше поста и без това.

Телефонът на бюрото му извънхия и той грабна слушалката.

— Другарят генерал-лейтенант Борисов иска да говори с вас.

Говориш за вълка, а той... — помисли Карпов. Намръщи се. Имаше личен телефон, който не минаваше през централата, а старият му колега не го беше използвал. Сигурно се обажда извън службата. Каза на секретарката да въведе човека от Копенхаген веднага щом дойде, натисна бутона и се свърза с Борисов.

— Павел Петрович, как сте в този хубав ден?

— Звъних у дома ви, после във вилата, но Людмила каза, че сте на работа.

— Така е. За някои това е нормално.

Карпов се шегуваше със стария. Борисов беше вдовец, живееше сам и работеше през почивните дни повече от всеки друг.

— Евгений Сергеевич, трябва да ви видя.

— Разбира се. Искате ли питане? Можете ли да дойдете утре тук, или аз да сляза в града?

— Не би ли могло днес!

Много странно, помисли Карпов, нещо става със стареца. Говореше, сякаш е пил.

— Да не сте пили, Павел Петрович?

— Може и да съм — каза троснатият глас в слушалката. — Човек има нужда от чашка от време на време. Особено когато има проблеми.

Карпов разбра, че става дума за нещо сериозно. Той остави шеговития тон.

— Добре, старче — каза той успокоително, — къде си?

— Знаеш ли къде е къщурката ми?

— Разбира се. Да дойда там?

— Ще съм много благодарен — каза Борисов. — Кога да чакам?

— Да кажем, в шест.

— Ще приготвя бутилка водка. Перцовка.

— Не. За мен не — измърмори Карпов. За разлика от повечето руснаци той почти не пиеше, а когато го правеше, предпочиташе приличен арменски коняк или малцово уиски, което куриерът от Лондон му донасяше лично. Водката той смяташе за отвратителна, а перцовката дори повече.

Неделният следобед на вилата отива на кино, помисли той и се обади на Людмила, че няма да успее. Не спомена Борисов, само й каза,

че няма да успее да се освободи и че ще се прибере в московския апартамент около полунощ.

Все пак необичайната рязкост на Борисов го смути. Познаваха се от много време, твърде дълго, за да се обиди, и все пак беше странно за човек, който обикновено е добродушен и спокоен.

Този неделен следобед редовният самолет на „Аерофлот“ от Москва за Лондон пристигна на летище Хийтроу малко след пет часа.

Както във всички екипажи на „Аерофлот“, и в този имаше човек, който служи на двама господари — съветските държавни авиолинии и КГБ. Старши летец Романов не беше щатен служител на КГБ, а само агент, тоест трябваше да донася за колегите си и от време на време да предава съобщения или дребни пратки.

Екипажът затвори машината и я предаде на наземните служби за през нощта. Щяха да се върнат в Москва на следващия ден. Както обикновено, те преминаха през изхода за екипажи и митничарите бегло провериха ръчния им багаж. Няколко от тях носеха радиоприемници и никой не обърна внимание на „Сони“-то на Романов, висящо на рамото му. Западните луксозни вещи са една от привилегиите на пътуващите в чужбина съветски граждани, всеки знаеше това, а касетофони, транзистори и парфюми за жената се купуват най-много, независимо от строгите валутни ограничения.

След като преминаха паспортна и митническа проверка, членовете на екипажа се качиха на микробуса и той ги откара в хотел Грийн парк, където съветските екипажи отсядат често. Този, който беше дал транзистора на Романов три часа преди полета, трябва да е бил добре осведомен, че никой не следи с какво се занимават руските екипажи на летище Хийтроу. Британските контраразузнавателни служби, изглежда, смятат, че макар и да представляват риск, той е приемлив в сравнение с евентуална мащабна операция за наблюдение.

Когато влезе в стаята си, Романов не можеше да не погледне приемника с любопитство. След това вдигна рамене, заключи го в куфарчето си и слезе долу в барчето на чашка с колегите си. Той знаеше точно какво трябва да направи с него след закуска на следващия ден. Щеше да го направи и да забрави за него. Тогава все

още не знаеше, че веднага след завръщането си в, Москва ще бъде поставен под „карантина“.

Колата на Карпов си пробиваше път през засипания със сняг път и той ругаеше упорството на Борисов да вземе вила на това пусто място. Всеки в службата знаеше, че Борисов е самотник. В едно общество, в което индивидуализмът и отклоненията от общоприетото, да не говорим за ексцентричността, се смятат за крайно подозрителни, Борисов беше пробил, защото беше необикновено добър в работата си. В конспиративното разузнаване той беше от юноша и някои от операциите му срещу Запада се разказваха като легенди в школите за подготовка на кадри и в столовете, където се хранеха младшите служители.

След още половин километър Карпов видя светлините на дървената къща, в която Борисов обичаше да прекарва почивните си дни. Другите бяха доволни, дори държаха да получат вили в одобрените зони според положението им в йерархията, на запад от Москва, след като се премине мостът при Успенское, там, където реката прави завой. Не и Борисов. Той обичаше да прекарва почивните си дни или тези, в които можеше да се отдели от бюрото си, на изток от града, където се чувстваше като обикновен селяк в традиционната дървена къща, построена далеч навътре в гората. Чайката спря пред вратата.

— Чакай тук! — каза Карпов на шофьора си.

— По-добре да обърна и да сложа малко дървета под колелата, иначе ще затънем съвсем — промърмори Миша.

Карпов кимна и излезе. Не беше взел галоши, защото не предвиждаше, че ще се наложи да газии в сняг до колене. Пред вратата се спъна и почука. Тя се отвори. В правоъгълника жълта светлина, вероятно хвърляна от парафинови лампи, застана генерал-майор Павел Петрович Борисов, облечен в сибирска рубашка, рипсени панталони и кожени ботуши.

— Приличаш на герой от романите на Толстой — отбеляза Карпов, докато влизаше във всекидневната, в която гореше зидана печка. Беше топло като в утроба.

— По-добре, отколкото на някой от Бонд стрийт — изръмжа Борисов, докато закачаше палтото му на една дървена кука на стената. Той отвори бутилка водка, толкова силна, че течеше като сироп, и напълни две чаши. Седнаха един срещу друг на масата.

— До дъно. — Карпов вдигна чашата си по руски — между палеца и показалеца, с кутре, опънато встрани.

— До дъно — отговори Борисов и двамата пресушиха водката си.

Една стара селянка с тяло като самовар, безизразно лице и сива коса, прибрана отзад, като възплъщение на майка Русия, влезе и тропна на масата черен хляб, лук, кисели краставички, сирене, после излезе, без да каже дума.

— Та какъв е проблемът, старче? — попита Карпов.

Борисов беше с пет години по-възрастен от него и не за първи път го поразяваше необикновената му прилика с Дуайт Айзенхауер. Карпов знаеше, че за разлика от много други в службата колегите му го уважават, а по-младите агенти направо го обожават. Отдавна бяха започнали да му викат галовно „старец“ — някога тази дума означавала селски старейшина.

Борисов го погледна замислено през масата.

— Евгений Сергеевич, от колко време се познаваме?

— Не помня откога.

— И през цялото това време лъгал ли съм те?

— Не си спомням такова нещо.

— Ти сега смяташ ли да ме излъжеш?

— Не, ако има как — каза Карпов внимателно. Какво, по дяволите, го прихваща?

— Тогава кажи ми, какво, дявол да го вземе, правиш с моя отдел? Карпов претегли въпроса внимателно.

— А защо първо не ми кажеш какво става с твоя отдел?

— Оголват го. Ето това — озъби се Борисов. — Ти стоиш зад тази работа. Или поне знаеш защо го правят. Как мога да ръководя „S“, когато ми вземат най-добрите хора, най-добрите документи, най-доброто оборудване. Това са години египетски труд... и всичко изчезва за няколко дни!

Напрежението, събрано от няколко дни, беше освободено. Карпов седеше облегнат и замислен, докато Борисов напълни чашите

отново. Той се беше издигнал през лабиринтите на КГБ до сегашния си пост не без да развие у себе си едно шесто чувство за надвиснала опасност. Борисов не беше паникьор, сигурно нещо се криеше зад нещата, които каза, но той наистина не знаеше какво. Наведе се напред.

— Пал Петрович — каза той, — както казваш, заедно сме от много години. Повярвай ми, не знам за какво говориш. Моля те, спри да крещиш и ми кажи спокойно.

Борисов омекна, макар и озадачен от уверението на Карпов, че не знае нищо.

— Добре — каза той, сякаш обясняваше на дете нещо очевидно. — Първо две горили пристигат от ЦК и изискват от мен най-добрия ми подмолен агент — човека, когото с години лично съм обучавал и на когото възлагах най-големи надежди. Казват, трябвало да бъде освободен за „специални задачи“, каквото и да означава това. Добре, давам им го. Не искам, но го правя. След два дни идват пак. Искат ми най-добрата „легенда“ — тази, над която работя повече от десет години! От гадната иранска афера с мен не са се отнасяли така! Помниш ли я тази история? Още не съм се съвзел от нея!

Карпов кимна. Тогава той не беше в отдел „Нелегални“, но Борисов му беше разказал всичко, когато бяха заедно в отдела в продължение на две години. В последните дни на иранския шах Международният отдел на КПСС решил да изведе от страната цялото политбюро на партията Тудех (комунистическата), разбира се, тайно.

Те нахлули в събирания откъде ли не архив на Борисов и конфискували двадесет и две перфектни ирански „легенди“, които той бил събирал, за да праща хора във страната, не навън от нея.

— Одирате ми кожата — беше изкрещял тогава, — само и само да отървете тези въшливи помияри!

По-късно се беше оплакал на Карпов:

— Пак нищо не направиха. На власт е аятолахът, партията им пак е забранена и сега не можем и операция да организираме там.

Карпов знаеше, че още не им е простил за иранската история, но сега имаше нещо още по-странно. Преди всичко такова искане трябваше да мине през него.

— Кого им даде? — попита той.

— Петровски. Нямахме как. Попитаха за най-добрия, а той е далеч над останалите. Помниш ли го?

Карпов кимна. Беше директор на отдела само две години, но помнеше имената на най-добрите и продължаващите с години операции. При сегашния си пост той също имаше достъп до тази информация.

— От чие име действаха?

— Формално от името на ЦК, но като съдя по грифа... — Борисов посочи с изправен пръст тавана.

— Господ? — попита Карпов.

— Почти. Нашият любим Генсек. Поне така предполагам.

— Аха.

— След като ми отмъкнаха легендата, двамата палячовци се връщат пак и този път отмъкват приемния кристал на един от предавателите, които ти „пося“ в Англия преди четири години. Затова реших, че имаш нещо общо.

Карпов присви очи. По времето, когато беше директор на „нелегалните“, страните от НАТО разполагаха ракетите „Пършинг 2“ и „Круз“. Вашингтон беше хукнал да изиграе на живо всички каубойски филми с Джон Уейн и политбюро се беше разтревожило сериозно. Той беше получил заповед да заздравя подмолната шпионска мрежа и да осъвремени плановете за саботажи и дестабилизация отвъд линията в случай на истински военни действия със Западна Европа.

За тази цел той беше „засадил“ там няколко предавателя, включително три в Англия. Хората, които ги съхраняваха, бяха до един „спящи“ и трябваше да се спотайват, докато ги „активират“ със специален код. Предавателите бяха ултрамодерни, по време на самото предаване сигналите се изкривяваха до неузнаваемост и за да се върнат в нормално и годно за разшифроване състояние, в приемника трябваше да има специален програмиран кристал. Тези кристали се пазеха в един сейф в отдела.

— Кой предавател? — попита той.

— Този, който ти наричаше „Поплар“.

Карпов кимна. Той знаеше, че всички операции, агенти и оборудване си имат официални кодови имена, но самият той беше специалист в Англия толкова дълго, че даваше свои собствени имена на операциите, които контролираше сам. Трите предавателя, които бе

организирай да се поставят в Англия, за него бяха „Хакни“, „Шордич“ и „Поплар“, на името на съответните райони в Лондон.

— Друго, Пал Петрович?

— Разбира се. На тях никога не можеш да угодиш. Накрая взеха и Игор Волков.

Майор Волков беше работил към изпълнителския отдел, докато политбюро не реши, че преките удари са много компрометиращи и че източните германци и българите трябва да вършат мръсната работа. След това отделът „У“ беше формално пренасочен към подмолни саботажи.

— Каква му е специалността?

— Пренасяне на тайни пратки през границите. Преди всичко за Западна Европа.

— Контрабанда.

— Добре, контрабанда. Но е добър. Той знае повече за границите по света, за митническите изисквания, законите за емиграция и как да се заобиколят, отколкото който и да било друг. Взеха и него. Трябваше да кажа, беше добър.

Карпов стана и постави ръцете си върху раменете на Борисов.

— Слушай, старче! Давам ти думата си, че това не е моя операция. Дори не знаех за нея. Но и двамата знаем, че е много голяма и затова ще е опасно да ровим. Запази спокойствие, стисни зъби, приеми загубите. Аз ще се опитам тихичко да разбера какво става и кога ще можеш да си върнеш нещата. Ти си затвори устата, все едно че няма нищо, стегни я като грузинско портмоне, става ли?

Борисов разпери длани с израз на невинност:

— Познаваш ме, Евгений Сергеевич. Ще умра по-стар от цяла Русия.

Карпов се засмя. Облече си палтото и тръгна към вратата. Борисов го изпрати.

— И аз мисля така — каза му Карпов.

Излезе и почука на прозореца на шофьора.

— Следвай ме, докато реша да се кача — каза той.

Тръгна надолу по пътя, без да обръща внимание на снега, който мокреше панталоните му и пълнеше градските му обувки. Чистият въздух освежаваше лицето му и отнасяше алкохолните пари, а за да разсъждава, му трябваше бистра глава. Това, което научи, го беше

ядосало не на шега. Някой, и той не се съмняваше кой, започваше собствена операция в Англия. Не само че го пренебрегваха като заместник-началник на Първо главно управление, но той беше прекарал толкова години в Англия и толкова време беше поддържал агенти там, че бе започнал да смята страната като свой запазен периметър.

Докато генерал Карпов вървеше надолу по пътя, потънал в мисли, в един малък апартамент в Хайгейт, Лондон, на около петстотин метра от гроба на Карл Маркс, иззвъня телефонът.

— Тук ли си, Бари? — чу се женски глас от кухнята.

От всекидневната се обади мъжки глас:

— Да, ще вдигна.

Мъжът отиде до антрето и вдигна слушалката, докато жена му продължаваше да приготвя неделната вечеря.

— Бари?

— На телефона.

— А, извинявай, че те безпокоя по това време. Обажда се „С“.

Бари Банкс беше изненадан. Не беше нечувано, но все пак много рядко главният се обажда на хората си в дома им.

— Бари, в колко часа нормално отиваш на Чарлс стрийт сутрин?

— Около десет, сър.

— Би ли могъл утре да тръгнеш един час по-рано и да се отбиеш в „Сентинел“ да поговорим?

— Да, разбира се.

— Добре. Ще те чакам към девет.

Бари Банкс беше „К7“ на Чарлс стрийт, главната квартира на MI5, но всъщност той беше човек на MI6 и осигуряваше връзката на сър Найджъл Ървинг със службите за сигурност. Докато вечеряше с жена си, лениво се питаше какво ли би могъл да иска от него сър Найджъл и защо трябваше да му се обади по никое време.

Евгений Карпов не се съмняваше изобщо, че се провежда тайна операция и че тя засяга Англия. Знаеше, че Петровски е способен да мине за англичанин дори и в самата страна, че „легендата“, взета от

документацията на Борисов, му приляга напълно, че преподавателят „Поплар“ е законспириран в Централна Англия. След като Волков е бил ангажиран за нелегалното пренасяне на пратки през граница, би трябвало да са заети и други, но от различни управления извън неговата сфера.

Всичко това говореше, че Петровски ще бъде изпратен или вече е заминал за Англия под най-дълбоко прикритие. В това нямаше нищо странно — той беше обучаван именно за това. Странното беше, че Първо главно управление в негово лице беше отстранено от операцията. Струваше му се безсмислено, при целия му опит и познаване на страната.

Мислите му се върнаха двадесет години назад, в онзи септември на 1967 година, когато в Западен Берлин се влачеше по баровете, посещавани от английски военнослужещи. Това беше задачата му тогава като проникателен и бързо издигащ се „нелегален“.

Погледа му беше привлякъл един навъсен, вкиснат млад човек в другия край на бара, чийто цивилен костюм и прическа крещяха: „Британски въоръжени сили“. Той се присламчи към самотния пияч и разбра, че е двадесет и девет годишен радиооператор в подслушвателно подразделение и че освен това е напълно неудовлетворен от живота си.

Между този септември и януари 1968 година той го беше обработвал, като отначало се представяше за германец, каквото беше прикритието му, а накрая призна, че е руснак. Привлече го много лесно — толкова лесно, че чак подозрително. Но всичко беше наред — англичанинът се чувстваше поласкан, че е обект на внимание от страна на КГБ, към службата и страната си питаеше омразата на неадекватния човек, така че се съгласи да работи за Москва. През лятото на 1968 година Карпов се зае лично с обучението му в Източен Берлин, опозна го по-добре и го презираше. Но стана ясно, че през есента службата му в Берлин ще приключи и той подлежи на демобилизация. Предложиха му да кандидатства за работа в Правителствения комуникационен център в Челтнъм. Съгласи се и през септември 1968 година го направи. Казваше се Джефри Прайм.

За да може да продължи да го контролира, Карпов беше преместен в съветското посолство в Лондон, където остана до 1971 година. След това предаде Прайм на друг. Този успех беше помогнал

много на кариерата му — направиха го майор и го върнаха в трети отдел, откъдето до средата на седемдесетте той обработваше информацията, получена от Прайм. Известно е, че когато една операция носи отлични резултати, тя ще бъде оценена високо и давана за пример, а офицерът, който я ръководи, ще бъде неразделна част от оценката.

Прайм напусна ПКЦ през 1977 година. Британците бяха усетили, че изтича информация, и бяха пуснали копоите да душат. През 1978 година Карпов отново замина за Лондон, този път като началник на цялата резидентура и с чин полковник. Въпреки че вече не работеше, Прайм все още беше агент и Карпов искаше да го предупреди да стои „ниско“. Каза му, че няма никакви доказателства за дейността му преди 1977 година и че само той може да се „натопи“.

Сега щеше да е свободен човек, ако само можеше да си държи ръцете настрана от малките момиченца, мислеше Карпов с гняв. Той знаеше за тази слабост на агента си и наистина една такава мръсотия беше довела полицията до него, а по-късно до самопризнанията му. Получи тридесет и пет години за седем обвинения в шпиониране.

Но в Лондон се случиха и две хубави неща, компенсиращи провала на Прайм. На един прием през 1980 година го представиха на служител от Министерството на отбраната. Отначало мъжът не чу правилно името на Карпов и разговаря няколко минути съвсем любезно с него, преди да разбере, че е руснак. След това отношението му се промени. Зад студенината Карпов долови ненавист към него — като комунист или като руснак.

Не се притесни — просто беше заинтригуван. Името на този човек беше Джордж Беренсън, а след още няколко седмици успя да научи, че е отявлен антикомунист и почитател на Южна Африка. Набеляза го като възможност за „фалшиво“ вербуване.

През май 1981 година той се върна в Москва, за да оглави трети отдел, и разпита наоколо за неактивен агент южноафриканец. В отдел „Нелегални“ му казаха, че има двама — единият офицер на име Герхард, на служба във военноморските сили, а другият — дипломат на име Марайс, но той се бил върнал в Претория след три години, прекарани в Бон.

През 1983 година Карпов стана генерал-майор и началник на „нелегалните“, отдела който контролираше Марайс. Той поиска от

южноафриканеца да настоява за служба в Лондон като достоен финал на дългата му кариера и нещата се уредиха през 1984 година. Карпов лично замина нелегално за Париж и инструктира Марайс — трябваше да се „култивира“ Беренсън и да се вербува за Южна Африка.

През февруари 1985 година, след смъртта на Кирпиченко, Карпов зае сегашния си пост и след още един месец, през март, получи доклада на Марайс, че Беренсън е „закачен“. През този месец се получи и първият материал от него — това беше чисто, двадесет и четири каратова злато! Оттогава той лично ръководеше операцията „Беренсън/Марайс“. С последния се срещаше два пъти годишно в Париж, където му изразяваше благодарностите си и го разпитваше за подробности. Куриерът в същия този ден беше донесъл последните материали от Марайс, изпратени на адрес на КГБ в Копенхаген.

Времето в Лондон между 1978 и 1981 година беше донесло и друга полза. Според обичая си той даде собствени кодови имена на Прайм и Беренсън — Прайм беше Найтсбридж, а Беренсън — Хампстед. Но имаше още и Челси...

Той уважаваше Челси, колкото презираше Прайм и Беренсън. За разлика от тях Челси не беше агент, а контакт, човек високо в йерархията на страната си и както и Карпов, прагматик, здраво свързан с реалната си работа, страната си и заобикалящия го свят. Карпов не преставаше да се учудва от намеците в западната преса, че разузнавачите живеят в измислен свят — за него в измислен свят живееха политиците — подмамени и объркани от собствената си пропаганда.

Разузнавачите, той вярваше в това, трябваше да се движат по потайни улици, да се прикриват и да заблуждават, за да изпълнят задачата си, а ако попаднеше в царството на измислиците, както често се беше случвало на хората от ЦРУ, то причината трябваше да се търси в неуспехите им.

Челси на два пъти му беше изпращал намеци, че ако СССР продължава с някои свои действия, всички те в най-скоро време ще трябва да разчистват невъобразима помия. И двата пъти се оказа прав, а Карпов след отправените предупреждения беше издигнал авторитета си още повече.

Той се съсредоточи върху настоящите проблеми. Борисов беше прав — Генералният секретар беше започнал някаква своя операция

под носа на властите в Англия, но от нея беше отстранена КГБ. Предчувстваше някаква опасност. Старият не беше професионалист независимо от годините, прекарани начело на КГБ. Дори собствената му кариера да бъде изложена на риск, той трябваше да разбере какво се върши. Но внимателно. Много внимателно.

Погледна часовника си. Единадесет и половина. Той изчака колата, качи се и се прибра в Москва.

Този понеделник Бари Банкс пристигна в главната квартира на МІ6 в девет без десет. Сентинел Хаус е голяма, квадратна и учудващо безвкусна сграда на южния бряг на Темза, дадена под наем на едно министерство от лондонския градски съвет. Асансьорите се движат, както си поискат, а на долните етажи има стенни мозайки, от които вечно се ронят камъчета като някакъв керамичен пърхот.

Банкс се легитимира на входа и незабавно се качи горе. Главният го прие веднага, както винаги засмян и сърдечен към по-младшите сътрудници.

— Познаваш ли случайно един на име Джон Престън в „Петицата“? — попита „С“.

— Да, сър. Не добре, но сме се виждали няколко пъти. Обикновено в барчето, в „Гордън“, когато съм отивал там.

— Той оглавява „С.1 (А)“, нали, Бари?

— Вече не. Преместиха го в „С.5 (С)“. Миналата седмица.

— О, така ли? Доста внезапно... Чух, че се е справял добре в „С.1 (А)“.

Сър Найджъл нямаше нужда да обяснява, че се е запознал с Престън на специални съвещания, или пък че го е използвал за собствен „копой“ в Южна Африка, Банкс не знаеше нищо за аферата „Беренсън“, нито пък трябваше да знае. От своя страна той се чудеше какво ли има наум главният. Доколкото му беше известно, Престън нямаше нищо общо с „Шестицата“.

— Много неочаквано наистина. Всъщност той изкара там само няколко седмици. До Нова година беше началник на „F.1 (D)“. След това трябва да е направил нещо, да е ядосал сър Бърнард или по-вероятно Харкорт-Смит, та го изритаха в „С.1 (А)“. А сега на първи април — пак.

„Аха — помисли сър Найджъл. — Ядосал Харкорт-Смит, така ли? Подозирах нещо подобно. Интересно защо?“ На глас каза:

— Някаква представа какво може да е направил, че да ядоса Харкорт-Смит?

— Дочух нещо, сър. От Престън. Не ми го каза на мен, но аз бях достатъчно близо. В барчето в „Гордън“ преди около две седмици. Самият той изглеждаше разстроен. Изглежда, е подготвял някакъв доклад от години и го предал миналата Коледа. Според него си струвало да му се обърне внимание, но Харкорт-Смит му сложил БП-то.

— Мммм, „F.1 (D)“... това се занимаваше с крайно левите елементи, нали? Виж, Бари. Искам да направя нещо за мен. Но тихо. Без песни и танци. Намери входящия номер на този доклад и го изтегли от регистратурата. Дай го на куриера и отбележи, че е лично за мен.

Банкс беше на път за „Чарлс“ малко преди десет часа.

Екипажът на „Аерофлот“ закуси спокойно, а в 9,29 старши летецът Романов погледна часовника си и отиде в мъжката тоалетна. Преди това беше влизал вътре и вече знаеше в коя клетка да влезе. Втората от края. Вратата на първата беше вече затворена и заключена. Той влезе и се заключи. В 9,30 мушна под преградата едно картонче, на което бяха написани уговорените цифри. Една ръка взе картончето, написа нещо на него и го върна под преградата. Романов го взе. На гърба бяха нанесени цифрите, които бе очаквал.

След размяната на паролите Романов постави транзистора на пода и същата ръка леко го изтегли. Навън някой ползваше писоара. Романов пусна водата, отключи вратата, ми ръцете си, докато човекът до писоара си отиде, и сам го последва. Пред вратата ги чакаше микробусът за Хийтроу. Никой не забеляза, че транзисторът „Сони“ липсва, предполагаша, че е в чантата му. Куриер № 1 беше доставил пратката.

Бари Банкс се обади на сър Найджъл малко преди обяд. Говореше по вътрешен, много сигурен телефон.

— Доста странно, сър Найджъл — каза той. — Научих номера на доклада и отидох в регистратурата. Познавам служителя там много добре. Той потвърди, че е в секция „БП“, но някой го е взел.

— Взел?

— Да. Изтеглен е.

— Кой?

— Човек на име Суонтън. Знам го. Странното е, че е във финансовия отдел. Попитах го дали мога да го взема, а той каза, че още не бил свършил с него. И това е другото странно нещо. Според регистратурата е бил при него три седмици. Преди това е бил у някой друг.

— Чистача на тоалетните?

— Почти. Някой от администрацията.

Сър Найджъл се замисли за момент. Най-добрият начин да извадиш един доклад от обращение е да го изтеглиш при себе си или при твоите хора. Не се съмняваше, че Суонтън и другият са младоците на Харкорт-Смит.

— Бари, искам да намериш домашния адрес на Престън. След това ела при мен в пет часа.

Генерал Карпов седеше зад бюрото си и разтриваше схванатия си врат. През нощта не си беше починал. Повечето време лежа буден до жена си Людмила. До сутринта взе решение и по-нататъшните му мисли през деня в моментите, свободни от работа, не го промениха.

Явно Генералният секретар стоеше зад тайнствената операция в Англия, но въпреки претенциите, че знае писмено и говоримо английски, той не познаваше страната. Следователно би трябвало да потърси някой, който я познава. Имаше много такива — във външното министерство, във външния отдел на ЦК, в ГРУ и в КГБ. Обаче, след като избягва КГБ, няма причина да се обърне към другите.

Значи, взел е личен съветник. И колкото повече мислеше, толкова името на този таен съветник изплуваше в съзнанието му. Преди години, като млад човек, пробиващ си път в службата, той се беше възхищавал от Филби. Всички се възхищаваха. Но с времето той се бе издигал, а Филби бе падал. Също така беше видял как английският ренегат се превръща в спиртосана развалина. Факт беше, че Филби не

се е докосвал до британски секретен документ (освен тези, показани му от КГБ) от 1951 година. През 1955 година беше заминал за Бейрут и от бягството си през 1963 година дори не беше стъпвал в западна държава. Двадесет и четири години. Карпов смяташе, че вече познава страната по-добре от Филби.

Имаше и още нещо. Знаеше, че когато е бил в КГБ, Генералният секретар е бил впечатлен от Филби, европейското му поведение и вкусове, имитацията на английски джентълмен, ненавистта му към съвременния свят с попмузиката, мотоциклетите и джинсите му — вкусове, до голяма степен съвпадащи с неговите. Карпов знаеше със сигурност, че Генералният на няколко пъти се е допитвал до Филби, един вид потвърждение на съветите, дадени му от КГБ. Защо не и сега?

И накрая, Карпов беше дочул нещо безкрайно интересно. Веднъж, само веднъж, Филби се е изпуснал да каже, че би искал да се прибере у дома. Дори и само за това му нямаше доверие. Никакво. Спомни си усмихнатото лице на масата срещу него на вечерята у Крючков преди Нова година. Какво каза той за Англия тогава? Нещо за политическата ѝ стабилност и че се надценява от отдела му?

Имаше парчета и те започваха да застават по местата си. Реши да провери мистър Харолд Адриан Ръсел Филби. Но знаеше, че дори и той ще бъде забелязан — ако получава документи от архива, ако официално изиска информация, телефонните му разговори, записките. Всичко трябваше да стане неофициално и най-вече да го направи лично, без да оставя нищо написано. Да се противопоставиш на Генералния беше опасно.

Джон Престън чу, че го викат, когато беше на стотина метра от входа си. Обърна се и видя Бари Банкс, който пресичаше улицата към него.

— Здравсти, Бари, светът е малък, нали? Ти какво правиш насам?

Знаеше, че човекът от „К.7“ живее на север около Хайгейт. Може би идва на концерт в Албърт Хол?

— Теб чакам — каза той и се ухили. — Слушай, един мой колега иска да се види с теб. Имаш ли нещо против?

Престън бе заинтригуван, но не изпитваше подозрение. Познаваше Банкс от службата, но нямаше представа кой може да иска да говори с него. Отиде с него на стотина метра надолу и пресякоха улицата. Спряха пред един паркиран форд „Гранада“, Бари отвори задната врата и подкани Престън да погледне вътре. Той надзърна.

— Добър вечер, Джон. Имаш ли нещо против да разменим две думи?

Изненадан, Престън седна до човека, облечен с палто. Банкс затвори вратата и се отдалечи.

— Виж какво, знам, че това е странен начин да се срещнем. Но както и да е. Не трябва да разклащаме лодката, нали? Смятам, че досега не съм имал прилична възможност да ти благодаря за работата в Южна Африка. Първокласна работа. Хенри Пиенаар беше много впечатлен. Също и аз.

— Благодаря, сър Найджъл!

„Какво ли иска старата лукава лисица? Със сигурност не това, за което говори.“ Но „С“ изглеждаше замислен.

— Има още нещо — каза той след малко, сякаш разсъждаваше на глас. — Младият Бари ми каза, че е забелязал, че преди Коледа си предал един много интересен доклад за левите екстремисти в страната. Може и да греша, но вероятно част от финансирането идва от чужбина, разбираш за какво става дума, надявам се. Работата е, че докладът ти не ни беше предоставен във „фирмата“. Жалко.

— Сложиха ми „БП“.

— Да, да, Бари ми каза. Наистина жалко. Бих искал да го погледна. Няма ли как да си намеря копие?

— В регистратурата е — каза Престън озадачен. — Може да е оставен без последствие, но е регистриран. Бари трябва само да го получи оттам и да го изпрати по куриера.

— За жалост не може. Вече е изтеглен. От Суонтън. Той не е свършил още с него и не иска да го даде.

— Но той е от финансите!

— Да — каза със съжаление сър Найджъл, — и преди това е бил у някого в администрацията. Човек може да си помисли, че нарочно го крият.

Престън беше изумен. Виждаше отпред Банкс, който пристъпваше от крак на крак.

— Има още едно копие. Моето лично. В сейфа ми е.

Банкс ги закара. През вечерния трафик едва пълзяха. Един час по-късно Престън подаде през прозореца на форда личното си копие от доклада.

14.

Генерал Евгений Карпов изкачи и последните стълби до третия етаж в блока на „Проспект мира“ и натисна звънеца. След няколко минути вратата се отвори. Беше жената на Филби. Вътре се чуваха гласовете на децата. Дойде в шест вечерта, защото те щяха да са се върнали от училище дотогава.

— Здравей, Ерита.

Тя дръпна глава назад предизвикателно. Дамата защитаваше съпруга си. Изглежда, знаеше, че Карпов не го обича особено.

— Другарю генерал?

— Ким у дома ли е?

— Не, няма го.

Не „излезе“, а „няма го“, помисли Карпов. Той се престори на изненадан:

— О, надявах се да го намеря. Знаеш ли кога ще се върне?

— Не. Ще се върне, когато се върне.

— Знаеш ли къде мога да го намеря?

— Не.

Карпов се смръщи. Филби беше казал нещо на тази вечеря у Крючков... че не му дават да кара кола след инсульта. Вече беше проверил паркинга в сутерена. Волгата на Филби беше там.

— Мислех, че ти го возиш с колата тези дни, Ерита.

Устните ѝ се дръпнаха в полуусмивка. Лицето ѝ не беше на жена, изоставена от мъжа си. По-скоро — на жена, чийто мъж е бил повишен.

— Вече не. Има шофьор.

— Охо! Е, съжалявам, че го изпуснах. Ще го намеря, когато се върне.

Слезе по стълбите замислен. Пенсионираниите полковници не получаваха служебни коли. Когато се прибра у тях (живееше на две преки от хотел „Украйна“), набра номера на гаража на КГБ и настоя да говори с дежурния диспечер. Когато се представи, реакцията беше уместно почтителна. Гласът му беше сърдечен и весел:

— Нямам навик да давам букети с карамфили, но когато се свърши работата добре, не виждам защо не.

— Благодаря ви, другарю генерал.

— Става дума за този шофьор, който вози моя приятел, полковник Филби, той много го похвали. Казва, че бил много добър. Ако моят някога се разболе, искам да ми изпратите него.

— Благодаря ви още веднъж, другарю генерал. Самият аз ще предам на другаря Георгиев.

Карпов затвори. Георгиев. Не беше чувал името му. Но един спокоен разговор с него би бил полезен.

На следващата сутрин, 8 април, „Академик Комаров“ бавно се отправи нагоре по реката към пристанището на Глазгоу. При Грийнък корабът спря за малко, за да качи лоцмана и двама митничари.

Те изпиха според обичая по чашка при капитана и разбраха, че корабът идва от Ленинград, че не е натоварен и че ще товари принадлежности за индустриални помпи от „Уеър ъв Каткорт Лимитед“. Митничарите провериха списъка на екипажа, но не запомниха никое име. По-късно щеше да се окаже, че в него е записан морякът Константин Семьонов.

Когато „нелегални“ агенти на КГБ влизат в дадена страна с кораб, обикновено името им не се вписва в списъка на екипажа. Те пристигат скрити в специални тайници в конструкцията на кораба, така че и най-прецизните митничари не могат да ги открият. Така, ако агентът остане на брега, при тръгване няма да има неприятности. Но при сегашния случай трябваше да се бърза. Нямахше време да се подготвя скривалище.

Допълнителният член беше дошъл заедно с хората от Москва само часове преди „Академик Комаров“ да потегли на отдавна планирания си рейс от Ленинград за Глазгоу. Капитанът и политическият офицер нямаше как да откажат и включиха Семьонов в списъка на екипажа. Увериха ги, че моряшкият му паспорт е в ред и че ще се върне с тях.

Въпреки това човекът беше заел една каюта за себе си и цялото пътуване прекара в нея, докато двамата истински моряци, чиято беше каютата, трябваше да спят в спални чували в каюткомпанията. Тези

чували бяха приборани, когато шотландският лоцман се качи на борда. Долу в каютата по обясними причини куриер № 2 чакаше да стане полунощ.

Докато лоцманът стоеше на мостика и полетата на Стратклайд се плъзгаха назад и докато дъвчеше сандвича си, в Москва вече беше обяд. Карпов се обади отново в гаража. Сега друг диспечер беше дежурен, както би трябвало да се очаква.

— Изглежда, шофьорът ми е хванал грип — каза той, — днес ще довършим деня, но за утре ще го освободя.

— Ще ви изпратя заместник, другарю генерал.

— Предпочитам да е Георгиев. Свободен ли е? Много ми го хвалят.

Чу се шумолене на хартия:

— Да, наистина, той заместваше, но сега е в гаража.

— Добре. Нека дойде пред къщи утре в осем часа. Аз ще взема ключовете, а чайката ще е на паркинга.

Все по-странно и по-странно, мислеше той. Георгиев е возил Филби за известно време. Защо? Защото е трябвало да ходи на много места и Ерита не е успяла да смогне? Или защото не е трябвало да знае къде ходи мъжът ѝ? И сега шофьорът е върнат в гаража... Какво би могло да означава това? Вероятно Филби е някъде и не му трябва шофьор, поне докато свърши операцията, в която е замесен.

Тази вечер Карпов съобщи на благодарния си шофьор, че може да почива на следващия ден и да остане при семейството си.

Същата вечер сър Найджъл Ървинг вечеря с един приятел в Оксфорд.

Едно от очарователните неща във връзка с колежа „Сейнт Олбъни“ е, че, подобно на много други влиятелни британски институции, за широката публика той не съществува.

Всъщност той съществува, но е толкова малък, че ако някой, докато разглежда околностите, мигне, може и да не го види. Неговата зала е малка, елегантна и закътана. В него не предлагат аспирантури, не обучават студенти, затова няма и дипломанти и не присъждат

научни степени. Има няколко професори и асистенти, които понякога обядват заедно в столовата, но живеят пръснати из целия град, и други, които не живеят в града, но го посещават. Понякога се канят външни лектори — голяма част, — а понякога професорите и асистентите предават доклади на висшите ешелони на държавата, където на тях гледат много сериозно. Финансирането на колежа е също така незабележимо, както и самият той.

В действителност това е „мозъчен тръст“, в който подбрани умове, често и със значителен неакадемичен опит, изучават един-единствен предмет — текущите събития.

Тази вечер сър Найджъл вечеря в столовата със своя домакин, професор Джереми Суийтинг, и след чудесната храна отидоха у дома на професора, една приятна къща в покрайнините на Оксфорд, за да изпият по чаша порто и кафе.

— Е, Найджъл — каза професорът, след като отпиха от виното и се разположиха удобно пред камината в кабинета, — какво мога да направя за теб?

— Чувал ли си случайно, Джереми, за съкращението МБР?

Професорът застина с чаша във въздуха. Дълго време стоя загледан в нея.

— Да ти кажа, Найджъл, ти наистина знаеш как да развалиш вечерта на човек. Къде чу това съкращение?

Вместо отговор сър Найджъл му подаде доклада на Престън. Професор Суийтинг го чете внимателно в продължение на един час. Ървинг знаеше, че професорът за разлика от Престън е теоретик. Той не излизаше навън, на „терена“, но за сметка на това притежаваше енциклопедични познания в областта на марксистката теория и практика, на диалектическия материализъм и учението на Ленин за приложението на теорията при практическото завземане на властта. Той четеше, изучаваше, съпоставяше и анализираше.

— Забележително — каза професорът и върна доклада, — разбира се, това е различен подход, различно отношение и очевидно съвсем различна методология. Но достигахме до еднакви заключения.

— Ще ми кажеш ли твоите заключения?

— Това е само теория, разбира се — извини се Суийтинг, — хиляда сламки, духани от вятъра. Може да стане купа сено, може и да не стане. Както и да е, занимавам се с тези неща от юни 1983...

Продължи да говори още два часа и сър Найджъл, когато се качи в колата, за да го закарат до Лондон, беше дълбоко замислен.

„Академик Комаров“ пристана на кея Финистън, в сърцето на Глазгоу, така че тежките кранове да могат да го натоварят на сутринта. Тук няма паспортни или митнически проверки. Чуждестранните моряци просто могат да слязат от корабите си и да тръгнат по улиците на града.

В полунощ, когато професор Суийтинг все още говореше, морякът Семънов слезе по трапа, извървя стотина метра по кея, заобиколи „Бети Бар“, пред чиято врата няколко моряци все още отстояваха правото си на едно последно питие, и тръгна нагоре по улица Финистън.

Беше незабележителен, с протрити обувки, кадифени панталони, поло и анорак. Под мишница стискаше брезентов чувал, завързан с шнур. Мина под линията на метрото, стигна до Аргайл стрийт и после зави наляво до Партик крос. Без да поглежда карта на града, продължи до Хиндлънд Роуд и вървя по него още около миля до кръстовището с още една голяма пътна артерия — Грейт Уестърн Роуд. Маршрута си бе запомнил отдавна.

На това място погледна отново часовника си. Имаше на разположение още половин час, а срещата беше на около десет минути път. Зави наляво и стигна до хотел „Понд“, до езерото с гребни лодки и на стотина метра от бензиностанцията на „Бритиш Петролиум“, чиито светлини ясно се виждаха в тъмнината. Видя ги близо до автобусната спирка на ъгъла на Грейт Уестърн и Хюендън. Бяха петима, часът беше един и половина сутринта, въртяха се под навеса на спирката.

В някои части на Англия ги наричат „скинхедз“ (бръснати глави) или „пънкари“, но в Глазгоу ги наричат „нед“. Той реши да пресече улицата, но твърде късно. Един от тях му извика нещо и всички се изсипаха от навеса. Той знаеше малко английски, но размазаният от алкохол глазгоуски диалект беше непосилен за него. Те преградиха тротоара и той излезе на платното. Единият го хвана за ръката и изкрещя нещо. Всъщност хулиганът каза нещо като:

— К’о иаш ф торбичката я’а вийм?

Но Семьонов не разбра нищо и се опита да подмине. Те се нахвърлиха върху него и той падна на земята под порой от удари. Когато лежеше подпрян до бордюра, започнаха да го ритат. В полусъзнание чувстваше как дърпат торбата му, така че я стисна с две ръце до корема си и се сви на кълбо. Ударите попадаха в главата и бъбреците му.

Към кръстовището гледат няколко заможни четириетажни жилищни сгради. Мисис Силвестър беше стара, овдовяла, сама, страдаща от артрит и не можеше да спи. Тя живееше на последния етаж на една от тези сгради. Тя чу виковете отдолу и докуцука до прозореца. Гледката я накара да отиде до телефона и да набере 999, полицията. Тя каза на кое кръстовище да изпратят кола, но затвори, когато попитаха за името и адреса ѝ. Почтените хора, а тези там са много почтени, не обичат да се замесват.

Когато ги повикаха, полицаите Алистър Крейг и Хю Макбейн бяха на около миля надолу по булеварда и при липсата на движение достигнаха до мястото на произшествието за деветдесет секунди. Когато чуха сирената и видяха светлините, побойниците престанаха да дърпат чувала и избягаха през тревната площ, така че полицейската кола да не може да ги гони. Когато Крейг отвори вратата и излезе от колата, те бяха далече и преследването — излишно. При всички случаи жертвата беше по-важна.

Крейг се наведе над падналия. Той беше свит като ембрион и в безсъзнание.

— Линейка, Хю — извика той на колегата си в колата и Макбейн взе микрофона на радиостанцията. Линейката дойде от болницата „Уестърн Инфърмъри“ след шест минути. Двамата полицаи въобще не пипаха падналия, а само го завиха с едно одеяло.

Санитарите поставиха тялото върху носилката и я вкараха в колата. Крейг вдигна чувала и го хвърли вътре.

— Отиди с него, аз идвам! — извика Макбейн и Крейг също се качи в линейката. След по-малко от пет минути бяха в приемното отделение на травматологията. Двамата санитарии прекараха носилката през люлеещата се врата и надолу по коридора към отделението. Тъй като това беше приемната на бързата помощ, не се налагаше да се чака в общата чакалня, където бяха обикновените нощни пияници с белези и рани, получени при разнообразни контакти с неподатливи предмети.

Крейг изчака Макбейн да паркира колата отпред, на паркинга.

— Хю, ти се справи с приемните формуляри, аз ще отида да видя дали ще имаме име и адрес.

Макбейн въздъхна. Вечните формуляри. Крейг вдигна торбата и тръгна по коридора, по който беше минала носилката. Травматологията на „Уестърн Инфърмъри“ представлява един коридор с люлеещи се врати на двата края и дванадесет стаи със завеси вместо врати, по шест от всяка страна. Единадесет от стаите служат за прегледи, а дванадесетата е за сестрите. Тя е най-близката до задната врата, през която минават носилките. Вратата от другия край е остъклена с полупрозрачни огледала и води към чакалнята, където полеките случаи чакат реда си.

След като остави Макбейн на пропускателна, за да попълни формулярите, Крейг мина през огледалната врата и видя носилката с пребития в другия край. Дежурната сестра го погледна бързо — при всички случаи беше жив — и нареди на санитарите да го сложат на кревата в една от стаите, за да може носилката да се върне в линейката. Сложиха го в стаята срещу тази на сестрите.

Дежурният лекар, индиец на име доктор Мехта, дойде, накара санитарите да съблекат мъжа до кръста и го прегледа внимателно, след което поиска рентгенова снимка и отиде да се погрижи за пострадал от автомобилна катастрофа.

Сестрата се обади в рентгеновото отделение, но в момента там имаше пациенти. Казаха ѝ, че ще я уведомят, когато са свободни. Тя сложи чайника, за да направи чай. Крейг, след като се убеди, че пострадалият още е в безсъзнание, взе анорака и торбата му и ги сложи на масата на сестрата.

— Имаш ли излишна чашка от тази отвара? — Тонът му беше шеговит като на хората, които през нощта са длъжни да разчистват мръсотията на големия град.

— Може и да имам. Но не зная защо да я хабя за такива като тебе.

Крейг се ухили. Той претърси джобовете на анорака и извади моряшки паспорт. Снимката беше на човека в носилката и надписите бяха на руски и на френски. Не разбираше нито единия, нито другия. Не можеше да чете кирилицата, но поне името, написано с латиница, можеше.

— Кой е „Джими“? — попита дежурната сестра, докато приготвяше две чаши чай.

— Прилича на моряк. При това руснак. — Крейг беше притеснен. Местен жител, пребит от местна банда, е едно нещо. Чужденец, още повече руснак, означава проблеми. За да се опита да разбере от кой кораб е, Крейг изпразни съдържанието на торбата.

В нея имаше навита на руло памучна фланелка, а в нея беше увита цилиндрична кутия за тютюн със завинтващ се капак. В кутията нямаше тютюн, а памук и в памука имаше два алуминиеви диска, като между тях беше поставен трети, от мътносив метал, два инча в диаметър: Крейг разгледа дисковете без особен интерес, постави ги обратно в кутията и затвори капака. Остави я до паспорта на масата. Той не знаеше, че жертвата вече е в съзнание и го наблюдава през завесата. Знаеше само, че е време да се обади в управлението, че става дума за пребит руснак.

— Да използвам телефона, муци? — Той взе слушалката.

— Не ме муцкосвай — извика сестрата, която беше малко по-възрастна от двадесет и четири годишния Крейг. — Боже мили, от ден на ден все по-млади!

Той започна да набира. Никога не ще се узнае какво е минало през ума на Константин Семьонов. Замаян и объркан, може би със сътресение на мозъка от ритниците по главата, той безпогрешно разпозна униформата на полица с гръб към него в стаята отсреща. Видя собствения си паспорт и пратката, която трябваше да предаде на агента, поставени на масата до ръката на полица. Беше видял, че полицаят разглежда съдържанието на кутията — лично той не се беше осмелил да види какво има вътре, — а сега държи телефона. Може би му се е присънила безкрайна присъда при строг режим в някоя задушна килия...

Крейг усети грубо блъсване встрани и това го завари неподготвен. Една гола ръка се протегна покрай него, сграбчи кутията. Той реагира бързо, хвърли слушалката и хвана ръката.

— Какво правиш, по дяволите?! — изкрещя той. Тогава реши, че завалията халюцинира, и го хвана, за да го удържи. Кутията падна на пода. За миг Семьонов се втренчи в шотландския полица, после се паникьоса и побягна. Крейг се развика и хукна да го гони по коридора.

Шорти Патерсън беше пияница. Животът му, отдаден на продукцията на спиртоварните, го беше направил безработен и невъзможен за наемане на работа. Той не беше обикновен пияница — беше довел напиването си до вид изкуство. Предния ден той получил социалната си помощ, отправил се директно в най-близката кръчма и до полунощ се парализирал. В малките часове се ядосал от пренебрежителното отношение на един уличен стълб, който отказал да му отпусне пари за едно питие, и ударил горкото творение.

Бяха направили рентгенова снимка на счупената му ръка и той се влачеше по коридора към стаята си, когато един човек, гол до кръста, с насинен гръден кош и разкъравено лице, изскочи иззад една от завесите и се втурна към него, подгонен от полицаи. Шорти знаеше дълга си към един колега страдалец. Не обичаше полицаите, които, изглежда, си нямаха друга работа, освен да го изваждат от удобните канавки и да го водят на места, където го карат да се къпе. Той остави бягащия да мине и протегна крак.

— Ах, тъпо, гадно копеле! — изрева Крейг, когато се срути на земята. Докато се изправи, руснакът беше спечелил десетина метра.

Семьонов мина през огледалната врата, излезе в чакалнята, но не видя тесния изход навън отляво, а се втурна през широката двойна врата отдясно. Намери се в коридора, през който бяха минали с носилката преди известно време. Той отново зави надясно и се оказа срещу приближаваща носилка, край която имаше лекар и сестра, държащи бутилки с плазма. Носилката запушваше целия проход. Зад гърба си чуваше тропане на ботуши.

Вляво имаше малко фоайе с две врати. Зад едната беше асансьорът. Промуши се вътре. Асансьорът тръгна нагоре и той чу как полицаят блъска по вратата. Облегна се и затвори очи изтерзан.

Крейг се затича нагоре по стълбите. На всеки етаж проверяваше светлините над асансьора. Все още се качваше. На последния, десети етаж той стигна изпотен, ядосан и запъхтян.

Руснакът беше излязъл на десетия. Погледна за едната от двете врати, но там имаше само спящи пациенти. Имаше и още една — отворена, а зад нея стълби. Той изтича нагоре и се намери в друг коридор, но там имаше душеве и складови помещения. Накрая видя още една врата, също отворена, и през нея се чувстваше топлата, влажна нощ. Тя водеше на покрива.

Крейг беше побеснял от яд, но в края на краищата излезе навън. Когато очите му привикнаха с тъмнината, успя да различи човешка фигура близо до северния парапет. Ядът му се изпари. Аз също бих се паникьосал, ако се събудя в московска болница, помисли той. Тръгна към мъжа с разперени ръце, за да му покаже, че са празни.

— Хайде, Джими, или Иван, или както ти е името. Всичко ти е наред. Чукнаха те по главата, това е всичко. Хайде да те вода долу.

Сега очите му бяха напълно свикнали. Лицето на руснака се виждаше ясно при отблясъците от града долу. Изчака го, докато се приближи на двадесетина метра. След това погледна надолу, пое въздух дълбоко, затвори очи и скочи.

Няколко секунди Крейг не можеше да повярва. Дори и след като чу мекото тупване на тялото на служебния паркинг на тридесет-четиридесет метра надолу.

— О, Боже! — изпъшка той. — Ще си имам неприятности.

С разтреперани пръсти той намери личната си радиостанция и повика управлението.

На стотина метра от бензиностанцията на „Бритиш Петролиум“, на половин миля от автобусната спирка, скътан до хотел „Понд“ се намира езерото с лодките. Няколко каменни стъпала водят от тротоара до самото езеро и до долния им край има две дървени пейки.

Смълчаният човек, облечен в кожени дрехи, погледна часовника си. Три часът. Срещата беше определена за два. Само един час закъснение се допускаше. Имаше и резервна среща, на различно място, след двадесет и четири часа. Ще отиде там. Ако куриерът не се яви, ще трябва да използва радиото отново. Стана и си тръгна.

Хю Макбейн не беше близо до пропуска, когато руснакът и Крейг профучаха оттам. Беше отишъл до колата, за да свери времето на побоя и времето, в което ги бяха уведомили. Когато „съседът“ му (това е местен жаргон за „партньор“) се появи, изглеждаше блед и потресен.

— Алистър, разбра ли му името най-накрая?

— Той е... беше... руснак, моряк... — каза Крейг.

— Мама му стара. Само това липсваше. Как му се пише името?

— Хю... той... току-що се хвърли от покрива...

Макбейн остави писалката и загледа с невярващи очи „съседа“ си. След това обучението си каза думата. Всеки полицаи знае, че ако нещо се обърка, трябва да си прикриеш гърба, да следваш предписаните процедури до запетайката и никакви каубойски номера, нито пък „мъдри“ инициативи.

— Обади ли се в управлението?

— Да. Ще изпратят някой.

— Ела да извикаме лекаря.

Намериха доктор Мехта вече изтощен от работа. Той ги последва до паркинга, огледа ужасния размазан труп, обяви смъртта и се върна към задълженията си. Санитарите донесоха едно одеяло, за да го покрият и след още половин час линейката го закара в моргата на „Джоселин Скуеър“, близо до „Солт Маркет“. Там други хора щяха да махнат остатъка от дрехите — панталони, обувки, чорапи, долни гащи, часовник, — всичко щеше да бъде етикетирано и поставено в пликове, за да може да се прибере.

В болницата трябваше да се попълват още формуляри — тези за приемането бяха запазени като доказателства, макар че нямаше да се използват по предназначение. Полицайте прибраха вещите на мъртвия — един анорак, един пуловер с поло яка, една брезентова торба, една памучна фланелка (навита), една кръгла кутия за тютюн.

Преди да свършат, около петнадесет минути след като се обади Крейг, от управлението пристигна инспектор с един сержант, и двамата униформени, и помолиха за свободна стая. Предоставиха им една свободна канцелария и те се заеха с показанията на двамата полицаи. След десет минути инспекторът изпрати сержанта до колата, за да повика дежурния старши офицер. Беше четири часа сутринта, четвъртък, 9 април. В Москва беше осем часа.

Генерал Карпов изчака да излязат от града, преди да заговори шофьора Георгиев. Очевидно тридесетгодишният шофьор беше дочул, че генералът го е посочил лично, и се стремеше да му угоди.

— Харесва ли ти работата при нас? — попита Карпов.

— Много, другарю генерал.

— Доста се ходи насам-натам. Не е като в някоя заддушна канцелария.

— Да, другарю генерал.

— Чувам, возил си моя приятел полковник Филби тези дни.

Кратка пауза. По дяволите, помисли Карпов, казали са му да мълчи.

— Тъ, да.

— По-рано сам караше. До инсулта.

— Да, и той каза това, другарю генерал.

По-добре да цепи направо:

— Къде го вози?

По-дълга пауза. Карпов виждаше лицето на шофьора в огледалото. Беше объркан, явно затруднен.

— Из града, другарю генерал.

— На някое определено място ли, Георгиев?

— Не, другарю генерал, из града.

— Спри тук, Георгиев.

Чайката излезе от привилегированото централно платно и като премина през трафика, насочен на юг, спря на един крайпътен паркинг.

Карпов се наведе напред:

— Знаеш ли кой съм аз, другарю шофьор?

— Да, другарю генерал.

— И знаеш какъв съм в КГБ?

— Да, другарю генерал-лейтенант.

— Тогава не ме разигравай, млади момко. Къде точно ходихте?

Георгиев преглътна. Карпов забеляза, че се бори вътрешно. Въпросът е, кой му е наредил да мълчи за това, къде са ходили с Филби? Ако е самият полковник, Карпов беше по-старши от него. Ако обаче заповедта е от по-високо... Всъщност това бе инструкция на майор Павлов, който беше заплашил Георгиев сериозно. Макар и само майор, той е от „гвардията“, докато в Първо главно работят какви ли не хора. И все пак генералът си е генерал.

— Повечето по разни срещи. Някои в централните московски апартаменти, другарю генерал. Но не съм влизал вътре и не знам точно къде.

— Някои в центъра на Москва. А другите?

— Винаги в една вила, в Жуковка.

Територия на ЦК — помисли Карпов.

— Знаеш ли чия?

— Не, другарю генерал, честно! Той ми казваше откъде да карам. После го чаках в колата.

— Кой друг идваше на тези срещи?

— Веднъж пристигнахме две коли едновременно. Видях човека от другата кола да влиза...

— Позна ли го?

— Да, другарю генерал. Преди да дойда в КГБ, бях шофьор в армията. Бяхме в Кандахар, Афганистан, и возех един полковник от ГРУ. Веднъж возих и този човек заедно с полковника. Генерал Марченко.

Охо, старият приятел Пьотър Марченко, мислеше Карпов, специалист по дестабилизация.

— Някой друг?

— Видях само още един шофьор, другарю генерал. Говорихме си с него, докато чакахме. Но този не беше много разговорлив. Само спомена, че вози някой от Академията на науките. Честно, другарю генерал, нищо повече не знам.

— Карай, Георгиев.

Карпов се облегна и се загледа в горския пейзаж край пътя. Значи срещали са се четирима, домакинът от ЦК или Върховния съвет, Филби, Марченко и неизвестен академик. Подготвяли са нещо за Генералния секретар.

Следващият ден беше петък и управляващите щяха да свършат работа колкото се може по-рано, за да отидат на вилите си. Знаеше, че вилата на Марченко е в Переделкино, недалеч от неговата. Знаеше и слабостта му. Въздъхна. По-добре да вземе много коняк. Чакаше го тежко изпитание.

Старши офицерът Чарли Форбс изслуша полицаите Крейг и Макбейн внимателно и спокойно, като от време на време задаваше въпроси. Не се съмняваше, че казват истината, но беше работил в полицията достатъчно дълго, за да знае, че истината не винаги може да ти отърве кожата.

Работата беше лоша. Формално мъртвият руснак е бил под попечителството на полицията, пък макар и в болницата. На покрива не е имало никой освен Крейг. Няма ясен мотив за самоубийството. Той лично дори и не се интересуваеше защо го е направил. Както и всички останали, приемаше, че е бил в състояние на шок и е изпаднал в паника поради временна неадекватност. Цялото му внимание беше насочено към последствията за участъка му.

Налагаше се да се открие корабът, да се уведоми капитанът, да се идентифицира тялото, да се съобщи на руския консул и, разбира се, на пресата, проклетата преса, част от която не би се поколебала да засвири на любимата си струна — полицейската бруталност. Цялата работа беше, че не знае отговорите на повечето въпроси, които биха му задали. Защо ли е скочил този глупак?

В четири и половина вече нямаше какво да правят в болницата. Машината щеше да се завърти призори. Нареди да се връщат в управлението.

В шест часа двамата полицаи бяха написали подробните си показания. Чарли Форбс в кабинета си се занимаваше с изискванията на процедурите. Дамата, набрала 999, се издирваше, може би напразно. Разполагаха и с показанията на двамата от линейката, повикана чрез полицейската радиостанция. Поне за побоя нямаше да има съмнения.

Показания бяха взети и от медицинската сестра, от доктор Мехта и от човека на пропуска, който свидетелства, че е видял Крейг да тича след човек, гол до кръста. След това никой не беше видял нищо.

Форбс научи, че в пристанището няма друг съветски кораб освен „Академик Комаров“, и изпрати полицейска кола да доведе капитана за идентификацията на тялото. Събуди съветския консул, който щеше да дойде в кабинета му в девет, без съмнение с готов протест. Уведоми и началника на участъка им, както и прокурора, който трябваше да проведе предварителното съдебно следствие.

Личните вещи на мъртвия бяха поставени в пликове и заключени в шкаф на разпореждане на прокурора, който беше разрешил аутопсия за десет часа. Чарли Форбс се изпъна назад и се обади в бюфета за кафе и кифли.

Докато Чарли Форбс се занимаваше с документацията, Крейг и Макбейн подписаха показанията си и слязоха в бюфета да закусят. И двамата бяха разтревожени и споделиха тревогите си с един зле облечен сержант от неуниформените. След това им бе разрешено да се приберат у дома си и да поспят.

Нещо, което бяха казали, накара цивилния сержант да отиде до един телефонен автомат и да се обади. Обезпокои инспектор Кармайкъл, чието лице беше покрито с пяна за бръснене. Той го изслуша внимателно и довърши бръсненето си замислен. Той беше от специалния отдел.

В седем и половина той помоли главния инспектор от униформения отдел да присъства в десет часа в моргата. Покани го.

В същата морга в осем часа капитанът на „Академик Комаров“, придружен от неизменния политически офицер, се вгледа във видеоекрана, на който скоро се появи насиненото лице на Семьонов. Той кимна бавно и измърмори нещо на руски.

— Това е той — каза политическият офицер. — Искаме да видим нашия консул.

— Той ще бъде в участъка в девет часа — каза униформеният сержант, който ги придружаваше. И двамата руснаци изглеждаха потресени и потиснати. Сигурно е тежко да загубиш човек от екипажа, мислеше сержантът.

В девет часа съветският консул беше въведен в кабинета на Форбс. Говореше английски перфектно. Форбс го покани да седне и заразказва събитията от предната вечер. Преди да довърши, консулт го подхвана:

— Това е безобразие! Трябва незабавно да се свържа с посолството в Лондон...

На вратата се почука и въведоха капитана заедно с политическия офицер. Освен униформения сержант с тях имаше още един човек. Той кимна на Форбс:

— Добро утро, сър. Може ли да остана?

— Разбира се, Кармайкъл. Мисля, че ще е напечено.

Но не беше. Политическият офицер още с влизането си дръпна консула настрана и зашепна нещо в ухото му. Консулт се извини и двамата излязоха в коридора. Върнаха се след три минути. Консулт се държеше хладно, но коректно. Разбира се, ще се наложи да се свърже с

посолството. Сигурен е, че полицията ще направи всичко, за да задържи побойниците. Дали ще бъде възможно тялото и вещите на покойния да отпътуват за Ленинград с „Академик Комаров“, който трябва да отплава същия ден?

Форбс беше учтив, но твърд. Полицейското разследване ще продължи, тялото и вещите трябва да останат на разположение на полицията. Консулт кимна. Той влизаше в положението им. След това си тръгнаха.

В десет часа Кармайкъл влезе в залата за аутопсии, където професор Харланд вече миеше ръцете си. Както обикновено, разговорът се завъртя около времето, голфа, ежедневието. На няколко крачки от тях върху плочата над каналите беше тялото на Семьонов.

— Може ли да хвърля едно око — попита Кармайкъл.

Патоанатомът кимна.

Инспекторът проучи останките на руснака за около десет минути. Когато си тръгна, малко преди професорът да започне да реже, той отиде в кабинета си и се обади в Единбург, и по-специално в шотландското министерство на здравеопазването и вътрешните работи.

Свърза се с един пенсиониран полицай, който работеше там и беше свързка с МІ5 в Лондон.

По обяд звънна телефонът в „С.4 (С)“, Брайт вдигна и подаде слушалката на Престън.

— За теб е. Не искат да говорят с никой друг.

— Кой е?

— От Шотландия. Единбург.

Престън взе слушалката.

— Джон Престън слуша... да, добро утро и на вас...

Няколко минути мълча, веждите му се присвиваха. На лист хартия записа името Кармайкъл.

— Да. Мисля, че е по-добре да дойда. Предайте, моля, на инспектор Кармайкъл, че ще взема полета в три. Ще може ли да ме посрещне на летището? Благодаря.

— Глазгоу? — попита Брайт. — Те пък какво са забъркали?

— А, някакъв руски моряк, който паднал от един покрив и май нещо малко не е какъвто трябва. Връщам се утре. Вероятно няма нищо сериозно. Все пак — повод да се махна оттук за малко.

15.

Летището на Глазгоу е на осем мили югозападно от града и е свързано с него с магистрала М-8. Самолетът на Престън се приземи малко след четири и половина и той само с една лична чанта малко след това влезе в чакалнята. Отиде до гишето за информация и оттам повикаха по микрофона мистър Кармайкъл.

Инспекторът се появи и те се запознаха. След пет минути вече бяха в колата и пътуваха към здрачаващия се град.

— Хайде да говорим веднага — предложи Престън. — Започнете отначало и ми разкажете всичко.

Кармайкъл беше лаконичен и точен. Имаше много неща, които не знаеше, но беше имал време да прочете показанията на двамата полицаи, особено тези на Крейг, така че можеше да преразкаже по-голямата част от тях. Престън слушаше мълчаливо.

— Добре. Но какво ви накара да се обадите и да поискате човек от Лондон?

— Може би греша, но ми се струва, че е възможно този човек да не е моряк — каза Кармайкъл.

— Слушам ви?

— Крейг казал нещо в бюфета тази сутрин. Аз не съм бил там, но го е чул служител, който ми се обади. Макбейн се е съгласил с думите му. Обаче никой от двамата не споменава това в показанията си. Както е известно, в показанията се описват факти, а това са предположения. Все пак, стори ми се, че си струва да проверя.

— Продължавайте.

— Разказали, че руснакът бил превит като ембрион, в ръцете си стискал брезентова торба и я притискал към корема си. Крейг казал, че я пазел като „бебе“.

Престън разбра за какво става дума. Когато човек го ритат, той инстинктивно се свива на кълбо като Семъонов, но с ръце предпазва главата си. Защо да изложи главата си на ритниците само и само да запази една торба?

— След това — продължи Кармайкъл — странно е времето и мястото. Моряците обикновено не стигат по-далеч от „Бети Бар“ или „Стейбъл Бар“. Нашият е бил на четири мили от пристанището, на път заникъде — всичко отдавна е било затворено и наоколо няма никакви заведения. Какво е правил там по това време?

— Добър въпрос. После?

— В десет тази сутрин отидох на аутопсията. Тялото беше доста увредено от падането, но лицето беше, общо взето, запазено с изключение на няколко синини. Повече са го удряли в тила и по тялото. Виждал съм лица на моряци и преди това. Те са изгорели от слънцето, загрубели и набръчкани. Този имаше гладко, бяло лице, като на човек, живял на закрито.

И накрая — ръцете. Би трябвало също да са загорели и груби. Но не — бяха меки и бели като на чиновник. И накрая — зъбите. Един моряк от Ленинград би трябвало да има най-обикновени пломби от амалгама и обикновени коронки. Този имаше две златни коронки и бели пломби.

Престън кимна одобрително. Кармайкъл беше наблюдателен. Пристигнаха в хотела, в който Престън имаше резервирана стая.

— И още нещо. Дребно, но може би означава нещо — каза Кармайкъл, — преди аутопсията съветският консул се видя с шефа. Аз присъствах. Отначало сякаш беше готов да протестира, но после политическият офицер на кораба го дръпна настрана и нещо си приказваха. След това консултът се превърна в самата учтивост и разбиране. Като че ли политическият му каза нещо за умрелия. Стори ми се, че не искат да вдигат шум, преди да съгласуват с посолството.

— Казали ли сте на някого от униформените, че съм тук?

— Още не. Да им кажа ли?

Престън поклати глава.

— Да изчакаме сутринта. Ще решим тогава. Може и да няма нищо.

— Имате ли нужда от нещо друго?

— Копия от показанията, всичките, ако можете да ги вземете. И списък на вещите му. А те къде са, между другото?

— Заключени са в участъка. Ще направя копия и ще ги оставя тук по-късно.

Генерал Карпов се обади в ГРУ и заобяснява, че уж куриерът от Париж не му е донесъл оттам френски коняк. Той самият не пие, но дължи на генерал Марченко една услуга и ще мине да остави бутилките във вилата му през почивните дни, само иска да е сигурен, че там ще има някой. Дали могат да му кажат номера в Переделкино? Естествено, можеха. Човекът от ГРУ му го даде и забрави за това.

В повечето вили в Переделкино през зимата има домашен прислужник, който поддържа камините, така че собствениците да не започват почивните си дни при невероятен студ. Телефона вдигна прислужникът на Марченко. Да, генералът щеше да бъде там на следващия ден, петък. Обикновено пристига към шест вечерта. Карпов благодари и затвори телефона. Той реши да освободи шофьора и да изненада Марченко към седем часа.

Престън лежеше буден и размишляваше. Кармайкъл му беше донесъл всички показания. Като всички записани в полицията показания, и тези бяха формални и неестествени, съвсем различни от начина, по който хората разказват за това, което са чули и видели. Фактите, разбира се, бяха налице, но не и впечатленията.

Престън не знаеше, защото Крейг никъде не го беше споменал, а сестрата не беше видяла, че преди да побегне по коридора, Семьонов се е опитал да сграбчи кутията за тютюн. Крейг просто пишеше, че раненият го е „избутал и побягнал“.

Списъкът с личните вещи също не вършеше кой знае каква работа. Споменаваха се „кръгла кутия за тютюн и съдържание“, което би могло да бъде няколко унции лош тютюн.

Престън прехвърляше възможностите през ума си. Първо, Семьонов би могло да е „нелегален“, прехвърлен в страната. Заключение: едва ли. Бил е записан в списъка на екипажа и липсата му би била открита при отпътуването на кораба.

Добре. Значи, дошъл е в Глазгоу с кораба и е трябвало да замине с него на следващия ден. Тогава какво е правил в малките часове толкова далече по Уестърн Роуд? Щял е да остави пратка или да се срещне с някого. Добре. Дори би могло да е дошъл да вземе нещо за Ленинград. Още по-добре. Но след това възможностите се изчерпваха.

Ако е успял да предаде каквото е трябвало, защо е държал торбата до корема си, сякаш животът му зависи от нея? Тя би трябвало вече да е празна!

Ако е искал да вземе нещо, но не е успял, важеше същото. Ако е успял да го вземе, защо нищо интересно не е било намерено у него?

Ако това нещо е било прикрито някъде около тялото му, защо въобще е носел торбата? Ако нещото е било зашито някъде в дрехите му или е било скрито в тока на обувката му, защо не е дал торбата, която е интересувала нападателите най-много? Така би си спестил един побой и щеше да може да проведе срещата си или да се върне на кораба само с няколко синини.

Престъпник прехвърли още няколко възможности. Дошъл е като куриер, за да се срещне лично с „нелегален“ агент. Да предаде устно съобщение? Едва ли. Има толкова по-добри начини за предаване на закодирана информация. Да получи съобщение? Същото е. Да смени някого, да заеме мястото му? Не, снимката в паспорта определено е неговата. Ако трябваше да смени някого, в Москва щяха да му дадат втори паспорт с друга снимка, с който смененият да напусне страната. Този паспорт би трябвало да е у него. Освен ако не е бил зашит в някоя подплата. На какво?

На анорака? Тогава защо е пазил торбата? В дъното на самата торба? Доста по-вероятно. Всичко водеше към проклетата торба.

Малко преди полунощ той се обади на Кармайкъл у дома му:

— Можеш ли да ме вземеш в осем? Искam да разгледам вещите. Можеш ли да го уредиш?

В петък сутринта, докато закусваха, Евгений Карпов каза на жена си Людмила:

— Можеш ли да заведеш децата на вилата днес следобед?

— Разбира се. Ти ще дойдеш след работа?

Той кимна разсеяно.

— Ще закъснея. Трябва да се видя с един човек от ГРУ.

Людмила Карпова въздъхна сподавено. Знаеше, че той има закръглена като яребица малка секретарка, която живее някъде около Арбат. Тя знаеше, защото хората говореха, а и в общество като тяхното със строго определени слоеве повечето ѝ приятелки бяха жени на

офицери с неговия ранг. Тя също така знаеше, че той не знае, че тя знае.

Беше на петдесет и бяха женени от двадесет и осем години. Бракът им беше добър, като се има предвид работата му, и тя беше добра съпруга. Както много други, омъжени за служители на Първо управление, и тя отдавна беше изпуснала бройката на самотните вечери, докато той е бил потънал до шия в шифровъчната зала на някое посолство на чужда земя. Тя беше изтърпяла безкрайната скука на безбройни дипломатически приеми, без да знае чужд език, докато съпругът ѝ вдига поздравници — елегантен, приветлив, свободно говорещ английски, френски и немски.

Тя не можеше да изброи дългите седмици, когато мъжът ѝ още беше младши офицер и те живееха в малко претъпкано апартаментче, а тя без никаква помощ трябваше да се грижи за малките деца, докато той е на някакъв курс или изпълнява задача, или чака в сянката на Берлинската стена да се върне куриерът от запад.

Тя беше изпитвала страха да я разпитват с часове, когато някой от колегите му забегне на Запад, за всичко, което са казвали в нейно присъствие. Беше виждала как такива съпруги, някога нейни приятелки, но които след това не би докоснала и с върлина, биват отвеждани към самолета на „Аерофлот“. Такава е работата, утешаваше я той.

Това беше преди години. Сега нейният Женя беше генерал, апартаментът в Москва беше широк и просторен, беше обзавела вилата, както той искаше — удобно и традиционно. Двете момчета бяха тяхна гордост — и двамата бяха студенти — единият по медицина, другият по физика. Повече нямаше да има ужасни жилища в чужбина, а след три години той щеше да се пенсионира с почести и добра пенсия. Така че, ако толкова му се налагаше да се занимава с друга жена веднъж седмично, негова си работа, повечето съвременници правят така. Това е по-добре, отколкото ако беше брутален алкохолик като някои други или застарял майор, който ще бъде изпратен някъде из азиатските републики, за да приключи кариерата си. Все пак тя въздъхна.

Кварталният полицейски участък не беше от най-изящните пострройки в Глазгоу, а вещите на ограбения самоубиец бяха минали през нормалните процедури. Дежурният на пропуска предаде за малко поста си на свой колега и заведе Престън и Кармайкъл в задната част, където ги въведе в стая с гол под, пълна с метални заключващи се шкафове. Той не се изненада от картата на Кармайкъл и обяснението му, че тъй като мъртвият е чужденец, ще трябва и те да изготвят свой доклад и за целта искат да погледнат вещите. Полицаят беше много сведущ по докладите — през целия си живот се беше занимавал с това. Но той не напусна стаята, докато те отвориха торбата и преглеждаха съдържанието ѝ.

Престън започна с обувките — провери токовете, подметките, върховете. Чорапите и долните гащи почти не отнеха време. Махна задния капак на часовника, но това беше само часовник. Панталоните го забавиха повече. Опипа всички подгъви и шевове, търсеше удебелени места или новонаправени шевове. Нищо.

Пуловерът беше лесен — нямаше шевове или по-дебели, отколкото трябва, места. Аноракът също отне време, но и там нямаше резултати. Когато стигна до торбата, беше по-убеден от всякога, че ако другарят Семьонов е носел нещо, то трябва да е в нея.

Просто за да я елиминира, той започна с фланелката. Нямаше нищо. Самата торба му отне половин час, докато се убеди, че дъното е просто двоен брезент, че по шевовите няма нищо и че дупките, през които минаваше въжето за стягане, не са миниатюрни антени или нещо подобно.

Остана кутията за тютюн. Беше произведена в СССР, капакът се завинтваше на резба и все още намирисваше на тютюн. Памукът си беше памук и оставаха трите метални диска — двата леки и блестящи като алуминий, а третият матовосив като олово и тежък. Той седна и се загледа в тях. Кармайкъл гледаше него, а сержантът гледаше пода.

Не го озадачаваше това, което те бяха — озадачаваше го, че не са нищо. Алуминиевите дискове, по три инча в диаметър, бяха от двете страни на другия, който беше два инча в диаметър. Той се помъчи да си представи за какво биха могли да се използват — в радиокомуникациите, в кодирането или декодирането, във фотографията... Не можеше да си представи нищо. Просто бяха метални дискове. И все пак той беше убеден, че един човек е

предпочел да умре, вместо да ги остави в ръцете на нападателите си, които и бездруго щяха да ги хвърлят в най-близкия канал, или вместо да приеме да бъде разпитван за тях.

Той стана и предложи да отидат да обядват. Сержантът, който смяташе, че си е загубил цялата сутрин, върна нещата в шкафа и ги заключи вътре. След това ги изпрати навън.

След обяда в хотел „Понд“ — защото Престън предложи да огледат мястото на побоя — той стана и каза, че ще отиде да се обади по телефона.

— Може и да се позабавя — каза той на Кармайкъл, — пий едно бренди.

Когато излезе от хотела, Престън купи някои дреболии от магазина за части към бензиностанцията на „Бритиш Петролиум“. След това се върна в хотела и се обади в Лондон. Даде на помощника си Брайт телефонния номер в участъка и му каза кога точно да се обади.

След половин час се върнаха в полицейския участък, където явно раздразненият сержант отново ги заведе в стаята с шкафове. Престън седна на масата в центъра и погледна телефона на стената срещу него. Пред себе си натрупа купчина от дрехи, извадени от различните пликове. В три часа звънна телефонът — от централата бяха свързали повикването от Лондон със стаята. Обади се сержантът.

— За вас е, сър. От Лондон — каза той на Престън.

— Би ли се обадил — каза той на Кармайкъл, — виж дали е спешно.

Кармайкъл стана и прекоси стаята до телефона. Докато пое слушалката от сержанта, за миг и двамата бяха с лице към стената.

След още десет минути Престън свърши окончателно. Кармайкъл го закара до летището.

— Естествено ще напиша доклад — каза Престън, — но не виждам защо руснакът е бил толкова притеснен. Колко време вещите му ще стоят заключени в този шкаф?

— О, поне още няколко седмици. Казахме и на съветския консул. Побойниците се издирват, но това е умряла работа. Може и да хванем някой от тях и той да изпее, ако го притиснат за нещо друго. Но е малко вероятно.

Престън подаде билета си. Пътниците вече се качваха.

— Най-глупавото нещо е, че ако си беше стоял мирен, щяхме да го заведем до кораба и даже да му се извиним. С все играчките му.

Когато самолетът излетя, Престън отиде в тоалетната, за да остане сам. Извади трите диска, които бяха увити в носната му кърпа, и отново ги разгледа. Все още не му говореха нищо.

Трите автомобилни шайби, които беше купил от магазинчето при бензиностанцията, щяха да са достатъчни за известно време. Преди това той искаше един човек да погледне истинските. Той работеше извън Лондон и Брайт би трябвало вече да го е помолил да изчака, докато пристигне Престън.

Карпов пристигна във вилата на Марченко по тъмно, малко след седем. Вратата отвори прислужникът, войник, който го въведе във всекидневната. Генералът беше станал на крака и изглеждаше изненадан и зарадван, че вижда приятеля си от другата, по-голямата разузнавателна служба.

— Евгений Сергеевич — прогърмя гласът му. — Какво те води в моя скромн дом?

В ръката си Карпов носеше сак. Той го вдигна и бръкна вътре.

— Един от моите се върна от Турция, през Армения. Умно момче, знае да не се връща с празни ръце. Понеже из Анадола е голям хаос, той поспрял в Армения и взел ето тези...

Той извади една от четирите бутилки от най-хубавия арменски коняк.

Очите на Марченко светнаха:

— „Ахтамар“! Само най-доброто за Първо главно!

— Е — продължи Карпов, — отивам нагоре към моята вила и си викам: кой да ми помогне да стигна по-лесно? И ето ти го отговора — старият Пьотър Марченко. Та се отбих. Ще видим ли дали го бива?

Марченко се разтресе от смях.

— Саша, чаши! — извика той.

Престън пристигна преди пет, взе колата си от паркинга и се насочи към шосе № 4. Вместо да тръгне на изток към Лондон, той

тръгна на запад към Беркшир. След тридесет минути пристигна, където беше тръгнал — едно учреждение край селцето Алдермастън.

Известен просто като „Алдермастън“, Институтът за изследване на ядрените въоръжения, толкова любима мишена на борците за мир, е всъщност мултидисциплинарен институт. Наистина, там се разработват ядрени устройства, но освен това там се занимават с химия, физика, конвенционални експлозиви, инженеринг, чиста и приложна математика, радиобиология, медицина, правила за безопасност, здравни стандарти и електроника. Освен другото там имаше и много добър отдел по металите.

Преди години един от учените в „Алдермастън“ беше чел лекции на офицерите от разузнаването в Ълстър за металите, използвани в бомбените устройства на ИРА. Престън беше един от присъстващите и помнеше името на учения от Уелс.

Доктор Давид Уин-Еванс го чакаше във фоайето. Престън се представи и напомни за лекцията преди години.

— Каква добра памет имате — каза ученият с уелския си акцент. — Добре, мистър Престън, с какво мога да ви бъда полезен?

Престън бръкна в джоба си, извади носната си кърпа и показва трите диска.

— Тези са намерени у един човек в Глазгоу. Предавам се. Искам да знам какво представляват и за какво могат да се използват.

Докторът го погледна внимателно.

— Предполагате, нещо престъпно?

— Може би.

— Трудно е да се каже без анализ — каза специалистът. — Вижте, тази вечер съм канен на вечеря, а утре е сватбата на дъщеря ми. Може ли да ги проверя в понеделник и да ви се обадя?

— Разбира се. Аз самият ще си взема малко отпускат. Ще си бъда вкъщи. Да ви дам ли домашния си телефон в Кенсингтън?

Доктор Уин-Еванс се сбогува, изтича нагоре по стълбите, заключи дисковете в сейфа си и забърза към вечерята си. Престън тръгна към Лондон.

Докато Престън се прибираше, подслушвателната станция при Менуид Хил в Йоркшир улови единичен сигнал от нелегален

предавател. Хванаха го още и станциите в Броди, Уелс и Чиксандс в Бедфордшир и засякоха координатите. Беше някъде из хълмовете на север от Шефийлд.

Когато местната полиция стигна до мястото, то се оказа пусто шосе между Барнсли и Понтърфакт. Там нямаше никой.

Малко по-късно същата вечер един от дежурните в Правителствения комуникационен център в Челтнъм докладва в кабинета на директора.

— Същият бръмбар е — каза той, — намира се в кола и е добро устройство. Само пет секунди излъчване и, изглежда, не може да се дешифрира. Първо в Дербишир, сега в Йоркшир, изглежда, е в северната част на Централна Англия.

— Следете го — каза директорът. — Такъв предавател не сме имали от години. Интересно какво ли предава?

Всъщност майор Валерий Петровски чрез своя оператор предаде: „Куриер две не се яви. Информирайте. Изпратете заместител.“

Първата бутилка „Ахтамар“ беше празна, а втората доста олекнала. Марченко се беше зачервил, но той можеше да изпие и две бутилки на ден, ако имаше настроение, и да се контролира добре.

Карпов, който рядко пиеше за удоволствие и никога сам, имаше тренинг от различните дипломатически приеми през годината. Имаше добра глава, когато му потрябваше. Освен това беше се насилил да изяде пакетче масло, преди да дойде, и въпреки че едва не повърна, мазнината щеше да покрие стомаха му и да забави действието на алкохола.

— Какво правиш напоследък, Пьотър?

Очите на Марченко се свиха.

— Защо питаш?

— Хайде де, Пьотър, от толкова време сме заедно. Помниш ли, като ти спасих задника в Афганистан? Преди три години? Дължиш ми една услуга. Какво става около тебе?

Марченко си спомняше. Той кимна съсредоточено. През 1984 година ГРУ провеждаше голяма разузнавателна операция срещу ислямските бунтовници близо до прохода Кхибер. Тогава имаше един

особено опасен партизански лидер, който атакуваше обекти в Афганистан от бази в Пакистан. Марченко безразсъдно беше изпратил отряд да го залови отвъд границата, но сметките излязоха криви. Просъветските афганистанци бяха разкрити и убити по най-жесток начин, а единственият руснак, който ги придружаваше, имал късмет, че оцелял, но муджахидините го предали на пакистанските власти с надежда да получат срещу него оръжие.

Марченко се оказа сам. Примоли се на Карпов, тогава шеф на „нелегалните“, и той изложи на опасност един от агентите си, офицер от пакистанската армия, за да помогне на руснака да избяга и да се прехвърли през границата. Този международен скандал тогава би могъл да унищожи Марченко и той би се превърнал в поредния съветски офицер, чиято кариера се срутва в тази ужасна страна.

— Да, така е. Знам, че съм ти задължен, Женя, но не ме питай какво съм правил през последните няколко седмици. Специална задача. Много секретна. Без имена, без шумотевица — той потупа носа си с дебел като кебапче пръст и кимна свъсено.

Карпов се протегна и напълни чашата на Марченко от третата бутилка.

— Естествено. Разбирам... Не трябваше да питам. Няма да споменавам това повече. Операцията.

Марченко размаха пръст назидателно. Очите му бяха кръвясали. Той напомняше ранен глиган в храсталаците, с ум, замъглен от алкохола вместо от загуба на кръв и болка, но все пак опасен.

— Не е операция. Няма операция. Тази гадост е спряна, но трябва да мълчим. Всичките. От много високо... по-високо, отколкото можеш да си представиш. Не говори повече за това, става ли?

— Става. Няма и да помисля даже — каза Карпов и пак напълни чашата на Марченко. Той пълнеше неговата повече от своята, защото не беше толкова пиан, но все пак фокусираше погледа си с усилие.

След още два часа от последната бутилка „Ахтамар“ бяха останали около две трети. Марченко беше разплут в стола, с брада, опряна в гърдите. Карпов вдигна чашата си за още една от безкрайните наздравици.

— За забравата!

— Забравата? — Марченко поклати глава учудено. — Аз съм наред. Винаги мога да пия повече от вас, от Първо, никога не

забравям...

— Не — поправи го Карпов, — имах предвид плана. Да го забравим, нали?

— „Аврора“? Правилно! Забравяме. Адски хубава идея де, въпреки всичко.

Пиха и Карпов пак напълни чашите.

— Майната им на всички — каза той, — и на Филби, и на академика.

Марченко кимна в знак на съгласие. Брендите, което не беше успяло да влезе в устата, се стичаше по брадата му.

— Крилов? Тоя задник? Зарежи ги всичките!

Карпов се добра със залитане до колата си към полунощ. Той се подпря на едно дърво, бръкна с два пръста в устата си и повърна на снега, гълтайки жадно студения нощен въздух. Почувства се облекчен, но шофирането до вилата му беше убийствено. Пристигна с ожулен калник и разтреперан от страх. Людмила беше будна и го сложи да си легне ужасена, че е карал от Москва в това състояние.

В събота сутринта Джон Престън отиде с колата си до Тонбридж, за да вземе сина си Томи. Както обикновено, момчето изригваше водопад от думи — разкази за изминалия срок, проекти за следващия, планове за започващата ваканция, похвали за приятелите и презрение за тези, които не харесваше.

Куфарът и кутията със сладкиши бяха в багажника и пътуването до Лондон беше истинско удоволствие за Джон Престън. Той спомена няколкото неща, които беше планирал за следващата седмица, и се радваше, че момчето ги одобрява. Лицето му се помрачи единствено когато си припомни, че след седмица ще трябва да се върне в елегантния, но студен и невероятно скъп апартамент в Мейфеър, където Джулия живееше с компаньона си. Той можеше да му бъде дядо и Престън подозираше, че ако момчето например счупи нещо, атмосферата ще стане много тягостна.

— Татко — попита Тони. — Защо да не мога да стоя при теб през цялото време?

Престън въздъхна. Не е лесно да обясниш на дванадесетгодишния си син какво ти струва разпадането на брака,

защо се е разпаднал.

— Защото — каза той внимателно — майка ти и Арчи всъщност не са женени. Ако настоя да се разведем официално, тя ще поиска от мен пари, наречени „издръжка“, които при моята заплата не мога да си позволя. Просто нямам достатъчно пари, за да издържам нея, себе си и да плащам за училището ти. И ако не мога да плащам тези пари, съдът може да реши, че ти имаш подобри шансове с нея. Няма да се виждаме дори колкото сега.

— Не знаех, че нещата опират до пари — каза момчето натъжено.

— В края на краищата повечето неща опират до пари. Тъжно, но факт. Преди години, ако имах достатъчно пари да ви издържам, може би нямаше да се разделим с майка ти. Бях офицер в армията и дори когато започнах работа във вътрешно министерство, заплата не беше достатъчна.

— А какво точно работиш в министерството? — попита синът му. Той изостави темата за раздялата на родителите си, както обикновено правят децата, когато се опитват да забравят нещо, което ги наранява.

— Дребна чиновническа работа.

— Сигурно е адски скучно, а?

— Да — съгласи се Престън, — сигурно е така.

Евгений Карпов се събуди с ужасен махмурлук, който понамаля едва след няколко аспирина. Следобед се почувства по-добре и реши да се поразходи.

Някъде в главата му се въртеше, че не съвсем отдавна е чул името Крилов. В един справочник „за служебно ползване“, който държеше на вилата си, той намери подробностите за професор Крилов, Владимир Илич. Историк, професор в Московския университет, дългогодишен член на партията, член на Академията на науките, на Върховния съвет и така нататък, и така нататък. Всичко това беше известно. Но имаше още нещо.

Той вървеше през снега с наведена глава, дълбоко замислен. Момчетата бяха отишли да карат ски, за да използват последния хубав

сняг преди пролетта. Людмила Карпова вървеше след него и понеже познаваше настроенията му, не го прекъсваше.

Предната вечер състоянието му я беше изненадало, но тя беше щастлива. Той рядко пиеше и никога толкова много, което изключваше да е ходил при любовницата си. Вероятно наистина е бил при колега от ГРУ, някой от така наречените „съседи“. Разбира се, той се тревожеше за нещо, но това не беше „яребицата“ от Арбат.

Малко след три часа това, над което си блъскаше главата, се изясни. Той спря на няколко крачки пред нея и каза:

— По дяволите! Разбира се! — и изведнъж се развесели. Той я хвана за ръката усмихнат и така се върнаха във вилата.

Генерал Карпов знаеше, че ще трябва да проведе едно тайно проучване в кабинета си в понеделник и че ще посети професор Крилов у дома му вечерта.

16.

Телефонът извъня точно когато Джон Престън се канеше да излезе със сина си в понеделник сутринта.

— Мистър Престън? Обажда се Давид Уин-Еванс.

Отначало беше объркан, но после си спомни молбата си от петък.

— Прегледах вашето метално парче. Много интересно. Можете ли да дойдете да си поговорим?

— Всъщност взел съм си няколко дни почивка. Какво ще кажете за края на седмицата?

От другата страна последва пауза.

— Мисля, че е по-добре по-рано, ако можете да отделите време.

— Е, добре. Не можете ли да ми кажете за какво става дума по телефона?

— По-добре не.

Престън се замисли за момент. Щеше да води Томи в сафари-парка „Уиндзор“ и да прекарат там деня. Но той също беше в Беркшир.

— Може ли да мина днес следобед, към пет?

— Добре, пет. Обадете се от пропуска, аз ще кажа да ви пуснат горе.

Професор Крилов живееше на последния етаж в един блок на Комсомолски проспект с изглед към Москва-река и близко до университета, на южната страна. Генерал Карпов натисна звънеца малко след шест и отвори самият професор. Той погледна посетителя, без да го познае.

— Другарят професор Крилов?

— Да?

— Казвам се генерал Карпов. Дали не можем да поговорим за малко?

Показа му личната си карта. Професорът я разгледа и отбеляза мислено званието му и че работи в Първо главно управление на КГБ.

След това го покани да влезе. Той го въведе в добре обзаведена стая, пое палтото му и го покани да седне.

— На какво дължа честта? — попита той, след като седна срещу Карпов. Той самият знаеше стойността си и един генерал от КГБ не можеше да го изпълни със страхопочитание.

Карпов разбираше, че с Крилов нещата ще са по-различни. Той лесно можеше да накара Ерита Филби да му каже за шофьора, лесно можеше да впечатли Георгиев с висшия си чин. Марченко беше стар приятел и пияница. Крилов беше високо в партийната йерархия, във Върховния съвет, в Академията, в елита на страната. Реши да не губи време, а да изиграе картите си бързо и без милост. Нямаше друг начин.

— Професор Крилов, в интерес на държавата е да ми изясните нещо. Искам да ми кажете какво знаете за плана „Аврора“.

Професорът седеше, сякаш са го ударили през лицето. След това се зачерви от гняв.

— Генерал Карпов, вие превишавате правата си! Не зная за какво говорите.

— Вярвам, че знаете — каза Карпов с равен глас, — и мисля, че трябва да ми кажете какво включва този план.

В отговор професор Крилов протегна ръка:

— Пълномощията ви, моля?

— Пълномощията ми са моят чин и моята служба.

— Ако не сте лично упълномощен от другаря Генерален секретар, значи нямате никакви пълномощия — каза Крилов ледено. Той стана и отиде до телефона. — Всъщност смятам, че за въпросите ви трябва да се уведоми някой по-високо от вас. — Той взе слушалката и се приготви да набира.

— Тази идея не е много добра. Знаете ли, че един от вашите колеги консултанти е изчезнал? — Първото зърно на съмнението беше проникнало зад самоуверената фасада на Крилов. — Моля, седнете и ме изслушайте — каза Карпов.

Академикът седна. Някъде в апартамента се чу отваряне и затваряне на врата. Докато беше отворена, през нея проникна вълна от западна музика, която после стана приглушена.

— Та, казвам, изчезнал — продължи Карпов. — Изчезнал от апартамента си, шофьорът му е освободен, жена му няма представа къде може да е или кога ще се върне, а дали и изобщо ще се върне.

Той играеше хазарт, при това от голям мащаб. Все пак в очите на професора се появи тревога. След това той се окопоти.

— И дума не може да става да обсъждам държавни въпроси с вас, другарю генерал. Мисля, че трябва да ви помоля да напуснете.

— Не е толкова лесно — каза Карпов. — Кажете ми, професоре, нали имате син Леонид?

Внезапната смяна на темата обърка учения.

— Да. И какво от това?

— Ще ви обясня — каза Карпов.

В другия край на континента Престън и синът му се прибираха от сафари-парка „Уиндзор“ с колата, а денят беше топъл и мек.

— Трябва да се отбия на едно място, преди да се приберем — каза бащата. — Не е далеч. Бил ли си в „Алдермастън“?

Очите на момчето се отвориха широко.

— Бомбената фабрика?

— Не е съвсем „бомбена фабрика“ — отговори Престън. — По-скоро е научен институт.

— Не съм бил. Ще ни пуснат ли вътре?

— Е, мен ще ме пуснат. Ти ще трябва да ме почакаш в колата на паркинга. Няма да се бавя.

Той зави на север към шосе М-4.

— Вашият син се върна преди девет седмици от Канада, където е бил преводач на една търговска делегация? — каза тихо Карпов.

— Е, и?

— Докато е бил там, моите хора от контраразузнаването са забелязали, че една привлекателна млада особа се опитва от доста време да влезе в контакт с членовете на делегацията и по-специално с по-младите членове — секретари, преводачи и така нататък. Въпросната особа била фотографирана и впоследствие идентифицирана като агент, който вербува чрез шантаж. От Щатите, не от Канада, и почти сигурно е на работа в ЦРУ. Тази особа била поставена под наблюдение и били засечени срещи с вашия син Леонид

в хотелска стая. И най-неприятната част е, че са имали кратка, но бурна любовна връзка.

Лицето на професор Крилов се покри с петна от гняв. Той с мъка произнасяше думите:

— Как се осмелявате! Как се осмелявате да идвате при мен и да ме подлагате на такъв шантаж? Мен, члена на Академията и на Върховния съвет! Партията ще научи за това! Знаете правилата — само партията може да контролира партията! Може и да сте генерал от КГБ, но превишихте правата си, отидохте твърде далеч, генерал Карпов!

Евгений Карпов седеше, сякаш унижен, и слушаше.

— Та, значи, синът ми преспал с някаква чужденка, докато бил в Канада. Че тази чужденка е била американска шпионка, той естествено не е знаел. Може да е било непредпазливо, но нищо повече. Бил ли е вербуван от тази американка?

— Не — призна Карпов.

— Издал ли е някакви държавни тайни?

— Не.

— Тогава в какво го обвинявате? В младежка недискретност?! Ще му се скарат. Но упреците към вашите хора ще са по-големи, защото са били длъжни да го предупредят. А що се отнася до спането, ние в Съветския съюз не сме монаси. Младите мъже спят с жени, откакто свят светува...

Карпов отвори чантата си и извади голяма снимка, която постави на масата. Професор Крилов я погледна и думите му замряха. Червенината изчезна от лицето му, докато на лампата започна да изглежда сиво. Поклати глава няколко пъти.

— Съжалявам — каза Карпов много внимателно, — наистина съжалявам. Следяхме американеца, не сина ви. Нямахме представа, че ще се стигне до това.

— Не вярвам — изхриптя професорът.

— Аз също имам синове — каза Карпов, — струва ми се разбирам, поне се опитвам да разбера как се чувствате.

Академикът пое дъх, изправи се и промърмори:

— Извинете.

След това излезе от стаята. Карпов въздъхна и прибра снимката. За миг, докато вратата беше отворена, музиката се чу силно, после спря

и я замениха два каращи се гласа. Единият беше басовият рев на бащата, а другият, по-висок — на млад мъж. Караницата завърши с шамар. След секунда професор Крилов се върна в стаята. Той седна с помътнял поглед, раменете му бяха отпуснати надолу.

— Какво смятате да направите? — прошепна той.

Карпов въздъхна.

— Задълженията ми са ясни. Както казахте, само партията може да контролира партията. Длъжен съм да предам тази снимка и доклада си в ЦК. Знаете закона. Знаете какво правят със „златните момчета“. Пет години без право на опрощаване при строг режим. Веднъж попаднал в лагерите, ще се разчуе, после... как да се изразя, младият човек става играчка за всеки. Момче, отраснало „на завет“, трудно ще преживее всичко това.

— Но... — подкани професорът.

— Но... мога да реша, че има шанс ЦРУ да реши да докара нещата докрай. Имам това право. Мога да реша, че има шанс американците да станат нетърпеливи и да изпратят агента си тук, за да поднови връзките с Леонид. Мога да реша, че вашият син ще помогне да уловим агент на ЦРУ. Докато чакаме, ще мога да държа материалите за сина ви в личния си сейф, а чакането може да продължи много дълго. Имам тези правомощия. Щом става дума за операция, да.

— А цената?

— Мисля, че е известна.

— Какво искате да знаете за плана „Аврора“?

— Просто започнете от началото.

Престън излезе през главния вход в „Алдермастън“ и остави колата на паркинга за посетители.

— Съжалявам, Томи, по-нататък не може. Изчакай ме тук. Сигурно няма да се бавя.

Той влезе в сградата и се представи на двамата мъже на пропуска. Те видяха служебната му карта и позвъниха на доктор Уин-Еванс, който разпореди да го пуснат до кабинета му, на третия етаж. Влезе и го поканиха да седне срещу бюрото.

Ученият го погледна над очилата си:

— Може ли да попитам откъде взехте този предмет? — Той посочи към тежкия, сякаш оловен диск, който сега беше поставен в запечатана стъкленица.

— Намерен е у един човек в четвъртък, в малките часове на нощта. А другите два диска?

— А, те са обикновен алуминий. Нищо особено. Просто, за да предпазват този. Но той е интересен.

— Знаете ли какво представлява?

Доктор Уин-Еванс, изглежда, се стресна от наивността на въпроса.

— Естествено, знам какво представлява. Това е работата ми. Да, знам. Това е диск от чист плутоний.

Престън се намръщи. Не беше чувал за такъв метал.

— Всичко започна от двете писма на Филби до Генералния секретар. В тях той твърди, че в британската Лейбъристка партия има фракция на твърдата левица, която е толкова силна, че може да поеме контрола над партийната машина, когато реши. Това съвпада и с моето мнение.

— И с моето — промърмори Карпов.

— Филби отива по-нататък. Той твърди, че в тази фракция има група, вътрешен кръг, от марксисти-ленинисти, която е решила да направи точно това, но не преди следващите избори, а след тях, след евентуална победа на лейбъристите. С други думи, те се готвят да изчакат изборната победа на Нийл Кинък и веднага след това да го свалят от партийното ръководство. Заместникът му трябва да бъде първият в историята на страната министър-председател марксист-ленинист, който ще провежда външна и вътрешна политика, която напълно да съответства на съветските интереси — външнополитически и военни, а най-вече в областта на едностранното ядрено разоръжаване и експулсирането на всички американски въоръжени сили от страната.

— Не звучи изпълнимо — кимна Карпов. — И бяхте събрани четирима души, за да намерите начин тази изборна победа да се осъществи?

Професор Крилов го погледна изненадан.

— Да. Филби, генерал Марченко, аз и доктор Рогов.

— Гросмайсторът?

— Той е и физик. Съставихме плана „Аврора“, който щеше да представлява една мащабна акция за дестабилизация на обществото, която би накарала милиони да гласуват за лейбъристите.

— Казвате... „щеше“?

— Да. Планът беше главно идея на Рогов. Той го подкрепи силно. Марченко беше резервиран, а Филби... никой не може да каже какво точно мисли Филби. Усмиваше се и кимаше, чакаше да види накъде ще задуха вятърът.

— Типично за него — съгласи се Карпов. — И кога представихте този план?

— На дванадесети март. Аз бях против и Генералният секретар се съгласи с мен. Той го отрече направо, нареди всички бележки и записки да се унищожат. Заклехме се да мълчим и да не споменаваме за това при никакви обстоятелства.

— Кажете ми, защо бяхте против?

— Според мен беше безразсъден и опасен. Освен всичко останало той беше в пълно противоречие с Четвъртия протокол. Ако този протокол някога се наруши, само Бог знае къде ще свърши светът.

— Четвъртия протокол?

— Да. Към договора за неразпространение на ядрените оръжия. Разбира се, вие помните този договор.

— Човек трябва да помни такива неща. Припомнете ми го, моля.

— Не съм чувал за плутоний — каза Престън.

— Сигурно е така — каза доктор Уин-Еванс, — той не се среща под път и над път. Това е много рядък метал.

— И за какво се използва, докторе?

— Рядко, но наистина рядко се използва в медицината. Човекът от Глазгоу да не би да е отивал на конгрес по медицина или на медицинска изложба?

— Не — каза Престън, — нищо такова.

— Тогава отпада вероятността от около десет процента да е бил предназначен за медицински цели. Боя се, че остава

деветдесетпроцентовата вероятност за другото приложение. Освен тези двете друго не е известно досега.

— Кое е второто?

— Един плутониев диск с този размер сам по себе си не представлява нищо. Но когато е в съприкосновение с друг диск от метал, наречен литий, получава се нещо като инициатор.

— Какво?

— Инициатор.

— И какво, по дяволите, е това?

— На 1 юли 1968 година — каза професор Крилов — този договор е бил подписан от ядрените държави (тогава) — САЩ, СССР и Англия. В договора страните се задължават да не предоставят материали и технологии, които да позволяват създаването на ядрено оръжие на други страни, които не разполагат с такива. Помните ли?

— Да — каза Карпов, — дотолкова си спомням.

— Самото подписване на договора във Вашингтон беше съпроводено от голям шум по информационните средства. Но при подписването на четирите тайни протокола към този договор нямаше никакъв шум. Всеки от тези протоколи предвиждаше предотвратяването на евентуална бъдеща опасност — нещо, които тогава са били технически невъзможни, но които, както е било преценено, в бъдеще могат да станат напълно осъществими.

Първите три протокола вече не са актуални, защото предвижданията в тях или са се оказали напълно неизпълними, или срещу тях веднага са били изнамерени ефикасни контрамерки. Но Четвъртият протокол, най-секретният от всички, някъде в началото на осемдесетте се превърна в истински кошмар.

— Какво предвижда този Четвърти протокол?

Професор Крилов въздъхна:

— Тази информация ни даде доктор Рогов. Както знаете, той е ядрен физик. Четвъртият протокол предвижда създаването на миниатюрни и опростени ядрени взривни устройства. Очевидно точно това се е случвало. От една страна, бомбите са станали много мощни, но и много по-големи и сложни за производство. От друга обаче, една бомба като тази над Хирошима, за която е бил необходим

тежък бомбардировач, сега може да се вмести в куфар и да се сглоби от готови елементи, като детски конструктор.

— И това ли забранява Четвъртият протокол?

— И още нещо — професор Крилов поклати глава: — Подписалите държави се задължават да не внасят нелегално на територията на никоя държава подобни устройства с цел, да кажем, да се взривят в нает апартамент в центъра на града или нещо такова.

— Без четириминутното предупреждение — разсъждаваше Карпов, — без възможност да се засече с радар идваща ракета, без възможност за ответен удар, без да се знае кой е нападателят. Просто взрив в някое мазе...

— Точно така — кимна професорът, — затова го наричам кошмар. Западните отворени общества са по-уязвими, но ние също не сме предпазени от такова нещо. Ако Четвъртият протокол се наруши, всички тези ракетни установки, електронни предупредителни устройства, всъщност целият военнопromишлен комплекс става безпредметен.

— И това е била целта на плана „Аврора“?

Крилов кимна. Изглежда, не искаше да говори повече.

— Но тъй като всичко това е забранено и прекратено — продължаваше Карпов, — целият план е станал, както казваме в службата, „архивен“?

Крилов се хвана за думата.

— Точно така. Сега това е „архивно“.

— Добре, кажете ми какво се предвиждаше да се случи?

— Според плана „Аврора“ в страната трябваше да се прехвърли един първокласен агент, който да наеме някъде къща и да осъществи замисъла. Чрез куриери трябваше да му се доставят десетината компоненти на малка атомна бомба, около килотон и половина.

— Толкова малко? В Хирошима беше десет килотона.

— Намерението не беше да се предизвикат големи разрушения. Това би довело до отлагане на изборите. Целта беше да се предизвика ядрен инцидент, който да накара десетте процента несигурни избиратели да гласуват за едностранното разоръжаване, тоест за лейбъристите, които единствени издигат този лозунг.

— Извинете, че ви прекъснах — каза Карпов. — Моля, продължете!

— Устройството трябваше да се взриви шест дни преди изборния ден. Мястото беше от особена важност. Беше избрана американската база край Бентуотърс в Съфолк. Там очевидно са базирани ударни бомбардировачи F-5, които пренасят малки тактически ядрени заряди, предназначени за отбиване на масираните ни танкови атаки, в случай че нападнем Западна Европа.

Карпов кимна. Той познаваше Бентуотърс и информацията беше точна.

— Нашият човек трябваше да закара сглобеното устройство до самата ограда на базата в ранните часове на деня. Базата се намира в гора. Взривът трябваше да се произведе призори.

Поради малката мощност пораженията щяха да се ограничат до самата база, която, разбира се, щеше да се изпари заедно с три селца, гората, едно по-голямо село, крайбрежната ивица и един резерват за птици. Тъй като базата е съвсем близо до брега, преобладаващите северни ветрове щяха да отнесат радиоактивния облак над Северно море и докато достигне до бреговете на Холандия, 95% от него щяха да са неутрализирани или паднали в морето. Целта не е да се предизвика екологична катастрофа, а страх и вълна от антиамериканизъм.

— Можеше и да не повярват — каза Карпов, — много неща би могло да се объркат. Например агентът можеше да бъде заловен жив.

Професор Крилов поклати глава.

— Рогов беше предвидил и това. Разработи операцията като партия шах. На агента щеше да се каже, че след като натисне копчето, ще има на разположение два часа, за да се отдалечи колкото се може повече с колата си. Но всъщност устройството щеше да се взриви моментално. Часовниковият механизъм щеше да бъде нагласен за моментален взрив и щеше да е запечатан.

Горкият Петровски, помисли Карпов.

— А щяха ли да повярват?

— Вечерта след експлозията в Прага трябваше да се състои пресконференция. Щеше да я даде един израелски ядрен физик, доктор Нахум Визер, той, изглежда, работи за нас.

Лицето на Карпов беше изопнато.

— Изумявате ме — каза той. Знаеше за доктор Визер. Синът му, когото той много обичал, бил навремето офицер от израелската армия в Бейрут през 1982 година. Когато фалангистите опустошили

бежанските лагери „Сабра“ и „Шатила“, той се опитал да се намеси, но бил убит.

На бащата, вече отявлен противник на партията Ликуд, били представени внимателно подбрани доказателства, че синът му е бил убит от израелски куршум. В мъката и гнева си професорът отишъл малко по-наляво и се съгласил да работи за Москва.

— Както и да е. Професор Визер щеше да заяви, че от години сътрудничи с американците при създаването на ултрамалки ядрени бойни глави. Изглежда, това е вярно. Щеше да каже, че многократно ги е предупреждавал колко нестабилни са те и колко неподходящи са за практическа употреба, но че те са настоявали, защото са искали да увеличат обсега на самолетите си, като увеличат количеството гориво за сметка на другия товар.

Беше преценено, че тази пресконференция, още на следващия ден след експлозията, петия преди изборите, ще превърне вълната от антиамериканизъм в Англия в такава буря, че дори консерваторите няма да могат да укротят страстите.

Карпов кимна:

— Да, сигурно това би станало. Нещо друго от плодовития мозък на доктор Рогов?

— Доста повече — каза Крилов мрачно. — Предполага се, че американците ще отрекат официално и категорично, че имат нещо общо. На четвъртия ден преди изборите нашият Генерален секретар щеше да направи изявление в смисъл, че ако американците ги обхваща някакво безумие, то си е техен проблем, но в името на сигурността на страната ни той ще постави нашите войски в състояние на максимална бойна готовност.

Същата вечер някой от нашите приятели, много близък до Нийл Кинък, трябваше да го убеди да дойде в Москва и да настоява за запазване на мира. В случай на колебание посланикът ни лично щеше да го покани в посолството, за да обсъдят кризата. Когато обективите са насочени към него, едва ли би се противил.

Щяха да му издадат виза за минути и щеше да лети с „Аерофлот“ на следващата сутрин. Генералният секретар щеше да го посрещне лично пред камерите на световните информационни агенции и след няколко часа щяха да се разделят с мрачни изражения на лицата.

— Това няма да е без причина, предполагам — каза Карпов.

— Точно така. Но докато още е в самолета на път за Лондон, Генералният секретар щеше да направи изявление, че благодарение на молбата на британския лейбъристски лидер той, Генералният секретар, отменя заповедта за повишена бойна готовност на войските. Нийл Кинък щеше да се върне в Лондон като политик от световна величина.

В деня преди изборите той трябваше да произнесе вълнуваща реч на тема ликвидирането на ядрената лудост веднъж завинаги. Събитията от тези шест дни биха сломили традиционния съюз с Америка, щяха да я изолират от Европа и най-важното щяха да накарат жизненоважните десет процента да гласуват за лейбъристите. След това нещата щеше да поеме твърдата левица. Това беше планът „Аврора“.

Карпов стана:

— Бяхте много любезен, другарю професор. И постъпихте умно. Не говорете за това повече. Аз също ще мълча. Както казвате, всичко вече е в архивите. И досието на сина ви ще остане в сейфа ми много дълго време. Довиждане. Не мисля, че ще ви безпокоя пак.

Той се облегна удобно, докато чайката се плъзгаше по Комсомолски проспект. Наистина блестящо. Но дали има достатъчно време?

Както и Генералния секретар, той също знаеше за предстоящите избори в Англия, насрочени за юни, след шестдесет дни. В края на краищата Генералният беше получил информацията от тяхната резидентура в Лондон.

Прехвърляше плана в главата си и търсеше слаби места. Добър е, реши накрая, ако не се провали. Ако се провали, резултатите ще са катастрофални.

— Инициатор, любезни господине, е вид детонатор за бомба — каза доктор Уин-Еванс.

— Аха! — Престън се чувстваше неловко. И преди е имало бомби в Англия. Отвратителни, но изолирани случаи. В Ирландия беше видял доста взривове. Беше чувал за детонатори, взриватели, капсули, но никога за инициатори. Все пак, изглежда, руснакът Семьонов е пренасял някакъв компонент за терористи в Шотландия.

Коя групировка? ИРА, анархисти, някоя друга? Руската връзка беше странна — пътуването му до Глазгоу си струваше.

— Този инициатор от плутоний и литий... може ли да се използва за антипехотна бомба например?

— Би могло да се каже и така — отговори уелсецът. — Инициаторът предизвиква ядрена експлозия.

ТРЕТА ЧАСТ

17.

Брайън Харкорт-Смит слушаше внимателно, облегнат назад и ръцете му си играеха с един златен автоматичен молив.

— Това ли е всичко? — попита той, когато Престън завърши устния си доклад.

— Да.

— Този доктор Уин-Еванс, дали би могъл да представи умозаклученията си в писмен вид?

— Едва ли са само умозаклучения. Става дума за научен анализ на метала и само двете му възможни приложения. Да, съгласен е да напише доклад. Ще го приложи към моя.

— Към твоите умозаклучения. Или да кажа „научен анализ“?

Престън игнорира иронията.

— За мен е без съмнение, че Семъонов е дошъл в Глазгоу, за да предаде диска на някого или да го остави, за да го приберат. Както и да е, това означава, че тук има „нелегален“. Мисля, че трябва да се опитаме да го открием.

— Очарователна идея. Бедата е, че не знаем откъде да започнем. Слушай, Джон, ще ти го кажа направо. Поставяш ме, както обикновено, в много трудно положение. Просто не виждам как бих могъл да отнеса въпроса по-горе, ако не ми представиш някакви посъществени доказателства от един диск от рядък метал, взет от един за жалост умрял руски моряк.

— Този диск представлява половината от инициатор за ядрено устройство. Това не е просто парче метал.

— Чудесно. Една част от вероятен взривател на вероятно ядрено устройство. Кое то вероятно е било предназначено за вероятен съветски „нелегален“, който вероятно действа в Англия. Джон, повярвай ми, когато ми представиш пълния си доклад, аз ще го разгледам с нужната сериозност.

— И после ще напишете „БП“?

Усмивката на Харкорт-Смит не трепваше и беше опасна.

— Не непременно. Всеки твой доклад се оценява според достойнствата му. Както и на всеки друг. Предлагам ти да намериш някакво доказателство, което да потвърждава несъмненото ти пристрастие към хипотезата за конспирация. Нека това се превърне в приоритет за теб.

— Добре — каза Престън, — ще се заема с това.

Когато той си отиде, Харкорт-Смит взе вътрешния указател и намери номера на шефа на отдел „Кадри“.

На следващия ден, сряда, 15, самолетът на „Бритиш еървейз“ от Париж кацна на летище Бирмингам около обяд. Сред пътниците имаше млад мъж с датски паспорт.

Името в паспорта също беше датско и ако някой бе проявил любопитството да се обърне към него на датски, той щеше да отговори перфектно. Всъщност майката на мъжа беше датчанка и след няколко езикови курса и посещения в страната той беше усвоил езика до съвършенство.

Баща му обаче беше германец и младият мъж, роден доста след войната, беше отраснал в Ерфурт. Това означава източен германец. Той също така беше офицер от разузнавателните служби.

Нямаше и представа за значението на мисията си в Англия, а и не се интересуваше от това. Инструкциите му бяха прости и той ги спазваше прецизно. След като мина без проблеми през паспортната и митническата проверка, той взе такси и отиде до хотел „Мидланд“ на Ню стрийт. По време на пътуването и докато се регистрираше за полета, той пазеше лявата си ръка, която беше в гипс. Въпреки че не беше необходимо, бяха го предупредили да не се опитва да вдигне куфара си със „счупената“ ръка.

След като заключи стаята си отвътре, той започна да разрязва гипсовата превръзка със специални ножици, намиращи се в тоалетната му чантичка. Режеше от вътрешната страна, по линията, очертана от леки вдлъбнатини.

След като срязва превръзката, той я отвори няколко сантиметра и освободи ръката си. Превръзката постави в пластмасов плик.

Цял следобед стоя в стаята си и излезе навън късно вечерта, когато персоналят на рецепцията беше сменен.

Будката за вестници при гарата беше там, където му бяха казали, че ще я намери, и в уговорения час към него се приближи фигура в кожени мотоциклетистки дрехи. Тихото разменяне на паролата отне секунди, пластмасовият плик смени притежателя си и фигурата се отдалечи. Никой от двамата не беше привлякъл никакви погледи.

Рано призори, когато нощният персонал още не беше сменен, датчанинът напусна хотела, взе ранния влак за Манчестър и се качи на самолет там, където никой не беше го виждал с гипсирана ръка. На залез-слънце през Хамбург той пристигна в Берлин, където премина през Чекпойнт Чарли като датчанин. Неговите хора го посрещнаха от другата страна, чуха доклада му и го изпратиха да си върви. Куриер № 3 беше доставил пратката си.

Джон Престън беше ядосан и не в най-доброто си настроение. Седмичата, която трябваше да прекара със сина си, щеше да се провали. Вторникът му беше зает отчасти с устния доклад при Харкорт-Смит и Томи трябваше да седи вкъщи и да гледа телевизия.

В сряда отидоха до възсъния музей на мадам Тюсо, но следобеда прекара в кабинета си в подготовка на писмения доклад. Беше намерил писмото на бюрото си. Прочете го, без да вярва на очите си.

Както обикновено, беше написано в най-приятелски тон. Прегледът на документацията показал, че му дължат един месец отпуск. Известни са му правилата, за предпочитане е отпуските да се взимат навреме, а не да се натрупват, причините са ясни, дрън, дрън, дрън... С една дума, ще трябва да си вземе отпуската веднага, тоест от следващата сутрин.

— Тъпи идиоти — извика той, — някои и до клозета не могат да отидат без правилник.

Обади се в „Кадри“ и настоя да говори лично с шефа, Криктън.

— Тим, аз съм, Джон Престън. Виж какво, ще ми обясниш ли какво прави това писмо на бюрото ми? Сега не мога да изляза в отпуск, в момента работя по един случай, точно на средата съм... знам, че е важно да са в ред документите, но това, по което работя, е по-важно, много по-важно...

Той изслуша обяснението на чиновника за вредата от натрупване на невзети отпуски и го прекъсна:

— Слушай, Тим. Хайде да не приказваме много. Вдигни телефона на Харкорт-Смит и той ще ти обясни, че съм зает. Ще почивам през лятото.

— Джон — каза Тим Криктън внимателно, — написах това писмо по изричната заповед на Харкорт-Смит.

Престън се втренчи в слушалката за миг.

— Разбирам — каза накрая и затвори.

— Къде си тръгнал — попита Брайт, когато го видя да се запътва към вратата.

— Да изпия нещо силно.

В късния следобед барчето беше почти празно. Вечерните посетители още не бяха сменили следобедните. В един ъгъл разговаряха двама от „Чарлс“ и Престън седна на самия бар. Искаше да е сам.

— Уиски — каза той, — голямо.

— За мен същото — чу глас зад рамото си. — Аз черпя.

Обърна се и видя Бари Банкс от „К.7“.

— Здравсти, Джон, видях, че си се забързал насам. Искях да ти кажа, че имам нещо за теб. Главният ти е много благодарен.

— А, да. Но няма защо.

— Ще ти го донеса утре в кабинета.

— Не си прави труда — каза Престън ядосано, — тук съм, за да поля едномесечната си отпуската. — От утре. Принудително. Наздраве.

— Не се жалвай толкова. Повечето хора нямат търпение да се махнат оттук за малко.

Беше забелязал, че Престън е ядосан, и искаше да разсее яда му. Но не можеше да му каже, че сър Найджъл Ървин го е накарал да „култивира“ черната овца на Харкорт-Смит и да му съобщи каквото е научил.

Един час и три уискита по-късно, Престън все още беше мрачен.

— Мисля да напусна — каза той внезапно.

Банкс беше добър слушател и говореше само когато трябва да измъкне информация. Изглеждаше загрижен.

— Доста крайна идея. Толкова ли са зле нещата?

— Виж, Бари нямам нищо против да скачам с парашут, дори и да стрелят по мен. Но изобщо не мога да търпя, когато стрелят по моите хора. Това крайно ли е?

— Изглежда, си прав. А кой стреля?

— Детето-чудо. Току-що му занесох още един доклад, който не му харесва.

— Пак „БП“?

Престън вдигна рамене:

— Най-вероятно.

Вратата се отвори, за да пропусне група служители. В центъра и беше Брайън Харкорт-Смит, около него бяха някои от хората му.

Престън пресуши чашата си.

— Е, ще тръгвам. Ще водя сина си на кино довечера.

След това Бари Банкс допи питието си, отклони поканата да се присъедини към групата на бара и се качи в кабинета си. Оттам проведе дълъг разговор с „С“ в кабинета му в Сентинел Хаус.

Майор Валерий Петровски се върна на улица Черихейз в ранните часове в четвъртък. Кожените дрехи и шлемът бяха в гаража в Тетфърд, при мотора. Когато паркира малкия форд пред къщата, беше облечен със семпъл костюм и тънък шлифер. Никой не го видя и никой не забеляза пластмасовия плик в ръката му.

След като заключи вратата, той се качи горе и отвори най-долното чекмедже на скрина. До транзистора марка „Сони“ той постави срязаната гипсова превръзка.

Дори не докосна двата предмета. Не знаеше какво съдържат и не го интересуваше. С тях щеше да се занимава „Конструктора“, който щеше да се появи едва след като всички компоненти са на разположение.

Преди да легне да спи, си направи чаша чай. Всичко имаше девет куриери. Това значи девет основни и девет резервни срещи в случай на неуспех. Помнеше всичките плюс още шест — трима допълнителни куриери, които бяха предвидени при нужда. Един от тях щеше да бъде използван, тъй като вторият куриер не се яви. Петровски не знаеше защо. Далеч, в Москва, майор Волков знаеше. Консултът в Глазгоу беше изпратил пълен доклад по случая и ги беше уверил, че вещите на

мъртвия Семьонов ще останат заключени в полицейския участък до второ нареждане.

Петровски прехвърли датите в главата си. Куриер № 4 щеше да пристигне след четири дни и срещата беше в лондонския Уест Енд. Заспа призори, на 16. Докато се унасяше, чу тракането на количката на млекаря, който започваше работния си ден.

Този път Банкс беше по-открит. Чакаше Престън във входа на блока, когато той пристигна с Томи в петък следобед.

Бяха ходили във военновъздушния музей „Хендън“ и синът му, омагьосан от старите самолети, беше обявил, че ще стане летец. Баща му знаеше, че до края на годината това решение ще се е изпарило, както поне още шест подобни в миналото. Бяха прекарали добре.

Банкс се изненада, като видя Томи, очевидно не беше очаквал да го види. Той кимна и се усмихна, а Престън го представи като „колега от службата“.

— Този път какво? — попита Престън.

— Един мой колега пак иска да поговорите.

— Понеделник става ли? — В неделя синът му щеше да си отиде, щеше да го закара в Мейфеър при Джулия.

— Всъщност чака те сега.

— Пак в колата?

— Не. В едно апартаментче, което държим в Челси.

Престън въздъхна:

— Дай адреса. Ще отида, а ти заведи Томи да яде сладолед.

— Ще трябва да попитам.

Отиде до близката телефонна кабина и се обади. Престън и момчето го чакаха на тротоара. Банкс се върна и кимна:

— Всичко е наред. — Подаде на Престън лист хартия. Той тръгна, а Томи поведе Банкс към любимата си сладкарница.

Апартаментът беше малък и дискретен, в модерна постройка на Манър стрийт в Челси. Отвори лично сър Найджъл. Както винаги, беше самата учтивост.

— Драги Джон, колко мило, че дойде.

Ако докараха пред него някого, подпрян на четирима биячи и вързан с въжета, той пак би казал „колко мило, че дойде“.

Когато седнаха в малката всекидневна, главният извади доклада на Престън.

— Искрени благодарности. Безкрайно интересно.

— Но очевидно не е за вярване.

Сър Найджъл погледна по-младия от него мъж остро, но подбираше думите си внимателно:

— Не бих се съгласил с такова твърдение. — След това се усмихна бързо и смени темата: — Така. Не се сърди на Бари, аз го накарах да те държи под око. Изглежда, напоследък имаш неприятности в службата?

— В момента не ходя там. В принудителна отпуската съм.

— Разбрах това. Нещо се е случило в Глазгоу, нали?

— Още не сте получили доклада за случката в Глазгоу миналата седмица!? Става дума за руски моряк, който според мен е куриер. Това със сигурност засяга вашето управление!

— Не се съмнявам, че ще го получа скоро — каза сър Найджъл внимателно. — Ще бъдеш ли любезен да ми разкажеш какво стана?

Престън разказа всичко, което знаеше. Сър Найджъл слушаше замислен, попиваше всяка дума.

Не биха се опитали, мислеше той, нима е възможно? Не биха нарушили Четвъртия протокол! Или... Отчаяните хора предприемат отчаяни стъпки и той знаеше, че в няколко области Съветите са на ръба на отчаянието — производството на храни, икономиката и Афганистан. Забеляза, че Престън е спрял да говори.

— Извини ме — каза той. — Какви са твоите заключения?

— Смятам, че Семьонов не е никакъв моряк, а куриер. Това ми се струва безспорно. Не би стигнал дотам, за да запази това, което носи, и не би се самоубил, ако не се боеше от разпит и ако не са му казали, че мисията му е от огромна важност.

— Логично. И така?

— И така, смятам, че този плутониев диск си има получател — трябвало е или да се срещнат, или да го остави на уговорено място. Значи тук има агент. Мисля, че трябва да се опитаме да го намерим.

Сър Найджъл присви устни.

— Ако е „нелегален“, все едно игла в купа сено — промърмори той.

— Да, знам това.

— Ако не те бяха изпратили в отпуск, какво би направил?

— Сър Найджъл, мисля, че един само плутониев диск не върши никаква работа. Каквото и да е решил да прави „нелегалният“, би трябвало да има и други компоненти. Ясно е, че който е изпратил Семьонов, не е искал да използва съветската дипломатическа поща. Не знам защо. Много по-лесно би било този дребен предмет да се изпрати в посолството и тамошните хора да го предадат на когото трябва. Питам се, защо не са постъпили така? И отговорът е: не знам.

— Точно така — съгласи се сър Найджъл. — Тогава?

— Тогава, ако има една пратка, ненужна сама по себе си, би трябвало да има и други. Някои може и да са пристигнали вече. Би могло да се очакват и още. Очевидно доставят ги куриери, маскирани като моряци и Бог знае какво още.

— Какво би искал да направиш?

Престън пое дълбоко въздух:

— Бих — Престън наблегна на това „бих“ — искал да проверя всички руснаци, пресекли границата през последните четиридесет, петдесет, дори сто дни. Не можем да разчитаме на друго хулиганско нападение, но може би има някакъв друг инцидент. Ако ли не, бих засилил контрола над пристигащите руснаци, дори над всички от съветския блок, за да се опитаме да хванем друга пратка. Като началник на „С.5 (С)“ бих направил това.

— И мислиш, че сега няма да имаш тази възможност?

Престън поклати глава:

— Дори и да ме върнат на работа утре, сигурен съм, че няма аз да се занимавам със случая. Очевидно съм паникьор и само мътя водата.

Сър Найджъл кимна замислено.

— Да се намесвам в работата на друга служба не е най-добрата политика. Когато поисках да отидеш до Южна Африка по моята работа, взех разрешение от сър Бърнард. Разбрах, че по-късно това е предизвикало... как да се изразя... вражда между някои хора в „Чарлс“. Сега не искам да се скарвам открито с колегите. От друга страна, аз съм на мнение, както и ти, че това е само върхът на айсберга. С две думи, ти имаш три седмици отпуск. Би ли работил през това време по случая?

— За кого?

— За мен — каза сър Найджъл. — Но не може да идваш в службата. Ще те видят и ще се разчуе.

— Тогава къде ще работя?

— Тук. Апартаментът е малък, но удобен. Аз имам право да изисквам същата информация, която и ти, ако си беше на работното място. Всякакъв инцидент с гражданин на страна от съветския блок би бил регистриран — в писмени доклади или в компютрите. Тъй като ти няма да можеш да отидеш при тях, ще наредя да ти носят папките и компютърните разпечатки тук. Какво ще кажеш?

— Ако в „Чарлс“ разберат, това ще е краят на работата ми там. — Престън мислеше за заплатата си, за пенсията, за възможностите на тази възраст да намери друга работа, за Томи.

— Колко време мислиш, че сегашното ръководство ще те остави там?

Престън се засмя:

— Не много. Добре, сър, ще се заема. Искам да довърша този случай. Тук има нещо много дълбоко.

Сър Найджъл кимна одобрително:

— Ти си упорит човек, Престън. Обичам упоритостта. Обикновено дава резултати. Ела тук в понеделник в девет. Двама от моите ще те чакат. Искай от тях каквото ти трябва и те ще го донесат.

В понеделник, когато Престън започна работа в апартамента в Челси, на летище Хийтроу пристигна известен чешки пианист. Идваше от Прага и щеше да изнесе концерт в зала „Уигмоур“ на следващата вечер.

Администрацията на летището беше предупредена и за известния музикант митническите и паспортни формалности бяха сведени до минимум. Гостът беше посрещнат от организаторите на концерта и заедно с придружаващите го беше откаран в хотел Къмбърланд.

Придружаващите го бяха трима — гардеробиерката, която се грижеше за костюмите и личните му вещи с всеотдайност, секретарката, която отговаряше за кореспонденцията му, и личният му импресарио, висок меланхоличен човек на име Личка, който се

грижеше за финансите и водеше преговорите за концертите и който имаше вид на човек, живеещ на диета от таблетки антиацид.

Този понеделник той трябваше да изпие много от тях. Не искаше да прави каквото искаха от него, но хората от чехословашката държавна сигурност бяха много настоятелни. Никой нормален човек не смееше да се противопостави на тайната полиция и разузнавателна организация и още по-малко желаше да получи покана за допълнителни разговори в управлението им, ужасяващия „Манастир“. Бяха му казали, че така ще е много по-лесно да се уреди влизането на внучката му в университета, учтиво предупреждение, че ако не се подчини, тя изобщо няма да стане студентка.

Върнаха му обувките без никаква следа и съгласно инструкцията по време на полета и митническите формалности бяха на краката му.

Тази вечер един човек се приближи до рецепцията и учтиво попита за номера на стаята на господин Личка. Също толкова учтиво му го казаха. След пет минути, точно в очаквания час, на вратата леко се почука. Под нея премина листче хартия. Провери кода, откряна вратата колкото трябваше, и подаде найлонов плик, в който бяха обувките му. След като листчето с кода изчезна в струята вода в тоалетната чиния, той въздъхна облекчено. Беше по-лесно, отколкото беше очаквал. Сега, помисли той, можем пак да се занимаваме с музика.

Малко преди полунощ един чифт обувки влезе в най-долното чекмедже на един скрин, където вече имаше гипсова превръзка и радио марка „Сони“.

Четвъртият куриер достави пратката.

Сър Найджъл Ървинг посети Джон Престън на новото му работно място в петък следобед. Намери го уморен, а навсякъде наоколо имаше разхвърляни папки и компютърни разпечатки.

След пет дни нямаше никакви резултати. Започна със съветските граждани, влизали в страната през последните четиридесет дни. Бяха стотици. Делегации, търговци, журналисти, профсъюзни чучела, хора от Грузия, казашка танцова трупа, десет спортисти и антуражът им, група лекари, отиващи на конгрес в Манчестър. И това бяха само руснаците.

От Съветския съюз още се връщаха и английските туристи, наслаждавали се на Ермитажа в Ленинград, групата ученици, пяла пред някаква „мирна“ делегация в Киев, която от своя страна е наливала масло в съветската пропагандна машина, като е zlepоставяла собствената си страна на някакви пресконференции.

Тук не се брояха екипажите на „Аерофлот“, които редовно влизаха и излизаха от страната в рамките на нормалния въздушен трафик. Нямаше и помен от Романов.

Естествено, нямаше и помен от датчанин, който е дошъл в Бирмингам от Париж и си е отишъл през Манчестър.

В сряда пред Престън имаше две възможности — да продължи само с идващите от СССР, но да се върне шестдесет дни назад или да разшири проучването върху всички идващи от комунистическите страни. Това вече означаваше хиляди пътници. Спря се на втория вариант в рамките на четиридесет дни. Хартията вече стигаше до кръста му.

От митницата му съдействаха. Бяха конфискували някои вещи, но само при нарушение на режима за внос. Сред тях нямаше нищо особено. Нямаше никакви фалшиви паспорти, но това можеше да се очаква. Чудатите и чудесни имитации, показвани понякога от хора от третия свят, никога не се срещаха при хора от комунистическия свят. Дори и паспорти с изтекъл срок на валидност нямаше — една доста често срещана причина за отказ от страна на граничните власти. В комунистическите страни толкова внимателно проверяват паспортите на всички заминаващи техни граждани, че просто няма вероятност някой да е нередовен.

— И при това — каза Престън — тук не са включени тези, които изобщо не можем да проверим — моряците, пристигащи без никакъв контрол на повече от двадесет търговски пристанища, екипажите на риболовните кораби, които сега са в Шотландия, екипажите на товарните полети, които никой не проверява, дипломатическите служители.

— Както си и мислех — каза сър Найджъл, — няма да е лесно. Имаш ли представа все пак какво очакваш да намериш?

— Да, сър. Изпратих един от вашите хора в „Алдермастън“, при специалистите по ядрени оръжия. Стоя там целия понеделник. Според тях този диск може да се използва при устройство, което е малко,

несложно, грубо и немного мощно — ако това може да се каже за атомна бомба.

Той подаде на сър Найджъл един списък:

— Предполага се, че нещо такова трябва да търсим.

„С“ погледна списъка.

— Само това ли е необходимо? — попита той след малко.

— В комплект, очевидно да. Нямах представа, че толкова малко е нужно. Освен делящата се сърцевина и стоманения цилиндър всичко може да се скрие където и да било, без да предизвика съмнения.

— Добре, Джон. Какво ще правиш сега?

— Търся някаква закономерност, сър Найджъл. Само на това мога да се надявам. Някаква закономерност при влизането и излизането на едни и същи номера паспорти. Ако се използват един или двама куриери, те ще трябва да минават по няколко пъти през различни гранични пунктове, вероятно и ще тръгват от различни места в чужбина. Ако уловим някаква закономерност, ще можем да обявим издирване на няколко души. Не е много, но нищо повече не можем да направим.

Сър Найджъл се изправи.

— Продължавай, Джон. Ще ти осигуря достъп до всичко, от което имаш нужда. Моли се само този, с когото си имаме работа, да се подхлъзне, само веднъж, само веднъж да изпрати един и същи човек два пъти.

Но майор Волков беше опитен. Не се подхлъзваше лесно. Той нямаше представа какви бяха тези компоненти, нито пък за какво бяха предназначени. Неговата задача беше да осигури доставянето им в Англия преди определените дни и часове, които куриерите трябваше да научат наизуст. Също така нищо не трябваше да минава през резидентурата на КГБ в посолството в Лондон.

Трябваше да изпрати девет предмета и разполагаше с дванадесет куриери. Някои от тях не бяха професионалисти, но пък от конспиративна гледна точка бяха безупречни — имаха изрядни документи и пътуванията им бяха планирани преди седмици и месеци, какъвто беше случаят с Личка.

За да не предизвика недоволството на генерал Борисов, като му отнеме още дванадесет „нелегални“, той бе поискал съдействие от братските служби на Полша, Чехословакия и най-вече на послушната и незадаваща въпроси Hauptverwaltung Aufklärung (HVA) от Източна Германия.

Източногерманците бяха особено добри. Те имаха едно голямо преимущество, въпреки че в Западна Германия, Франция и Англия има полски и чешки емигрантски общности. Поради еднаквата си етническа принадлежност със западногерманците и поради факта, че много хора от Източна Германия бяха избягали да живеят в Западна Германия, най-много агенти на Запад се изпращат от базата на HVA в Източен Берлин, повече, отколкото от която и да е друга комунистическа разузнавателна централа.

Волков реши да използва само двама руснаци и те трябваше да са първите. Той нямаше как да предвиди, че единият от тях ще бъде нападат на улицата, и не можеше да знае, че „пратката“ му вече не е в полицейския участък в Глазгоу. Той просто се подсигуриряваше двойно и тройно, защото така беше обучен.

Останалите седем компонента щяха да бъдат пренесени от един поляк, двама чехи (включително Личка) и четирима източногерманци. Десетият куриер, на мястото на мъртвия Семьонов, също щеше да е поляк. Промените, които трябваше да бъдат направени на две превозни средства, щяха да се осъществят в един сервиз, собственост на HVA в Западна Германия.

Само двамата руснаци и чехът Личка тръгнаха от източноевропейска страна, а сега и десетият, който щеше да пътува с полските авиолинии.

Волков просто нямаше да допусне никаква закономерност от типа, който търсеше Престън в морето от хартия в Челси.

Сър Найджъл Ървинг, както много други, които работят в центъра на града, се опитваше през почивните дни да се измъкне в провинцията за глътка чист въздух. Той и лейди Ървинг прекарваха седмицата в Лондон, но имаха малка селска къща в Югоизточен Дорсет, до едно селце на име Лангтън Матрейвърс.

Тази неделя сър Найджъл, облечен с палто от туид, с шапка и с дебел бастун в ръцете, се разхождаше по пътеките в скалите над морето. Времето беше слънчево, но духаше студен вятър. Той развяваше кичурите бяла коса, подаващи се от шапката над ушите като крилца. Вървеше замислен, като от време на време спираше и се вглеждаше в белите гребени на вълните в английския канал.

Мислеше за доклада на Престън и удивителното съвпадение на мнението му с това на професор Суийтинг от Оксфорд. Съвпадение? Или просто бълнуванията на служител с богата фантазия и на учен с въображение?

И ако те са прави, може ли да има някаква връзка между малкия плутониев диск, пристигнал неканен от Ленинград, и твърденията им?

Ако дискът наистина е това, което казва Уин-Еванс, тогава какво означава всичко? Може ли да означава, че някой, далеч зад вълните пред него, наистина се опитва да наруши Четвъртия протокол?

Ако е вярно, кой е той? Чебриков и Крючков от КГБ? Те не биха посмели, ако нямат заповед от Генералния. Ако той е замесен, защо?

И защо не използват дипломатическата поща? Толкова по-лесно, по-просто, по-безопасно? За последното можеше да даде някакво обяснение. Дипломатическата поща означаваше замесване на хората на КГБ в посолството. Той знаеше дори по-добре от Чебриков, Крючков и Генералния секретар, че в резидентурата има агент — Андреев.

Това можеше да се обясни. Генералният секретар е вероятно ужасен от вълната избягали на Запад хора на КГБ. По всичко личи, че разочарованието в Съветския съюз обхваща дори върха на елита. Освен бягствата на Запад, започнали през седемдесетте и станали масови през осемдесетте години, имаше и вълна от експулсирани съветски дипломати, най-често поради отчаяните им опити да вербуват агенти, но също така това беше оголило много агентурни мрежи, които се намираха в безпорядък. Дори страни от третия свят, доскоро танцуващи изцяло по съветска свирка, сега експулсираха дипломати заради не особено дипломатично поведение.

Наистина, една голяма операция извън КГБ имаше смисъл. Той беше чувал от надежден източник, че Генералният секретар е докаран почти до параноя от нивото на проникване на западни агенти в КГБ. Защото, както казваха в средите на разузнаването, ако един предател

избяга от другата страна, сигурно е, че има поне още един, който е на мястото си.

Така че там някъде имаше някой, който изпраща в Англия хора с опасен товар. Товар, който щеше да предизвика анархия и хаос, той вече не се съмняваше, макар и да не знаеше точно как ще стане това. И този някой работи за друг човек — много високо, — човек, който никак не обича този малък остров.

— Не, няма да ги намериш, Джон — шепнеше той. — Ти си добър, но те са по-добри. И държат козовете.

Сър Найджъл беше една от последните личности от стария тип, преходна порода, заменяна на всяко ниво в службите от нови хора, дори на самия връх, където последователността и приемствеността се смятаха за нещо като божества.

Той гледаше към морето, както толкова много негови сънародници преди него, и взе решението си. Не беше сигурен, че земята на дедите му е под заплаха. Беше сигурен, че е възможно да е под заплаха. Това беше достатъчно.

По-нататък по крайбрежието на хълмовете над малкото пристанище Нюхейвън, стоеше друг човек и също гледаше вълните на Английския канал.

Беше облечен с черни кожени дрехи, а шлемът му беше закачен на кормилото на мотоциклета, марка BMW. Минаха няколко семейства, излезли на разходка с децата си, но никой не му обърна внимание.

Гледаше как фериботът се приближава, все още далеч, почти на хоризонта. Щеше да пристигне след около тридесет минути. Някъде на борда трябва да е петият куриер.

Наистина, той беше на палубата и гледаше английския бряг. Той нямаше кола, но имаше билет за влака, който от ферибота щеше да замине направо за Лондон.

В паспорта му пишеше Антон Зелевски и това беше точно. Западногермански паспорт, забеляза служителят, но в това нямаше нищо странно. Стотици хиляди западногерманци имат имена, звучащи като полски. Пропуснаха го.

Митничарите прегледаха куфара му с няколкото покупки, направени на ферибота. Бутилката джин и неотваряната кутия с

двадесет и пет пури не превишаваха разрешените за внос количества. Махнаха му да минава и се заеха с друг.

Зелевски наистина купи кутията с пури на борда. След това се заключи в тоалетната, отлепи етикетите от безмитния магазин от нея и ги залепи на друга кутия, също неотваряна и същата марка. Ненужната кутия полетя в морето зад борда.

Във влака за Лондон той намери първия след локомотива първокласен вагон, седна на нужното място до прозореца и зачака. След малко вратата се отвори и се появи мъж в черни кожени дрехи. С един поглед се увери, че германецът е сам.

— Този влак директно в Лондон ли отива? — попита той на безупречен английски.

— Мисля, че спира в Люис — отговори Зелевски.

Мъжът протегна ръката си. Германецът му подаде плоската кутия с пури. Мъжът я мушна в якето си, закопча ципа, кимна и излезе. Когато влакът тръгваше от Люис, Зелевски видя мъжа на перона да чака обратния влак за Нюхейвън.

Преди полунощ пурите бяха при радиото, гипсовата превръзка и обувките в Ипсуич. Куриер № 5 достави пратката.

18.

Сър Найджъл беше прав. До четвъртък, последния ден на април, топовете компютърни разпечатки не показаха никаква закономерност при влизанията в страната на граждани от съветския блок, независимо откъде са тръгнали. Никаква закономерност нямаше и при другите хора, идващи от комунистически страни през същия период.

Бяха открити няколко не съвсем редовни паспорта, но в това нямаше нищо необикновено. Бяха направени нужните проверки, хората бяха щателно претърсени и резултатът беше кръгла нула. Имаше и три паспорта на хора, недопускани в страната — двата бяха на експулсирани емигранти, които се опитваха да се върнат, а третият на американец, свързан с търговията с наркотици и хазарта. Те също бяха щателно претърсени, преди да бъдат качени на следващия полет обратно, но отново нищо не подсказваше, че може да са куриери на Москва.

Ако използват хора от западни държави или „нелегални“ с безупречни документи, никога няма да мога да ги открия, мислеше Престън.

Сър Найджъл отново се беше обърнал към сър Бърнард Хемингс, за да осигури съдействието на МИ5.

— Имам причини да вярвам, че „Центърът“ ще се опита да внедри много важен „нелегален“ в страната през следващите няколко седмици — му каза той. — Бедата, Бърнард, е, че нямам никакво описание, идентификация или точка на влизане. И все пак всяка помощ от твоите хора по граничните пунктове ще бъде много полезна.

Сър Бърнард обяви това изискване за операция на МИ5 и митницата, емиграционната служба, специалният отдел и пристанищната полиция се бяха съгласили да следят по-внимателно да не би някой да се опита да премине границата без необходимите проверки или да внесе странни предмети.

Обяснението изглеждаше правдоподобно и дори Харкорт-Смит не го свърза с доклада на Джон Престън, който още чакаше решението му.

Караваната пристигна на 1 май. Имаше западногерманска регистрация и пътуваше с ферибота от Кале до Дувър. Шофьор и собственик беше Хелмут Дорн, с безупречни документи, и пътуваше с жена си Лиза и двете си деца — Уве, петгодишно момче със сламеноруса коса, и Бригите, седемгодишната му дъщеря.

След паспортната проверка се отправиха към зелената зона за тези, които не декларират нищо, и никой от служителите не ги спря. Митничарят пожела да погледне вътре. Хер Дорн се подчини.

Двете деца играеха вътре и при появата на митничаря спряха. Той им кимна и им се усмихна, а те се закискаха. Той огледа наоколо, след което започна да отваря шкафовете. Ако Хелмут Дорн е бил изнервен, това изобщо не личеше.

В повечето от тях имаше нормалните дреболии, които едно семейство взема със себе си на къмпинг — дрехи, кухненски прибори и други подобни. Митничарят повдигна седалките на пейките, под които имаше още шкафове. В един от тях децата държаха играчките си — там имаше две кукли и едно мече и няколко гумени топки, оцветени в ярки цветове.

Момиченцето, преодоляло срамежливостта си, бръкна вътре и взе едната кукла, след което заговори на митничаря на немски. Той не разбра нищо, но кимна и се усмихна.

— Много е хубава, мъничко — каза той. След това се обърна към Хелмут Дорн и му каза: — Всичко е наред, сър. Приятно пътуване.

Излязоха от навесите и заедно с колоната тръгнаха по шосето за Дувър.

— Gott sei dank — прошепна той на жена си, — wir sind durch.^[1]

Тя гледаше картата, но нямаше никакви проблеми. Главният път № 20 за Лондон беше толкова ясно обозначен, че никой не би го пропуснал. Дорн погледна часовника си няколко пъти. Беше малко закъснял, но според инструкциите не трябваше в никакъв случай да превишава скоростта.

Намериха селцето Чеъринг съвсем лесно и на северния му край спряха на паркинга на кафенето „Хепи Ийтър“. Лиза взе децата и ги заведе вътре да закусят. Дорн според заповедта отвори капака на мотора и се наведе над него. След няколко секунди усети нечие

присъствие до себе си. Обърна се и видя млад англичанин с черни кожени дрехи.

— Имате проблеми? — попита той.

— Мисля, че е карбураторът.

— Не — каза мотоциклетистът мрачно, — мисля, че е от дистрибутора. Освен това мисля, че сте закъснели.

— Съжалявам. Заради ферибота. А и митницата. Пакетът е вътре.

Когато влязоха, мотоциклетистът извади от якето си брезентова чанта, а Дорн с пъхтене и напъни извади една от детските топки.

В диаметър тя беше около пет инча, но тежеше малко повече от двадесет килограма, или четиридесет и четири паунда. Чистият уран 235 е два пъти по-тежък от оловото.

Докато вървеше с чантата към мотора си, Валерий Петровски трябваше да се напегне да я държи с една ръка, без да личи, че е тежка. Но и без това никой не му обърна внимание. Дорн затвори капака на мотора и влезе в кафенето при семейството си. Мотоциклетът с багаж, поставен в кутията отзад, изрева по шосето за Лондон, тунела Дартфорд и Съфолк. Шестият куриер достави пратката.

До 4 май Престън беше разбрал, че е в задънена улица. След близо три седмици той все още нямаше какво да покаже освен един полониев диск, попаднал в ръцете му по чиста случайност. Знаеше, че не можеше и дума да става за пълно претърсване на всички влизащи в страната. Можеше само да настоява за по-щателен контрол на влизащите граждани от комунистическите страни и да го уведомят незабавно, ако попаднат на подозрителен паспорт. Имаше и още един, последен шанс.

Според експертите от „Алдермастън“ три от компонентите и за най-малкото ядрено устройство биха тежали извънредно много. Единият трябваше да е къс чист уран 235, другият — отражател, цилиндричен или сферичен, от закалена еластична стомана, и третият — стоманена тръба, също закалена и еластична, дебела един инч и дълга осемнадесет, с тегло около петнадесет килограма.

Той прецени, че тези трите ще трябва да се пренесат с автомобил, и поиска по-внимателно на граничните пунктове да се следи за предмети с такава форма и тегло.

Знаеше, че потокът от мотоциклети, коли, автобуси, камиони и фургони не пресеква и в двете посоки през цялата година. Ако всеки камион се претърсваше основно, това би блокирало търговията на страната почти сигурно. Той търсеше пословичната игла в купата сено и дори не разполагаше с магнит.

Напрежението беше започнало да си казва думата при Джордж Беренсън. Жена му го беше напуснала и сега живееше при брат си в Йоркшир. Беше се срещал с хората от министерството дванадесет пъти и им беше идентифицирал всички документи, предадени на Ян Марайс. Знаеше, че е под наблюдение, и това също не действаше добре на нервите му.

Ежедневната работа в министерството и увереността, че постоянният подсекретар сър Перегрийн Джоунс знае за предателството му, също не му действаха добре. И най-накрая, трябваше да продължи от време на време да предава уж откраднати от службата документи, които Марайс трябваше да препредава на Москва. Беше избягвал срещите с него, откакто научи, че е съветски агент, но го караха да чете документите за всеки случай, ако го потърсят за доизясняване на някой факт.

Всеки път, когато четеше писмата, го впечатляваше ловкостта на фалшификаторите. Всеки документ се базираше на истински, но някои дребни детайли бяха така променени, че да не предизвикват никакво подозрение. Взети заедно, документите оставяха напълно погрешна представа за силата и подготовката на НАТО и Англия.

В сряда, 6 май, той получи и прочете седем документа, отнасящи се до взети напоследък решения, предложения, инструкции, проучвания, които уж бяха попаднали на бюрото му през последните две седмици. Всички имаха гриф „Строго секретно“ и единият от тях го накара да повдигне вежди. Същата вечер ги изпрати на Беноти и двадесет и четири часа по-късно получи кодираното телефонно потвърждение за получаването.

Тази неделя, 10 май, усамотен в жилището на улица Черихейз, Валерий Петровски, приведен над радиоапарата си, слушаше потока от морзови сигнали, предавани на определената за него честота на московското радио.

Той не разполагаше с предавател. В Москва никога не биха допуснали един „нелегален“ да се излага на опасност, като предава сам съобщенията си при съвременното ниво на английската и американската техника за засичане на радиосигнали. Радиото му беше „Браун“, каквото може да се купи във всеки добър магазин за радиотехника и което можеше да приема почти всички радиочестоти.

Петровски беше притеснен. Преди един месец беше предупредил Москва чрез предавателя „Поплар“, че един куриер не е пристигнал и че очаква негов заместник. През вечер и през сутрин, когато не се налагаше да излиза с мотоциклета, той слушаше радиото, за да получи отговор. Досега такъв нямаше.

В десет и десет същата вечер той чу позивната си. Бележникът и моливът му вече бяха готови. Той записа неразгадаемата смесица от цифри и букви. Подслушвателните станции на германци, англичани и американци щяха да записват същите цифри и букви. След като предаването свърши, той седна на масата, намери подходящата бланка и започна да дешифрира. След петнадесет минути беше готов. Съобщението гласеше: „Огнена птица 10 заменя 2 СРТ“.

Среща Т му беше известна. Това беше една от резервните в случай на неуспех, както в този случай. Трябваше да се осъществи в хотел на летището. Той предпочиташе крайпътните заведения или железопътните гари, но знаеше, че някои от куриерите нямат възможност да останат в Лондон повече от няколко часа и нямаше как да напуснат града.

Имаше и още един проблем. Куриер № 10 щеше да пристигне в опасна близост с куриер № 7.

С първия трябваше да се срещне сутринта в хотел Пост Хаус на летище Хийтроу, а с втория на един паркинг край Колчестър в единадесет часа. Това означаваше доста път, но щеше да се справи.

Късно вечерта във вторник, 12 май, светлините на Даунингстрийт № 10, резиденция и седалище на министър-председателя, все още светеха. Госпожа Маргарет Тачър беше свикала на съвещание относно стратегията най-близките си съветници. Основната точка в дневния ред бяха изборите — да се определи времето и да се вземе решение за официалното им обявяване.

Както обикновено, тя изясни позицията си от самото начало. Тя смяташе, че ще бъде правилно да се проведат избори сега, въпреки че мандатът ѝ изтичаше през юни 1988 година. Някои се съмняваха в разумността на преждевременните избори и не смятаха, че ще постигнат желаните резултати. Когато обаче британската министър-председателка е убедена в нещо, наистина са необходими много силни контрааргументи, за да промени мнението си. По този въпрос статистиката, изглежда, беше на нейна страна.

Данните от последните проучвания на общественото мнение бяха известни. Либерал-социалдемократическият съюз разполагаше с 20% поддръжка. Понеже в Англия не се предвижда втори тур при равни резултати в първия и няма пропорционално представителство, както в Ирландия, по метода „всичко за победителя“, този съюз би спечелил между петнадесет и двадесет места в парламента. От седемнадесетте места за Северна Ирландия дванадесет ще бъдат спечелени вероятно от юнионисти, които в парламента ще подкрепят консерваторите, и пет от националистически фракции, които ще бойкотират Лондон или ще подкрепят крайната левица. При това положение остават 613 места, за които по традиция ще се борят само консерватори и лейбъристи. За да имат болшинство, на консерваторите бяха необходими 325 от тях.

Изследванията показваха още, че лейбъристите са само с четири процента по-назад от консерваторите. След юни 1983 година, след приемането на новото лице на умереност, толерантност и сплотеност, партията им си беше върнала близо 10% от електората. Твърдата левица беше замлъкнала, безумците — нейни привърженици — порицани, програмата силно смекчена и през последната година публичните прояви и изказвания на членовете на кабинета в сянка бяха центристски. Лейбъристите почти напълно си бяха възвърнали доверието на обществеността като евентуална управляваща партия.

Беше обърнато внимание, че през последните шест месеца разликата между двете партии се е стопила с 2%, а през последните три — с 1%. Тенденцията беше ясно очертана. Същата тенденция се наблюдаваше и по места.

Икономическите показатели говореха, че въпреки доброто състояние в момента и сезонното намаление на безработицата през есента могат да се очакват стачки в държавния сектор и искания за увеличение на заплатите. Ако това станеше, популярността на консерваторите щеше да спадне силно през зимата и едва ли щеше да се покачи до пролетта.

Всички бяха съгласни, че изборите трябва да се проведат или през лятото на 1987 година, или най-рано през юни 1988 година. Не биваше да се провеждат през есента или в началото на лятото. Само по един въпрос се разгоря дискусия — продължителността на предизборната кампания.

Традиционно изборите в Англия се провеждат в четвъртък, след четириседмична кампания. Рядко се случва, но не е противозаконно кампанията да бъде сведена до три седмици. Инстинктът на министър-председателката говореше, че трябва да се направи триседмична кампания и неочаквани избори, за да се завари опозицията неподготвена.

Накрая съгласие беше постигнато — тя трябваше да се яви на аудиенция при кралицата в четвъртък, 28 май, и да поиска разпускане на парламента. По традиция веднага след това щеше да се върне на Даунинг стрийт и да направи публично изявление. От този момент избирателната кампания щеше да е в ход. Изборите трябваше да се проведат на 18 юни, четвъртък.

Призори, докато министрите още спяха в леглата си, мотоциклетът се приближаваше към Лондон от североизток. Петровски стигна до хотел Пост Хаус на летището, остави мотора на паркинга, заключи го и прибра шлема в багажника.

Той свали якето и кожените панталони с ципове отстрани. Под тях имаше обикновени панталони — омачкани, но приемливи. Прибра ботушите в другия багажник и оттам извади чифт обувки. Кожените

дрехи прибра, а вместо тях облече непретенциозно сако и бежов шлифер. Във фоайето на хотела влезе като най-обикновен гражданин.

Карел Воснияк не спа добре. Защото предния ден беше изпитал най-големия ужас през живота си. Обикновено екипажите на полските авиолинии LOT в които той беше стюард, минават без проблеми през паспортната и митническата проверка. Този път обаче ги претърсиха, наистина ги претърсиха. Когато митничарят започна да рови в чантата му, пред очите му причерня. Когато той извади навън електрическата самобръсначка, която му бяха дали хората от SB във Варшава, мислеше, че ще припадне. За щастие, тя не работеше с батерии. Наблизо нямаше контакт, където да се включи. Митничарят я прибра и приключи търсенето, без да открие нищо. Воснияк предполагаше, че ако някой беше включил самобръсначката, тя нямаше да работи. В края на краищата в нея би трябвало да има нещо. Иначе защо да я пренася в Лондон?

Точно в осем той влезе в тоалетните на партера на хотела. Един човек с бежов шлифер миеше ръцете си. По дяволите, помисли полякът, когато моят човек дойде, този англичанин ще е тук и ще трябва да се чака, докато си отиде. Човекът го заговори на английски:

— Добро утро. Тази униформа на Югославските авиолинии ли е? Воснияк въздъхна с облекчение.

— Не, аз съм от Полските авиолинии.

— Хубава страна е Полша — каза непознатият, докато бършеше ръцете си. Изглеждаше напълно спокоен. Воснияк вършеше такова нещо за първи и както се закле, за последен път. Стоеше на покрития с плочки под и държеше самобръсначката.

— Прекарал съм много щастливи времена в страната ви.

Това е то, каза си Воснияк, паролата беше „много щастливи времена“.

Подаде самобръсначката. Англичанинът се намръщи и посочи с глава една от вратите. Воснияк с ужас забеляза, че тя е затворена — вътре имаше някой. Непознатият посочи рафта над умивалниците и той я остави там. После му кимна по посока на писоарите. Полякът разкопча панталона си и застана пред един от тях.

— Благодаря ви — измрънка той. — Аз също мисля, че е хубава.

Англичанинът сложи самобръсначката в джоба си, показва пет пръста, за да остане вътре пет минути, и излезе.

След един час Петровски излизаше от североизточните предградия на Лондон. Пред него беше шосе А-12. Часът беше девет.

По това време фериботът „Тор Британия“ се долепяше до кея в Харуич, на осемдесет мили по крайбрежието на Есекс. Пътниците, които слязоха, бяха обикновените тълпи туристи, студенти и търговци. Сред последните беше и господин Стик Лундквист с големия си „Сааб“.

По документи той беше шведски бизнесмен и това беше самата истина. Наистина беше швед. В документите му обаче се пропускаше фактът, че от години е комунистически агент и че работи за Маркус Волф, евреина началник на отдел „Външни операции“ на източногерманската НВА, разузнавателната служба.

Въпреки всичко помолиха го да излезе от колата и да постави куфара си на масата за проверка. Направи това с любезна усмивка.

Един друг митничар отвори капака на мотора и погледна вътре. Търсеше нещо като малка топка или цилиндър, закрепени вътре. Нямаше нищо такова. Погледна шасито на колата, после и в празния багажник. Въздъхна. Тези изисквания от Лондон бяха истински досадни. В багажника имаше обичайния комплект инструменти, крик, привързан от едната страна, и пожарогасител от другата. Шведът стоеше отстрани с куфар в ръка.

— Моля — каза той. — Всичко наред ли е?

— Да, благодаря ви, сър. Приятно пътуване.

След един час, малко преди единадесет, шведът паркира колата си на паркинга на хотел Кингс Форд парк в селцето Леър де ла хай, малко на юг от Колчестър. Господин Лундквист излезе и се протегна. На паркинга имаше няколко други коли, но никакви хора. Погледна часовника си — имаше още пет минути. Навреме, но той знаеше, че ако беше закъснял, щяха да го чакат един час и след това имаше резервна среща. Чудеше се дали и кога ще дойде човекът. Наоколо нямаше никой освен един млад мъж, който правеше нещо по двигателя на мотор BMW. Не знаеше как изглежда този, когото чакаше. Запали цигара, седна обратно в колата и зачака.

В единадесет на прозореца се почука. Беше мотоциклетистът. Лундквист натисна бутона и стъклото се свали автоматично.

— Да?

— Това „S“ на колата ви Швеция ли означава, или Швейцария?

Шведът се усмихна облекчено. По пътя беше спрял и беше извадил пожарогасителя от багажника. Сега той беше в една чанта на седалката до него.

— Швеция — отговори той. — Току-що пристигам от Гьотеборг.

— Никога не съм ходил там — каза мъжът и без да променя интонацията си, попита: — Имате ли нещо за мен?

— Да — каза шведът, — тук, в чантата.

— Много прозорци гледат насам. Заобиколете с колата паркинга и ми подайте чантата от вашия прозорец при мотоциклета. Нека колата бъде между мен и прозорците. След пет минути.

Той се върна бавно при машината си и продължи да пипа нещо по двигателя. След пет минути колата мина покрай него и чантата тупна меко на земята. Взе я и я сложи в багажника, преди саабът да открие прозорците. Никога повече не видя шведа, нито пък имаше желание да го види.

След час Петровски вече беше в гаража в Тетфърд. Пусна двата предмета в багажника на колата. Нямаше представа какво съдържаха те. Това не беше негова работа.

Рано следобед се върна у дома в Ипсуич и прибра нещата в чекмеджето при другите. Куриери № 10 и № 7 доставиха пратките си.

Джон Престън трябваше да се върне на работа в „Гордън“ на 13 май.

— Знам, че е тежко, но искам да продължиш — му каза сър Найджъл при едно от посещенията си. — Ще кажеш, че имаш грип. Ако ти трябва медицинско свидетелство, кажи ми. Познавам някои лекари, които ще помогнат.

До 16 май Престън вече беше убеден, че е в задънена улица. Без да се обявява национална тревога, митницата и паспортните служби не можеха да направят повече. Да се проверява обстойно всеки пътник, беше невъзможно поради огромния им брой. От инцидента в Глазгоу бяха минали пет седмици и той беше убеден, че е изпуснал останалите

куриери, те можеше да са дошли и преди Семьонов, той да е бил последният. Може би...

С нарастващо отчаяние той осъзнаваше, че не може да определи дали има някакъв краен срок, да разбере кога е.

В четвъртък, 21 май, фериботът от Остенд пристигна във Фолкстоун и от него се изсипа обичайната тълпа туристи с коли и без, както и няколко ръмжащи камиона от „ТИР-овете“, които пренасят товарите на Европейската общност от единия край на Европа до другия.

Седем от камионите бяха с германска регистрация, тъй като британските фирми, които работят в Германия, предпочитат пристанището Остенд в Северна Германия. Големият „Ханомат“ с контейнер отзад не се различаваше от останалите. Тестето документи, което представи шофьорът, беше в ред и след около час формалностите бяха уредени. Нищо не говореше, че шофьорът работи за още някой освен за транспортната компания, чието име беше написано отстрани на кабината. Също така нямаше причина да се смята, че в контейнера има нещо друго освен описаните в товарителницата немски кафемашины, предназначени за английските домове.

Зад кабината към небето стърчаха два големи ауспуха, отвеждащи отработените газове от дизеловия двигател нагоре и встрани от другите участници в движението. Вече беше вечер, дневната смяна скоро щеше да си отиде уморена вкъщи, така че махнаха на шофьора да продължава към Ашфорд и Лондон.

Никой не можеше да знае, че в един от ауспусите, изпускащи черен дим, докато камионът се изтегляше от навеса на митницата, има допълнителна тръба за отвеждане на газовете и никой по рева на моторите не можеше да се досети, че шумозаглушителите са махнати, за да се освободи място.

Много след като се стъмни, шофьорът спря на един паркинг при крайпътно кафене близо до Ленъм, в Кент, демонтира тръбата на ауспуха и от нея извади осемнадесетинчов пакет, обвит в топлоустойчива материя. Не отвори пакета. Подаде го на един мотоциклетист, облечен в черно, който след това изчезна в тъмнината. Куриер № 8 беше доставил пратката си.

— Безполезно е, сър Найджъл — каза Престън на шефа на МІ6 в петък вечерта. — Не знам какво става. Боя се от най-лошото, но не мога да докажа нищо. Опитвах се да намеря поне още един подобен куриер, но не успях. Май е по-добре да се върна на работа в понеделник.

— Знам как се чувстваш, Джон. И аз се чувствам така. Моля те, нека продължим поне още една седмица.

— Не виждам смисъл. Какво повече можем да направим?

— Да се молим на Бога, предполагам...

— Едно пропукване. Едно малко пропукване отнякъде. Друго не желая — каза Престън ядосано.

[1] Благодаря ти, Боже! Минахме (нем.). — Б.пр. ↑

19.

Пропукването стана в следобед на следващия понеделник.

Малко след четири часа един самолет на австрийските авиолинии кацна на летище Хийтроу от Виена. Един от пасажерите, които се явиха на паспортното гише за неангличани и неграждани на Европейската икономическа общност, беше някой си Франц Винклер, собственик на автентичен австрийски паспорт.

Паспортният служител прегледа познатия зелен Reisepass със златния орел на корицата с професионално безразличие. Беше издаден скоро и имаше много входни визи за други страни. Имаше и валидна английска виза.

Под масата ръката на служителя записа, на клавиатурата номера на паспорта, перфориран на всяка страница. Погледна екрана на дисплея, затвори паспорта и го подаде на собственика му с усмивка.

— Благодаря, сър. Следващия, моля.

Когато хер Винклер взе пътната си чанта и продължи нататък, служителят повдигна поглед към едно малко прозорче на около двадесетина крачки от него. В същото време с десния си крак настъпи един бутон. От прозореца един от специалния отдел проследи погледа му. Служителят погледна към гърба на хер Винклер и кимна. След секунда двама от специалния отдел тръгнаха предпазливо след австриеца. Един друг докара кола на изхода.

Винклер нямаше тежък багаж и избягна тълпата около багажната въртележка. Мина през „зеления“ изход на митницата. В чакалната той се спря за малко на гишето на Мидланд Банк, за да обмени пътническите си чекове за английски лири, през което време от един от балконите успяха да го снимат.

Когато австриецът взе такси от колоната отпред, хората от специалния отдел се качиха в необозначената си кола и тръгнаха след него. Шофьорът се концентрира върху преследването, а офицерът до него по радиото информира Скотланд Ярд, откъдето информацията се предаде също и на Чарлс стрийт. Имаше временно заповед, в която се

изтъкваше, че „Шестицата“ също се интересува от нередовни паспорти, така че за австриеца научиха и там.

Винклер освободи таксито на кръстовището на Еджуеър Роуд и Съсекс Гардънс. После той тръгна надолу по Съсекс Гардънс с пътната си чанта в ръка. От едната страна на улицата има много частни хотелчета, които са предпочитани от търговските пътници и къснопристигналите от близката гара Падингтън, с по-скромни средства.

На следящите го от колата отсреща се стори, че няма предварителна резервация, защото се спря едва пред врата, на която пишеше „Свободни места“. Сигурно си беше взел стая, защото повече не се появи.

Един час след като колата на Винклер тръгна от летището, телефонът в апартамента в Челси зазвъня. Обаждаше се свръзката от МІ6, натоварен с тази длъжност от сър Найджъл.

— На Хийтроу се е появил „Джо“ — каза човекът. — Може и да е нищо, но номерът на паспорта му нещо не се хареса на компютъра. Казва се Франц Винклер. Австриец. Слезе от полета от Виена.

— Не са го арестували, надявам се — каза Престън. Той мислеше. Австрия е много близо до Унгария и Чехословакия. Тъй като е неутрална, също би била удобна стартова точка за „нелегални“ от съветския блок.

— Не. Съгласно временната заповед са го проследили... чакай малко... току-що са го „настанили“ в малко хотелче близо до Падингтън.

— Може ли да говоря със сър Найджъл?

Сър Найджъл беше на някакво съвещание, но излезе, за да разговаря с Престън.

— Здравей, Джон.

Престън му каза какво е станало в общи линии. Още не му бяха докладвали.

— Мислиш ли, че това е човекът, когото търсиш?

— Може и да е куриер. Нищо по-добро не сме намирали в последно време.

— Какво ти трябва, Джон?

— Искам от „Шестицата“ да изискате „наблюдателите“ да поемат следенето. Всички съобщения, достигащи до центъра им в

„Корк“, да бъдат следени от един от вашите хора, да бъдат препредавани в „Сентинел“ и след това на мен. Ако се срещне с някого, искам и двамата да се следят.

— Добре — каза сър Найджъл. — Ще поискам „наблюдателите“ да го поемат и Бари Банкс ще стои в „Корк“, за да ни предава новините.

Шефът лично се обади на началника на „К“ и постави искането си. Той от своя страна се обади на колегата си от „А“ и дежурен екип „наблюдатели“ веднага се отправи към Падингтън. Водеше ги Хари Бъркиншоу.

Престъпник ходеше нервно из малкия апартамент. Искаше да бъде навън, на улицата, в центъра на операцията, а не скрит в тази дупка като конспиратор в собствената си страна, като пионка, чиито ходове се управляват от много по-високо място.

В седем вечерта екипът на Хари Бъркиншоу вече беше заел позицията и хората от специалния отдел с радост се оттеглиха. Вечерта беше топла и приятна, четиримата, които оформят „кутията“, заеха местата си по-нагоре и по-надолу на улицата, на отсрещната страна и зад хотела. Двете коли спряха сред десетките други и бяха готови да потеглят, в случай че се наложи. И шестимата имаха на разположение лична радиовръзка с Бъркиншоу и Центъра, в сутерена на „Корк“.

Бари Банкс също беше там, тъй като операцията беше на М16 и всички очакваха Винклер да осъществи контакт.

Бедата беше, че не го направи. Не направи нищо. Просто стоеше в хотелската си стая зад дантелените пердета и се спотайваше. В 20,30 часа той излезе, отиде до един ресторант наблизо, вечеря и се върна обратно. Никъде не остави нищо, не взе нищо, не разговаря с никого.

Но той направи две интересни неща. Когато отиваше към ресторанта, внезапно спря, загледа се в една витрина за няколко секунди и тръгна обратно по пътя, откъдето беше дошъл. Това е един от най-старите трикове, за да разбереш дали имаш „опашка“, и не най-добрият при това.

Когато излезе от ресторанта, той се спря на бордюра, изчака пролука в трафика и изтича на отсрещния тротоар. Там спря и се огледа дали някой не е направил същото. Нямаше никой. Просто там го пое четвъртият човек, който стоеше на тази страна на улицата. Докато Винклер се взираше да види дали още някой не рискува живота си или

някой крайник, пресичайки натоварената улица, „наблюдателят“ беше на няколко крачки встрани и се правеше, че иска да спре такси.

— Не е чист, това е ясно — докладва Хари Бъркиншоу в „Корк“.
— Пази се от преследване, но не е добър.

Престън научи това мнение и кимна облекчено. Нещата започваха да изглеждат по-добре.

След фокусите на улицата Винклер се върна в хотела и прекара нощта там. Междувременно в сутерена на Сентинел Хаус ставаше още нещо. Снимката на Винклер, направена на летището, както и другите, направени по-късно, бяха проявени и предоставени на вниманието на легендарната мис Блодуин.

Важна част от работата на всяка разузнавателна централа е идентификацията на чужди агенти или чужди граждани, които е вероятно да са агенти. За да се подпомогне тази работа, всяка година се правят стотици хиляди снимки. Чужди дипломати, членове на научни, културни, търговски делегации — всички се фотографират като най-нормална практика, особено, но не непременно, ако са от комунистическа страна.

Архивите непрекъснато нарастват. Понякога за един и същи човек има по няколко снимки, направени от различен ъгъл, на различно място. Снимките не се изхвърлят. Те служат за изобличаване.

Ако например един руснак на име Иванов се появи като член на съветска търговска делегация в Канада, фотографията му почти сигурно ще попадне във Вашингтон, Лондон и другите съюзници на НАТО. Може да се случи така, че същото лице, но под името, да кажем, Козлов, преди години е било снимано като член на журналистическа делегация някъде из Африка. Ако все още има някакви съмнения за истинската професия на Иванов, докато се наслаждава на красотите на Отава, след това всичко става ясно. Иванов е човек на КГБ.

Размяната на снимки между съюзниците, а това включва и израелската „Мосад“, никога не спира и потокът е пълноводен. Много малко посетители от съветския блок на Запад и дори в третия свят остават без „портрет“, намиращ се в поне двадесет различни демократични столици. Никой влизащ в Съветския съюз от своя страна не минава, без да влезе във фотографската „галерия“ на „Центъра“ в Москва.

Звучи парадоксално, но е истина, че докато американските „братовчеди“ от ЦРУ използват компютри със заложили в тях милиони и милиони лицеви черти, с които се сравняват новопостъпилите снимки, в Англия използват Блодуин.

Тя е възрастна дама, със способностите на която нерядко се злоупотребява и която непрекъснато бива тормозена от по-младите колеги в управлението. Тя е началник на огромния архив на МІБ и е работила там четиридесет години. Така нареченият „фотоалбум“ не е всъщност никакъв албум, а огромно подземие, по чиито стени са подредени хиляди папки със снимки, които единствено мис Блодуин познава почти напълно.

Главата ѝ е нещо като компютърната банка на ЦРУ и нерядко се оказва по-съвършена. В нея няма детайли от историята на Тридесетгодишната война или цените на акциите на борсата, а човешки лица. Различни носове, форми на бради, разположение на очи, извивка на устни, торбички на бузи, начин на държане на цигарата или чашата, проблясък на златна коронка, заснета в Австралия и по-късно появила се в английски супермаркет — всички тези неща подхранват машината на удивителната ѝ памет.

Тази нощ, докато градът спеше и хората на Бъркиншоу се спотайваха в сенките, тя се взираше в лицето на Франц Винклер. Двама мълчаливи служители от МІБ чакаха. След около час тя каза само:

— Далечният изток — след което стана, отиде до съответния рафт. Идентифицира лицето в ранните часове на 26 май.

Снимката не беше добра и беше правена преди пет години. Тогава косата е била по-тъмна, талията по-слаба. Намираше се на прием в индийското посолство и стоеше почтително усмихнат до своя посланик.

Един от двамата служители гледаше снимките с недоверие.

— Сигурна ли си, Блодуин?

Ако от поглед можеше да се осакатее, той вече би имал нужда от инвалиден стол. Обърна се и забърза към телефона.

— Готово — каза той, — чех е. Преди пет години е бил дребна риба в чешкото посолство в Токио. Казва се Иржи Хаек.

Телефонът събуди Престън в три часа сутринта. Той изслуша новината, благодари и затвори. Усмихна се щастливо.

— Пипнах те — каза той.

В десет сутринта Винклер още беше в хотела. Операцията беше поета от Саймън Марджъри от „К.2 (В)“ — отдела, занимаващ се с Чехословакия. В края на краищата с един чех би трябвало да се занимават те. Бари Банкс, който спа в кабинета, също беше там, готов да предаде всички новини в „Сентинел“.

По същото време Престън се обади лично на правния съветник в американското посолство. По правило той винаги е представител на ФБР в Лондон. Престън отправи молбата си и му отговориха, че ще му се обадят веднага, след като получат отговор от Америка, след пет или шест часа, като се има предвид разликата във времето.

В единадесет Винклер излезе. На улицата спря такси и се отправи към Парк Лейн. При Хайд парк Корнър таксито, следвано от две коли на „наблюдателите“, тръгна надолу към Пикадили. Там той освободи колата и отново направи опит да се освободи от евентуална „опашка“, която дори не беше забелязал все още.

— Хайде пак — измърмори Лен Стюарт в ревера си. Той беше чел дневника от предния ден и очакваше нещо такова. Винклер се мушна в един безистен, излезе от другата страна и на няколко крачки спря, за да види кой излиза от изхода. Никой не излезе. Не се налагаше. На южния край на безистена вече имаше човек.

„Наблюдателите“ познават Лондон по-добре от всеки полицай или шофьор на такси. Те знаят колко изхода имат повечето от сградите, къде са входовете на безистените и подлезите, къде има проходи, къде водят те. Където и следеният да се опита да се шмугне, там вече го чака някой, отделно зад него и от двете му страни има други. „Кутията“ никога не се „чупи“ и „Джо“ трябва да е много умен, за да я забележи.

Уверен, че не го следят, Винклер влезе в железопътното бюро на Лоуър Риджънт стрийт. Там се осведоми за влаковете за Шефийлд. Шотландецът, футболен запаляно със знаме на раменете, който се чудеше как да се добере до дома си, беше от екипа. Винклер плати в брой билет за отиване и връщане до Шефийлд, втора класа, записа си, че последният нощен влак тръгва от гара Сейнт Панкрас в 21,25, благодари на чиновника и излезе.

Обядва в едно кафене наблизко, върна се в хотела и стоя там целия следобед.

Престън научи за билета за влак малко след един часа. Свърза се с Найджъл Ървин тъкмо когато той се канеше да ходи на обяд в клуба си.

— Може да е за заблуда, но май се кани да излезе от Лондон. Може би отива на срещата. Може да стане във влака, може и в Шефийлд. Може би се забави толкова, защото е пристигнал по-рано, отколкото трябва. Работата е, че ако наистина излезе от града, ще ни трябва оперативен ръководител на място. Искам да съм аз.

— Разбирам. Не е лесно, но ще видя какво може да се направи.

Сър Найджъл въздъхна. Обядът отива на кино, помисли си той. Повика личния си секретар.

— Обади се, че няма да отида на обяд. Пригответи колата и запиши телеграма. В този порядък.

Докато секретарят се занимаваше с първите две задачи, „С“ се обади на сър Бърнард Хемингс у дома му в Съри.

— Извинявай, че те безпокоя, Бърнард, но изникна нещо и искам да се посъветвам с теб... Не, по-добре лично. Имаш ли нещо против да намина? Денят е хубав в края на краищата. Да, около три.

— Телеграмата? — обади се секретарят.

— Да.

— До кого?

— До мен.

— Разбира се. От кого?

— Резидента във Виена.

— Да го предупредя ли, сър?

— Няма нужда да го притесняваш. Просто кажи на шифровчиците, че ми трябва телеграмата след три минути.

— Разбира се. Текста!

Сър Найджъл го продиктува. Да си изпратиш сам съобщение, което да оправдава това, което искаш да направиш, беше стар трик, който навремето научи от сър Морис Олдфийлд, някогашния си наставник, сега вече починал. Когато взе телеграмата, оформена, сякаш наистина е получена от Виена, той слезе долу и се качи в колата.

Откри сър Бърнард в градината му да се наслаждава на топлото майско слънце с одеяло около краката.

— Мислех да намина днес — каза той с добре изиграна веселост, — утре ще съм на работа при всички случаи.

— Разбира се, разбира се. Та, какво мога да направя за теб?

— Малко сложно е. Един човек току-що пристигна от Виена. Бизнесмен, но е фалшив. Снощи го разкрихме. Чешки агент. Дребна риба, смятаме, че е куриер.

Сър Бърнард кимна:

— Да, следя нещата дори оттук. Моите хора са по петите му, нали?

— Точно така. Работата е, че май довечера се кани да напусне града. На север. „Петицата“ ще трябва да изпрати оперативен ръководител, който да е с „наблюдателите“.

— Естествено. Брайън ще се погрижи за това.

— Да. В крайна сметка това е ваша операция. Но... помниш ли историята с Беренсън? Ние не научихме две неща: дали Марайс контактува с резидентурата тук, в Лондон, или се среща с куриери, изпратени отвън. И дали Беренсън е единственият, от когото Марайс черпи информация?

— Помня. Тези въпроси щяхме да зададем, когато започнем да разпитваме Марайс.

— Точно така. Но днес получих тази телеграма от Виена.

Той подаде телеграмата. Сър Бърнард я прочете и повдигна вежди.

— Свързани? Възможно ли е?

— Да, Винклер, псевдоним на Хаек, изглежда, е някакъв куриер. Виена потвърждава, че е от чешката служба, но всъщност работи за КГБ. Знаем, че Марайс е ходил два пъти във Виена, след като е вербувал Беренсън. И двата пъти с културна мисия, но...

— Липсващата брънка?

Сър Найджъл повдигна рамене. Никога не се изхвърляй.

— А защо отива в Шефийлд?

— Кой знае, Бърнард. Може би има още един пръстен някъде там. Може би е свързка на този пръстен.

— Добре, какво искаш от нас? Още хора за следене?

— Не. Джон Престън. Той хвана Беренсън, след това Марайс. Хареса ми как работи. Беше в отпуск известно време, след това ми казаха, че се бил разболял. От утре трябва да е на работа. От толкова време не е на работа, че сигурно няма нещо специално да върши. Формално той е в „Летища и пристанища“, „С.5 (С)“, но ти знаеш колко много работа имат момчетата от „К“. Ако можеш само временно да го придадеш към „К.2 (В)“, ще може да поеме тази операция...

— Не знам, Найджъл. Това всъщност е работа на Брайън...

— Ще ти бъда страшно благодарен, Бърнард. Дай да помислим, Престън се занимава с Беренсън от самото начало. Ако Винклер има нещо общо, той дори би могъл да види някое познато от преди лице...

— Добре. Добре. Ще издам заповед оттук.

— Мога да я занеса аз. Ще ти спестя ходенето. Ще изпратя шофьора до „Чарлс“...

Тръгна си със заповедта, с която сър Бърнард Хемингс временно придава Джон Престън към отдел „К“ като оперативен ръководител на операцията „Винклер“, след като той напусне Лондон.

Сър Найджъл направи две копия — едно за него и едно за Джон Престън. Оригиналът отиде в „Чарлс“. Брайън Харкорт-Смит не беше в кабинета си, така че заповедта беше оставена на бюрото му.

В седем вечерта Джон Престън излезе от апартамента в Челси за последен път. Отново беше на открито и това му харесваше.

На Съсекс Гардънс той се промъкна до Хари Бъркиншоу.

— Здравсти, Хари.

— Боже, Престън, какво правиш тук?

— Да взема глътка въздух.

— Добре, не се показвай. Следим един, ей там, отсреща.

— Знам. Ще заминава за Шефийлд в 21,25.

— Откъде знаеш?

Престън му подаде заповедта на сър Бърнард Хемингс.

Бъркиншоу я прочете.

— Охо, от самия началник! Идвай тогава. Само се крий.

— Имаш ли резервна станция?

Бъркиншоу кимна към улицата.

— Ей там зад ъгъла. В жабката на колата. Кафява картина.

— Ще чакам в колата.

Бъркиншоу беше озадачен. Никой не му беше казал, че ще дойде Престън. Дори не знаеше, че той работи за чешката секция. Въпреки това подписът на главния тежеше. Той щеше да си гледа неговата работа. Повдигна рамене, лапна нов ментов бонбон и продължи да гледа.

Винклер излезе от хотела в осем и половина. Носеше пътната си чанта. Спря такси и се качи в него.

Когато излезе навън, Бъркиншоу повика екипа и двете коли. Качи се в първата и тръгна на стотина метра отзад. Престън беше във втората кола. След десет минути стана ясно, че се насочват на север към гарата. Бъркиншоу докладва. От „Корк“ се чу гласът на Саймън Марджъри:

— Добре, Хари. Оперативният тръгна.

— Имам оперативен. Тук е.

Това явно беше новина за Саймън. Попита за името. Когато го чу, реши, че е станала грешка.

— Но той дори не е в нашия отдел!

— Сега е — каза Бъркиншоу, когато преодоля изненадата. — Видях заповед, подписана от главния.

Марджъри се обади в „Чарлс“. Последва кратка суматоха и заповедта беше открита и потвърдена. Марджъри вдигна отчаяно ръце.

— Защо тия кретени не могат едно решение да вземат както трябва!

Той освободи колегата, който трябваше да поеме операцията на гарата. След това се опита да се свърже с Брайън Харкорт-Смит, за да се оплаче.

Винклер освободи таксито пред гарата, влезе в сводестата чакалня на викторианската сграда и погледна таблото с разписанието. Престън и четиримата от екипа се смесиха с тълпата наоколо.

Влакът беше на втори перон и спираше в Лестър, Дарби, Честърфийлд и Шефийлд. Винклер намери влака и тръгна към локомотива покрай трите вагона първа класа, бюфета и трите второкласни вагона в началото. Качи се в средния вагон, постави чантата си на скарата отгоре и зачака спокойно потеглянето.

Вагонът беше без купета и скоро един млад негър със слушалки на ушите седна през три реда от него. След това започна да клати глава

в такт с регето, което очевидно гърмеше в ушите му, затвори очи и се отдаде на музиката. Той беше от хората на Бъркиншоу. В слушалките не се чуваше музика, а гласът на Хари, усилен почти докрай.

Един от екипа седна в предния вагон, Хари и Престън в задния, а в последния първокласен вагон седна последният наблюдател, в случай че Винклер реши да побегне, за да се отърве от евентуална „опашка“.

В 21,25 на секундата, влакът се изтегли от гарата и се отправи на север. В 21,30 Брайън Харкорт-Смит беше открит в клуба си, докато вечеряше. Обади се Саймън Марджъри. Това, което чу, накара заместник-директора на „Петицата“ да изтича навън, да вземе такси и незабавно да отиде в „Чарлс“.

На бюрото си намери заповедта, подписана от сър Бърнард Хемингс. Пребледня от гняв.

Той беше човек с висока самодисциплина и след като обмисли положението в продължение на няколко минути, взе телефона и се свърза с юрисконсулта у дома му.

Юрисконсултът обикновено осъществява връзката между службата и специалния отдел. Докато той ставаше от стола си пред телевизора, за да се обади, Харкорт-Смит провери разписанието на влака за Шефийлд.

— Трябват ми хора от специалния отдел, за да арестувам един човек. Имам причини да смятам, че един незаконно влязъл в страната и заподозрян като съветски шпионин може да се изплъзне от наблюдение. Казва се Франц Винклер, предполага се, че е австрийски гражданин. Причина за ареста — притежава фалшив паспорт. В 23,59 ще пристигне от Лондон в Шефийлд. Знам, че се обаждам късно, затова е и спешно. Да, свържи се с командващия на специалния отдел в Скотланд Ярд и му кажи да се обади на хората си в Шефийлд да го арестуват, когато пристигне.

Затвори телефона навъсен. Джон Престън може и да го е заобиколил, като е отишъл като оперативен, но арестът е въпрос на тактика, а това беше негова задача.

Влакът беше почти празен. Два вагона вместо шест щяха да са напълно достатъчни, за да поберат пътниците. Барни, човекът от

предния вагон, беше заедно с още десет нищо неподозиращи пътници. Седеше с гръб към локомотива, за да може да види главата на Винклер през стъклата на вратата на вагона.

Освен Джинджър, негъра със слушалките, във вагона на Винклер имаше още пет души. В третия заедно с Престън и Бъркиншоу имаше още десетина души при общо шестдесет места. Около час и четвърт Винклер не направи нищо, не носеше нищо за четене и само гледаше през тъмния прозорец навън.

В девет и четиридесет и пет, когато влакът забави скоростта, за да влезе в Лестър, той се размърда. Взе чантата си отгоре, излезе при тоалетната и отвори прозореца към перона. Джинджър предупреди останалите, които се приготвиха да действат по спешност, ако се наложи.

Когато влакът спря, един друг пътник се промуши покрай Винклер.

— Извинете, моля, това ли е Шефийлд? — попита той.

— Не, това е Лестър — отговори човекът и слезе от влака.

— А, така ли. Благодаря! — Винклер остави чантата си, но остана до отворения прозорец и се озърташе наляво и надясно по перона, докато влакът стоеше на гарата. Когато потегли, той се върна на мястото си и отново качи чантата си горе.

В 23,12 той направи същото на гарата в Дарби. Този път попита един носач, който пропя:

— Дарби, Шефийлд е по-следващата.

Отново Винклер стоя до прозореца, докато тръгна влакът, след което се върна на мястото си и пак качи чантата. Престън го наблюдаваше през вратата между вагоните.

В 23,43 спряха в Честърфийлд — стара викторианска гара, но добре поддържана, прясно боядисана и с висящи саксии с Цветя. Този път Винклер не взе чантата, но пак отиде до прозореца и пак се наведе навън, докато няколко души слязоха и се запътиха към изхода. Преди да тръгне влакът, на перона нямаше никого. Когато тръгна, Винклер отвори неочаквано вратата, скочи на движещия се перон и затръшна вратата с ръка.

Бъркиншоу много рядко биваше изигран от някой „Джо“, но този път трябваше да признае, че са го хванали по бели гащи. Четиримата лесно биха могли да скочат на перона след него, но там нямаше

въобще как да се прикрият и щяха да бият на очи, колкото свиня в синагога. Винклер вероятно ги беше видял и беше отменил срещата си, където и да е трябвало да се състои. Престън и Бъркиншоу изтичаха до платформата, където прозорецът още беше отворен. Престън се показва навън и погледна назад. Винклер, удовлетворен, че никой не го следи, крачеше бързо към изхода с гръб към влака.

— Хари, върнете се всички дотук с кола. Когато дойдете, ме потърсете по радиото. Затворете вратата след мен.

Той отвори вратата, стъпи на стъпенката, присви се и скочи.

Парашутистите се удрят в земята при скорост около единадесет мили в час. Страничната скорост зависи от вятъра. Когато Престън скочи, влакът се движеше с тридесет. Той се изтъркаля до линията и се надяваше да не се удари в стълб или камък. Имаше късмет. Гъстата майска трева пое част от удара, докато се търкаляше свит на топка. По-късно Хари му каза, че не е можел да гледа. Джинджър каза, че е подскачал като топка покрай релсите и към колелата. Когато най-накрая спря, той лежеше между тревата и траверсите. Изправи се и се затича назад, към светлините на гарата.

Когато се появи на изхода, служителят вече заключваше за през нощта. Той изгледа изумено охлузения призрак със скъсано палто.

— Последният, който мина оттук, накъде тръгна? Нисък, набит, със сив шлифер.

Мъжът кимна към предния паркинг и Престън се втурна натам. Твърде късно се сети, че не е поискал билета му. Отпред Престън видя задните фарове на едно такси, което излизаше от паркинга и се насочваше към града. Това беше последното такси. Би могъл да накара местната полиция да намери шофьора и да го попита къде е закарал този клиент, но Престън не се съмняваше, че той ще освободи колата, преди да достигне до целта си. На няколко крачки един железничар започна да пали мотопеда си с ритане.

— Трябва ми моторчето ти — каза му Престън.

— Чупи се! — отговори му той.

Нямаше време за представяне или за спорове. Светлините на таксито се виждаха под надлеза на околоръстното шосе и вече щяха да се загубят. Престън го удари само веднъж в челюстта. Човекът се свлече. Престън освободи мотопеда от крака му, възседна го и потегли.

Имаше късмет със светофарите. Таксито беше доста напред и той никога нямаше да го догони, ако пред библиотеката не светеше червено. Когато колата излезе на правия участък на Солтъргейт, той беше на стотина метра отзад, но скоро изостана, защото моторчето му нямаше мощност. Ако Винклер беше продължил по шосето извън града, Престън нямаше никога да го догони.

За щастие стоповете на таксито светнаха, когато в далечината го виждаше като точка. Винклер слезе там, където Солтъргейт става Ашгейт Роуд. С приближаването си Престън видя Винклер да стои зад колата и да се оглежда. Нямаше никакво движение. Престън продължи покрай спрялата кола като прибиращ се към къщи моторист, зави в една пряка и спря. Австриецът пресече улицата пеша и Престън го последва. Човекът повече не се обърна назад. Той премина покрай оградата на стадиона и тръгна по Комтън стрийт. Тук той се приближи до една къща и почука на вратата. Престън беше достигнал на ъгъла на улицата и се прикри в храстите на двора на ъгловата къща.

Той видя как светлината се запали, вратата се отвори и Винклер влезе след кратък разговор на прага. Престън въздъхна и се приготви за целonoщно дежурство зад храста. Не виждаше номера на къщата, в която влезе чужденецът, и нямаше как да наблюдава къщата и отзад. Все пак зад гърба ѝ се виждаше съвсем близо оградата на стадиона, така че може би нямаше заден изход.

Към два часа чу слаб звук в радиостанцията, докато Бъркиншоу се приближаваше. Той се обади и съобщи местоположението си. В два и половина чу стъпки и изсъска, за да покаже къде е. Бъркиншоу влезе в храсталака.

— Добре ли си, Джон?

— Да. Влезе ей там, във втората зад дървото, осветения прозорец.

— Разбрах. Джон, в Шефийлд имаше устроено посрещане. Трима от специалния отдел и трима обикновени. Команда от Лондон. Ти ли си поискал арест?

— Разбира се, че не. Този е само куриер. Искам голямата риба. Тя може да е и в тази къща. И какво стана в Шефийлд?

Бъркиншоу се засмя:

— Благодари на Бога за британската полиция. Шефийлд е към Йоркшир, това тук е към Дарбишър. Началниците ще трябва да се

разберат помежду си чак сутринта. Това ти дава време.

— Да. Къде са останалите?

— По-надолу. Джон, дойдохме с такси и го освободихме. Нямаме колела. Освен това, когато разсъмне, тук няма да има къде да се скрием.

— Остави двама тук и двама на другия край. Аз ще отида да намеря полицията и да поискам помощ. Ако „Джо“ си тръгне, проследи го с двама души, но нека останат двама да наглеждат къщата.

Той отиде към центъра на Честърфийлд и намери полицейския участък на улица Бийтуел. Докато вървеше, в главата му започна да звучи една фраза. Имаше нещо в поведението на Винклер, което не можеше да си обясни.

20.

Началникът Робин Кинг никак не беше очарован, че го будят в три часа сутринта, но когато чу, че офицер от MI5 иска помощ от него, дойде небръснат и с несресана коса след двадесет минути.

Слушаше внимателно, докато чу за какво става дума. Чужденец, заподозрян като съветски агент и проследен чак от Лондон, скочил от влака тук и се скрил в една къща на Комтън стрийт, все още неизвестен номер.

— Не знам кой живее в тази къща и защо нашият човек отиде там. Смятам да разбера това, но засега не искам арест. Искam да наблюдавам къщата. По-късно днес ще уредим пълномощията си с началника на полицията в Дарбишър, но сега имаме по-належащ проблем. На улицата имаме четирима души, но когато се съмне, ще стърчат като палци през скъсан чорап. Така че трябва ми помощ незабавно.

— Какво точно мога да направя, мистър Престън?

— Имате ли микробус, товарен, без отличителни знаци?

— Не. Имам няколко необозначени коли и два микробуса, но отстрани пише, че са полицейски.

— Можем ли да намерим необозначен товарен микробус и да го паркираме на самата улица с моите хора вътре? Като временно решение.

Началникът се обади на дежурния сержант. Зададе същия въпрос и изслуша отговора.

— Събуди го веднага и му кажи да ми се обади тук. — Обърна се към Престън: — Един от нашите има такова нещо. Доста разнебитен е, непрекъснато го подиграват за това.

Половин час по-късно съненият полицаи се срещна с Бъркиншоу при главния вход на стадиона, „наблюдателите“ се качиха вътре и паркираха срещу заподозряната къща. Както му беше казано, полицаят излезе от кабината, протегна се и се затътри надолу по улицата като човек, който се прибира от нощна смяна. През задното стъкло Бъркиншоу погледна къщата и се обади на Престън:

— Така е по-добре. Виждаме цялата къща. Между другото номерът е 59.

— Потърпете така за малко. Ще уредя нещо по-добро. Ако Винклер излезе, прати след него двама и остави двама при къщата. Ако тръгне с кола, следвайте го с микробуса.

— Може да се наложи да наблюдаваме тази къща повече време — каза Престън на началника. — Това означава да заемем някоя стая на отсрещната страна, с прозорци към улицата. Има ли някой на тази улица, който би се съгласил на такова нещо?

Полицаят се замисли:

— Познавам един, който живее там. И двамата сме от една и съща масонска ложа. Оттам го зная. Пенсиониран офицер от флота. Той е на № 68 обаче. Това не знам къде се пада на самата улица.

Бъркиншоу потвърди, че № 68 е на отсрещната страна, две къщи встрани. Предният прозорец на горния етаж би бил идеален, това най-вероятно да е спалнята. Кинг веднага се обади на приятеля си.

Той каза на сънения домакин мистър Сам Ройстън, по предложение на Престън, че става дума за полицейска акция и че искат да наблюдават заподозрян, който се е скрил срещу тях, на същата улица. Когато окончателно се разсъни, мистър Ройстън разбра за какво става дума. Като почтен гражданин той без колебание би дал предната стая да се ползва от полицията.

Микробусът тихо се изтегли и зави в първата пряка. Там хората слязоха и през оградите на задните дворове се промъкнаха в къщата на № 68 през задния вход. Малко преди слънцето да изгрее, екипът се беше разположил зад пердетата на все още неоправената спалня и наблюдаваше № 59 отсреща.

Мистър Ройстън, изпълнат като струна в халата си от камилска вълна и изпълнен със самочувствието на патриот, от когото офицерите на Нейно величество са поискали помощ, също се взираше към къщата.

— Банка ли са обрали? С наркотици ли търгуват?

— Нещо такова — съгласи се Бъркиншоу.

— Чужденци — ръмжеше Ройстън, — никога не съм ги обичал. Не трябва въобще да ги пускат в страната.

Джинджър, чиито родители бяха от Ямайка, гледаше мълчаливо през прозореца. Мънго, шотландец, донесе два стола от долния етаж.

Домакинята, мисис Ройстън, изпълзя отнякъде като мишка, след като беше свалила ролките и фибите от главата си.

— Някой иска ли — попита тя — чаша чай?

Барни, който беше млад и хубав, изпробва най-чаровната си усмивка:

— Би било чудесно, мадам!

В това се състоеше денят ѝ. Тя започна да приготвя първата от безкрайната поредица чаши чай, напитка, с която тя, изглежда, живееше, без да прибягва до храна.

В полицията вече бяха установили самоличността на живеещите на № 59.

— Двама кипърски гърци, сър — съобщи Кинг. — Братя. И двамата са ергени. Андреас и Спиридон Стефанидис. Живеят там от около четири години според кварталния полицаи. Имат гръцка таверна тук в града.

Престън говори с Лондон половин час. Първо събуди дежурния офицер в „Сентинел“, който го свърза с Бари Банкс.

— Бари, искам да намериш „С“, където и да е, и да го помолиш да ми се обади тук.

Сър Найджъл се обади след пет минути, спокоен и разбиращ, сякаш не беше току-що събуден. Престън му разказа за събитията през нощта.

— Сър! На Шефийлд е имало посрещачи. Трима от „Специалния“ и трима обикновени, със заповед за арест.

— Това не беше предвидено, Джон.

— И аз мисля така.

— Добре, Джон. Аз ще се занимавам с това нещо. Смяташ ли да влизаш в къщата, знаеш коя е?

— Знам, че има къща. Не знам дали е тази, която ми трябва. Няма да се намесвам, защото не мисля, че директа свършва дотук. И още нещо, сър. Ако Винклер реши да си отиде у дома, искам да му се позволи да си отиде спокойно. Ако е куриер или ако само проверява нещо, неговите хора ще го очакват във Виена. Ако не се появи, ще минат на резервни варианти от началото до края.

— Да — каза сър Найджъл внимателно, — ще поговоря с Бърнард за това. Ти там ли искаш да стоиш, или предпочиташ да се върнеш в Лондон?

— Бих искал да остана тук, ако е възможно.

— Добре, ще поискам от името на „Шестицата“ да ти се осигурява всичко, което ти е необходимо. А сега подсигури си гърба и изпрати доклад за операцията в „Чарлс“.

След като затвори телефона, сър Найджъл се обади на сър Бърнард Хемингс у дома му. Директорът на MI5 се съгласи да се срещнат за закуска в клуба.

— Така че виждаш, Бърнард, може би „Центърът“ разработва наистина голяма операция в страната — каза сър Найджъл, докато мажеше втора препечена филийка с масло.

Сър Бърнард Хемингс беше силно разтревожен. Храната пред него стоеше недокосната.

— Брайън трябваше да ми каже за инцидента в Глазгоу. Защо, по дяволите, още държи този доклад на бюрото си?

— Всички правим грешки от време на време. *Errare humanum est*^[1]. В края на краищата хората ми от Виена мислеха, че Винклер е куриер на голям шпионски пръстен, и аз сметнах, че Марайс може да е един от тях. Сега вече изглежда, че става дума за две отделни операции.

Той предпочете да не му казва, че сам е написал „телеграмата“ от Виена, за да го накара да направи, както той иска, да включи Престън в операцията „Винклер“. За него имаше времена за искреност и времена за дискретно мълчание.

— А втората операция? Тази, свързаната със засечката в Глазгоу? Сър Найджъл вдигна рамене.

— Не знам, Бърнард. Движим се опипом в тъмното. Брайън очевидно не вярва, че има такова нещо. Може и да е прав. В този случай да ме замерват с яйца заслужавам аз. И все пак... Историята в Глазгоу, мистериозният предавател в Централна Англия, пристигането на Винклер... За нас той е шанс, може би последният, който ще имаме.

— Тогава какви са заключенията ти, Найджъл?

Той се усмихна със съжаление. Това беше въпросът, който очакваше.

— Няма заключения, Бърнард. Само някои внимателни предположения. Ако Винклер е куриер, очаквам да осъществи

контакта си, да предаде или получи това, за което е дошъл, на някое публично място. Паркинг, крайбрежна улица, парк, пейка край езеро... Ако става дума за голяма операция, това означава, че тук действа „нелегален“ от висока класа. Този, който дърпа конците. Ако ти беше на негово място, би ли искал куриерите да идват до прага на вратата ти? Разбира се, не. Ще имаш резервни възможности, една, може би две. Пийни малко кафе.

— Добре, съгласен. — Сър Бърнард изчака, докато колегата му напълни чашата.

— Ето защо, Бърнард, струва ми се, че Винклер не може да е едрата риба. Той е дребен — куриер или нещо друго. Същото важи и за двамата кипърци в Честърфийлд. Те не са активни в момента, не смяташ ли?

— Да — съгласи се сър Бърнард, — при това са от много малък калибър.

— Затова ми се струва, че къщата в Честърфийлд може би служи за депозиране на пратки, за пощенска кутия, тайна квартира или може би там е укрит предавателят. В края на краищата и двата сигнала бяха засечени в района, съвсем кратък път с кола.

— А Винклер?

— Какво може да се мисли, Бърнард? Техник, дошъл да поправи предавателя, ако има проблеми, някой изпратен да провери как вървят нещата? Каквото и да е, мисля, че трябва да го оставим да докладва, че проблеми няма.

— Мислиш ли, че едрата риба ще се появи лично?

Сър Найджъл повдигна рамене отново. Той лично се страхуваше, че Харкорт-Смит, ядосан от неуспешния арест, ще се опита да щурмува къщата в Честърфийлд. За него това изцяло беше преждевременно.

— Мисля, че трябва да очакваме контакт. Или някой ще дойде при кипърците, или те ще отидат някъде.

— Знаеш ли, Найджъл, мисля, че тази къща трябва да се наблюдава известно време. Поне за малко.

Шефът на МІ6 изглеждаше мрачен.

— Бърнард. Аз съм съгласен с това. Но твоят Харкорт-Смит изглежда достатъчно безразсъден, за да се намеси и да ги арестува. Наистина, арестът звучи добре до известно време, но после...

— Найджъл, остави Брайън на мен — сър Бърнард гледаше навъсено. — Може и да съм взел-дал, но кучето все още може да лае. Знаеш ли, ще се заема с тази операция лично.

Сър Найджъл се наведе и сложи ръка върху лакътя на сър Бърнард.

— Наистина ми се ще, Бърнард.

Винклер излезе от къщата на Комтън стрийт в девет и половина, пеша. Мънго и Барни излязоха от задния вход, минаха през дворовете и поеха чеха на ъгъла на Ашгейт Роуд. Той се върна на гарата, взе влака за Лондон и на гарата там го пое друг екип. Мънго и Барни се върнаха в Дарбишър.

Винклер не се върна повече в къщата. Ако беше донесъл нещо със себе си, той го остави, както и чантата във влака, в която имаше пижама и риза, след това отиде направо на летището. Взе следобедния самолет за Виена. Резидентът на МІ6 във Виена по-късно съобщи, че е бил посрещнат от двама души, работещи в съветското посолство.

Престън прекара остатъка от деня затворен в полицейския участък, където имаше много административни неща за оправяне, както обикновено, когато се провежда операция в провинцията.

Бюрократичната машина се задвижи. „Чарлс“ информира вътрешното министерство, оттам се обади на началника на полицията в графство Дарбишър, който от своя страна се обади на началника на полицията в Честърфийлд Кинг и му нареди да оказват всяческо съдействие на Джон Престън. Мистър Кинг би го правил и без това, но документите трябваше да са в ред.

Лен Стюарт пристигна заедно с още един екип и ги настаниха в едно полицейско общежитие. На двамата кипърци бяха направени снимки с дългофокусен обектив, когато тръгнаха към таверната си преди обяд, и веднага бяха изпратени с мотоциклет в Лондон. Други специалисти дойдоха от Манчестър и започнаха да подслушват и двата им телефона — в таверната и у дома им. В колата им беше поставен радиомаяк, за да може да се установява местонахождението им.

До края на работното време в Лондон бяха установили кои са кипърците. Не бяха истински кипърци, но бяха братя. Ветерани гръцки комунисти, някога активисти на движението ЕЛАС, те бяха отишли в Кипър преди двадесет години. От Атина любезно съобщиха, че истинското им име е Костадопулос, а от Кипър — че са напуснали острова преди осем години.

Емигрантската служба ги информира, че братята Стефанидис са влезли в страната като законни кипърски емигранти преди пет години и им е било позволено да останат.

Документите в града показваха, че са се установили там преди три и половина години, дошли са от Лондон, взели са на дългосрочен наем заведението и са наели къщата на Комтън стрийт. След това са живели като порядъчни граждани. Таверната отваряха шест дни от седмицата за обяд, когато нямаше много клиенти, и работеха до късно, като доставяха храна и в квартала.

Никой в полицията освен Кинг не знаеше истинската причина за наблюдението им, а всичко на всичко знаеха шест души. На останалите беше обяснено, че това е операция срещу наркотиците в национални мащаби. Хората от Лондон са дошли, защото познават лицата.

След залез-слънце Престън излезе от полицията и отиде при екипа на Бъркиншоу.

Преди да напусне участъка, той благодари дълбоко на Кинг за оказаната помощ.

— Тук ли ще стоиш през цялото време? — попита го полицаят.

— Да, тук. Защо?

Кинг се усмихна тъжно:

— Снощи тук имаше един много посърнал железничар. Изглежда, някой го съборил от моторетката му и се е изпарил с нея. Намерихме мотора, съвсем здрав. Даде много добро описание на нападателя. Нали няма да излизаш много-много?

— Мисля, че няма.

— Това е умно — каза полицаят.

Помолиха мистър Ройстън да спазва дневните си привички, сутрин да ходи на пазар, а следобед да играе боулинг. Допълнително храна се носеше вечер, за да не се чудят съседите на неочаквано нарасналия апетит на семейството. Донесоха малък телевизор за

„момчетата горе“, както ги наричаше госпожата, и те седяха, чакаха и гледаха.

Семейство Ройстън се премести в задната спалня, откъдето взеха едно единично легло и го вкараха в предната. Там спяха на смени. Също така донесоха мощен бинокъл на триножник и фотоапарат с дългофокусен обектив за дневни и инфрачервени нощни снимки. Две коли, заредени с гориво, бяха паркирани наблизо, а хората на Лен Стюарт се занимаваха със стаята за свръзки в полицейския участък, чрез която ръчните радиостанции на екипа в къщата се свързваха с Лондон.

Когато Престън пристигна, четиримата „наблюдатели“ се чувстваха почти като у дома си. Барни и Мънго, върнали се от Лондон, дремеха, единият в леглото, другият на пода, Джинджър в едно кресло отпиваше прясно приготвен чай, а Хари Бъркиншоу, седнал като Буда, наблюдаваше през дантеленото перде празната къща отсреща.

Той беше прекарал половината си живот навън, на дъжда, и сега беше съвсем доволен. Беше топло, сухо, имаше неограничени запаси от ментови бонбони и можеше да стои без обувки. Можеше и да е много по-лошо, както добре знаеше. Дори и къщата се опираше на висока бетонена стена, поради което не се налагаше никой да прекарва нощта клекнал в храсталака. Престън седна на свободния стол и взе чаша чай от Джинджър.

— Ще повикаш ли хора за таен обиск? — попита Хари. Той имаше предвид екипа от умели взломаджии, които техническата служба поддържаше за всеки случай, когато се налага някъде да се влезе тайно.

— Не — каза Престън. — Защото ние дори не знаем дали вътре няма още някой. Освен това може да има устройства, които да предупреждават, ако някой е влизал, и ние да не успеем да видим всичките. Освен това аз очаквам някой да дойде. Когато това стане, ще се качим на колите и ще го проследим. Лен ще остане тук.

Седяха, без да говорят. Барни се събуди:

— Има ли нещо по телевизията?

— Нищо. Вечерните новини. Нормалните боклуци.

Двадесет и четири часа по-късно, в четвъртък вечерта, новините по телевизията бяха по-интересни. На малкия екран видяха министър-

председателката, застанала на стъпалата пред Даунинг стрийт 10 в елегантен син костюм пред тълпа журналисти и телевизионни екипи.

Тя обяви, че се връща от Бъкингамския дворец, където е поискала разпускането на парламента. Това означаваше общи избори, които щяха да се проведат на 18 юни.

Останалата част от вечерта беше посветена на сензацията, като водачите на партии и поддръжниците им обявяваха убедеността си в избраната си победа.

— Гръм от ясно небе — отбеляза Бъркиншоу.

Престън не отговори. Гледаше екрана, потънал в мисли. Накрая каза:

— Мисля, че ми дойде.

— Добре де, но не в нашия кенеф — каза Мънро.

— За какво говориш, Джон? — попита Хари, когато смехът утихна.

— За крайния срок.

Но отказа да каже повече.

През 1987 година много малко европейски коли бяха запазили старомодните кръгли фарове. Един от тези модели е вечно модерният Остин-мини. Една от многото коли, пристигнали на 2 юни с ферибота на Саутхемптън, беше именно такава.

Колата беше купена в Австрия преди месец, беше закарана в нелегалния гараж в Германия и после върната в Залцбург. Имаше перфектни австрийски документи, както и туристът, който я караше, макар че всъщност той беше чех, вторият и последен принос на чешките колеги към плана на майор Волков, чрез който той доставяше нужните на Валерий Петровски компоненти.

Колата беше проверена на митницата и нищо нередно не беше открито. Шофьорът тръгна по посока Лондон, но когато стигна края на града, зави в един паркинг и спря. Мястото беше голямо и в тъмнината никой от пътя не можеше да го види на самия край. Слезе и с отвертка започна да развинтва фаровете.

Най-напред махна външния никелиран пръстен. С по-голяма отвертка отви самия рефлексор. Когато свърши, той внимателно го извади навън и откачи съединителните кабели, влизащи в цокъла на

крушката. Постави целия фар, който беше много тежък, в една чанта отстрани.

Почти час му отне да извади и двата фара. Когато свърши, малката кола стоеше като сляпа с празните дупки вместо фарове. Агентът знаеше, че сутринта ще се върне с чисто нови фарове от Саутхемптън и ще замине.

Засега той повдигна тежката чанта, отиде на шосето и се върна около триста метра назад към пристанището. Автобусната спирка беше там, където му бяха казали, че ще я намери. Погледна часовника си. До срещата оставаха десет минути.

Точно след десет минути на спирката дойде човек в черни кожени дрехи. Нямаше никой друг. Новодошлият погледна празното шосе и каза:

— Последният автобус винаги се чака много.

Чехът въздъхна облекчено.

— Да — отговори той, — но, слава Богу, трябва да се прибера едва в полунощ.

Изчакаха автобуса, без да разговарят. Чехът остави чантата на земята и се качи. Когато задните светлини на автобуса се отдалечиха, мотоциклетистът взе чантата и се върна нагоре по шосето в жилищния квартал, където беше оставил мотора си.

До сутринта се беше прибрал вкъщи, в Ипсуич, след като смени превозното си средство и дрехите си в Тетфърд. Носеше последните необходими компоненти, които беше очаквал толкова много време.

Куриер № 9 беше доставил пратката си.

Два дни по-късно наблюдението на къщата в Честърфийлд беше вече на една седмица, а нямаше нищо ново.

Двамата гърци живееха безупречно монотонен живот. Ставаха около девет, свършваха някоя и друга работа около къщата, изглежда, сами си чистеха и миеха, а малко преди обяд отиваха с колата си в таверната. Там прекарваха почти до полунощ и след това се прибираха да спят. Никой не ги посещаваше и почти нямаше телефонни обаждания. Колкото имаше, се отнасяха за поръчки на месо, зеленчуци и други провизии, напълно безопасни.

От самата таверна Лен Стюарт докладваше почти същото. Тук телефонът звънеше по-често, но отново това бяха поръчки за храна, за запазване на маса или доставки на вино. Нямаше как някой от „наблюдателите“ да вечеря там всяка вечер — гърците явно бяха професионалисти, прекарвали в конспирация целия си живот и биха забелязали клиент, който идва прекалено често или се заседява по-дълго. Все пак Стюарт и екипът му правеха всичко възможно.

За другите, в къщата на Ройстън, главният проблем беше скуката. Дори мистър и мисис Ройстън вече бяха уморени от присъствието им след първоначалния ентусиазъм. Той се беше съгласил да агитира за Консервативната партия — решително не би подпомагал който и да било друг — и на прозорците беше поставил плакати с лика на местния кандидат на партията.

Това даваше възможност в къщата да влизат и излизат повече хора със значката на партията на ревера си, без да привличат вниманието на съседите. Сега Бъркиншоу и екипът можеха да си позволят да излизат от време на време, докато гърците бяха в ресторанта. Това донякъде нарушаваше монотонността. Единственият, на когото, изглежда, скуката не влияеше, беше самият Хари Бъркиншоу.

За останалите главното забавление беше телевизорът, пуснат тихо, особено когато домакините ги нямаше, а главната телевизионна тема бяха предстоящите избори. След една седмица предизборна кампания ставаха ясни три неща.

Съюзът на либералите и социалдемократите не успяваше да подобри рейтинга си и все повече се очертаваха двата главни претендента — консерваторите и либералите. Второ, проучванията на общественото мнение показваха, че двете партии са много по-близо, отколкото би могло да се предвиди през 1983 година, когато консерваторите спечелиха пълна победа. Ставаше ясно, че резултатите в осемдесетте района, в които силите бяха най-изравнени, ще определят цвета на бъдещото правителство. Всички изследвания показваха, че балансът се определя от „плуващите“ гласове, вариращи между 10 и 20 процента.

Трето, въпреки всички икономически и идеологически въпроси и усилията на партиите да се възползват максимално от тях, кампанията започваше да се доминира от много по-емоционалния проблем за

едностранно разоръжаване. Във все повече и повече изследвания се открояваше фактът, че ядрената надпревара се превръща в основна загриженост.

Пацифистките движения, повечето леви и за първи път обединени, провеждаха своя собствена кампания. Почти ежедневно се организираха големи демонстрации, за които в пресата и телевизията имаше изобилен информационен поток. Тези движения, въпреки че нямаха явна организация за набиране на средства, бяха в състояние да наемат стотици автобуси по пазарни цени, с които да превозват демонстранти из цялата страна.

Твърдолинейните фаворити на Лейбъристката партия, до един агностици и атеисти, не пропускаха случай да се появят по телевизията или другаде рамо до рамо с представителите на по-популярните крила на Англиканската църква, като събеседниците и от двете страни мрачно кимаха в знак на съгласие с мнението на другия.

Независимо че Съюзът на либералите и социалдемократите също не беше за едностранно разоръжаване, главна мишена на пацифистите беше Консервативната партия, а техен естествен съюзник — лейбъристите. Лидерът им, подпомогнат от изпълнителния комитет, публично подкрепяше всички техни искания.

Друга важна част от кампанията на левицата беше антиамериканизмът. Постепенно ставаше все по-невъзможно за интервюиращите или водещите програми да измъкнат макар и един упрек към Съветския съюз — повтарящата се тема беше омразата към САЩ, най-често характеризирани като подпалвач на войни, империалист и заплаха за мира.

В четвъртък, 4 юни, кампанията беше активизирана от неочакваното съветско предложение цяла Западна Европа — членките на НАТО и неутралните страни — да бъдат „гарантирани“ за вечни времена като зона, свободна от ядрено оръжие, ако инициативата се приеме и от САЩ.

Опитите на британския министър на отбраната да обясни, че съкращаването на западноевропейските и американски отбранителни средства подлежи на контрол, докато за СССР това е невъзможно, и че конвенционалните оръжия на Варшавския договор са четири пъти повече, отколкото на НАТО, бяха освиркани два пъти само за една

сутрин и се наложи министърът да бъде отведен от трибуната от телохранители.

— Като че ли — мърмореше Хари Бъркиншоу — това не са избори, а национален референдум за ядреното разоръжаване.

— Точно така е — каза Престън.

Петъчният ден завари майор Петровски да пазарува в центъра на Ипсуич. Той купи една количка на две колела и с къси дръжки, като тези, с които се пренасят куфари или тежки чували. От магазин за строителни материали купи две дъски по три метра всяка.

След това взе метален шкаф, 70 сантиметра висок, 40 широк и 30 дълбок, с предна врата, която можеше да се заключва здраво.

Освен това взе различни летви, трупчета, комплект инструменти, сред които и високоскоростна бормашина с набор бургии за стомана и дърво, болтове, гайки, пирони и чифт дебели работни ръкавици.

От един склад за опаковъчни материали купи пореста гума за изолация и приключи в магазин за електроматериали, откъдето взе четири правоъгълни деветволтови батерии и многоцветни едножични проводници. Всичко това той докара с колата на два пъти и го складира в гаража. След като се стъмни, повечето неща пренесе в къщата.

Тази нощ по радиото му съобщиха подробностите около пристигането на „Конструктора“, нещо, което не бяха го накарали да запомни. Това беше „среща Х“, а денят — понеделник, осми. Скоро, мислеше той, дяволски скоро, но ще бъда там навреме.

Докато Петровски дешифрираше посланието от Москва, гърците сервираха кебап и мусака на хората, излезли от околните барове малко преди да затворят. Престън беше в полицията и разговаряше по телефона със сър Бърнард Хемингс.

— Джон, въпросът е колко време ще стоим в Честърфийлд, без да имаме никакви резултати.

— Тук сме само от една седмица, сър. Такива операции са продължавали значително повече.

— Знам това, Джон. Но обикновено имаме повече основания да го правим. Тук все повече гласове се чуват, че трябва да извършим

обиск и да видим какво толкова крият, ако изобщо крият нещо. Защо не си съгласен да влезем вътре тайно, докато са на работа?

— Защото според мен са професионалисти и ще разберат, че сме влизали. Ако това се случи, сигурен съм, че имат безопасен начин да предупредят техния човек и той никога повече няма да се появи.

— Предполагам, че си прав. Много е хубаво да стоиш там, вързан като коза в Индия, и да чакаш да дойде тигърът, но я си представи, че той не се появи?

— Ще се появи. Рано или късно, сър Бърнард. Дайте ми още време!

— Добре — съгласи се той след кратка пауза, за да се консултира с някого, — една седмица, Джон. Следващия петък ще трябва да взема момчетата от „Специалния“ и да изтърбушим това място. Този, когото търсиш, може и да е бил вътре през цялото време.

— Не ми се вярва. Винклер никога не би посетил леговището на звяра. Той е някъде тук и вярвам, че скоро ще се появи.

— Добре. Една седмица. Значи — следващия петък.

Сър Бърнард затвори телефона. Престън се загледа в слушалката. Изборите щяха да са след тринадесет дни. Започваше да се чувства обезнадежден, да му се струва, че е сгрешил от самото начало. Никой освен може би сър Найджъл не вярваше на предчувствието му. Един полониев диск и куриер чех не беше кой знае какво в края на краищата. Дори можеше и да нямат нищо общо помежду си.

— Добре, сър Бърнард — каза той в писукащата слушалка, — една седмица. След това зарязвам и бездруго.

Самолетът на „Финеър“ от Хелзинки кацна на летище Хийтроу, както обикновено навреме, в понеделник следобед и пътниците преминаха през формалностите без излишни проблеми. Един от тях беше висок, брадат човек на средна възраст, в чийто финландски паспорт се твърдеше, че името му е Урхо Нуутила и чието перфектно владение на езика се обясняваше отчасти с произхода на родителите му, които бяха от Карелия. Всъщност той бе руснак на име Василиев и по професия ядрен инженер, на служба в съветската армейска артилерия, в научноизследователския институт. Както и повечето финландци, говореше английски приемливо.

След като премина през митническата проверка, той се качи на автобуса и слезе при хотел Пента, към летищния комплекс. Влезе вътре, премина покрай рецепцията и излезе през задния вход, водещ към паркинга. Там изчака, без никой да му обърне внимание, докато една малка кола комби спря до него. Прозорецът на шофьора беше отворен.

— Тук ли автобусът от летището оставя пътниците? — попита шофьорът.

— Не — отговори мъжът, — мисля, че отпред.

— Откъде сте?

— От Финландия.

— Сигурно е много студено там?

— Не. По това време е много топло. Комарите са най-големият проблем.

Шофьорът кимна, а Василиев заобиколи и се качи в колата.

— Името ви? — попита Петровски.

— Василиев.

— Това стига. Нищо повече. Аз съм Рос.

— Далече ли отиваме?

— На около два часа.

През останалия път мълчаха. Петровски направи три отделни маневри, за да избегне евентуални преследвачи. Такива нямаше. При залез-слънце те пристигнаха в къщата на улица Черихейз. Съседът му мистър Армитидж косеше тревата пред къщата си.

— Гости? — каза той, когато Василиев слизаше от колата и отиваше към входната врата.

Петровски извади отзад куфара на пристигналия и намигна на съседа си:

— От главното управление — прошепна той. — Може да ме повишат. Трябва да пазя поведение.

— Точно така — ухили се Армитидж. Той поклати окуражително глава и продължи да коси.

Вътре Петровски дръпна пердето, както винаги, преди да запали лампата. Василиев чакаше неподвижен в тъмнината.

— Добре — каза той, когато Петровски запали осветлението, — на работа. Тук ли са и деветте пратки?

— Да, и деветте.

— Да проверим тогава. Една детска топка, около двадесет килограма?

— Да.

— Чифт обувки, кутия пури, гипсова превръзка?

— Да.

— Един транзистор, електрическа самобръсначка, стоманена тръба, много тежка?

— Трябва да е това — Петровски показва продълговат предмет, обвит в термоизолиращ материал.

— Това е. И накрая, един ръчен пожарогасител, много тежък, и два фара от кола, също тежки.

— Да.

— Ако имаш и останалите дреболии от тукашните магазини, ще започна работа утре.

— Защо не сега?

— Слушай, млади момко. Първо, по това време рязането и бормашината няма да се харесат особено на съседите. Второ, уморен съм. С такива играчки човек не прави грешки. Утре ще започна отпочинал и ще завърша до вечерта.

Петровски кимна.

— Вземи задната спалня. В сряда ще те закарам до Хийтроу за сутрешния полет.

[1] Човешко е да се греши. (лат.). — Б.пр. ↑

21.

Василиев реши да работи във всекидневната на спуснати пердета и запалена лампа. Първо поиска да му се дадат деветте предмета.

— Ще ни трябва кофа за боклук — каза той.

Петровски я донесе от кухнята.

— Подавай ми нещата, когато ги поискам. Първо, кутията с пури.

Той я разпечата и отвори капака. Вътре имаше два реда пури, тринадесет отгоре и дванадесет отдолу, всички в цилиндрични метални кутии.

— Трябва да е третата отляво, на долния ред.

Там беше. Той измъкна пурата от кутията и я разреза с бръснарско ножче. Отвътре извади стъклена тръбичка, подобна на ампула, от която стърчаха два проводника. Електрически детонатор. Остатъкът отиде в кофата.

— Гипсовата превръзка.

Тя беше двупластова, първият пласт беше оставен да се втвърди, преди да се направи вторият. Помежду им имаше пласт подобно на маджун вещество, увит в найлон, за да се избегне залепването му за гипса. Василиев отдели двете гипсови парчета, извади го, отдели найлона и го направи отново на топка. Двеста и петдесет грама пластичен експлозив.

Взе обувките на Личка и отреза токовете. От единия извади стоманен цилиндър два инча в диаметър и един инч дебел. На ръба му беше нарязана широка резба, а от идната страна имаше прорез като за широка отвертка. От другия ток извади плосък диск от сив метал, литий, който е неутрален, но в съприкосновение с полония може да предизвика ядрена реакция.

Полониевият диск, който трябваше да замени загубения в Глазгоу, беше в самобръсначката, която беше разтревожила Карел Восняк. Оставаха пет компонента.

В топлоизолираната тръба от ауспуха на камиона имаше стоманена тръба, тежка около двадесет килограма. Вътрешният ѝ диаметър беше два инча, а външният — четири. Беше от закалена

стомана, дебела един инч. В единия край беше нарязана вътрешна резба, а другият беше запушен, като в средата имаше отвор, в който да влезе детонаторът.

От транзистора Василиев извади часовниковия механизъм — плоска запечатана стоманена кутия, колкото две цигарени кутии. От едната ѝ страна имаше два бутона, червен и жълт, а от другата стърчаха два разноцветни проводника, положителен и отрицателен. На четирите ъгъла имаше четири пластинки с отвори, за които щеше да се завинти от външната страна на шкафа, в който щеше да бъде устройството.

От пожарогасителя, чието дъно развинти, излезе не огнегасяща пяна, а подплънки, сред които се намираше цилиндричен прът от подобен на олово метал, дълъг пет инча и два инча в диаметър. Въпреки че беше малък, той тежеше четири и половина килограма. Преди да го докосне, Василиев си сложи дебелите ръкавици.

— Това не е ли радиоактивно? — попита Петровски, който гледаше с възхищение.

— Радиоактивно е, но не е толкова опасно, Хората си мислят, че всички радиоактивни неща са еднакво опасни. И светещите часовници са радиоактивни, но хората ги носят. Уранът излъчва алфа-частици, при това слабо. Не и плутоният, той наистина е опасен. Също и това, когато се достигне критичната маса. Малко преди да избухне. Сега още не.

Фаровете от колата отнеха повече време. Василиев махна стъклата, крушките и рефлекторите. Останаха две стоманени полусфери, много тежки и дебели по един инч. По ръбовете на двете имаше периферия, в която бяха пробити шестнадесет отвора за завинтване. Съединени, те образуваха перфектна сфера.

В центъра на едната от полусферите имаше двуинчов отвор с вътрешна резба, в която се навиваше стоманеният цилиндър от тока на обувката на Личка. В центъра на другата, отвън, стърчеше къса метална тръба с външна резба, върху която се навиваше стоманената тръба, извадена от ауспуха.

Оставаше детската топка, пренесена с каравана. Василиев разряза шарената гумена обвивка и на светлината проблесна метална сфера.

— Това е оловно покритие — каза той, — вътре е делящият се материал, уран. Това е най-важната част. Ще я извадя по-късно, защото също е радиоактивна.

След това се зае със стоманения шкаф. Обърна го нагоре с вратата, отвори я и с помощта на летвите и трупчетата направи гнездо на дъното на шкафа, което покри с дебел пласт пореста гума.

— Ще сложа повече отстрани и отгоре, след като поставя бомбата — обясни той.

Взе четирите батерии, свърза ги с проводници и ги залепи с изолирбанд. Накрая той пробиха четири дупки на вратата на шкафа и завърза с проводник батериите отвътре. Беше обяд.

— Добре — каза той, — хайде сега да сглобим устройството. Между другото, виждал ли си някога атомна бомба?

— Не — каза Петровски с пресипнал глас. Той беше експерт по ръкопашен бой — не се боеше от юмруци, ножове, дори пистолети, но безгрижието, с което Василиев се отнасяше към разрушителната сила, която може да изравни със земята целия град, го тревожеше. Както и повечето хора, той смяташе ядрената физика за окултна наука.

— Някога бяха много сложни. Огромни, дори маломощните. Можеше да се сглобят само в много специални лабораторни условия. Сега такива са само най-мощните водородни бомби, а обикновената атомна бомба днес е толкова опростена, че може да се сглоби във всяка работилница. Ако имаш нужните части, разбира се. И малко предпазливост и познания.

— Чудесно — каза Петровски. Василиев режеше оловното покритие върху топката от уран 235. Оловният лист беше увит около нея студен и само шевовете бяха направени с горелка. Отдели се лесно. Топката беше пет инча в диаметър и през центъра и беше пробит кръгъл отвор с диаметър два инча.

— Знаеш ли как действа? — попита Василиев.

— Не.

— Това е уран. Тежи петнадесет и половина килограма, но тази маса е под критичната. Уранът става критичен, когато се достигне критичната маса.

— Какво значи „критичен“?

— Започва да шупти. Не буквално, разбира се, като лимонада. Така достига до прага на детонацията. Тази топка още не е достигнала

това състояние. Виждаш ли този прът, ей там?

— Да.

Това беше цилиндричното парче от пожарогасителя.

— Той влиза точно в отвора на топката. Когато се вкара вътре, масата достига критичната. Стоманената тръба там ще бъде като цев на пушка, а урановият прът ще е като куршум. Когато се взриви пластичният експлозив, той ще „изстреля“ тръбата в топката.

— И ще гръмне?

— Не съвсем. Ще трябва инициаторът. Ако остане така, уранът ще се дели, докато угасне, ще отдели страшно много радиоактивност, но няма да има взрив. За да има, уранът трябва да се бомбардира с поток неутрони. Тези два диска от литий и полоний ще свършат работата. Поотделно те са безобидни — полоният отделя слабо алфа-частици, а литият е инертен. Когато се притиснат заедно, става нещо странно — започва реакция, при която се отделят нужните ни неутрони. Сега вече уранът се взривява и отделя страхотна енергия. Става за една милионна от секундата. Металната обвивка е, за да удържи заряда толкова време.

— А кой ще пусне инициатора? — Петровски пробваше черния си хумор.

Василиев се ухили:

— Никой. Двата диска ще бъдат вътре, но отделени един от друг. Единият ще е на дъното на отвора в урановата сфера, а другият ще се закрепим на върха на урановия прът. Когато той се „изстреля“ в сферата, двата диска ще се прилепят плътно. Това е.

Василиев залепи със специално лепило полониевия диск за резбования цилиндър от обувката на Личка, след това го завинти в дъното на едната полусфера. След това взе урановата топка и я спусна в нея. От вътрешните ѝ стени стърчаха четири пъпки, които влизаха във вдлъбнатини в урана. Когато съвпадна, топката остава неподвижна. Василиев взе една химикалка-фенерче и погледна в дупката.

— Ето го. На дъното е.

След това постави отгоре втората стоманена полусфера и започна да ги завинтва една за друга.

— Сега „пушката“ — каза той. Взе пластичния експлозив и внимателно го напъха в дъното на осемнадесетинчовата тръба с

дръжката на една метла от кухнята. През малката дупчица на дъното на тръбата Петровски видя леко подалия се експлозив. Със същото лепило Василиев залепи литиевия диск за края на урановия прът, уви го със салфетки, за да не може да изпадне от вибрациите, и го натъпка в тръбата. След това я зави в отвора на сферата. Цялото представляваше седеминчово кълбо, от което стърчи осемнадесетинчова „дръжка“, нещо като уголемена ръчна граната.

— Почти е готово — каза Василиев. — Останалото е конвенционален взрив.

Той извади детонатора, раздели двата проводника и ги изолира. Не биваше да се докосват преждевременно. След това омота около тях едножилни петамперови проводници и съедини краищата. После го мушна в пластичния експлозив през отвора.

След това постави бомбата в гнездото в шкафа и я уплътни отвсякъде с още пореста гума. Навън останаха да се показват само проводниците. Единият от тях беше свързан с батериите.

От отрицателния им полюс излизаше още един проводник. Той изолира и двата останали.

— За всеки случай да не се докоснат. Това вече ще е лошо.

Оставаше часовниковият механизъм. Василиев проби пет дупки в стената на шкафа близо до горния му край. През централната промуши проводниците, а през останалите четири ги завинти с винтове и гайки от външната страна. След това съедини проводниците от батериите и детонатора с тези от часовниковия механизъм. Петровски притаи дъх.

— Не се тревожи. — Василиев го беше забелязал. — Това устройство е изпробвано многократно. Прекъсвачът вътре е наред.

Той изолира новите връзки внимателно, затвори капака, заключи го и хвърли ключа на Петровски.

— Това е, другарю Рос. С количката ще го закараш до колата и нищо няма да му стане. Можеш да го возиш колкото искаш, вибрациите не му влияят. И още нещо. Жълтият бутон тук ще включи часовника, но не и веригата. Тя ще се съедини след два часа. След като го натиснеш, имаш два часа да се изпариш. Червеният е за ръчна детонация.

Не знаеше, че не е прав. Наистина беше повярвал каквото му бяха казали. Само четирима души в Москва знаеха, че и двата бутона

ще предизвикат моментален взрив.

Беше вечер.

— Приятелю Рос, искам да хапна, да пийна нещо, да се наспя и утре да си тръгваме. Ако нямаш нищо против.

— Не, разбира се. Ела да преместим шкафа ето тук, между бюфета и масичката. Нaley си уиски. Аз ще приготвя нещо за ядене.

За летището тръгнаха в десет часа с колата на Петровски. На една отбивка от пътя, на място, където гората беше съвсем близо до асфалта, Петровски спря и слезе, за да се облекчи. След миг Василиев чу виковете му за помощ и слезе да види какво става. Животът му завърши зад няколко дървета, с майсторски счупен врат. Тялото, без никакви отличителни белези, беше завлечено в една хлътнатина и покрито с клони. Сигурно щяха да го намерят след ден, два, може би повече. Във вестника може би щеше да се появи снимка, която съседът му можеше да забележи, можеше и да не забележи. И без това щеше да е твърде късно. Петровски се върна в Ипсуич.

Нямаше никакви угризения. Заповедите по отношение на „Конструктора“ бяха недвусмислени. Не можеше да си представи как Василиев е можел да сметне, че ще го оставят да си замине. Във всеки случай имаше други проблеми. Всичко беше готово, но времето беше малко. Беше ходил до базата Бентуотърс и беше избрал мястото — в добре прикрит горски участък, на стотина метра от оградата. В четири сутринта, когато щеше да натисне жълтия бутон, там нямаше да има никой. Докато часовникът отброява минутите и той се отдалечава към Лондон, шкафтът щеше да е покрит с клони.

Единственото, което не знаеше, беше кога. Сигналът трябваше да дойде от Радио Москва, в новините на английски език от десет часа вечерта преди акцията. Знакът щеше да е умишленото запъване на говорителя при една дума в първата новина. Но понеже Василиев вече не можеше да ги информира, той самият трябваше да съобщи в Москва, че всичко е наред. Последното му съобщение по радиото. След това от гърците нямаше да има нужда. В здрача на една топла юнска вечер той подкара колата си спокойно към Тетфърд. Вътре беше и мотоциклетът. В девет вече летеше с него към Централна Англия.

Обичайната вечерна скука на горния етаж в къщата на Ройстън беше нарушена малко след десет часа, когато Лен Стюарт се обади по радиото от полицейския участък.

— Джон, един от моите вечерял в таверната преди малко. Телефонът иззвънял два пъти, но никой не се обадил. После още два пъти и още два пъти. Подслушвачите потвърждават.

— Гърците опитаха ли се да вдигнат?

— Първия път не са успели да стигнат до телефона, преди да спре да звъни. Втория и третия не са се и опитвали. Продължили да сервира... чакай... Джон, чуваш ли ме?

— Да, разбира се.

— Току-що ми съобщиха, че единият си е тръгнал. През задния вход. Отива към колата си.

— Проследете го с две коли и четирима души.

Но не стана нищо. Андреас Стефанидис се върна на Комтън стрийт, паркира колата си и влезе в къщата. Запали лампите. Нищо повече не се случи. По-рано от обикновено, в 23,20 Спиридон затвори таверната и тръгна пеша към къщи, където пристигна в дванадесет без четвърт.

Тигърът на Престън се появи малко преди полунощ.

Улицата беше спокойна. Почти всички прозорци бяха тъмни. Четирите коли и хората бяха пръснати из околността и никой не го видя да идва. Най-напред се обади един от хората на Стюарт.

— На горния край на Комтън стрийт стои човек.

— Какво прави? — попита Престън.

— Нищо. Стои в сянката.

— Чакайте.

В предната стая на Ройстън беше тъмно като в рог. Пердетата бяха дръпнати, хората стояха встрани от прозорците. Мънго държеше фотоапарата, зареден с инфрачервен филм. Престън държеше радиостанцията близо до ухото си. Стюарт и всички останали бяха някъде наоколо и единствената им връзка беше по радиото. По-надолу по улицата някой отвори врата, за да пусне навън котка. След това затвори.

— Тръгна — се чу от радиото — бавно, към вас.

— Виждам го — просъска Джинджър, който беше на страничния прозорец. — Среден ръст и телосложение, тъмен дълъг шлифер.

— Мънго, можеш ли да го снимаш под лампата, точно преди входа на гърците? — попита Бъркиншоу.

— Фокусирам върху светлото петно.

— Остават му около десетина метра.

Безшумно фигурата навлезе в светлината на лампата. Фотоапаратът направи пет последователни снимки. Човекът излезе от светлината и се приближи до входа на Стефанидис. Спря и почука, вместо да позвъни. Отвориха веднага. Антрето не беше осветено. Черният шлифер се промъкна вътре и вратата се затвори.

В стаята отсреща напрежението спадна.

— Мънго, вземи този филм и веднага го прояви в лабораторията на полицията. Веднага го изпрати в Скотланд Ярд, „Чарлс“ и „Сентинел“. Аз ще се обадя да са готови да се опитат да го разпознаят.

Нещо тревожеше Престън. Нещо в начина, по който беше облечен. Нощта беше топла, защо шлифер? Да го пази от дъжд? Но слънцето пече цял ден. Да скрие нещо? Светли дрехи? Нещо биешо на очи?

— Мънго, как беше облечен, ти го видя през телеобектива?

Той беше почти излязъл.

— Шлифер. Тъмен. Дълъг.

— Отдолу?

Джинджър подсвирна:

— Ботуши. Високи, десетинчови ботуши — сега си ги спомням.

— По дяволите — каза Престън, — той е с мотор. — Заговори по радиото: — Всички по улиците. Пеша. Да се претърсят всички улици освен Комтън. Търсим мотоциклет с топъл двигател.

Проблемът е, мислеше Престън, че не знаем колко време ще стои вътре — пет минути, десет, шестдесет?

Обади се на Лен Стюарт:

— Лен, тук е Джон. Ако намерим мотора, искам някъде по него да се пъкне радиомаяк. Обади се на Кинг. Ще трябва да поеме той. Когато нашият излезе, ще тръгнем след него. Хората на Хари и аз. Ти и твоите момчета — при гърците. Като мине един час, нахълтайте вътре с полицаите.

Лен Стюарт започна да набира номера на Кинг у дома му. Мотоциклета намериха чак след двадесет минути. Обади се на Престън.

— Има едно голямо BMW на края на Куин стрийт. Машината е още топла. Зад седалката има заключен багажник, а отстрани още два отключени.

— Регистрационен номер?

Дадох му го. Той го предаде на Лен в полицейския участък. Поиска незабавно идентифициране. Оказа се от Съфолк, на името на Джеймс Дънкан Рос от Дорчестър.

— Или е откраднат, или е фалшив номер, или фалшив адрес.

Няколко часа по-късно полицията установи, че е последното.

На този, който намери мотора, каза да постави маяк в багажника, да го включи и да се маха оттам. Това беше един от двамата шофьори на Бъркиншоу. Той се върна при колата, седна зад волана и потвърди, че маякът работи.

— Добре — каза Престън. — Ще направим смяна. Всички шофьори в колите. Тримата на Лен да дойдат през задната улица да ни сменят. Един по един, тихо и сега.

На тези около него каза:

— Хари, събирай багажа. Тръгваш пръв. Вземи първата кола, аз ще дойда при теб. Барни, Джинджър, във втората кола. Ако Мънго дойде навреме, ще тръгне с мен.

Един по един хората на Стюарт заеха места в стаята. Престън се молеше агентът да не излезе, докато извършват смяната. Той излезе последен, надникна в стаята на семейство Ройстън да им се извини за безпокойството и да ги увери, че до сутринта всичко ще приключи. Шепотът, който чу зад себе си, звучеше доста разтревожено.

Престън се измъкна през дворовете отзад и след пет минути седна в колата при Бъркиншоу и шофьора Джо. Джинджър и Барни се обадиха от втората кола.

— Естествено, ако не е мотоциклетът — каза Бъркиншоу мрачно, — тръгнали сме без гребла нагоре по река от лайна.

Престън седеше отзад. До шофьора отпред, Бъркиншоу гледаше екрана на арматурното табло. Като екран на радар, на него през равни интервали проблясваха светлинни импулси, даващи координатите на маяка и приблизителното разстояние — половин миля. Във втората кола имаше същото устройство, така че имаше възможност данните от двата уреда да се засичат.

— Трябва да е моторът — каза Престън отчаяно. — И без това не можем да го проследим из тези празни улици, той е твърде добър.

— Тръгва.

Внезапният лай от радиото прекъсна разговорите. От къщата се обадиха, че човекът е излязъл. Потвърдиха, че тръгва по посока към мотора. След това го загубили от поглед. Две минути по-късно един от шофьорите на Стюарт докладва, че го е видял на Сейнт Маргарет Драйв да следва същата посока. След това нищо. Минаха още пет минути. Престън се молеше.

— Движи се!

Бъркиншоу подскочаше възбудено на предната седалка, нещо необичайно за уравновесения му характер. Светещата точка в екрана бавно променяше местоположението си.

— Целта се движи — потвърдиха и от втората кола.

— Оставете му една миля и тръгвайте — каза Престън, — запалете моторите веднага.

Точката тръгна на юг, после на изток по улиците на Честърфийлд. Когато достигна края на града, те тръгнаха. Вече нямаше съмнение — сигналът идваше ясен и отчетлив от шосе А-617, по посока Мансфийлд и Нюарк. Разстояние — малко повече от миля. Той дори нямаше да види и фаровете им. Джо се ухили.

— Опитай се сега да се отървеш от нас, копеле!

Престън щеше да е по-доволен, ако преследваният беше с кола. Мотоциклет се преследва много по-трудно. Той е бърз и маневрен, може да се промъква през гъсти редици автомобили, може да влиза в преградени пешеходни зони, да се промъква през тесни алеи и пролуки. Извън града мотоциклетът може да се движи извън пътищата, където една кола трудно може да премине. Най-важното беше човекът пред тях да не разбере, че го следят.

Той беше добър. Не превишаваше позволената скорост, но и не падаше под нея, дори завоите вземаше, без да намалява. Той продължаваше по А-617, встрани от магистралата М-1, през заспалия Мансфийлд, към Нюарк. Не забави темпото и когато излезе от Дарбишър и навлезе в богатите фермерски земи на Нотингамшир.

Малко преди Нюарк той спря.

— Дистанцията бързо намалява — каза Джо.

— Загаси фаровете и спри — каза Престън.

Всъщност Петровски беше влязъл в едно отклонение, беше угасил мотора и чакаше с очи, вперени в посоката, от която беше дошъл. Един голям камион изтрещя покрай него и изчезна в тъмнината към Нюарк. Нищо повече. Една миля назад двете коли на „наблюдателите“ бяха спрели и изчакваха. Петровски изчака още пет минути и след това изрева с мотора на югоизток. Преследвачите му също тръгнаха, като спазваха дистанцията от една миля.

Минаха над река Трент и светлините на голямата захарна рафинерия отдясно, след това навлязоха в Нюарк. Беше малко преди три часа. Точката на екрана им започна да играе лудо, докато той криволичеше из улиците на града, след което, изглежда, се установи на А-46 към Ленкълн. Колите изминаха половин миля нагоре по това шосе, когато изведнъж Джо натисна спирачките.

— Той е встрани, отдясно, и дистанцията се увеличава.

— Обратно — каза Престън.

Намериха разклонението вътре в града. Моторът беше поел по А-17 отново на югоизток, към Слийфорд.

В Честърфийлд полицаите нахлуха в къщата на Стефанидис в два и петдесет и пет. Имаше десет униформени полицаи и двама цивилни от специалния отдел. Ако бяха дошли десет минути по-рано, щяха да хванат съветските агенти неподготвени. Просто лош късмет. Когато приближаваха до вратата, тя се отвори.

Очевидно гърците се подготвяха да излизат с колата си и предавателя, за да предадат последното съобщение, вече кодирано и записано. Андреас Стефанидис вече се запътваше към колата, когато видя полицаите. Зад него Спиридон носеше предавателя. Андреас извика, върна се обратно и затръшна вратата. Полицаите се втурнаха с рамене напред.

Когато разбиха вратата, зад нея беше Андреас, който започна да се бие като звяр в тясното коридорче. Двама полицаи бяха необходими, за да го проснат на земята.

Двамата от специалния отдел си пробиха път през неразборията и изтичаха нагоре по стълбите. В спалните нямаше никого. Намериха Спиридон в малкото таванче, под покрива. Предавателят беше на пода, от него излизаше шнур, включен в контакт на стената, а на предната му

част светеше малка червена лампа. Гръкът слезе, без да се съпротивлява.

Подслушвателната станция на Мануит Хил улови еднократно пиукане и го регистрира в 2,58 сутринта на 11 юни, четвъртък. Засякоха координатите незабавно. Идваше от западната част на град Честърфийлд. Полицията там беше уведомена веднага и съобщението получи Робин Кинг в колата си. Той отговори:

— Знам. Хванахме ги.

В Москва радиооператорът махна слушалките си и кимна към телепринтера:

— Слабо, но ясно.

Принтерът започна да бълва хартия, изписана с безразборни букви и цифри. Когато спря, офицерът до него откъсна листа и го подаде в декодера, нагласен на съответната формула. Апаратът пое листа, компютърът обработи информацията и напечата съобщението. Офицерът го прочете и се усмихна. Той набра телефонен номер, идентифицира се, провери самоличността на човека отсреща и каза:

— „Аврора“ е готова.

След Нюарк теренът се изравни и вятърът се усили. Навлязоха в полетата на Линкълншър и правите като стрела шосета към Фен. Сигналът идваше ясен и постоянен.

На югоизток от Слийфорд Петровски спря отново и отново огледа тъмния хоризонт назад. Светлини нямаше. На миля зад него преследвачите му чакаха. Когато светлината на екрана помръдна отново, те тръгнаха.

В селцето Сатъртън се получи ново объркване. Навън от него водеха два пътя — А-16 на юг за Спаладинг и А-17 на югоизток за Лонг Сатъни, Кингс Лин до границата с Норфолк. Трябваша им две минути, за да се убедят, че се отправя по А-17 към Норфолк. Дистанцията беше нараснала на три мили.

— Приближи се — заповяда Престън и Джо ускори на 90 мили, докато разстоянието между тях отново стана една миля.

На юг от Кингс Лин прекосиха река Ауси. След секунда сигналът се насочи по шосето към Даунхам Маркет и Тетфърд.

— Къде, по дяволите, отиде? — изсумтя Джо.

— Базата му е тук някъде — каза Престън отзад. — Само не го изпускай.

Вляво източният хоризонт се оцвети в розово и силуетите на дърветата станаха по-ясни. Джон изключи фаровете и остана на габарити.

Далече на юг колоните от автобуси, пълзящи по задръстените шосета през пазарното градче Бери Сейнт Едмънтс, също бяха изключили дългите светлини. Повече от двеста се събираха от различни краища на страната, натоварени до покривите с демонстранти. Други идваха с коли, мотоциклети, пеша. Бавната кавалкада, окичена със знамена и плакати, бавно излезе от града нагоре по А-143 и спря при кръстопътя на Иксуърт. По тесните пътища по-нататък автобусите не можеха да продължат. Те спряха край главния път близо до кръстовището и се освободиха от прозяващия се товар в настъпващия над Съфолк ден. Отговорниците започнаха да убеждават тълпата да се подреди в нещо като колона, докато полицаи от близкия град седяха на моторите си и гледаха.

В Лондон лампите още светеха. Сър Бърнард Хемингс, предупреден, както бе пожелал, когато започне преследването, се намираше в мазето на Корк стрийт. До него беше Брайън Харкорт-Смит.

В другия край на града сър Найджъл Ървинг беше в кабинета си в Сентинел Хаус. Той също бе казал да го събудят. Под него в сутерена повече от няколко часа Блодуин гледаше лицето на човек, сниман под улична лампа в едно малко градче. Бяха я докарали от дома ѝ в Камден Таун в малките часове и се беше съгласила да дойде само след личното настояване на сър Найджъл. Той я посрещна с цветя — за него, но за никой друг, тя би ходила боса по счупени стъкла.

— Той никога не е бил тук — каза тя още щом погледна снимката. — И все пак...

След час тя насочи вниманието си към секцията за Средния изток и в четири часа го разпозна. Снимката беше изпратена от израелската служба Мосад. Беше направена преди 6 години и беше леко размазана — друга снимка нямаше. Дори израелците не бяха сигурни — в придружаващия текст се говореше само за подозрения.

Един от техните хора я направил на улицата на Дамаск. Тогава мъжът бил Тимоти Донъли, търговски пътник. За всеки случай го заснели и проверили чрез техните хора в Дъблин. Тимоти Донъли наистина съществуваше, но по това време не беше в Дамаск. Докато това станало известно, мъжът от снимката изчезнал. След това не се появявал повече.

— Това е той — каза Блодуин. — По ушите му личи. Трябвало е да носи шапка.

Сър Найджъл се обади в „Корк“:

— Мисля, че го открихме, Бърнард. Ще направим копие и ще го изпратим.

Почти го изпуснаха на шест мили от Кингс Лин. Те се движеха на юг към Даунхам Маркет, когато сигналът започна да се отдалечава първоначално незабележимо, после съвсем определено на изток. Престън погледна пътната карта.

— Тук се е отклонил по А-134 — каза той — към Тетфърд. Завий наляво.

Уловиха го отново при Страдсет и след това продължиха направо през гъстата гора от букове, борове и дъбове към Тетфърд. Изкачиха се на Галоуз Хил и вече виждаха стария пазарен град, когато Джо отново спря.

— Не се движи. Дали пак не проверява за преследвачи, както досега?

— Къде е?

Джо погледна екрана и посочи напред.

— Насред града, Джон.

Престън пак погледна пътната карта. Освен пътя, на който се намираха, от града излизаха още пет, разположени околоръст като лъчи на звезда. Денят идваше. Беше пет часа. Престън се отпусна в прозявка.

— Ще му дадем десет минути.

Сигналът не помръдна през тези десет минути, нито през следващите пет. Престън изпрати другата кола по околоръстния път, от четири места засякоха местоположението на мотора, като свериха данните — намираше се в центъра на града. Престън взе микрофона:

— Мисля, че това е базата му. Тръгваме.

Двете коли се приближиха към центъра. В 2,25 откриха гаражите. Джо направи няколко маневри с колата, докато насочи фаровете към една от вратите. Напрежението започна да нараства.

— Вътре е — каза Джо.

Престън слезе от колата. Дойдоха Барни и Джинджър.

— Джинджър, можеш ли да разкараш тази брава?

Вместо отговор той взе един дълъг френски ключ от багажника на колата, хвана здраво дръжката и рязко завъртя. Вътре нещо изпраща. Той погледна Престън, който кимна. Джинджър рязко отвори вратата и отскочи встрани.

Всички се вторачиха в гаража. Мотоциклетът беше в средата, подпрян на стойката си. На една кука висяха кожени дрехи и шлем. Близо до стената имаше чифт ботуши. На пращия под имаше следи от гуми на малка кола.

— По дяволите — каза Хари Бъркиншоу.

Джо се показва от прозореца на колата.

— Обаждат се от „Корк“. Имат снимка в анфас. Къде да я изпратят?

— В полицията в Тетфърд — каза Престън и погледна синьото небе над тях. — Но е твърде късно.

22.

Малко след пет часа демонстрантите успяха да се подредят в колона по седем души, дълга повече от миля. Челото на колоната тръгна по тесния път към селцето Литъл Фейкънхам и оттам към военновъздушната база „Хонингтън“.

Беше хубава, слънчева сутрин и всички бяха в добро настроение независимо от ранния час, избран от организаторите, за да съвпадне с пристигането на първите американски транспортни самолети „Галъкси“, пренасящи ракети „Круз“. Скоро започна ритуалното скандиране: „Не на Круз!“, „Янки, въл!“

Преди години в базата „Хонингтън“ имаше само бомбардировачи „Торнадо“ и никой не ѝ обръщаше внимание. Единствено жителите на трите селца наоколо трябваше да търпят рева на моторите над главите си. Решението в нея да се разположат американски ракети промени това положение.

Ревящите бомбардировачи бяха преместени в Шотландия, но провинциалният покой сега беше нарушен от тълпи демонстранти — предимно жени и хора със странни лични навици, които плъпнаха по нивите и построиха палаткови лагери в общинските земи. Това продължаваше вече две години.

И преди бяха ставали демонстрации, но тази щеше да е най-голямата. Беше пълно с радио- и телевизионни екипи, операторите тичаха заднишком, за да снимат величията в първата редица. Сред тях имаше трима души от кабинета в сянка, двама абати, един католически свещеник, представители на другите църковни общности, петима профсъюзни лидери и двама известни академици. След тях имаше пацифисти, свещеници, квакери, студенти, просъветски марксист-ленинци, антисъветисти-троцкисти, преподаватели и лейбъристски активисти заедно с обикновената смесица от безработни, пънкове, хомосексуалисти и брадати еколози. Имаше и стотици не по-малко загрижени домакини, работници, детски учители и ученици.

От двете страни на пътя бяха разпръснати местните демонстрантки, повечето с лозунги и плакати, облечени в анораци и с

мъжки прически, държащи по-младите си приятелки за ръка или ръкопляскащи. Пред колоната имаше двама полицаи на мотоциклети.

В 5,15 Валерий Петровски беше извън Тетфърд и караше спокойно на юг по А-1088, за да достигне главния път за Ипсуич. Не беше спал цяла нощ и беше уморен. Знаеше, че съобщението му е било предадено в Москва в 3,30 и че не е излъгал надеждите им.

Влезе в Съфолк при Юстън и след малко видя край пътя полицаи, възседнал мотоциклета си. Имаше нещо нередно — оттук беше минавал много пъти и никога не беше виждал полицаи.

Една миля по-нататък сетивата му се наостриха. Там бяха паркирани две бели полицейски коли и около тях няколко офицери разговаряха с още двама моторизирани полицаи. Не го спряха.

Това стана при селцето Иксуърт Торп. Тъкмо излезе от него, когато отстрани излезе нов патрул, който вдигна палката си. Започна да намалява скоростта, а дясната му ръка се плъзна в страничния джоб на вратата, където под един навит пуловер се намираше пистолетът.

Ако това е капан, вероятно го държат и отзад. Но полицаят беше сам. Наоколо нямаше никой и той държеше микрофона пред устата си. Спря. Едрата фигура се надвеси над стъклото от неговата страна. Лицето беше червендалесто без никаква следа от коварство.

— Бихте ли спрели колата си ей там встрани, сър. Така ще останете невредим.

Това наистина е капан. Заплахата едва беше прикрита. Но защо е сам?

— Какъв е проблемът?

— Пътят е затворен малко по-надолу, сър. Затова спираме движението.

Истина или лъжа? Може би трактор се е обърнал по-надолу. Реши да не убива полицаия. Не още. Кимна, включи на скорост и изтегли колата край пътя. Зачака. Видя в огледалото как полицаят маха на друга кола. Вероятно е това, помисли той. Контраразузнаването. Но мъжът в другата кола беше сам. Тя спря зад него и шофьорът излезе.

— Какво става? — извика той на полицаия.

Петровски чуваше ясно през отворения си прозорец.

— Не знаете ли, сър? Демонстрация. Пишеше във всички вестници. И по телевизията казаха.

— По дяволите — каза другият, — не знаех, че по това шосе. И по това време.

— Няма да бъде дълго, сър. Не повече от час и ще минат.

Челото на колоната се показва зад завоя. Петровски гледаше и слушаше виковете с отвращение и презрение. Излезе от колата, за да гледа.

Площадката пред гаражите се изпълваше с хора. Веднага след като откриха гаража, Престън изпрати Барни до местната полиция, за да поиска помощ. По това време там бяха дежурният сержант и още един полицай, който пиеше чай.

По същото време Престън се свърза по радиото с Лондон и въпреки че в нормални обстоятелства би използвал кодови думи, защото всеки можеше да го чуе, сега изостави всякаква предпазливост и заговори на сър Бърнард съвсем открито:

— Трябва ми съдействие от полицията в Норфолк и Съфолк. И хеликоптер. Много бързо или всичко е загубено.

През двадесетте минути, докато чакаше, беше изучавал картата на района.

След пет минути дойде местен патрул с мотор, повикан от дежурния сержант. Той се приближи до Престън и свали каската си.

— Вие ли сте господата от Лондон? С какво мога да ви помогна?

— С нищо, освен ако сте магьосник — отговори Престън.

Барни се върна от участъка.

— Ето я снимката, Джон. Пристигна, докато бях там.

Престън проучи внимателно младото лице, заснето в Лондон.

— Ти, копеле — измърмори той, но никой не го чу, защото над тях изтрещяха два F-111, близо един до друг и много ниско.

Ревът им смути спокойствието на събуждащото се селце. Полицаят дори не ги и погледна, а Барни изръмжа:

— Ревящи копелета!

— А, винаги минават оттук — каза полицаят. — След време изобщо не им обръщаш внимание. Идват от Лейкнхийт.

— Лондонското летище също не е стока — каза Барни, който живееше наблизко, — но поне там не летят толкова ниско. Не бих издържал дълго.

— Не им обръщам внимание. Ако си седят във въздуха — каза полицаят и скъса опаковката на един шоколад. — Не ми се ще някой да се разбие наоколо. Носят атомни бомби. Малки, но...

Престън се обърна бавно:

— Какво каза?

В „Корк“ MI5 действаше бързо. Без да използва обичайните канали, сър Бърнард Хемингс се обади лично на шефовете на криминалната полиция в Норфолк и Съфолк. Офицерът от Норич още спеше, но този от Ипсуич вече беше в кабинета си заради демонстрацията, с която бяха ангажирани повече от половината полицаи в района.

Шефът от Норфолк нареди да се осигури пълно съдействие, документите могат да се уредят и по-късно.

Брайън Харкорт-Смит се мъчеше да осигури хеликоптер. Двете разузнавателни служби на Англия разполагат с така наречените „придадени“ хеликоптери, намиращи се в Нортхолт близо до Лондон. Възможно е да се осигури машина и спешно, но обикновено се правят предварителни заявки. Оттам отговориха, че хеликоптер може да излети след четиридесет минути и след още четиридесет може да пристигне в Тетфърд. Харкорт-Смит им каза да изчакат на телефона.

— Осемдесет минути — каза той на сър Бърнард Хемингс, който точно тогава говореше с шефа на полицията в Норфолк, в кабинета му в Ипсуич. — Имате ли полицейски хеликоптер на разположение? Сега?

Последва малка пауза, докато полицаят провери по вътрешната линия в пътния контрол.

— Имаме един в района на Бери Сейнт Едмъндс.

— Моля изпратете го в Тетфърд и качете там един от нашите хора. Става дума за националната сигурност. Уверявам ви.

— Ще наредя веднага.

Престън повика полицаия при разпънатата карта върху двигателя на колата.

— Посочете ми американските въздушни бази наоколо — каза той.

— Доста разпръснати са, сър — той забучи месест пръст в хартията, — тук е Скулпторп, на север; тук Лейкънхийт и Милдънхол, на запад; Чиксандс в Бедфордшир, но смятам, че вече оттам не летят. И остава Бентуотърс, на крайбрежието, близо до Удбридж.

Беше шест часа. Демонстрантите се изсипаха около двете спрели коли и по-нататък, покрай старата селска църква в края на селцето, с тръстиков покрив и без електричество.

Петровски стоеше до колата си със скръстени ръце и ги наблюдаваше с безизразно лице. Мислите му бяха отровни. Над нивите зад него избръмча хеликоптер на пътния патрул и се отправи на север, но той не го чу заради виковете на демонстрантите.

Другият шофьор, който беше търговец на бисквити, дойде при него и кимна по посока на демонстрантите.

— Задници — каза той.

Руснакът се усмихна и кимна. След като не се получи разговор, другият се върна при колата си, влезе вътре и зачете някаква рекламна брошура.

Ако Валерий Петровски имаше по-развито чувство за хумор, той би се разсмял на положението си. Намираще се близо до църква, в страна, която искаше да унищожи, и пред него минаваха хора, които той искрено презираше. И въпреки всичко, ако мисията му успееше, исканията на тези хора щяха да се изпълнят.

Въздъхна, като си представи колко бързо биха се справили войските на МВД с подобна демонстрация в страната му, преди да предадат организаторите на момчетата от Пето главно управление, за да си поиграят на въпроси и отговори в Лефортово.

Престън гледаше картата, на която с кръгове беше оградил петте американски бази. Ако съм „нелегален“, мислеше той, щях да се прикрия в някой по-голям град.

В Норфолк бяха Кингс Лин, Норич и Ярмът. В Съфолк — Лоустофт, Бери Сейнт Едмъндс и Ипсуич. За да се върне обратно към Кинкс Лин, близо до базата Скулпторп, човекът би трябвало да мине покрай него. Никой не беше минавал покрай колите в обратна посока. Оставаха четири бази — три на запад и една на юг.

Той проследи посоката на пътя от Честърфийлд до Тетфърд — югоизток. Логично е да е избрал междинния си пункт така, че да е някъде по пътя му. Линията между базите Лейкънхийт, Милдънхол и Честърфийлд не минаваше през Тетфърд.

Той продължи линията между Честърфийлд и Тетфърд на югоизток. Сочеше към Ипсуич. На дванадесет мили от Ипсуич в една гъста гора близо до морския бряг се намираше базата Бентуотърс. Припомни си, че в нея има бомбардировачи F-5, въоръжени с тактически ядрени заряди, с които можеше да се спре масирана атака от 29 000 танка.

Зад него радиостанцията на полицаия се обади. Той отиде и отговори на повикването.

— От юг насам идва хеликоптер — каза той.

— За мен е — отговори Престън.

— А къде искате да се приземи?

— Има ли подходящо място наоколо?

— Има. Казваме му „Ливадите“, долу до кръговото движение.

Трябва да е достатъчно сухо.

— Кажи му да ме чака там. Аз тръгвам.

Той извика на хората си, някои от които дремеха наоколо:

— Колите. Отиваме към кръговото движение.

Докато те се качваха в колите, Престън показва картата на полицаия.

— Кажи ми — попита го той, — ако си тук, а живееш в Ипсуич, по кой път би отишъл дотам?

Без колебание полицаят посочи точка на картата:

— Ще тръгна по A-1088 до Иксуърт и после ще се прехвърля на A-45 — главния път — ей тук при село Елмсуел.

Престън кимна:

— Аз също. Да се надяваме, че нашият мисли по същия начин. Искам да останеш тук и да разбереш дали някой от хората наоколо не е виждал колата на нашия. Трябва ми номерът.

Лекият хеликоптер „Бел“ чакаше близо до кръговото движение. Престън се качи и взе личната си радиостанция.

— Стой тук — каза той на Хари Бъркиншоу, — разстоянието е голямо. Сигурно е на мили оттук. Има близо петдесет минути преднина. Ще отида до Ипсуич, за да видя не мога ли да открия нещо. Ако не, всичко ще зависи от номера на колата. Някой може и да го е виждал. Ако разберете нещо, обадете ми се горе.

Той се приведе под въртящата се перка и се мушна в тясната кабина. Показа служебната си карта на пилота и кимна на полицаия, свил се отзад.

— Бързо дойдохте — изкрещя той на пилота.

— Вече летяхме.

Хеликоптерът се издигна над града.

— Къде да отидем?

— Надолу по А-1088.

— Ще гледаме демонстрацията ли?

— Демонстрация?

Пилотът го погледна, като че ли каца от Марс. Машината се понесе с наклонен надолу нос. Шосето остана от страната на Престън, така че да може да го вижда.

— Демонстрацията пред базата Хонингтън. Прогърмяха пресата и телевизията с нея.

Разбира се, той беше видял съобщенията за планираната демонстрация. В Честърфийлд беше гледал телевизия в продължение на две седмици. Просто не си даваше сметка, че базата е на шосе А-1088, между Тетфърд и Иксуърт. След тридесет секунди видя и самата база.

Далеч вдясно сутрешното слънце осветяваше пистите, където един гигантски транспортен самолет „Галъкси“ рулираше, току-що приземил се. Отвън покрай оградата имаше кордон полицаи, облечени в черните си униформи, стотици, с гръб към оградата.

Челото на колоната достигаше до базата, а самата колона преминаваше през разклона от шосе А-1088, после по него и стигаше далеч назад, към Иксуърт.

Точно отдолу се виждаше селцето Литъл Фолкхънхам, а по-нататък се появяваше и Хонингтън. Той можеше да различи сградата

на общината и покривите на къщите. Тук тълпата завиваше по отклонението за базата. Пулсът му се ускори.

Малко по-нагоре по шосето видя колона спрели коли, дълга около половин миля. Това бяха хора, неразбрали, че шосето ще бъде затворено, или опитали се да си пробият път навреме. Имаше повече от сто автомобили.

По-нататък сред самата колона се виждаха отблясъците на още две-три коли, явно неуспели да достигнат до Иксуърт навреме. В самото село имаше още няколко, а извън него до малка църква имаше още две.

— А сега какво? — каза той.

Валерий Петровски видя полица, който го беше спрял първоначално, да се приближава към него. Колоната беше леко изтъняла. Това беше краят ѝ.

— Съжалявам, че чакате толкова дълго, сър. Но не бяхме предвидили, че ще има толкова много хора.

Петровски вдигна рамене безпомощно:

— Все едно, нищо не може да се направи. Сгреших, че тръгнах. Мислех, че ще стигна навреме.

— И доста други има като вас. Скоро ще свърши вече. След около десет минути ще минат фургоните на телевизията. След това ще пуснем движението.

Над нивите пред тях един полицейски хеликоптер направи широк кръг. През отворената странична врата Петровски видя човека от пътната полиция да говори по микрофона.

— Хари! Хари! Чуваш ли ме? Тук е Джон, Хари, обади се!

Джон седеше до отворената врата на хеликоптера и се мъчеше да се свърже с Хари Бъркиншоу. След малко гласът му се чу — метален и грапав:

— Тук Хари. Джон, слушам.

— Хари, тук има демонстрация срещу ракетите. Има шанс, само шанс, нашият човек да не е успял да си пробие път през нея. Чакай.

Той се обърна към пилота:

— Откога продължава това?

— Около час.

— Кога затвориша пътя?

— Пет и двадесет — каза го полицаят отзад.

Престън погледна часовника си. Шест и двадесет и пет.

— Хари, светкавично се спусни по А-134 до Бери Сейнт Едмъндс, тръгни по А-45 и ме чакай на разклона на А-1088 и А-45 при Елмсуел. Вземи полицая да те води с мотора и кажи на Джо да кара, както не е карал досега.

Той потупа пилота по рамото и му каза:

— Да отидем до Елмсуел и ще слеза някъде около разклона на А-1088.

По въздуха им отне пет минути. Престън видя автобусите, докарали демонстрантите, наредени един след друг на пътя, а след още малко видя и магистралата А-45 от Бери Сейнт Едмъндс към Ипсуич.

Пилотът изви, търсейки място за кацане. Близо до мястото, където тесният А-1088 влизаше в магистралата, забелязаха някакви поляни.

— Може да е мочурливо — каза пилотът, — ще слеза ниско, а ти ще скочиш.

Престън кимна. Обърна се назад към униформения полицаи:

— Вземай си шапката. Идваш с мен.

— Но това не ми е работа — запротестира той, — аз съм пътен контролор.

— За това ми трябваш. Хайде, да вървим.

Скочи от около петдесет сантиметра в гъстата трева. Като държеше шапката си, за да не я отнесе струята от мотора, го последва и полицаят. Хеликоптерът се издигна и отлетя към базата си в Ипсуич.

Престън и полицаят минаха през ливадата, прескочиха оградата и излязоха на А-1088. Горے на магистралата се виждаше безкрайният поток от коли към Ипсуич.

— Сега какво — попита полицаят.

— Ще застанеш тук и ще спираш колите, идващи по това шосе. Ще питаш шофьорите дали идват от Хонингтън или след това. Кажи ми, когато попаднеш на първия, минал през демонстрацията.

Той отиде до магистралата и погледна по посока на Бери Сейнт Едмъндс. Хайде, Хари, хайде!

Колите спираха пред полицаия, но всички твърдяха, че са тръгнали на юг от демонстрацията. След двадесет минути Престън видя и чу полицейската сирена, която проправяше път на двете техни коли през натоварения трафик. Спряха при изхода на А-1088.

Полицаят вдигна защитната маска на шлема си.

— Надявам се, че знаете какво правите, сър. Това разстояние не е вземано по-бързо. Ще има въпроси.

Престън му благодари и накара двете коли да отидат няколко метра навътре по второстепенния път. Той посочи тревясалия насип.

— Удари я, Джо.

— Да направя какво?!

— Удари я. Не я чупи напълно. Просто ѝ придай вид.

Двамата полицаи от Съфлок гледаха занемели как Джо сядва в колата и я засилва срещу насипа. Задницата ѝ остана да стърчи почти до средата на шосето. Престън посочи другата кола на десетина метра по-нататък.

— Излизай! — изкомандва той шофьора. — Хайде, момчета, от тази страна.

На седмия тласък успяха да я обърнат на една страна, Престън взе един камък и счупи страничното стъкло на колата на Джо. Взе стъкла и ги разпръсна на пътя.

— Джинджър, лягаш тук, близо до колата на Джо. Барни, вземи едно одеяло и го завий. Целия, и главата. Останалите, скрийте се зад онази ограда.

Престън повика с жест двамата полицаи:

— Сержант, станала е отвратителна катастрофа. Искam да застанеш до тялото и да отклоняваш движението покрай него. А ти спри мотора малко по-горе и давай знак да намаляват скоростта.

И двамата полицаи имаха заповед от началниците си — да съдействат на тези от Лондон, дори и да полудеят.

Престън седна на насипа с носна кърпа на носа, сякаш да спре кръвотечението.

Труп край пътя винаги кара шофьорите да намаляват скоростта и да надничат през страничните стъкла. Престън беше сложил „трупа“ на Джинджър от страната на волана за колите, отиващи на юг по А-1088.

Майор Валерий Петровски беше в седемнадесетата кола. Както и останалите, малкото комби намали при знака на полицая и бавно премина покрай катастрофиралите коли. От насипа, с присвити очи и запечатан в паметта образ, Престън видя руснака на три-четири крачки от себе си, докато той се провираше между двете коли, почти запушили пътя. С крайчеца на окото си той видя как колата се изкачва по магистралата, изчаква пролука в трафика и тръгва към Ипсуич. След това стана и хукна. Останалите изскочиха иззад оградата при повикването му. Един ужасен шофьор, който тъкмо натискаше спирачките, видя как покритият труп скача и помага на останалите да обърнат на колелата ѝ една ожулена кола.

Джо се качи зад кормилото на своята кола и я изтегли от насипа. Преди да се качи, Бърни изчисти от фаровете калта и тревата. Хари Бъркиншоу глътна три ментови бонбона. Престън изтича до полицая.

— По-добре се прибирай в Тетфърд. Благодаря за съдействието.

Двете коли на М15 излязоха на магистралата и завиха към Ипсуич.

Изуменият шофьор допита полицая:

— Филм ли снимат, що ли?

— Изобщо не бива да се изненадвате, сър. Между другото, ще ме закарате ли до Ипсуич?

С приближаването до града трафикът се сгъстяваше. Това беше добро прикритие за техните коли, които често разменяха местата си, за да не изпускат комбито от очи.

Фордът тръгна през града.

— Насочва се отново навън — каза Джо, който караше през пет коли зад преследвания. Те навлизаха в Белстед Роуд — южния изход от града.

Съвсем неочаквано фордът зави вляво и навлезе в малък жилищен комплекс.

— Внимавай — каза Престън на Джо, — сега не бива да ни забележи.

На втората кола каза да остане на пресечката, ако случайно фордът направи обратен завой вътре и се опита да се измъкне. Джо влезе бавно в комплекса. Те минаха покрай улица Черихейз точно

навреме, за да видят как фордът паркира пред една от къщите някъде към средата на улицата. Човекът излезе от колата. Престън каза на Джо да продължи още малко, докато колата им се скрие, и да спре.

— Хари, дай ми шапката си и провери дали в жабката не е останала някоя значка на консервативната партия.

Имаше. Беше останала от времето, прекарано в Честърфийлд. Престън я закачи на ревера на самото си, махна шлифера, с който беше на шосето, когато за първи път видя Петровски, и нахлупи на главата си шапката на Хари.

Тръгна по улицата, на отсрещния тротоар. Точно срещу № 12 беше № 9. На прозореца имаше плакат на социалдемократическата партия. Той отиде до входната врата и почука.

Отвори му хубава млада жена. Отвътре се чу детски глас, после и мъжки. Беше осем часът и семейството вероятно закусваше.

Престън повдигна шапката си в поздрав:

— Добро утро, мадам.

Тя видя значката му и каза:

— О, наистина съжалявам, но мисля, че си губите времето тук. Ние гласуваме за социалдемократите.

— Разбирам отлично, мадам, но има някои материали, които бих искал да покажете на съпруга си, за което ще съм ви много благодарен.

Той ѝ подаде пластмасовата карта, легитимираща го като офицер от MI5. Тя не я погледна, но въздъхна.

— Е, добре, но съм сигурна, че това няма да промени нищо.

Тя го остави да чака на вратата, влезе вътре и след малко Престън чу шепота им вътре. В антрето излезе един мъж, който държеше картата му в ръка. Имаше вид на млад бизнесмен, с тъмни панталони и бяла риза и вратовръзка. Без сако. Щеше да го сложи, когато тръгне на работа. Той протегна напред картата и се намръщи:

— Какво, за Бога, значи това?

— Това, което е — карта на офицер от MI5.

— Шегувате ли се?

— Не, тя е съвсем истинска.

— Аха. И какво искате?

— Бихте ли ме пуснали да вляза? И да затворя вратата?

Младият мъж се поколеба за миг, после кимна. Престън свали шапката си и прекрачи прага. След себе си затвори.

В къщата отсреща Валерий Петровски беше в дневната зад дантелените пердета. Беше уморен, мускулите го боляха от дългото пътуване и той си наля малко уиски.

Погледна навън и видя един от безкрайната върволица политически агитатори да говори с хората от № 9. При него бяха идвали трима през последните дни и когато се прибра, намери на прага си цяла пачка агитационни материали. Видя, че агитаторът влиза вътре. Още един продажник, помисли си той. Страшно ще им се подобри положението.

Престън въздъхна облекчено. Мъжът го гледаше с недоверие. Отзад жена му надничаше зад вратата към кухнята. Лицето на петгодишно момиченце се промуши между коляното на майка си и рамката на вратата и ги загледа.

— Наистина ли сте от MI5?

— Да. Ние нямаме две глави и зелени очи, нали така?

Младият мъж се усмихна.

— Не. Разбира се, че не. Просто съм изненадан. Но какво търсите при нас?

— Нищо. Дори не знам кои сте. — Престън се ухили. — С колегите си проследихме един човек, за когото сме уверени, че е чужд агент. Той влезе в къщата отсреща. Бих искал да използвам телефона ви и да ви помоля да позволите един-двама души да наблюдават къщата от вашия втори етаж.

— Номер 12? Джим Рос? Той не е чужденец.

— Може би е. Може ли да се обадя по телефона?

— Разбира се. — После се обърна към семейството си: — Хайде, всички обратно в кухнята.

Престън се обади в „Чарлс“ и го свързаха веднага със сър Бърнард Хемингс, който още беше в „Корк“. Бъркиншоу вече бе говорил и ги бе предупредил с предпазливи изрази, че „клиентът“ си е вкъщи в Ипсуич и че двете „таксита“ го чакат в околността.

— Престън? — попита сър Бърнард по телефона. — Джон? Къде точно се намираш?

— Малък жилищен комплекс, уличка, наречена Черихейз, в Ипсуич. Хванахме „Джо“ в бърлогата. Този път няма съмнение.

— Мислиш ли, че е време да се намесим?

— Да, сър. Мисля. Боя се, че може да е въоръжен. Мисля, че се сещате за какво става дума. Не мисля, че е за местната полиция или за специалния отдел.

Каза на сър Бърнард какво иска, след това се обади на сър Найджъл в „Сентинел“.

— Да, Джо, съгласен съм — каза „С“, след като получи същата информация. — Ако наистина има това, което си мислиш, по-добре да направим, както казваш. Специалните военновъздушни сили.

23.

Да се свържеш със Специалните военновъздушни сили, британския елитен многофункционален полк от специалисти по тилово разузнаване, проследяване и от време на време градски нападения, не е толкова лесно, колкото изглежда от приключенските филми по телевизията.

Те никога не действат по своя инициатива. Според конституцията, както и останалите въоръжени сили, в Англия те можеха да оказват помощ само по настояване на полицията. Така, поне на външен вид, местната полиция държи положението в ръцете си, но в действителност, когато „Специалните“ са получили заповед за действие, полицаите получават мъдрия съвет да се дръпнат назад.

Според закона СВС могат да бъдат поискани от местния началник на полицията, в чийто район има произшествие, с което той не може да се справи без помощ отвън, чрез Министерството на вътрешните работи. Може да се случи и така, че полицейският началник да получи „съвет“ от много високо място, че е необходимо формално да изиска СВС, и да се иска много смелост да не се приеме този съвет.

Формалното изискване се препраща от вътрешното министерство във военното министерство, откъдето директорът на отдел „Военни операции“ се обажда в базата на СВС в Хиърфорд.

Тази процедура може да отнеме само минути, тъй като е отработвана многократно. Другата причина за това е, че мрежата от познанства, опасваща британската система, позволява всичко да се извърши на устно ниво, като неизбежната документация се оформя по-късно. Британската бюрокрация може да се струва на самите британци бавна и тромава, но тя е като добре смазана светкавица в сравнение с европейската и американската си посестрима.

Повечето от началниците на полицията са посещавали базата на „Полка“ и са се запознали с видовете помощ, които могат да очакват. Много малко от тях са оставали невпечатлени.

Тази сутрин от Лондон уведомиха началника на полицията в графство Съфолк, че в Ипсуич се е прикрил чужд агент, вероятно въоръжен с бомба. Той се обади на сър Хюбърт Вилиърс в Уайтхол, където вече очакваха обаждането му. Сър Хюбърт уведоми министъра и секретаря на правителството, който информира министър-председателя. След получаването на съгласие оттам, сър Хюбърт препрати сега вече политически съгласуваната заявка на сър Перегрийн Джоунс в Министерство на отбраната, който и без това знаеше за нея и вече беше говорил със сър Мартин Фланъри. Шестдесет минути след обаждането на началника на полицията в Съфолк директорът на „Военни операции“ вече говореше по засекретена линия с командира на СВС в Хиърфорд.

Бойната единица в СВС се състои от четирима души. Тя се нарича „патрул“. Четири патрула оформят взвод, а четири взвода — ескадрон. Те се редуват на различните места, където са ангажирани — Северна Ирландия, Близкия изток, тренировки в джунглата, специални задачи и освен това непрекъснатите задачи на НАТО. В страната има само един дежурен ескадрон.

На дадено място се престоява от шест до девет месеца. Този месец в Хиърфорд беше ескадрон „В“. Както обикновено, имаше един взвод, носещ половинчасово дежурство, и друг в готовност в продължение на два часа. Четирите взвода във всеки ескадрон са винаги „Въздушен“ (парашутисти), „Воден“ (водолази и десантчици), „Планински“ (алпинисти) и „Моторизиран“ (въоръжени пехотинци).

Когато от Лондон се обади генерал Джереми Крипс, задачата в Ипсуич се падна на седми взвод, парашутен, от ескадрон „В“.

— Какво обикновено правите по това време на деня — попита Престън домакина на къщата. Името му беше Адриан. Той току-що беше провел разговор с началника на полицията, така че и последните му съмнения относно самоличността на неочаквания му гост отпреди половин час сега бяха разсеяни. Престън му предложи сам да се обади и той получи уверенията им, че подкрепят действията на офицера от MI5.

Също така му казаха, че мъжът отсреща може да е въоръжен и опасен и че ще се наложи да го арестуват по-късно през деня.

— Отивам с колата на работа в девет без петнадесет, след десет минути. Около десет жена ми завежда детето да си играе в детската градина. След това отива на пазар и я прибира към обяд. Тя ходи пеша. Аз се връщам от работа към шест и половина. С колата, разбира се.

— Бих желал да не ходите днес на работа. Обадете се и кажете, че не сте добре. Ще излезете оттук в обикновеното време. На разклона от главния път ще ви чака полицейска кола.

— А жена ми и детето?

— Тя също ще излезе в обичайното време с чанта за пазар. Ще дойде при вас. Има ли къде да прекарате деня?

— Майка ми във Филикстоу — каза Мисис Адриан нервно.

— Може ли да прекарате деня там? Евентуално и нощта?

— Какво ще стане с къщата ни?

— Уверявам ви, мистър Адриан, че нищо няма да ѝ се случи — каза Престън оптимистично. Би могъл да добави, че би могло да изчезне, ако нещата се объркат. — Налага се да ви помоля да ни позволите да я използваме като наблюдателен пункт днес през деня. Ще влизаме и излизаме отзад. Няма да ви причиним никакви щети.

— Какво ще кажеш, мила? — попита той жена си.

Тя кимна:

— Просто искам да се махна оттук със Саманта.

— След час, обещавам ви. Мистър Рос не е спал цяла нощ. Знам, защото го следихме. Сега най-вероятно е заспал, но и без това преди следобеда, дори рано довечера, няма да предприеме никакви действия.

— Добре — каза Адриан, — ще направим каквото казвате.

Той се обади в службата си, за да се извини, че няма да отиде, и потегли с колата в девет без петнадесет. От прозореца на спалнята Валерий Петровски го видя да тръгва. Руснакът се готвеше да поспи няколко часа. По улицата нямаше нищо необичайно. Адриан винаги отиваше на работа по това време.

Престън забеляза, че зад № 9 има пустееща земя. Обади се на Хари Бъркиншоу и Барни, които дойдоха през задната врата и кимнаха с извинение на обърканата мисис Адриан. Качиха се на горния етаж и се заеха с това, което им е професия — да наблюдават. Джинджър беше намерил едно възвишение на около четвърт миля, от което с бинокъл можеше да следи задния двор на къщата.

— Отзад граничи с двора на друга къща — обади се той, — няма движение нито в къщата, нито в двора. Всички прозорци са затворени. Странно е в това време.

— Продължавай да гледаш — му каза Престън, — аз ще съм тук. Ако се наложи да изляза, ще поеме Хари.

След един час мисис Адриан и Саманта излязоха спокойно от къщи.

В самия град се провеждаше друга операция. Началникът на полицията предаде подробностите на началника на криминалния отдел, Питър Лоу.

Лоу изпрати двама детективи в градската община и те откриха, че къщата е собственост на някой си Джонсън, но наемът се изплаща в компанията за недвижими имоти „Оксбъроу“. След телефонен разговор с тях се установи, че сегашен наемател е мистър Джеймс Дънкан Рос, а собственикът е в Саудитска Арабия на работа. Изпратиха им по телефакс снимката на Тимоти Донъли, направена в Дамаск, и те потвърдиха, че това е мистър Рос.

Чрез общината също така се свързаха с архитектите, проектирали жилищния комплекс, и се снабдиха с подробни планове на къщата на № 12. Те дори помогнаха повече — на други места в Ипсуич имаше построени къщи от същия тип и една такава се оказа празна. Това щеше да е от полза за хората на СВС — те щяха да се запознаят подробно с разположението на къщата.

Друго задължение на Питър Лоу беше да намери „резиденция“ за СВС. Това място трябваше да е усамотено, покрито, вътре да се влиза с транспортно средство и да има телефон. Откри един склад и собственикът му се съгласи да го заеме на полицията за един ден, за да проведе „учение“.

Имаше големи плъзгащи се врати, които можеха да се затворят след влизането на конвоя, за да предпазват от любопитни погледи, достатъчно място, за да се построи макет на къщата от летви и зебло, а също и малка стъклена стаичка, която можеше да се използва за команден пункт.

Малко преди обяд един армейски хеликоптер „Скаут“ кацна в най-отдалечения край на летището в Ипсуич и от него слезоха трима мъже. Единият беше командващият „Полка“ генерал Крипс, другият беше оперативен офицер, майор от щаба на СВС, а третият беше

началникът на екипа, който щеше да проведе операцията, капитан Джулиън Линдхърст. И тримата бяха цивилни и носеха униформите си в ръчни чанти. Посрещнаха ги с необозначена кола и ги откараха направо в „резиденцията“, където полицаите вече подготвяха командния център.

Питър Лоу съобщи на тримата това, което знае, тоест това, което му бяха казали от Лондон. Беше говорил по телефона с Джон Престън, но още не беше го виждал.

— Има някакъв Джон Престън, доколкото разбрах — каза генерал Крипс, — който е ръководител на операцията от MI5?

— Мисля, че е още в наблюдателния пост — къщата, която е заел срещу целта. Мога да се свържа с него и да му кажа да дойде тук.

— Мисля, сър — каза капитан Линдхърст, — дали не е по-добре да отида дотам веднага. Ще огледам положението и ще се върна с този Престън.

— Нищо не пречи, кола и без това ще трябва да ходи дотам.

Петнадесет минути по-късно полицаят посочи задната врата на № 9. Все още в цивилните си дрехи, двадесет и девет годишният капитан прескочи оградата на двора и влезе в къщата. Вътре попадна на Барни, който правеше чай на кухненската печка.

— Линдхърст, от „Полка“ — каза капитанът, — тук ли е мистър Престън?

— Джон — просъска Барни, — един „кафяв“ те търси.

Линдхърст се изкачи в спалнята на втория етаж, където беше Престън, и се представи. Хари Бъркиншоу промърмори нещо за пиене на чай и излезе. Капитанът впи очи в № 12 отсреща.

— Има някои пропуски в информацията, която имаме. Кой според вас се крие там?

— Това е съветски агент — отговори Престън. — „Нелегален“, използва името Джеймс Дънкан Рос. Около тридесет и пет, среден ръст, нормално телосложение, вероятно много силен, суперпрофесионалист.

Той подаде снимката от Дамаск. Капитанът я разгледа с интерес.

— Има ли някой друг освен него?

— Възможно е. Не знаем със сигурност. Рос е вътре — това знаем. Не можем да разпитваме съседите — в такъв квартал след това

всички ще увиснат по оградите да зяпат. Хората, които живеят тук, твърдят, че е сам. Но не можем да го докажем.

— Според нашите сведения той е въоръжен, може би опасен. Голяма хапка за местните момчета, дори ако и те са въоръжени?

— Да, имаме основание да смятаме, че разполага с взривно устройство. Трябва да го спрем, преди да го използва.

— Бомба, а? — каза Линдхърст с видима липса на интерес. Той беше служил на два пъти в Северна Ирландия. — Колко голяма? Колкото за къщата или за цялата улица?

— Малко по-голяма — каза Престън, — смятаме, че има малко ядрено устройство.

Офицерът премести поглед от къщата отсреща и се втренчи в Престън.

— Впечатлен съм.

— Това е плюс. Между другото, искаме го жив.

— Хайде да слезем в града и да поговорим с командващия.

Докато Линдхърст говореше с Престън на улица Черихейз, на летището кацнаха още два хеликоптера — „Пума“ и „Чинук“. В първия беше щурмовият отряд, а във втория — разнообразната им екипировка.

Отрядът беше под временното командване на ветерана сержант Стив Билбоу. Той беше нисък, мургав и жилест, загрубял като кожа на стар ботуш, с черни, жизнерадостни очи и винаги готова усмивка. Както повечето подофицери, той беше служил дълго време в „Полка“ — цели петнадесет години.

В СВС има още едно необичайно нещо — почти всички офицери са изпратени там временно от съответните им части и служат по две или три години, след което се връщат обратно. Само другите чинове се задържат по-дълго, при това само най-добрите от тях. Дори самият командващ, макар че най-често е служил в „Полка“ преди това, не се задържа дълго на тази длъжност. По-дълго остават, при това много малко на брой, офицерите от техническите и тиловите служби към щаба.

Стив Билбоу беше дошъл от парашутните войски, беше прослужил известно време и за заслуги беше оставен за допълнителен срок. След време се издигна до звание сержант. Беше участвал в

сражения, беше живял в джунглата, беше мръзнал по безбройни нощни засади и беше обучавал млади войници.

Познаваше както еднообразната мелница на обучението, което довежда до абсолютния професионализъм, така и бойните операции — беше изпитал бунтовническия огън на партизаните в Оман, беше командвал тайна група срещу републиканските терористи в Източен Белфаст, зад гърба му имаше повече от петстотин скока, повечето от голяма височина и с късно отваряне на парашута.

За негово разочарование, когато през 1980 година колегите му щурмуваха иранското посолство в Лондон, той беше в резервния отряд, от който се оказа, че няма нужда.

В групата имаше още и един фотограф, трима разузнавачи, осем снайперисти и девет щурмоваци. Стив се надяваше и желаше той да ръководи атаката. На летището ги посрещнаха няколко необозначени полицейски камионетки, които ги закараха в „резиденцията“. Когато Престън и Линдхърст се върнаха там, те бяха вече пристигнали и предсмаяните погледи на няколко местни полицаи подреждаха екипировката си на пода.

— Здравсти, Стив — каза капитан Линдхърст. — Всичко наред ли е?

— Здравсти, шефе. Наред. Подреждаме се.

— Видях обекта. Малка частна къща. Един, най-много двама души вътре. И бомба. Ще бъде малка операция. Няма място за голяма. Искам да влезеш първи.

— Опитай да ме спреш, шефе!

В СВС ударението пада върху самодисциплината, а не върху наложената отвън дисциплина. Всеки, който не може да си наложи такава самодисциплина, каквато е нужна, за да изпълни поставените задачи, и бездруго не се задържа дълго. Тези, които могат, нямат нужда от формалните отношения, характерни за обикновените военни подразделения.

Офицерите се обръщат към подчинените си на малко име, а те към тях с „шефе“, въпреки че към командващия всички се обръщат със „сър“. Войниците помежду си наричат офицерите „рупърт“.

Сержант Билбоу видя Престън и на лицето му светна усмивка.

— Майор Престън! Боже мили, колко време мина!

Престън подаде ръка и се усмихна в отговор.

За последен път беше видял Стив Билбоу в Северна Ирландия, когато след престрелката в Богсайд се беше укрив в квартира на СВС, от която действаха четирима души под негово ръководство. Освен това и двамата бяха парашутисти.

— Сега съм в „Петицата“ — каза Престън, — отговарям за тази операция. Поне от наша страна.

— Какво са ни приготвили?

— Руснак. КГБ. Професионалист от класа. Сигурно е минал през курс „Спецназ“, така че е опитен, бърз, вероятно въоръжен.

— „Спецназ“, а? Ще ги видим колко струват.

И тримата знаеха какво е „Спецназ“ — съветският еквивалент на СВС, елитни части за саботажни операции.

— Съжалявам, че ви развалям компанията, но трябва да започваме с инструктажа — каза Линдхърст.

Той и Престън отидоха в командната стая, където вече бяха генерал Крипс, майорът от щаба, Питър Лоу и разузнавачите от СВС. В продължение на един час Престън изложи всичко, което знаеше, и накрая всички станаха мрачни.

— Имаш ли някакво доказателство, че разполага с атомно устройство? — попита Питър Лоу.

— Не, сър. В Глазгоу заловихме компонент, предназначен за човек, който действа вътре в страната. Специалистите казват, че този компонент не може да се използва за нищо друго. Знаем, че този човек е съветски „нелегален“ — бил е заснет от Мосад по улиците на Дамаск. Връзката му с тайния предавател в Честърфийлд потвърждава това. Останалото са умозаклучения. Ако компонентът от Глазгоу не е бил предназначен за такова устройство, тогава за какво им е въобще? Тук няма никакво друго разумно обяснение. Що се отнася до Рос, освен ако не съществува и друга мащабна операция, компонентът е бил предназначен за него.

— Да — каза генерал Крипс. — Ще трябва да приемем, че той разполага с бомбата. Ако не, ще трябва да проведем интензивни разговори с него.

На Питър Лоу му се привиждаха кошмари. Той трябваше да се съгласи, че единственият възможен вариант е да се щурмува къщата. Мъчеше се да си представи какво би станало, ако все пак устройството се взриви.

— Не можем ли да евакуираме хората — попита той без надежда.

— Ще забележи — каза Престън рязко. — Мисля, че ако разбере, че е разкрит, ще ни отнесе заедно със себе си.

Войниците кимнаха. При подобни обстоятелства те биха постъпили по същия начин.

Времето за обяд отмина, но никой не забеляза това. Храната щеше да е излишна. Следобедът беше посветен на проучвания и подготовка.

Стив Билбоу отиде на летището с фотографа и един полицаи. Излетяха с хеликоптер и направиха кръг над града. Далеч от жилищния комплекс, но все пак така, че да го виждат. Фотографът направи снимки на мястото, а Стив засне всичко с видеокамера, за да може да покаже месторазположението на хората в „резиденцията“.

Всички, облечени в цивилни дрехи, бяха закарани да огледат празната къща, построена по същия проект. Когато се върнаха, вече можеха да разгледат и заснетия материал.

До вечерта се упражняваха с макета, който заедно с полицаите бяха направили в самия склад. Той беше само от греди и зебло, но размерите му бяха точни, при което се изясни много важният факт — пространството вътре е много ограничено. Тясна входна врата, тясно коридорче и малки стаи.

Капитан Линдхърст реши да използва само шестима щурмоваци. Освен тях щяха да участват и трима снайперисти — двама на втория етаж в къщата на Адриан и един на възвишението, от което се виждаше задният двор.

В задния двор щеше да има двама от шестте нападатели. Щяха да са с пълно снаряжение, но прикрито под цивилни шлифери. До улицата отзад щеше да ги закара кола. Оттам, без да искат разрешение от собствениците, щяха да се прехвърлят през двора на къщата непосредствено зад целта и щяха да заемат позиции в задния двор.

— Може би в двора ще има опъната жица или въдичарска корда, за сигнализация — предупреди капитан Линдхърст, — но тя сигурно ще е по-близо до къщата. Ще стоите до оградата. При сигнала искам да хвърлите две шокови гранати в спалнята и в кухнята. След това ще

заемете позиции с автоматите. Не стреляйте в прозорците — Стив и момчетата ще са вътре.

„Задните“ кимнаха. Капитан Линдхърст нямаше да участва в самото нападение. Той беше за първи път в СВС и беше капитан само защото там няма по-ниски чинове. При завръщането си в своята част той отново щеше да бъде лейтенант, но се надяваше по-късно да се върне пак като командир на ескадрон.

Също така известна му беше традицията в СВС, която се отличаваше от тази в обикновените войски — офицерите никога не участваха в акции в градове — тези акции се провеждаха от войници и сержанти.

Беше решено главният удар да бъде през предната врата. Четирима души щяха да бъдат докарани тихо с товарен микробус — двама щяха да разбият входната врата — единият със специалната пушка, а другият, при нужда, с големия чук и ножиците за метал.

Когато разбият вратата, първи щяха да влязат сержант Билбоу и един ефрейтор. След тях щяха да дойдат другите двама, вече оставили инструментите за разбиване и с насочени автомати.

Стив Билбоу трябваше да влезе в дневната на първия етаж, а ефрейторът трябваше да изтича по стълбите и да заеме предната спалня. Единият от другите двама трябваше да се качи горе, в случай че „Джо“ е в банята, а другият да отиде след сержанта.

Сигналът за двамата отзад щеше да бъде гърмежът на пушката за вратата. При това положение, когато нападателите от предната врата вече са вътре, намиращите се в стаите щяха да бъдат зашеметени от хвърлените шокови гранати.

Престън, който реши да се върне в наблюдателния пост, слушаше подробностите.

Той знаеше, че само на СВС е позволено да подбират оръжието си без ограничения. За близък бой те използваха германските „Хеклер и Кох“ — късоцевни, деветмилиметрови скорострелни автомати със съваем приклад — малки, удобни и надеждни.

Те се носеха отпред, на гърдите, прикрепени с метална скоба, така че ръцете оставаха свободни за други действия — отваряне на врати, влизане през прозорци, хвърляне на гранати и подобни. Автоматът може да се освободи само с едно движение и да влезе в действие за по-малко от секунда.

При разбиването на врати, както беше показала практиката, е по-бързо да се разбият пантите, а не ключалката. За това се използваше специална ловна пушка „Ремингтън Уингмастър“, но със специални куршуми.

Освен тези играчки понякога се налагаше да се използва и тежък чук или резачки за метал — ако вратата е залостена с резе или има окачена верига. Те също така имаха на разположение и шокови гранати — те не убиваха, а само зашеметяваха с гърмежа си и силния блясък. Накрая, всеки имаше личен автоматичен пистолет „Браунинг“.

Линдхърст подчерта, че при нападението от най-голяма важност ще бъде времето. Той реши да започнат в 21,45 — тъмнината по това време е достатъчна, за да обърка, но нощта все още не се е спуснала напълно.

Самият той щеше да бъде в къщата на Адриан и да наблюдава оттам цялата операция. Там щеше да има връзка с хората си по радиото. Ако малко преди това по улицата се появи пешеходец, той щеше да предупреди и нападението да се забави, докато улицата се освободи. В колата, която щеше да докара хората за задния двор, също щеше да има радиостанция, настроена на същата вълна, така че те щяха да слязат от колата точно деветдесет секунди преди разбиването на предната врата.

Измисли и още нещо — когато микробусът се приближава по улицата, той щеше да позвъни по телефона на Рос. Телефонът във всички тези къщи се намирал на малка масичка в антрето. Целта беше да се отдалечи агентът от бомбата, където и да се намира тя, и да се даде възможност на хората му да стрелят първи.

Както обикновено, те щяха да дават по два автоматични изстрела, в две бързи серии. Въпреки че автоматите им могат да изпразнят тридесетте патрона в пълнителя за две секунди, те можеха съвсем прецизно да изстрелват само по два патрона, което освен икономии увеличаваше шансовете за оживяване на атакувания.

Веднага след атаката улицата щеше да бъде заета от полицията, за да се избегне събирането на обикновената в такива случаи тълпа. Полицията щеше да заеме и къщата, докато хората от СВС вече щяха да са се изтеглили с микробуса, очакващ ги на задната улица. Освен това един екип от шест души трябваше да пристигне късно следобед от „Алдермастър“.

В шест Престън се върна в наблюдателния пункт, където влезе през задната врата.

— Току-що запали лампата — каза му Бъркиншоу, когато влезе в предната спалня. Той видя светлината зад спуснатите пердета и отблясъците под входната врата.

— Стори ми се, че някой се движи зад пердетата на горния етаж, точно след като ти тръгна — каза му Барни. — Беше малко след обяд. Но не е излизал.

Престън се обади на Джинджър, но и от своя пост той не бе забелязал никакво движение.

— След час-два ще започне да се стъмва. След това видимостта ще се влоши — каза му той.

Валерий Петровски не спа добре. Малко преди един часа той се разсъни окончателно, изправи се в леглото и се втренчи в къщата точно срещу прозореца. След още малко стана, отиде до банята и взе душ.

Пригответи си лек обяд и го изяде в кухнята към два часа. От време на време поглеждаше през прозореца към задния двор, където беше опънал тънък и незабележим найлонов рибарски конец от единия до другия край. През една макара той влизаше в задната врата и там беше завързан за няколко окачени консервени кутии. Когато го нямаше, той отпускате конца, а го опъваше, когато си беше вкъщи. Досега никой не беше разклащал консервените кутии.

Следобедът беше към края си. Той се чувстваше напрегнат, сетивата му бяха нащрек и съвсем естествено, като се има предвид какво имаше във всекидневната си. Опитва се да чете, но не можеше да се съсредоточи. Москва трябваше да е получила съобщението му преди дванадесет часа. Послуша малко музика по радиото и в шест часа се установи във всекидневната. Фасадата на къщата му беше на изток и беше в сянка, макар че къщите отсреща бяха все още огрени от вечерното слънце. Отсега нататък мракът щеше да се сгъстява все повече. Той спусна пердетата, както винаги, преди да запали лампите, и понеже нямаше какво да прави, пусна телевизора. Както обикновено, преобладаваше предизборната кампания.

Напрежението в „резиденцията“ нарастваше. Извършваха се последните приготовления на микробуса, обикновен фолксваген със странична плъзгаща се врата. Двама цивилни щяха да бъдат на предната седалка, шофьорът и другият — на радиостанцията. Проверяваха многократно цялото оборудване.

Микробусът щеше да бъде отведен до изхода за комплекса от обикновена кола. След това щеше да влезе в радиообсега на наблюдателния пункт. Задната част на товарния микробус беше покрита с дунапренови плоскости, за да се избегне удрянето на метал в метал.

Войниците се обличаха и оборудваха. Всеки от тях облече най-напред гащеризон от огнеупорна материя. Най-накрая щяха да сложат и специални качулки от същата материя, които оставяха само носа и очите открити. След това се поставяше бронираната жилетка. Нейната задача беше да поеме енергията от удара на куршума и да я насочи встрани и навън от посоката на удара. Под нея се слагаха добавъчни подплънки, които допълнително ликвидираха всякаква опасност. Над всичко това се поставяха каишите, на които се окача нападателното оръжие и гранатите. На краката си носеха традиционните „пустинни“ ботуши — високи до глезените и с дебели гумени подметки. Цветът им можеше да бъде определен само като „мръсен“.

Капитан Линдхърст размени по една дума с всеки от хората, а най-много със заместника си, Стив Билбоу. Естествено, думата „късмет“ не се споменаваше — пожелаваше се всичко, но не това. После Линдхърст тръгна за наблюдателния пост.

Влезе в къщата на Адриан малко след осем часа. Престън чувстваше напрежението му. В осем и тридесет звънна телефонът. Обади се Барни, който беше в антрето. Днес през деня бяха звънили няколко души. На всеки от тях обясняваха, че семейство Адриан са при родителите си и че те са бояджии. Всички приемаха обясненията. Когато Барни вдигна телефона, от кухнята излизаше капитан Линдхърст с чаша чай в ръце.

— За теб е — каза той и се качи отново горе.

След девет часа напрежението постепенно нарасна. Повечето време Линдхърст прекара в разговори с „резиденцията“, откъдето в 21,15 часа потегли товарният микробус, воден от колата. В 21,33 те бяха на разклона към комплекса, на около двеста метра от целта.

Наложи се да спрат и изчакат. В 21,41 мистър Армитидж излезе, за да остави празните бутилки с мляко пред вратата си. След това за ужас на всички се спря, за да огледа каменното корито с цветя в центъра на двора. Сетне поздрави съсед от отсрещната страна на улицата.

— Прибирай се вътре, стар глупак — прошепна Линдхърст, който стоеше до прозореца и гледаше осветените пердета отсреща.

В 21,42 другата кола спря на задната улица. След още десет секунди мистър Армитидж каза лека нощ на съседа си и се прибра.

В 21,43 товарният микробус тръгна по улицата, водеща в комплекса. Престън от антрето до телефона чуваше разговора между Линдхърст и микробуса. Той се приближаваше бавно към Черихейз.

Нямаше никакви пешеходци. Капитанът нареди на двамата зад задния двор да излизат от колата и да тръгват.

— Влизане в Черихейз след петнадесет секунди — се чу от микробуса.

— Забави. Имате още тридесет секунди.

След двадесет секунди Линдхърст изкомандва:

— Влезте сега.

Микробусът излезе иззад ъгъла, съвсем бавно, на габарити.

— Осем секунди... — промърмори Линдхърст в микрофона, след това просъска към Престън: — Набирай сега!

Микробусът отмина входа на № 12 и спря малко по-нататък. Искаха да атакуват малко отстрани. Смазаната странична врата се отвори безшумно и навън излязоха четирима мъже в черно. Нямаше тичане, нямаше викове и тропаци крака. В уговорения ред те изминаха необходимото разстояние, заобиколиха колата на Рос и застанаха пред входната врата. Човекът с пушката знаеше от коя страна са пантите. Преди още да спре на място, пушката беше готова за стрелба. Той внимателно намери пантите и се прицели. Зад него един друг силует очакваше с вдигнат във въздуха чук. Зад тях бяха Стив и ефрейторът, с насочени автомати...

В стаята майор Валерий Петровски беше неспокоен. Не можеше да се съсредоточи и върху телевизора. Сетивата му долавяха твърде много — чу как дрънкат бутилки, мяукането на котка, рева на мотоциклет някъде в далечината, сирена на кораб.

В девет и половина имаше още едно предаване за текущите събития. Още интервюта с министри и обещаващи кандидати за министри. Изнервен, той превключи на Би Би Си-2, но там имаше документален филм за птиците. Въздъхна. Поне е по-добре от политиката.

След около десет минути чу как съседът му изнася бутилките си за мляко. Винаги толкова и винаги по това време, помисли си той. След това старият глупак се заприказва с някого. В това време нещо по телевизията привлече вниманието му и той загледа изумено. На екрана се беше появил издължен човек, чието хоби очевидно бяха гълъбите. В ръцете си пред камерата той държеше един — хубаво животно с характерно оцветяване на главата и човката.

Петровски седеше скован, насочил почти цялото си внимание към птицата. Думите възприемаше с останалата част. Беше сигурен, че е виждал този гълъб някъде.

— Тази прекрасна птица предназначена ли е за състезание или не? — Журналистката явно беше нова и искаше да направи по-хубаво интервю, отколкото си струваше.

— Боже, не — отговори мъжът, — това е Уесткът. Не е декоративен гълъб.

В паметта на Петровски проблесна стаята за гости във вилата на Генералния секретар в Усово. „Намерих го на улицата, миналата зима...“ Това бяха думите на състарения англичанин, птицата беше там, в един кафез и го гледаше с умните си очи.

— Тази порода не се среща из градовете — каза момичето, чудейки се как да продължи.

В този момент телефонът иззвъня...

При нормални обстоятелства Петровски би отишъл да отговори веднага, защото би могло да е някой съсед. Да се прави, че го няма, когато лампите светят, би било подозрително. Също, не би взел със себе си пистолета. Но той седеше втренчен в екрана. Телефонът звънеше настойчиво. Заедно с телевизора той заглуши меките стъпки на плочника отпред.

— Вероятно сте права — отговори интервюираният. — Уесткът не е „улична“ порода. Това може би е един от най-добрите пощенски гълъби. Те винаги се връщат при стряхата, където са се излюпили. Затова ги наричат „домошари“.

Петровски скочи от стола си, ръмжащ от гняв. Измъкна иззад възглавницата прецизния пистолет, с който не се разделяше, откакто влезе в Англия. Каза една кратка руска дума — предател.

В този момент нещо изрева, след това още веднъж, почти едновременно. Почти веднага последва звукът на разбито стъкло откъм предната врата. Чуха се два страхотни гърмежа от задната част на къщата и тичащи стъпки в коридора. Петровски се обърна рязко към вратата на стаята и стреля три пъти. Пълнителят на пистолета му „Сако“ побираше само пет патрона. Той остави двата — можеше да му потрибват за него самия. Но трите, които изстреля, пробиха тънката врата и потънаха оттатък в коридора...

Съседите щяха да разказват за тази нощ до края на живота си, но никой нямаше да може да я опише точно.

Ревът на пушката ги изстреля от меките столове. След като откъсна пантите на вратата, стрелецът отстъпи встрани, за да направи място за другия. Той разби ключалката с големия чук и също отстъпи. И двамата откачиха автоматите си и ги насочиха.

Стив и ефрейторът вече бяха нахълтали през зеещата дупка. Ефрейторът на три скока се втурна нагоре по стълбите, следван от човека, току-що захвърлил чука. Стив изтича покрай звънящия телефон, достигна до вратата на стаята и нещо го отхвърли назад. Четвъртият от групата приклезна и стреля през все още затворената врата. После я отвори с ритник и се изтъркаля в стаята на кълбо. Изправи се на крака някъде към средата на помещението.

Когато се чуха първите изстрели, капитан Линдхърст отвори вратата на къщата отсреща и започна да наблюдава. Зад него застана Престън.

Когато войникът във всекидневната се изправи и видя неподвижната фигура на пода, капитан Линдхърст се появи на прага. Той се ориентира в обстановката веднага, въпреки че димът още не се беше разнесъл.

— Помогни на Стив в антрето — каза той. Войникът се подчини. Човекът на пода се раздвижи. Капитанът извади своя „Браунинг“ изпод якето.

Войникът се бе справил добре — Петровски беше улучен в коляното, един куршум в долната част на корема и един в рамото.

Пистолетът му беше хвърлен наред стаята. Въпреки преградата войникът беше уцелил с три от четирите куршума.

Петровски изпитваше нечовешка болка, но беше жив. Започна да пълзи. На два-три метра от него Линдхърст видя сивата стомана, плоската кутийка отстрани, двата бутона — червен и жълт. Капитан Линдхърст се прицели внимателно и стреля.

Джон Престън влетя в стаята толкова бързо, че бутна стоящия там офицер. Застана на колене до тялото на пода. Лежеше на една страна, половината от задната част на черепа му липсваше, а устните още се отваряха и затваряха, като риба на сухо. Престън наведе глава към умиращия. Линдхърст все още държеше пистолета си насочен, но между него и руснака застана човекът от М15. Премести се встрани, за да се открие целта, после свали оръжието.

Престън се изправи. Нямаше нужда от втори изстрел.

— По-добре да повикаме мъдреците от „Алдермастън“, да хвърлят едно око на това — каза капитанът и посочи металния шкаф в ъгъла.

— Искан го жив — каза Престън.

— Съжалявам, старче. Нямаше как.

В този момент и двамата се стреснаха от един звук, идващ откъм бюфета. Погледнаха и видяха, че това е радиочасовник, който се беше включил автоматично. Говорителят каза:

— Добър вечер, тук е Радио Москва, програма на английски език. Новините в десет. В Тери... извинете в Техеран днес правителствен говорител заяви...

Капитан Линдхърст отиде до бюфета и го изключи. Мъжът на пода беше вперил безжизнен поглед в мокета и не можеше да чуе паролата, предназначена единствено за него.

24.

Поканата за обяд беше за петък, 19 юни в клуба „Брукс“. Джон Престън влезе през голямата врата, но още преди да успее да се представи на портиера, сър Найджъл се беше запътил по мраморния коридор, за да го посрещне.

— Драги Джон, колко мило от твоя страна, че дойде.

Седнаха на бара, за да изпият по нещо преди обяд, и говориха за дребни неща. Престън му каза, че току-що се връща от болницата, където е видял Стив Билбоу. Той наистина се беше отървал на косъм. Едва когато махнали от него бронираната жилетка, един от лекарите забелязал нарезите върху руските куршуми и взел проби. Отровата не била проникнала в кръвта му благодарение на допълнителните подложки. Иначе бил насинен, но в добра форма.

— Чудесно — каза сър — Найджъл, — жалко е да загубиш най-добрите си хора.

В останалата част на бара събраните хора обсъждаха изборните резултати и повечето от присъстващите не бяха спали през нощта, докато се появят и последните от провинцията.

В един и половина отидоха да обядват. Сър Найджъл беше запазил една ъглова маса, така че да могат да разговарят необезпокоявани от никого. Докато отиваха натам, те срещнаха сър Мартин Фланъри, секретаря на кабинета. Въпреки че се познаваха, сър Мартин видя, че сър Найджъл има разговор. И двамата си кимнаха едва забележимо — жест, напълно достатъчен за двама учени от Оксфорд. Тупането по раменете по-добре да остане за чужденците.

— Всъщност поканих те тук, Джон, за да ти благодаря и за да те поздравя. Това беше забележителна операция със забележителни резултати. Предлагам ти от агнешкото печено, тук наистина го правят добре.

— Боя се, че не мога да приема поздравленията, сър.

Сър Найджъл изучаваше менюто над полукръглите си очила.

— Така ли? Държиш се възхитително скромно или не толкова възхитително неучтиво?

— Просто реалистично, надявам се — каза Престън, когато сервитьорката си отиде. — Може ли да поговорим за човека, когото наричахме Франц Винклер?

— Когато ти така добре проследи до Честърфийлд.

— Нека бъда искрен, сър Найджъл. Той не би излекувал главобола си дори и да е пълен с аспирин. Беше некомпетентен и глупак.

— Мисля, че за малко не го изпуснахте на гарата.

— Случайност. Ако имахме хора, щяхме да поставим човек на всяка гара по пътя. Работата е, че маневрите му бяха тромави. Той ни подсказа, че е от бранша, че не е добър и не успя да се отърве от нас.

— Разбирам. И какво още за него? А, агнешкото е приготвено съвършено!

Изчакаха, докато ги обслужат, и сервитьорката се отдалечи. Престън побутна храната притеснено. Сър Найджъл започна да се храни с удоволствие.

— Винклер дойде в страната с австрийски паспорт, валиден, и с валидна английска виза.

— Точно така.

— Но ние и двамата знаем, а също и служителят на летището, че австрийците влизат в Англия без визи. Всеки служител в нашето консулство във Виена би му казал това. Заради тази виза този служител е проверил номера на паспорта в компютъра. И се оказал фалшив...

— Всички допускаме грешки.

— КГБ не прави такива грешки. Документацията им е перфектна.

— Не ги надценявай, Джон. Всички големи организации допускат гафове. Още моркови? Не?! Тогава, ако ми позволиш...

— Работата, сър, е, че в този паспорт има две грешки. Номерът е светнал червено, защото преди три години в Калифорния е бил арестуван друг човек със същия паспорт. Той сега е в затвора.

— Така ли? Никак не е интелигентно от страна на руснаците.

— Обадох се на представителя на ФБР тук, в Лондон, и го попитах в какво са го обвинили. Оказа се, че другият агент се е опитвал да шантажира служител от Интер Корпорейшън в Силиконовата долина, за да му продаде технологични тайни.

— Доста нагло.

— За ядрени технологии.
— Кое то те кара да смяташ, че...
— Че Франц Винклер е дошъл тук, светец като неонova реклама
— пътепоказател на два крака.

Лицето на сър Найджъл все още беше озарено от добро настроение, но някои от отблясъците в очите започнаха да изчезват.

— И какво значеше този знак, Джон?

— Не мога да ви кажа къде е „нелегалният“, но следвайте този човек, той ще ви заведе до предавателя. И го направи. Аз започнах да наблюдавам предавателя и агентът се появи. Така мисля аз.

— Какво точно се опитваш да кажеш? — Сър Найджъл постави ножа и вилицата си върху празната чиния и попи устните си със салфетката.

— Вярвам, сър, че операцията беше провалена. Струва ми се невъзможно да не мисля, че някой от другата страна умишлено я е провалил.

— Каква необикновена мисъл. Нека ти препоръчам от ягодиовия пай. Опитах малко миналата седмица. Този е от друга партия, естествено. Да? Два, мила моя, и още малко сметана, ако обичаш.

— Може ли да задам един въпрос? — попита Престън, когато махнаха чиниите.

— Сигурен съм, че ще го направиш и без това.

— Защо руснакът трябваше да умре?

— Доколкото разбрах, той се е опитвал да достигне едно атомно устройство с явното намерение да го взриви.

— Бях там — каза Престън, когато им донесоха ягодиовия пай. — Човекът беше ранен в бедрото, стомаха и рамото. Капитан Линдхърст можеше да го спре и с крак. Нямаше нужда да му отнася половината глава.

— Сигурен съм, че добрият капитан е искал да се увери напълно.

— Ако руснакът беше жив, сър Найджъл, ние щяхме да поставим Съветския съюз на мястото му. Заловихме ги на местопрестъплението. Без него не можем да ги обвиним в нищо, което да не може да се отрече съвсем убедително. С други думи, всичко това трябва да се погребее завинаги.

— Колко вярно — кимна шефът, докато дъвчеше замислено късче ягодиов пай.

— Капитан Линдхърст по една случайност е син на лорд Фринтън.

— Така ли? Фринтън. Познавам ли го?

— Очевидно. Били сте на училище заедно.

— Така ли? Толкова много имаше. Не си спомням.

— И ми се струва, че Джулиън Линдхърст ви е кръщелник.

— Драги Джон, ти наистина проверяваш нещата, нали?

Сър Найджъл беше свършил с десерта. Той изправи нагоре ръцете си, подпря брада върху тях и го загледа от упор. Учтивостта беше налице, доброто настроение го нямаше.

— Нещо друго?

Престън кимна мрачно.

— Час преди да завземат къщата, капитанът говори по телефона в къщата отсреща. Попитах колегата, който първи вдигна телефона. Търсеха го от външен телефон.

— Сигурно някой от колегите му.

— Не, сър. Те използваха радиостанции. И никой външен човек не знаеше, че сме в тази къща. Никой освен няколко души в Лондон.

— Мога ли да попитам за какво намекваш?

— Още една подробност, сър Найджъл. Преди да умре, руснакът прошепна една дума. Сякаш беше твърдо решил, преди да умре, да каже тази дума. Аз доближих ухо и я чух. Каза: Филби.

— Филби!? Боже мили. Какво ли е искал да каже с това?

— Мисля, че знам. Мисля, че е смятал, че Харолд Филби го е предал, и мисля, че е прав.

— Разбирам. И мога ли да имам привилегията да чуя разсъжденията ти?

Престън пое дълбоко дъх.

— Смятам, че Филби, предателят, е участвал в тази операция може би от самото начало. В тази ситуация той просто не е имало как да изгуби. Чувал съм, както и много други, че му се иска да се върне тук да доживее последните си дни. Ако планът беше успял, след около година новото правителство, контролирано от твърдата левица, щеше да му издейства освобождаването от сегашните му господари и да му осигури виза за Лондон. Или е можел да съобщи на Лондон за плана в общи линии, след което да го предаде.

— И коя от тези забележителни възможности смяташ, че е избрал?

— Втората.

— И с каква цел, ако нямаш нищо против?

— За да си купи билет за дома. От нас. Една сделка.

— И мислиш, че бих участвал в такава сделка?

— Не знам какво да мисля, сър Найджъл. Не знам какво друго да мисля. Говори се... за стария му колеж, за „вълшебния кръг“, за солидарността на средите, в които някога се е движел... и други подобни неща. — Престън се загледа в чинията си с полуизяден ягодов пай.

Сър Найджъл гледа тавана известно време, след което въздъхна дълбоко.

— Ти си забележителен човек, Джон. Кажи ми, какво ще правиш утре?

— Нищо, струва ми се.

— Тогава чакай ме в осем сутринта пред службата ми. Вземи си паспорта. А сега нека да отложим кафето в библиотеката...

Човекът на прозореца в квартирата на една от крайните улички в Женева гледаше как посетителят му се отдалечава. Раменете и главата на човека се появиха под него, после той се отдалечи по алеята и през портата излезе на улицата, където го чакаше колата му. Шофьорът излезе, заобиколи и му отвори вратата, после се върна.

Преди да се качи отново в колата, Престън вдигна поглед към човека на прозореца. Вече седнал зад кормилото, попита:

— Това е той? Човекът от Москва? Наистина ли?

— Да. Това е той — отговори сър Найджъл от задната седалка. — А сега карай към летището, ако обичаш.

Потеглиха.

— Джон, обещах да ти обясня — каза той след малко. — Задай ми въпросите си.

Престън виждаше лицето на шефа в огледалото. Старецът гледаше пейзажа навън.

— Операцията?

— Ти беше съвсем прав. Тя е била започната лично от Генералния секретар. С помощта и съветите на Филби. Наричала се е „План Аврора“. Наистина беше провалена, но не от него.

— А от кого? Защо?

Сър Найджъл се замисли.

— Още от самото начало мислех, че е възможно да си прав. Както в заключенията си в така наречения доклад „Престън“ от декември миналата година, така и в заключенията ти след събитията в Глазгоу. Независимо че Харкорт-Смит не повярва нито на едното, нито на другото. Не бях убеден, че двете са свързани помежду си, но не можех и да отрека такава връзка. Колкото повече време минаваше, толкова повече се убеждавах, че планът не може да е истинска операция на КГБ. Липсваше стилът, прецизното изпитване на нещата. Струваше ми се, че става дума за нещо прибързано, при това започнато от човек, който няма доверие на КГБ. И все пак тогава почти нямаше надежда да успееш да откриеш агента.

— Това беше опипване в тъмнината, сър Найджъл. От граничните пунктове не можахме да достигнем до нищо. Ако не беше Винклер, никога нямаше да стигна до Ипсуич навреме.

Няколко минути не говориха. Престън чакаше сър Найджъл да продължи разказа си.

— Така че изпратих послание в Москва.

— От ваше име?

— Боже мили, не. Това никога не би свършило работа. Твърде очебийно е. Чрез друг източник, на който се надявах, че ще повярват. Боя се, че посланието ми не изглеждаше много правдоподобно. Но понякога човек трябва да казва неистини в нашата професия. Все пак изпратих го по канал, на който смятах, че ще се доверят.

— Довериха ли се?

— За щастие, да. Когато пристигна Винклер, бях сигурен, че посланието ми е получено, разбрано и най-вече прието за истина.

— Отговорът беше Винклер?

— Да. Нещастник. Той си мислел, че го изпращат на рутинна проверка — на гърците и на предавателя. Между другото намерили са го удавен в Прага преди две седмици. Знаел е твърде много, предполагам.

— А руснакът в Ипсуич?

— Току-що научих, че се е казвал Петровски. Първокласен професионалист и патриот.

— Но той също трябваше да умре?

— Джон, това беше ужасно решение. Но неизбежно. Пристигането на Винклер беше предложение за сделка. Без официално споразумение, разбира се. Просто мълчаливо съгласие. Петровски не можеше да бъде заловен жив и разпитан. Трябваше да приема условията на този, когото видя на прозореца преди малко.

— Ако го бяхме хванали жив, можехме да изправим Съветите до стената.

— Да, Джон, можехме. Можехме да ги изложим на невероятен международен скандал. И за какво? Те нямаше да го приемат със скръстени ръце. Щяха да отговорят. Някъде другаде по света. Би ли приел едно възобновяване на най-лошите аспекти на студената война?

— Струва ми се жалко да пропуснем тази възможност да ги притиснем, сър.

— Джон, те са силни, въоръжени и опасни. СССР ще бъде на мястото си и утре, и следващата седмица, и следващата година. Някак си трябва да живеем заедно на тази планета. По-добре е да ги управляват реалисти, а не буйни глави и фанатици.

— И това оправдава сделката с този на прозореца?

— Понякога и такива неща трябва да се правят. Аз съм професионалист, също и той. Някои писатели и журналисти пишат, че ние живеем в измислен свят. Реалността е друга. Политиците сънуват сънищата си, понякога тези сънища са опасни. Както този на Генералния секретар — да промени лицето на Европа, да си издигне сам паметник.

Един истински разузнавач трябва да е по-твърд и от най-непоклатимия бизнесмен. Трябва да се съобразяваме с реалностите, Джон. Когато сънищата вземат връх, резултатът е катастрофа. Първият пробив в кубинската криза с ракетите беше подсказан от резидента на КГБ в Ню Йорк. Хрущов, а не професионалистите, премина всякакви граници.

— А какво ще стане отсега нататък, сър?

Старият човек въздъхна:

— Оставяме нещата в техни ръце. Ще има някои промени. Те ще ги осъществят по своя си начин. Този на прозореца ще ги пусне в

движение. Той ще напредне в кариерата, други ще бъдат отстранени.

— А Филби?

— Какво Филби?

— Опитва ли се да се върне у дома?

Сър Найджъл вдигна рамене нетърпеливо:

— От години. И, да, обажда се от време на време, тайно, разбира се, на нашите хора в посолството ни там. Там отглеждат гълъби...

— Гълъби...?!

— Да, доста старомодно наистина. Но пък просто и изненадващо ефективно. Така се свързва с нас. Но не и за плана „Аврора“. А дори и да беше ни казал... що се отнася до мен...

— Що се отнася до вас?

— Да върви по дяволите.

Отново настъпи тишина.

— Ти какво ще правиш, Джон. Ще останеш ли в „Петицата“?

— Не мисля, сър. Поработих достатъчно. Сър Бърнард се пенсионира на първи септември, но ще се сбогува окончателно другия месец. Не виждам никакви шансове за себе си при наследника му.

— Не мога да те взема в „Шестицата“, знаеш това. Не приемаме хора, работили другаде. Мислил ли си да се завърнеш в цивилното поприще?

— Сега не е най-подходящият период за намиране на работа, като си на четиридесет и шест и нямаш определена квалификация.

— Имам някои приятели — разсъждаваше сър Найджъл, — защита на имущество. Сигурно ще имат нужда от специалист. Ще поговоря с тях.

— Имущество?

— Нефтени кладенци, мини, находища, състезателни коне. Неща, които хората искат да са в безопасност. Някои охраняват дори себе си. Плащат добре. Ще можеш изцяло да осигуриш сина си.

— Май не само аз проверявам нещата — усмихна се Престън.

Сър Найджъл гледаше през прозореца, сякаш към нещо много далеч и отдавна отминало.

— Аз също имах син. Някога. Един. Добро момче. Убиха го на Фолклендските острови. Знам как се чувстваш.

Изненадан, Престън погледна човека в огледалото. Никак не можеше да си представи, че този учтив и проникателен супершпионин

някога е играл на конче с малкото момче на килима в дневната стая.

— Съжалявам. Може би ще приема предложението.

Пристигнаха на летището, върнаха наетата кола и отлетяха за Лондон. Анонимно, както бяха и дошли.

Човекът на прозореца в квартирата проследи с поглед колата на англичаните. Неговата щеше да дойде след час. Върна се при бюрото и отново отвори папката, която му бяха донесли. Беше доволен — срещата беше минала добре и документите щяха да осигурят бъдещето му.

Като професионалист генерал Евгений Карпов съжаляваше за плана „Аврора“. Той наистина беше добър — ловък, неразгадаем и ефективен. Но като професионалист той също така знаеше, че след като една операция се провали, по-добре е да се прекрати и да се ликвидира колкото се може по-бързо. Всяко забавяне би било фатално.

Той ясно си спомняше документите, изпратени му от Ян Марайс, доставени от агента от Хампстед. Шест от тях бяха както обикновено ценен материал, какъвто само човек от ранга на Джордж Беренсън може да достави. Седмият го беше накарал да отвори уста от учудване.

Това беше лична бележка от Беренсън, предназначена за предаване в Претория. В нея той обясняваше как старши служител в Министерството на отбраната със специална отговорност за атомните устройства е присъствал на секретно съвещание, организирано от директора на MI5, сър Бърнард Хемингс.

Той съобщил на присъстващите, че агенцията му е открила съществуването, а и повечето подробности около съветски таен план за внасяне на компоненти, сглобяване и взривяване на маломощно ядрено устройство в Англия. Най-лошото беше в края — MI5 е на път да залови „нелегалния“, който ръководи операцията в страната, при това заедно с всички нужни доказателства.

Генерал Карпов повярва на съобщението единствено заради източника му. Първоначално се изкуши от мисълта да остави англичаните да доведат нещата докрай. После размисли и се убеди, че това ще доведе до катастрофа. Ако англичаните се справят сами, без чужда помощ, те нямаше да имат никакви основания да прикрият невероятния скандал. За да ги задължи да го прикрият, той трябваше да

ги предупреди, при това чрез човек, който би разбрал какво да направи, някой, с когото би могъл да се разбере въпреки пропастта, която ги дели.

После, съществуваше и въпросът за собственото му напредване... След една дълга разходка из горите на Переделкино той се реши да направи най-опасната стъпка в живота си. Реши да отиде тайно при Нубар Геворкович Вартанян.

Спря се на него след внимателно обмисляне. Смяташе се, че членът на Политбюро от Армения е начело на група, която намира, че вече е време генералният секретар да бъде сменен.

Вартанян го беше изслушал внимателно, без да се притеснява, че могат да подслушват кабинета му. Докато слушаше, той не каза дума, а само гледаше генерала от КГБ с очите си на гущер. Когато свърши, го попита:

— Сигурен ли сте, че информацията ви е вярна, другарю генерал?

— Имам признанията на професор Крилов. На касета. Магнетофонът беше в чантата ми.

— А информацията от Лондон?

— Източникът е безупречен. Аз лично се занимавам с този човек от три години.

Арменецът стоя много време, без да каже дума, докато обмисляше положението и най-вече каква полза може да се извлече от него.

— Ако каквото казвате е вярно, става дума за безразсъдство и авантюризм, проявени на най-високо ниво в страната ни. Но това трябва да се докаже. Ако има такива доказателства, това ще означава смяна на върха. Приятен ден ви желая.

Карпов разбра. Когато човекът, от върха на съветската пирамида падне, след себе си повлича всички свои хора. Ако това стане, постът председател на КГБ щеше да се оваканти и Карпов би бил доволен да го заеме. Но за да обедини силите около себе си, Вартанян имаше нужда от доказателства — неоспорими, железни доказателства, че безразсъдната постъпка едва не е довела до катастрофа. Все още всички помнеха, че Суслов свали Хрущов, като го обвини в авантюризм заради кубинската криза през 1962 година.

Скоро след тази среща Карпов изпрати Винклер — най-лошият агент, който може да намери в документацията. Сигналът му бе приет и разбран. Карпов получи доказателствата, от които се нуждаеше арменският му покровител. Прегледа папката отново.

Докладът за разпита и самопризнанията на майор Валерий Петровски беше съвсем автентичен. Е, налагаха се някои малки промени, но той имаше хора, които могат да свършат това. Най-важното — бланките, на които беше написан, са съвсем истински — това е същественото. Дори докладите на господин Престън за действията му (разбира се, Винклер не се споменава в тях) бяха фотокопия от оригинали.

Генералният секретар не би могъл да спаси предателя Филби, а по-късно не би имал възможност да спаси и себе си. Вартанян щеше да се погрижи за това и би бил благодарен.

Колата дойде, за да го откара до Цюрих и самолета за Москва. Стана. Това беше една добра среща. И както винаги, преговорите с „Челси“ бяха ползотворни.

ЕПИЛОГ

Сър Бърнард Хемингс се пенсионира официално през септември 1987 година, въпреки че беше в отпуск от средата на юни. Той почина през ноември същата година, като правото му на пенсия се прехвърли на съпругата му и доведената му дъщеря.

Брайън Харкорт-Смит не зае директорския пост. „Мъдреците“ стигнаха до заключението, че няма нищо преднамерено в опитите му да прикрие доклада на Престън и да омаловажи инцидента в Глазгоу, но че това са много сериозни грешки в оценките. Тъй като нямаше подходящ вътрешен кандидат, постът бе поверен на човек отвън. Харкорт-Смит напусна няколко месеца по-късно и влезе в управителния съвет на една банка.

Джон Престън напусна в началото на септември и започна работа като охрана на частна собственост. Заплатата му се увеличи повече от два пъти и вече можеше да си позволи да се разведе и да претендира за попечителство над сина си Томи, чието образование и издръжка сега можеше да си позволи. Джулия неочаквано оттегли възраженията си и делото беше решено в негова полза.

Сър Найджъл Ървинг се пенсионира, както беше предвидено, в края на годината. Освободи кабинета си за Коледа. Премести се да живее в селцето Лангтън Матрейвърс, с жителите на което се сприятели. На всички, които се интересуваха, отговаряше, че преди да се пенсионира, е работил нещо скучно в Уайтхол.

Ян Марайс беше извикан в Претория за консултации в началото на декември. Когато боингът на южноафриканската авиокомпания се отдели от пистата в Лондон, от кабината за екипажа излязоха двама едри агенти и му поставиха белезници. Не му харесаха дните му на пенсионер, които прекара в помещения на няколко метра под земята в присъствието на едри господа, които му задаваха въпроси.

Тъй като арестът на Марайс беше направен на публично място, новината скоро се разпространи и генерал Карпов разбра, че агентът му е провален. Той беше уверен, че Марайс, бивш Фрики Брант, няма

да издържи на разпитите. Сега очакваше арестуването на Джордж Беренсън и отчаянието на западните съюзници.

В средата на декември Беренсън се оттегли от службата си, но не го арестуваха. След личната намеса на сър Найджъл Ървинг му позволиха да отиде на британските Вирджински острови, където получаваше малка издръжка от жена си.

Карпов разбра, че агентът му не само е провален, но и повторно вербуван. Не знаеше обаче кога е станало това. Тогава, от собствената му резидентура в Лондон, агентът на КГБ Андреев съобщи за слух, достигнал до него, че Беренсън се е обърнал към MI5 още от самото начало.

След още една седмица експертите в Ясенево трябваше да приемат, че това, което в продължение на три години са смятали за първокласен материал, ще трябва да се хвърли като боклук. От самото начало.

Това беше последният удар на шефа.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.